

Ε. 250

ΑΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΕ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

Έγκρισις τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαίδευσως,

ΥΠΟ

Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ,

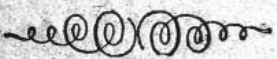
Τελογράφου τοῦ Πανεπιστημίου καὶ νῦν σχολάρχου Θεσσωνι

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Βελτιωμένη καὶ ἐκπυξημένη

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ**
9993

30 MAI, 1958

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

Τόποις τῆς ΠΡΟΟΔΟΥ.

1880.

**ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ**
Ε
250

Πάν αντίτυπον, μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως, θεω-
ρεῖται κλοπιμαῖον.

250

Τοῖς φίλοις συναδέλφοις.

Ἐξαντληθείσης ἤδη τῆς δευτέρας ἐκδόσεως, ἐκδίδωμι τὸ δεύτερον τὸ ταπεινὸν μου τοῦτο πόνημα μετὰ πολλῶν βελτιώσεων καὶ προσθηκῶν. Πέπεισμαι δέ, ὅτι οἱ κύριοι συνάδελφοι, πρὸς οὐς μυρίας χάριτας ὀφείλω, θέλουσι δεχθῆ καὶ τὴν δευτέραν ταύτην ἐκδοσιν μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμενείας, μεθ' ἧς καὶ τὴν πρώτην, ἅτε δὴ βεβελτιωμένην καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω ἐπηρεμημένην.

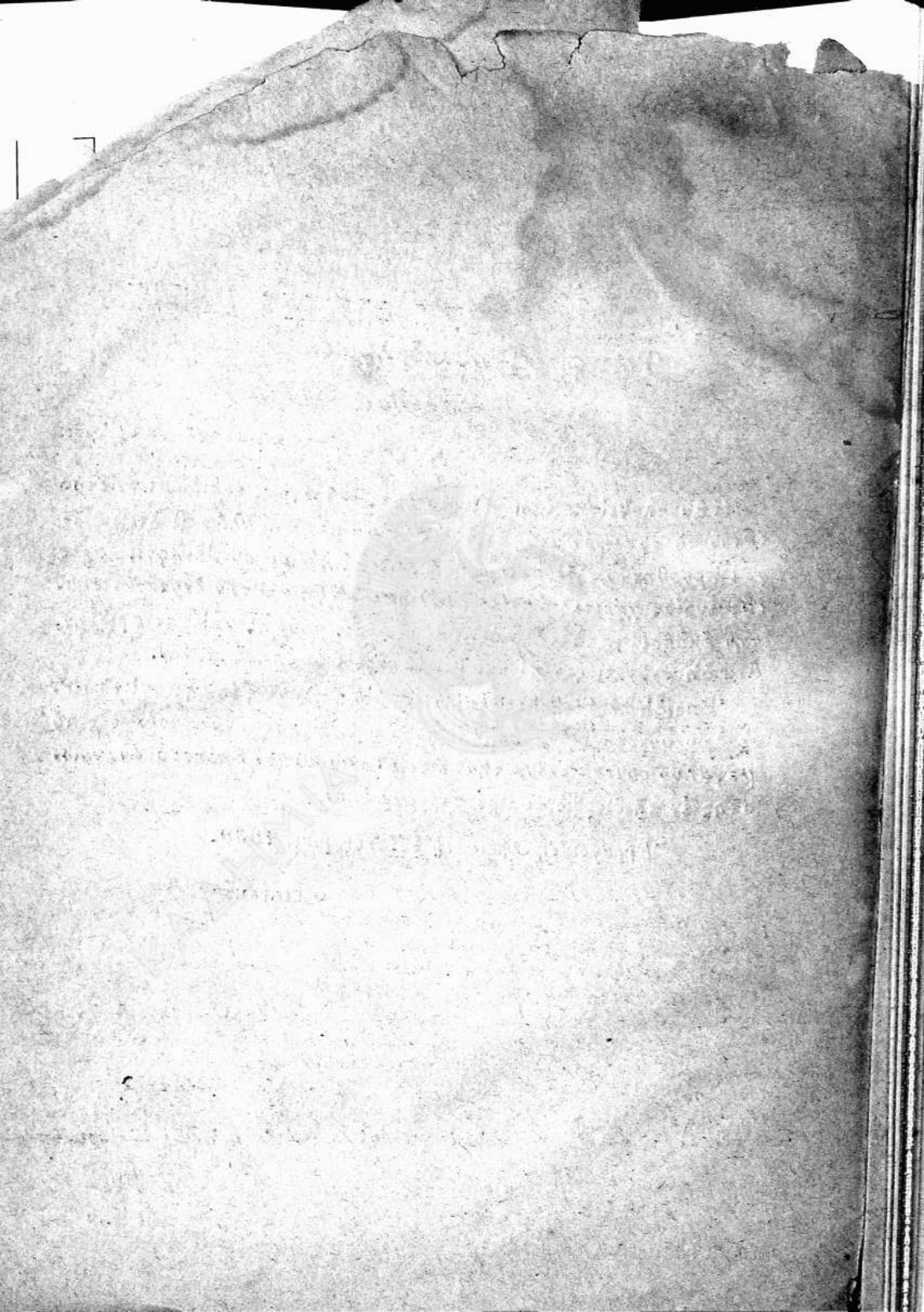
Ἐπειδὴ δὲ ἐτυποῦτο ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλακός, ἐφ' ἧς καὶ τὸ μέγαλον συντακτικόν, πολλαὶ παραπομπαὶ παραπέμπουσιν εἰς τὸ μέγαλον συντακτικόν, τὴν δὲ διόρθωσιν αὐτῶν βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ διορθώσει τῶν παροραμάτων.

Ἐγγραφορ ἐν Θήβαις τῇ 4 Ἰανουαρίου 1880.

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ὅρισμοί

§ 1. Συντακτικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ σύνταξις· σύνταξις δὲ ἡ κατὰ κανόνας ὀρθὴ ἐπιπλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς ἀπαρτισμὸν τελείου λόγου· λόγος δὲ ἡ πρὸς ἄλλους ἑκφρασις τῶν ἡμετέρων διανοημάτων ἢ βουλημάτων ἢ αἰσθημάτων.

§ 2. Ὁ λόγος δυνατὸν νὰ ᾖ ἢ μέγας ἢ μικρὸς· ὁ μικρότατος δὲ πάντων καλεῖται πρότασις· πρότασις δὲ λέγεται ἡ ἑκφρασις μιᾶς μόνης κρίσεως τοῦ νοῦ ἡμῶν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς (διὰ τοῦ οὐ)· οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ὁ θεὸς οὐκ ἐστὶ θνητός. Τῶν προτάσεων τούτων ἡ μὲν πρώτη καλεῖται καταφατικὴ, ἡ δὲ δευτέρα ἀποφατικὴ.

Σημ. Ὁ λόγος διαιρεῖται εἰς παραγράφους, ἡ δὲ παράγραφος εἰς περιόδους, ἡ δὲ περίοδος εἰς κῶλα, τὰ δὲ κῶλα εἰς κόμματα, τὰ δὲ κόμματα εἰς προτάσεις· δυνατὸν δὲ ὁ λόγος νὰ ἔχῃ μίαν μόνην παράγραφον ἢ μίαν περίοδον ἢ ἓν κῶλον ἢ ἓν κόμμα ἢ μίαν πρότασιν. Πάντα δὲ ταῦτα συνδέονται μετ' ἀλλήλων διὰ τῶν συνδέσμων ἢ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων.

§ 3. Αἱ προτάσεις εἶναι δύο εἰδῶν, ἀπλᾶι καὶ σύνθετοι.

Α'. Ἀπλῆ πρότασις.

§ 4. Ἀπλῆ πρότασις λέγεται ἐκείνη, ἣτις ἐκφράζει ἀπλῶς ἓν μόνον διανόημα ἢ βούλημα ἢ αἰσθημα· τὰ ἀπαραίτητα δὲ συστατικὰ μέρη τῆς ἀπλῆς προτάσεως εἶναι τρία, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ συνδετικόν. Καὶ ὑποκείμενον μὲν λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ὑπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ νοῦ ἡμῶν· κατηγορούμενον δὲ ἡ ἰδιότης ἢ ἡ ποιότης, ἣτις κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου· συνδετικόν δὲ τὸ ρῆμα εἰμί, ὅπερ συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος.

§ 5. Τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικόν συνηθέστατα συγχωνεύονται εἰς ἓν ρῆμα, ὅπερ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται κατηγορηματικόν· οἷον, τὸ ρῶδον ἐστὶν· εὐῶδες = τὸ ρῶδον εὐωδιάζει, ὁ θεὸς οὐκ ἐστὶ θνητός.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

τὸς=ὁ θεός οὐ θνήσκει. "Ὅθεν πᾶν σχεδὸν κατηγορηματικὸν ῥῆμα δύναται νὰ ἀναλυθῆ εἰς τὸ συνδετικόν, καὶ εἰς τὸ σύστοιχον αὐτοῦ ἐπίθετον ἢ μετοχὴν· οἷον, τὸ δένδρον θάλλει=τὸ δένδρον ἐστὶ θάλλον ἢ θαλερόν. Οὕτω καί, ἔστι θεός=ὁ θεός ἐστὶν ὢν.

§ 6. "Ὅσαι μὲν προτάσεις ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον χωριστὸν τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται ἀνεπτυγμένα, ὅσαι δὲ ἔχουσιν αὐτὸ συγκεχωρευμένον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται συνεπτυγμένα.

Σημ. α. Ἡ ἀνεπτυγμένη πρότασις δὲν εἶναι πάντοτε ἀκριβῶς ἰσοδύναμος τῇ συνεπτυγμένη· πολλὰ δὲ μάλιστα δὲν ἐπιδέχονται σύμπτυξιν, ἥγουν τὸ, ἐγὼ εἰμι πατήρ, δὲν γίνεται, ἐγὼ πατρώω· καὶ τὸναντίον πολλὰ συνεπτυγμένα δὲν ἐπιδέχονται ἀνάλυσιν.

§ 7. Πολλὰκις ἐλλείπει ἐν τῶν συστατικῶν μερῶν τῆς προτάσεως.

α. Τὸ ὑποκείμενον.

1) "Ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε ἀ' ἢ β' προσώπου καὶ δὲν ἀπαιτῆται ἐμφασίς ἢ ἀντιδιαστολή· διότι τότε ἐννοοῦνται ἐκ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι (ἐγὼ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς)· οἷον, λέγω, λέγεις, λέγομεν, λέγετε.

2) "Ὅταν τὸ ῥῆμα λαμβάνηται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω· οἷον, ἐστεφάνωσαν Θεμιστοκλέα· ἠρτίστεσε γὰρ (ὁ Θεμιστοκλῆς).

3) "Ὅταν τὸ ῥῆμα σημαίνῃ ἴδιον ἔργον (ἐπιτέδευμα) ἢ φυσικὴν ιδιότητα (ἐνέργειαν) τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, σαλπίζει, σημαίνει (ὁ σαλπικτής), κηρύσσει (ὁ κήρυξ), ἱερουργεῖ (ὁ ἱερεύς), φασί, λέγουσιν (οἱ ἄνθρωποι), ὕει, βρέχει, ρίψει, βροτᾶ, ἀστράπτει (ὁ θεός).

4) "Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικὸν καὶ ἀριστον καὶ ἐννοῆται ἢ ἀόριστος ἀντωνυμία τις· οἷον, ἠδὲν τὸ οἶσθαι τεύξεσθαι ὧρ ἐφίεται (τίς).

β'. Τὸ ῥῆμα.

1) "Ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω παλινδρομικῶς· οἷον τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι· ἐγὼ μὲν μελετῶ, σὺ δὲ οὐ· μέτρον δ' αὐτῶ οὐχ ἡ ψυγῆ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν.

2) "Ὅταν εὐκόλως ἐξωθεν ἐννοῆται· οἷον, Ἐ.λ.ληρ ἐγὼ (εἰμί), σὺ ἄ αἴτιος (εἶ), τὸ μέλλον ἀσαφές (ἐστί)· πόθεν, ὦ Μενέξευε ; (ἦκεις).

γ'. Τὸ κατηγορούμενον.

Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον, ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἷον· ἐγὼ μὲν ἔτοιμός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἔτοιμος).

§ 8. Καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον ἢ τὸ κατηγορού-

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

μενον και τὸ συνδετικὸν δύναται ὁμοῦ νὰ ἑλλείπωσιν, ὅταν παρα-
λαμβάνωνται ἐκ τῶν ἄνωτέρω· οἶον· ἔστι δίκαιος ὁ θεός; ἔστι (δίκαιος
ὁ θεός). Ἐπὶ δὲ εὐχῶν, καταρῶν, ἀπαγορεύσεων και τῶν τοιούτων δυ-
νατὸν νὰ ἑλλείπη και ὁλόκληρος πρότασις· οἶον· Ὁ πρὸς θεῶν [ἐγὼ ἱκα-
τεῦω], εἰς κόρακας (σὺ ἀπιθι), μὴ δράσης (σὺ δρα).

Περὶ ὑποκειμένου και κατηγορουμένου.

§. 9. Ὑποκείμενον μὲν γίνονται τὰ οὐσιαστικὰ ἢ αἱ προσωπικαὶ
ἀντωνυμίαι, κατηγορούμενον δὲ τὰ ἐπιθετὰ· οἶον, ὁ θεός ἔστι δίκαιος,
ἐγὼ εἰμι θνητός, σὺ εἶ ἀκάκος.

§. 10. Καὶ ἐπιθετὸν και μετοχὴ και ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία και
πᾶν μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ὑποκείμενον, ὅταν διὰ τοῦ ἄρθρου
λάβῃ οὐσιαστικὴν σημασίαν, και τοῦναντίον κατηγορούμενον δύναται
νὰ γείνη και οὐσιαστικὸν και πᾶν ἄλλο μέρος λόγου, ὅταν λάβῃ ἐπι-
θέτου σημασίαν· οἶον· ὁ δειλός ἐστι προδότης τῆς πατρίδος, σοφός ἐ-
στι τὸ σαφές, οὐδαμοῦ τὰ μὴ ὄντα ὄντα ἐστίν, ταῦτό ἐστίν ἐκεῖνο, ἢ
περὶ ἐστὶ διωδύλλαιος, τὸ χθές οὐκ ἐστὶ σήμερον, κλπ.

Σημ. Ἐκ δύο οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθετῶν τὸ ἑναρθρὸν εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἶον, θεὸς ἦν·
ὁ ἔρω, σοφὸν τὰ σαφές. Ὅταν ὁμοῦς ὑπάρχῃ δεικτικὴ ἀντωνυμία και ἑναρθρὸν οὐ-
σιαστικὸν ἢ ἐπιθετὸν, ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἶον, οὗτός ἐστιν ὁ σοφός·

§. 11. Ἐπὶ δὲ και ἀπαρέμφατον και ὁλόκληρος πρότασις δύναται
νὰ γείνη ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον· οἶον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστα-
σθαί ἐστι, τὸ γρῶθι σαυτὸν ἐστίν ἂν τὰ πράγματα ἴδῃς τὰ σαυτοῦ.

§. 12. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ἄνομαστικὴν πτώσιν· οἶον, ὁ
θεός ἔστι δίκαιος, ἐγὼ γράφω. 1.

Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§. 13. Τὸ κατηγορούμενον, ὅταν μὲν εἶνε ἐπιθετὸν, συμφωνεῖ πρὸς
τὸ ὑποκείμενον κατὰ τρία, κατὰ γένος, ἀριθμὸν και πτώσιν· οἶον, ὁ
θεός ἔστι δίκαιος, ἡ πόλις ἐστὶ μικρά, τὸ ρόδον ἐστὶν εὐώδης.

Σημ. Τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον, ὅταν σημαίῃ γενικόν τι και ἀόριστον, δὲν συμ-
φωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος και ἀριθμὸν, ἀλλὰ τίθεται πάντοτε κατ' οὐδέτερον·
ἐνικὸν γένος, οἰουδήποτε γένους και ἀριθμοῦ και ἂν εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἶον ποιητὸν
(χρῆμα), ὁ σὺκο φάντης, δεινὸν ἢ ἄγνοια, οἱ παῖδες ἀνιερὸν, αἱ μετὰ
βολαίλυπρον.

§. 14. Ὅταν δὲ εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ ἀναγκαίως μὲν μόνον
κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ και κατὰ γένος και ἀριθμὸν· οἶον, ὁ καρ-

1 Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν (§130).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

πρός ἐστι οὐκα, τὰ πρόβατά ἐστι πλούτος, ὁ Παρασός ἐστιν ὄρος, ἡ Κέρκυρα ἐστι νησος.

Σημ. Τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ διαιρέσεως, κτήσεως, καταγωγῆς, ἰδιότητος καὶ τῶν ταιούτων τίθεται κατὰ γενικὴν (ἐλλειπτικὴν) οἶον, ὁ θάνατός ἐστι τῶν μεγίστων κακῶν (ἐν), οἱ Κυθῆριοι ἦσαν τῶν περιεϊκῶν (τινές), ἡ πόλις οὐκ ἐστὶν ἐνός ἀνδρός (κτῆμα), Αἰσωπος ἰάδμονος ἐγένετο (δοῦλος), Ἄλλεξανδρος ἦν Φιλίππου (υἱός), Νιόβη ἦν Ταντάλου (θυγάτηρ), δὲς ἐξέμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ (ἴδιον), ἀφροσύνης ἐστὶ τὸ πράττειν πρό τοῦ φρίναι (ἔργον), Μιλτιάδης οἰκίας μεγάλης ἦν, Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν (πολίτης), τῶν μεγάλων δῆμων ἐστὶ (ἀρχεῖραι) κλπ.

Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 15. Τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ δύο, κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν οἶον, ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ ἠουχάζεις, ὁ δὲ διδάσκαλος διδάσκει ἡμεῖς μὲν λέγομεν, ὑμεῖς δὲ γράφετε, οὗτοι δὲ ἀκούουσιν. Ἐξαιρέσεις κατ' ἀριθμὸν.

1) Τὰ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα ἀττικῶς συντάσσονται συνήθως μετὰ ἐνικοῦ ῥήματος (Ἀττικὴ σύνταξις) οἶον, τὰ ἴωα τρέχει, τὰ παιδία παίζει, τὰ πράγματα ἐστὶ καλά.

2) Τὰ ἐνικὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα συντάσσονται πολλακίς μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος (σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ νοούμενον) οἶον, ὁ δῆμος ἐφηρίσατο, ἔφασαν, ἡ πλειθύς, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, αὐτοὺς ἡ πόλις δημοσίᾳ ἐθάψαν. 1

§ 16. Ἐάν τὸ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικὸν καὶ κατ' ἀριθμὸν διέφορον τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ῥῆμα συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὅταν εἶνε τὸ πλησιέστερον ἢ τὸ ἐπικρατέστερον οἶον, οὗτοι (οἱ σοφισταί) φανερόν ἐστι λώβη καὶ διαφθορὰ τῶν συγγινομένων (Πλάτ.) οἱ ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βασκαρία κατεφαίετο.

Β'. Σύνθετος πρότασις.

§ 17. Σύνθετος καλεῖται ἡ πρότασις, ὅταν ἔχη δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα, ἢ καὶ ἀμρότερα οἶον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί, Σωκράτης ἦν σοφὸς καὶ ἠθικός, Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοὶ καὶ ἠθικοί. Ὅτι δὲ σύνθετος εἶνε ἡ πρότασις καὶ ὅταν ἔχη πλείονα ἀντικείμενα ἢ ῥήματα οἶον, ἀγα-

1 Περιληπτικὰ μὲν ὀνόματα λέγονται ὅσα ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλά οἶον, λαός, δῆμος, στρατός, πλῆθος, ὄχλος· περιεκτικὰ δὲ ὅσα σημαίνουσι τῶν περιέχοντα πολλὰ πρόσωπα οἶον, πόλις, θέκτρον, στρατόπεδον, ἐκκλησία κλπ.

ΤΗΣ ΒΑΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ,

πῶ Σωκράτην καὶ Πλάτωνα, διαλέγομαι καὶ περιπατῶ. λέγομαι δὲ αἱ προτάσεις αὗται σύνθετοι, διότι ἐκφράζουσι συνεπτυγμένως πλείονα διανοήματα ἢ βουλευματα ἢ αἰσθήματα.

§ 18. Ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς.

A. Ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου.

§ 19. Ὄταν μὲν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἔμψυχα, τότε, ἐὰν μὲν εἶνε ὁμοιογενῆ, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ γένος αὐτῶν πληθυντικῶς· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἢ γὰρ σοφοί, ἢ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἦσαν ἀγαθαί. Ἐὰν δὲ ἕτερογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδέτερου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδέτερου· οἷον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθοί εἰσιν, ἢ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθαί εἰσιν.

§ 20. Ὄταν δὲ τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἄψυχα, τότε, εἴτε ὁμοιογενῆ εἶνε εἴτε ἕτερογενῆ, τὸ κοινὸν κατηγορούμενον τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς· οἷον, φθόρος καὶ ἔρως ἐναρτία ἐστὶ, παραχαλ καὶ στάσεις ὀλέθρια, λίθοι καὶ πύρροι καὶ ξύλα καὶ κέραμοι ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν.

Σημ. Σπανίως τὸ κατηγορούμενον τῶν ὁμοιογενῶν ἀψύχων ὑποκειμένων τίθεται καὶ κατὰ τὸ γένος αὐτῶν· οἷον, φθόροι καὶ ἔρωτες δεσνοί. Ἐνίοτε δὲ τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον· οἷον, νόμος καὶ φόβος ἰκανὸς ἐρώτα κωλύειν.

B. Ἐπὶ τοῦ ρήματος.

§ 21. Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ ρῆμα τίθεται εἰς ἐνικὸν μὲν ἀριθμὸν, ὅταν προτάσσηται ἢ ἐπιτάσσηται ἐνὶ μόνον τῶν ὑποκειμένων· οἷον, ἐστρατήγει τῶν γεῶν Ἀριστέος καὶ Καλλιμαχίας καὶ Τιμάρου (Θουκ.), Λάσος ἀντεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης· ἀλλὰ καὶ «Πυριφλεγέθων τε ρέουσι Κωκυτός τε» (Ὀμηρ.). Εἰς πληθυντικὸν δὲ, ὅταν ἐπιτάσσηται· οἷον, Κίμων καὶ Ξάνθιππος καὶ Μυρωνίδης φέρονται.

Σημ. Πολλάκις ὅμως καὶ προτάσσηται πληθυντικῶς καὶ ἐπιτάσσηται (σπανιώτερ.) ἐνικῶς· οἷον, ἔρχονται Ἀραχός τε καὶ Ναυβάτης καὶ Ἀντισθένης, Αἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφέστηκεν (Ἰσοκρ.)

§ 22. Τὸ ρῆμα τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον ἢ ἐπικρατέστερον· οἷον, οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει (Ξεν.), ὁ βασιλεὺς καὶ εἰ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξεν.).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

Γ'. Ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ῥήματος.

§ 23. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἴνε διαφόρων προσώπων, τὸ ῥῆμα τίθεται

1) κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον πληθυντικῶς· εἴνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν πρῶτον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου οἷον· *ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφομεν, σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφετε*.

2) κατὰ τὸ προσεχέστερον οἷον· *οἶδα σαθῶς καὶ ἐγὼ καὶ σὺ, σὺ τε Ἕλληρ εἶ καὶ ἡμεῖς*. Ἄλλὰ καὶ ἀἡμεῖς καὶ Σπράτιος καὶ Στρατοκλῆς παρεσκευάζοντο ἅπαντες» (Ἰσαῖος).

§ 24. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἴνε δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἢ δύο ἐνικοῦ, τότε καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς δυϊκὸν μὲν ἀριθμὸν, ἐάν ἐκάτερον τῶν ὑποκειμένων ἐνεργῆ ἰδιαιτέρως· εἰς πληθυντικὸν δὲ, ἐάν ἀμφοτέρω συνῆμα ἐνεργῶσιν· οἷον, *ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστὶν, τῷ ἀνδρὶ ἐγερσέσθην ἀκολάστω, τῷ ἀδελφῷ ἀπαιδεῖτελευτησάτην, Ἀγάθων καὶ Σωκράτης λοιποὶ, γαῖα καὶ μητέρα περὶ κάλλους ἤριον, ἀδελφῷ δύο ἦσαν καλοὶ*.

Περὶ ἀντικειμένου τῆς προτάσεως.

§ 25. Ἀντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· ὅθεν τίθεται μόνον εἰς τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα (§ 74) κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων· οἷον, *σκάπτω τὴν γῆν, διακορῶ τῷ θεῷ, ἐπιμελουμαι τῶν μαθημάτων*.

§ 26. Ἀντικείμενον γίνονται κυρίως τὰ οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ἀντικείμενον, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρος πρότασις· οἷον, *διδάσκω σὲ καὶ αὐτὸν, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, οὐδὲ δευ καλῶς λέγεις*.

Περὶ προσδιορισμῶν τῆς προτάσεως.

§ 27. Προσδιορισμὸς λέγεται πᾶσα λέξις τιθεμένη εἰς τινὰ τῶν ὀρων τῆς προτάσεως, ἵνα ἐκφράσῃ ιδιότητα ἢ ποιότητα, ἢ σχέσιν ἢ περίστασιν τινὰ αὐτοῦ.

§ 28. Οἱ προσδιορισμοὶ γίνονται ἢ διὰ πτωτικοῦ τινος ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, ἢ δι' ἐπιρρήματος. Ὅθεν οἱ προσδιορισμοὶ λέγονται ὀνομαστικοὶ μὲν, ὅσοι γίνονται δι' ὀνόματος ἢ δι' ἄλλης λέξεως ὀνομαστικῶς ἐκλαμβανόμενης· οἷον, *Ἀλέξανδρος ἦν υἱὸς Φιλίππου, ὁ υἱὸς ἐστὶν ὁμοῖος τῷ πατρὶ, Δημοσθένης ἦν δευτὸς τὴν ρητορικὴν, ὁ ἐπιμελής μαθητὴς προκόπτει, ἡ ἐπιμελουμένη μαθήτρια εὐδοκίμει, Περικλῆς ὁ πάνυ κλπ.* Ἐπιρρηματικοὶ δὲ, ὅσοι γίνονται δι' ἐπιρρήματος ἢ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.

διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου καὶ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ἐχούσης· οἷον, *καλῶς λέγεις, σήμερον ἀφίκετο, χθὲς εἶπε, ταύτη τῇ ἡμέρᾳ* (= σήμερον) ἀφίκετο τὸ πλοῖον, μένει ἐν Ἀθήναις (= Ἀθήνησιν).

§ 29. Οἱ μὲν ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ ὑποδιαίρουσιν εἰς ὀνομαστικούς καὶ ὡς ὀνομαστικούς. Καὶ ὀνομαστικοὶ μὲν λέγονται, ὅσοι γίνονται δι' ὀνομάτων, οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων, ὡς ὀνομαστικοὶ δέ, ὅσοι γίνονται δι' ἄρθρου, μετοχῆς, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας καὶ πύσης ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένης.

Σημ. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς διαφέρει τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν προσδιορισμὸς ἐκφράζει ἰδιότητα προεγνωσμένην καὶ θεωρουμένην ὡς προσὸν τοῦ οὐσιαστικῆς, τὸ δὲ κατηγορούμενον ἐκφράζει ἰδιότητα, μὴ προεγνωσμένην, ἀλλὰ πρῶτον ἤδη ἀποδιδόμενὴν εἰς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 30. Οἱ δὲ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ ὑποδιαίρουσιν εἰς ἐπιρρηματικούς καὶ ὡς ἐπιρρηματικούς, καὶ ἐπιρρηματικοὶ μὲν λέγονται, ὅσοι γίνονται δι' ἐπιρρήματος, ὡς ἐπιρρηματικοὶ δέ, ὅσοι γίνονται διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου· οἷον, *ὀρθῶς λέγεις, ζῶ ἐν ἡσυχίᾳ* = ἡσύχως, κλπ.

§ 31. Οἱ μὲν ὀνομαστικοὶ καὶ ὡς ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς τὰ οὐσιαστικά, εἴτε ὑποκειμένα εἶνε ταῦτα, εἴτε κατηγορούμενα, εἴτε ἀντικείμενα· οἷον, *ὁ νέος μαθητὴς ἀραγινώσκει τὸν θεῖον Πλάτωνα, οὗτός ἐστι Θεοκωδίδης ὁ Ἀθηναῖος ὁ συγγράψας τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ πάλαι ἄνθρωποι ἦσαν ἀγροῦχοι*, κτλ. Οἱ δὲ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ τίθενται εἰς τὰ ῥήματα καὶ εἰς τὰ ἐπίθετα· οἷον, *ὀρθῶς λέγεις, γράφει περὶ ἀρετῆς, λίαν ἐπιμελής*, κλπ.

§ 32. Οἱ ὀνομαστικοὶ καὶ ὡς ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπικῆς ὁμοιοπτώτως τῷ προσδιοριζομένῳ, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπικῆς ἑτεροπτώτως κατὰ μίαν τῶν πλαγιῶν πτώσεων καὶ ὁμοιοπτώτως μὲν τίθενται τὰ ἐπίθετα, αἱ μετοχαί, τὰ ἄρθρα καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι· οἷον, *ὁ σοφὸς Σωκράτης, ὁ ἀραγινώσκων μαθητὴς, ὁ ἐμὸς πατήρ*, κλπ. Ἑτεροπτώτως δὲ τὰ οὐσιαστικά, αἱ προσωπικαί, αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι· οἷον, *οἰκία Περικλέους, ὁ υἱὸς ὁμοῖος τῷ πατρὶ, Ἄνδρος τὸ γένος, ἡ βίβλος μου, ὁ ψαυτοῦ πατήρ, ἡ ἀλλήλων βοήθεια*.

Α'. Σύνταξις τῶν ὁμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν.

§ 33. Τὸ ἐπίθετον, ἡ μετοχή, τὸ ἄρθρον καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντω-

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

γυμναίαι, τιθέμενα μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ταῦτοπρῶτως, συμφωνοῦσι πρὸς αὐτὰ, ὡς τὸ κατηγορούμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, οἷον, ὁ σοφὸς Σωκράτης, ἡ σοφὴ Ἀσπασία, τὸ σοφὸν μενάρκιον· ὁ γράφων μαθητὴς, ἡ γράφουσα μαθήτρια, τὸ γράφον μενάρκιον· ὁ ἐμὸς πατήρ, ἡ ἐμὴ μήτηρ, τὸ ἐμὸν τέκνον.

§ 34. Καὶ ἐνταῦθα, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἢ ἐπίθετικόν τι ἀποδίδωται εἰς πολλὰ οὐσιαστικά, συμβαίνουσιν αὐταὶ ἐκεῖναι αἱ ποικιλίαι, ἃς παρετηρήσαμεν καὶ ἐν τῇ συμφωνίᾳ τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς συνθέτου προτάσεως· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Κρίτων καθήμενοι διαλέγονται, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐστῶσαι διαλέγονται, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον ἐστηκότες διαλέγονται, ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ φιλιωθέντες, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον καθήμεναι διαλέγονται (§ 19). ἀλλὰ καὶ «τέκνα καὶ γυναῖκες φρουρούμενα» (Ξενφ.), σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη ἀγαθὰ ὄντα διωκτέον, τοὺς καὶ αἰσθησις ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντα, λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ κέραμοι καὶ ξύλα ἀεικτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρησιμὰ ἐσσι (§ 20), Κῦρος καὶ ἡ περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελοῦσα ἐπιστράτευσεν (Θουκ.), ἡ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξενφ.).

§ 35. Τὰ ἐπίθετα, αἱ ἐπίθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ μέγιστα αἱ μετοχαί, ὅταν ἀποδίδωνται εἰς περιληπτικά ἢ περιεκτικὰ ὀνόματα, ἐπιφέρονται οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐνοουμένου· οἷον, ἐξέπληγῃ πᾶς ὁ δῆμος ἀκούσαστες, τὸ πλῆθος συνελθόντες, ὁ ὄχλος ἀκούσαστες, ἡ βουλὴ ἡσυχίαν εἶχερ οὐκ ἀγροῦντες, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπλεον ἐν ταραχῇ ὄντας.

§ 36. Τὸ ἄρσενικὸν ἄρθρον τοῦ δυνικοῦ ἀριθμοῦ μέγιστα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ πτώσει τίθεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, τῷ ἡμέρα, τῷ τέχνα, κλπ. ἀγτί τῷ ἡμέρα, τῷ τέχνα κτλ.

§ 57. Ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν εἴνε πληθ. ἀριθμοῦ καὶ ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης τοῦ ἐπιθέτου δὲν ἀποδίδεται εἰς πάντα τὰ οὐσιαστικά, εἰς 2 τὰ ἐπίθετον ἀποδίδεται, ἀλλ' εἰς τινα μόνον, τότε τὸ μὲν ἐπίθετον τίθεται καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν τρέπεται εἰς γενικὴν πληθυντικὴν ἑναρθρον, διαίρετικὴν κελουμένην· οἷον, οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἐπιμελεῖς τῶν μαθητῶν, τὰ ἄλογα τῶν ζώων· καλεῖται δὲ τοῦτο διαίρεσις· διαίρεσις δὲ λέγεται, ὅταν ἐξ ὅλου τινὸς λαμβάνωμεν μέρος τι.

Σημ. Ὅθεν, ἂν ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης εἴνε γενικὴ, δὲν δύναται γὰ γενεὴν διαίρεσις· διὸ δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν· οἱ θνητοὶ τῶν ἀνθρώπων· διότι πάντες οἱ ἀνθρωποὶ εἰσι θνητοί. Ἐπι δὲ ὅταν τὸ ἐπίθετον εἴνε τὸ πᾶς· οἷον, πάντες οἱ ἀνθρωποι καὶ οὐχὶ πάντες τῶν ἀνθρώπων.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

§ 38. Οἱ δὲ Ἀττικοὶ τὸ μὲν ἐνικὸν ἐπίθετον ἔτρεπον εἰς οὐδέτερον γένος κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς συντάξεως τοῦ λόγου πτώσιν, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν μετέβαλλον εἰς γενικὴν ἐνικὴν ἑναρθρον οἶον, τὸ πολὺ τοῦ στρατοῦ, τὸ ἰωνικὸν τῆς στολῆς, τὸ πιστὸν τῆς πολιτείας, κλπ., ἀντὶ ὃ πολὺς στρατός, ἡ ἰωνικὴ στολή, ἡ πιστὴ πολιτεία. Οὕτω καὶ εἰς τοῦτο (τοσοῦτο) κακίας, ἀναιδίας, ἀσεβείας ἦλθον. Ἐνίοτε δὲ ἐφύλαττον καὶ τὸ γένος τοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον οἶον, ὁ ἡμίους τοῦ στρατοῦ, τὸν πλεῖστον τοῦ βίου, τῆς γῆς ἡ ἀριστή.

Ἐπεξήγησις καὶ παράθεσις.

§ 39. α. Ἐπεξήγησις λέγεται, ὅταν οὐσιαστικὸν τι προστιθῆται ἀσυνδέτως εἰς ἕτερον οὐσιαστικὸν ἢ οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμίαν (συνήθως δεικτικὴν) ἢ καὶ ἀριθμητικόν, ἵνα διασαφήσῃ αὐτὸ οἶον, τοῦτο ψεῦδος καλεῖται, ἡ ἄγνοια· δύο θεοὺς κομίζω, Πειθῶ καὶ Βία (Πλτρχ.).

§ 40. Ἐπεξήγησις γίνεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου οἶον, τοῦτ' αὐτὸ χρῆζω, πάντας Ἀργείους μαθεῖν· ἐκεῖνο κάλλιον, ἰσότητα τιμῶν. Ἐπι δὲ καὶ δι' ὀλοκλήρου λόγου ἀσυνδέτως ἢ συνδεδεμένως διὰ τοῦ ὅτι, ὡς, γάρ, ὅταν μάλιστα προηγῆται τὸ τοῦτο, αὐτὸ τοῦτο, τεκμήριον, σημεῖον, κεφάλαιον, τὸ μέγιστον, τὸ ἐλάχιστον, κλπ. οἶον, αὐτὸ τοῦτο, τοῖς φίλοις ἐν τοῖς καιροῖς χρῆ βοηθεῖν· τεκμήριον δέ, χρήματα γὰρ πλεῖστα ὑπὲρ φιλοτιμίας οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἀνήλωσαν· καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι—καὶ τὸ μέγιστόν ἐστι τοῦτο ὅτι. . . .

§ 41. β'. Παράθεσις λέγεται, ὅταν οὐσιαστικὸν τι (μετὰ ἢ ἀνευ ἐπιθέτου) ἢ οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία παρατιθῆται ἀσυνδέτως εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα προσδιορίσῃ αὐτὴν ἀναφορικῶς ἢ τελικῶς ἢ καὶ τροπικῶς οἶον, ἡ ἡμετέρα πόλις, κοινὴ καταγωγὴ τῶν Ἑλλήνων (=ἡτις ἐστὶ κοινὴ καταγωγὴ), οὐκέτι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀγωνίζεται· Ἑλένην κτάνωμεν, Μενελάω λύπην πικράν· ἤλασεν εἰς Ταρσοῦς, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα· οἱ πρόγονοι ἡμῶν, τὸ μέγιστον, ἔσωσαν ἀπὸ βαρβάρων τοὺς Ἑλληνας· γεφύρας ζευγῶν, διάβασιν τῶν στρατῶν· τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἐορτῆς ἤχομεν (=κατὰ τὴν παροιμίαν).

Β'. Σύνταξις τῶν ἑτεροπτώτων προσδιορισμῶν.

§ 42. Οἱ ἑτεροπτώτοι προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς τὰ οὐσιαστικὰ ἢ ἐπιθετὰ ὀνόματα κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων συμφώνως πρὸς

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

τὴν σημασίαν αὐτῶν· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ὀνόματα, ἑτεροπροσώπως λεγόμενα, συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Α'. Ὀνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 43. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα.

α) Ὀνόματα οὐσιαστικά μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 44. Μετὰ γενικῆς συντάσσεται πᾶν οὐσιαστικόν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῆ, ὅτι ἕτερον τι ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτό· αἱ δὲ σχέσεις, καθ' ἃς τὸ οὐσιαστικόν συντάσσεται μετὰ γενικῆς, εἰσὶ πολ-
λαὶ καὶ ποικίλαι· αἱ δὲ κυριώτερά εἰσιν αἱ ἐξῆς :

1) Ἡ τῆς κτήσεως· οἶον, ἀγρὸς Περικλέους (γεν. κτητορολογικῆ), κτήτωρ ἀγροῦ (γενικὴ κτηματολογικῆ).

2) Ἡ τοῦ ἀρχοντος καὶ ἀρχομένου· οἶον, βασιλεὺς Ἑλλήνων, δεσπότης πόλεως, ποιμὴν προβάτων, ὑπέρτης βασιλέως, οἰκέτης δεσπότη, κλπ.

3) Ἡ τῆς καταγωγῆς (γενεαλογίας)· οἶον, πατὴρ τέκνων, τέχνα πατρὸς.

4) Ἡ τῆς ὕλης· οἶον, ἀνδριάς χαλκοῦ, στέφανος χρυσοῦ.

5) Ἡ τῆς ἀξίας καὶ τιμῆματος· οἶον, βιβλίον πέντε δραχμῶν, ἴππος ταλάντου.

6) Ἡ τοῦ ἕμετροῦ· οἶον, ὁδὸς πεντεκαίδεκα σταδίων, ποταμὸς κλέθρου.

7) Ἡ τῆς διαίρεσεως· οἶον, ἀνὴρ τοῦ δήμου, τεμάχιον γῆς.

8) Ἡ τῆς αἰτίας· οἶον, γραφὴ κλοπῆς, τρόπαιον νίκης.

9) Ἡ τοῦ περιέχοντος καὶ περιεχομένου· οἶον, λιμὴν πλοίων, πλοῖα λιμένας.

10) Ἡ τῆς ιδιότητος τοῦ πάθος· οἶον, λευκότης χιόνος, χλωδότης Ἀγησιλάου.

11) Ἡ τῆς διαθέσεως (ρηματικῆ)· οἶον, φόβος τῶν πολεμίων.

Σημ. Ἡ γενικὴ τῆς διαθέσεως δυνατόν νὰ σημαίη ἐνέργειαν ἢ πάθος, ἤγουν, ἂ ἀπὸ τὸ ὄνομα πατρὸς, δυνατόν νὰ σημαίη ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα, ἢ ἀγάπην, ἣν τὰ τέκνα ἔχουσι πρὸς τὸν πατέρα—ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα, ἢ ὁ πατὴρ ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν τέκνων· διὸ οἱ μὲν παλαιοὶ γραμματικοὶ ἐκάλου τὴν μὲν σημαίνουσαν ἐνέργειαν, ἐνεργητικὴν, τὴν δὲ πάθος, παθητικὴν· οἱ δὲ νέοι τὴν μὲν ἐνεργητικὴν καλοῦσιν ἐξ ὑποκειμένου ἢ ὑποκειμενικὴν· τὴν δὲ παθητικὴν ἐξ ἀντικειμένου ἢ ἀντικειμενικὴν· διότι, τροπομένου τοῦ ρηματικοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς ῥῆμα ἐνεργητικόν, ἢ μὲν ἐνεργητικὴ γενικὴ γίνεται ἀποκειμένου αὐτοῦ, ἢ δὲ παθητικὴ ἀντικειμένου· οἶον, νίκη τῶν Ἑλλήνων—ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες· εἰ Ἑλλήνες τροπή τῶν πολεμίων ἐποίησαν—οἱ Ἕλληνες ἔτρεψαν τοὺς πολεμίους. Ἐνίοτε δὲ τίθενται ὁμοῦ εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικόν ἀμφότεραι

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.

ὑπάρχει αἰ γενικαί· οἶον, ἡ Πέλοπος Πελοποννήσου κατ' ἄληψιν = ὁ Πέλοπος κατέλαθε τὴν Πελοπόννησον.

6'. Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 45. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα εἶνε ἐξαιρέτως τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ οἰκειότητος καὶ ἀλλοτριότητος· οἶον, ἴδιος, οἰκείος Σωκράτους, ἀλλότριος, ξένος τοῦ πράγματος.

2) Τὰ ἀρχικά καὶ ὑπαρχικά· οἶον, κύριος τῶν Ἑλλήνων, δούλος δεσπότου.

3) Τὰ μεθέξως, κατοχῆς καὶ κράτους σημαντικά καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον, μέτοχος σοφίας, κτήτοχος παιδείας, ἐγκρατῆς ἡδονῶν, ἀμέτοχος ἀδικίας, ἀκρατῆς ἡδονῶν, κτλ.

4) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως· οἶον, φιάλη πλήρης ὕδατος, ταμειὸν κενὸν χρημάτων.

Σημ. Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δοτικῆς ὀργανικῆς· οἶον, μιγάσιν Ἑλλήσι πλήρει πόλει.

5) Τὰ στερήσεως καὶ ἐνδείας· οἶον, ὄρφανός γονέων, ἔρημος συμμάχων, ἀπαις ἀρρένων, κεφαλή ψιλλῆ τριχῶν.

6) Τὰ φειδούς καὶ ἀφειδίας· οἶον, φειδωλὸς χρημάτων, ἀφειδῆς ἑαυτοῦ.

7) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἶον, ἐπιτυχῆς τῶν καλῶν, ἀτυχῆς τῶν κακῶν.

8) Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας· οἶον, ἐμπειρὸς ἢ ἀπειρὸς διδασκάλιας.

9) Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας καὶ ὀλιγορίας· οἶον, ἐπιμελῆς ἢ ἀμελῆς τῶν μαθημάτων, ὀλίγωρος φίλων.

10) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἶον, μνήμων φόρτου, ἐπιλήσμων εὐεργεσιῶν.

11) Τὰ τιμῆς καὶ ἀξίας· οἶον, αἵματός ἐστιν ὦνία ἢ ἀρετῆ, ἀξίος πολλοῦ.

12) Τὰ διαιρέσεως (χωρισμοῦ) καὶ ἐκλογῆς· οἶον, πολλοὶ τῶν διδασκάλων, μόνου τῶν πολιτῶν, εἰς τῶν πολλῶν, τίς τῶν μαθητῶν, φυγὰς πόλεως.

13) Τὰ εἰς ἑκὸς κτητικά· οἶον, νοῦς μὲν ἀρχικὸς τοῦ λόγου, λόγος δὲ ὑπηρετικὸς τοῦ νοῦ.

14) Τὰ ὑπεροχικά· οἶον, ὑπέροχος, ἕξοχος τῶν ἄλλων, κορυφαῖος τῶν ἀπόστολων.

Σημ. Ὑπεροχικά λέγονται ὅσα ἐπίθετα θετικὰ ὄντα ἔχουσιν ἕνεκα παραθετικοῦ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

- 15) Τὰ τακτικὰ καὶ ἀναλογικὰ ἀριθμητικὰ οἶον, πρῶτος, δευ-
 τερὸς, τρίτος τῶν μαθητῶν· ὁ ἀριθμὸς δεκα ἐστὶ διπλάσιος τοῦ πέντε.
 16) Τὰ διαφορικὰ οἶον, ἕτερον τὸ ὕδωρ τῆς γῆς, οὗτος ὁ λόγος
 ἄλλος, ἡ διάφορος τοῦ προειρημένου.

Σημ. Τὰ διαφορικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπῶτως, μεσολαβούντος τοῦ ἡ· οἶον, ἄλλος
 οὗτος ὁ λόγος ἢ ὁ πρότερον εἰρημένος. Ἐπι δὲ καὶ μετὰ αἰτιατικῆς σὺν τῇ π α ρ ᾶ ἕτερον
 τὸ ὕδωρ παρὰ τὴν γῆν.

- 17) Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ συντάσσονται μετὰ γενικῆς·
 ἀλλὰ τὰ μὲν συγκριτικὰ καὶ μετὰ ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς γενικῆς,
 τὰ δὲ ὑπερθετικὰ μετὰ πληθυντικῆς μόνον· οἶον, ὁ πατήρ ἐστι μεί-
 ζων τοῦ υἱοῦ, Θεμιστοκλῆς συνετώτερος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἀνδρῶν
 δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

Σημ. α. Τὰ συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπῶτως τῷ συγκρινομένῳ, μεσολαβούν-
 τος τοῦ ἡ· οἶον, Σωκράτης σοφώτερος ἢ Πλάτων, ὠμίλησα ἀνδράσι κρείττεσιν ἢ ὑμῖν, σὺ
 μέλλεις ἐπ' ἀνδραὺς στρατεύεσθαι πολὺ ἀμείνονας ἢ Σκύθας, ἤκουσα οἰτῶρος δεινοτέρου ἢ
 Διοσίου.

Σημ. β. Μετὰ τὸν ἡ ἐπιφέρεται ἐνίοτε αἰτιατικὴ μετὰ τῆς κατὰ, πρὸ τῆς ὁποίας τέ-
 θεται ἐνίοτε καὶ τὸ ὡς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῆ ἀναλογία ἢ τὸ παρὰ τὴν φύσιν ἢ τὴν
 δύναμιν· οἶον, ὄπλα πλείω ἢ κατὰ νεκρῶν ἐλήφθη (Θουκ.)—πλείω ἀναλόγως τῶν νεκρῶν,
 εἶδον νεκρῶν μείζω ἢ (ὡς) κατ' ἀνθρώπον—παρ' ὅσον δύναται νὰ εἴνε νεκρὸς ἀνθρώπου, Ἐ-
 τι δὲ μετὰ τὸν ἡ ἐπιφέρεται ἀπαρέμφατον ἀνευ ἢ μετὰ τοῦ ὥστε (ὡς), ὅταν εἴνε ἀνάγκη
 νὰ ἐκφρασθῆ τὸ παρ' ὅσον δύναται (τὸ ὑπὲρ δύναμιν) ἢ τὸ παρ' ὅσον ἀπαιτεῖται· οἶον, τὸ
 γὰρ νόσημα μείζον ἢ φέρειν· νεώτεροί εἰσιν, ἢ ὥστε εἰδέναι οἶον κατέρων ἐστέρνεται (Λυσ.)
 ἀμαθέστεροι γὰρ εἰσιν ἢ ὡς ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατᾶσθαι (Πλάτ.).

Σημ. γ. Τὸ ποσὸν ἢ τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τῆς συγκρίσεως φέρεται πάντοτε σχεδὸν
 κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον· οἶον, Περσέως Ἡρακλῆς ἦν τέσσαροι γενεαὶ νεώτερος, κλπ. (§ 178).

B'. Ὀνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενά.

§ 46. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἴνε ὡς ἐπὶ τὸ
 πλείστον ἐπίθετα· τὰ κυριώτερα δὲ τούτων εἰσὶ τὰ ἑξῆς:

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ (τὰ σημαίνοντα φιλι-
 κὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινὰ διχθεσιν)· οἶον, φίλος, εὔνοος, εὐμενής, ὠφέ-
 λμος, γείτων τινί· πολέμιος, ἐχθρός, δυσμενής, χαλεπός, βλαβερός,
 κακόνους, ἐπίβουλος, ἐναντίος, πολέμιός τινι κλπ.

2) Τὰ ἰσότητος, ταυτότητος, ὁμοιότητος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία·
 οἶον, ἴσος ἢ ἄμισος τῷ ἀδελφῷ, ὁμοίος ἢ ἀνόμοιος τῷ πατρί, τὰ ἔρ-
 γα οὐ ταῦτα τοῖς λόγοις ἐπεδείξατο.

3) Τὰ ἀρμόδιος ἢ ἀναρμόδιος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον,
 ἀρμόδιος ἢ ἀναρμόδιος τῷ θεῷ, ἡ σιγὴ πρεπωδεστάτη γυναιξί, μέτῃ
 φύλαξιν ἀπρεπωδεστάτη ἐστί.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.

4) Τὰ προσεγγισέως ἢ μίξεως καὶ ἀμιξίας· οἷον, πλησία τῷ νομίῳ, φίλος, ἀμικτος φίλος.

5) Τὰ ὑποταγῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἷον, ὑπήκοος τῷ πατρί, εὐπειθής ἢ ἀπειθής τῷ πατρί.

6) Τὰ εἰς τὸς ρηματικὰ· οἷον, γνωστὰ μοι ποιεῖς, μισητὸς τοῖς Ἕλλησι Φίλιππος, ρητὰ μοι ταῦτα.

7) Τινὰ τῶν παραγομένων ἀπὸ ρημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσόμενων· οἷον, ἢ τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσις, ὁ τοῖς νόμοις βοηθός, δοτὴρ, ἀκολουθός τινι.

8) Τὰ σύνθετὰ ἀπὸ τῆς συν-, ὁμοῦ, ἴσος, ὅμοιος καὶ τῶν τοιούτων· οἷον, σύμφωνοι οἱ λόγοι τοῖς ἔργοις, ὁμόφωνος, ἰσοδύναμος, ὁμοιοσχημοῦν τινί.

§ 47. Πολλὰ ὀνόματα, μεταβάλλοντα σημασίαν, μεταβάλλουσι καὶ σύνταξιν· διότι ἡ σύνταξις βλίνει κατὰ τὴν σημασίαν τῶν συντασσόμενων· οἷον, φίλος μοι (περιποιητικῶς), καὶ φίλος μου (κτητικῶς), ἐναντίος, πολέμιός τινι καὶ τινος.

Γ'. Ὀνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 48. Μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ἐπιθετικὰ καὶ οὐσιαστικὰ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ κατὰ τι, ἢ τοῖς ὁστικῆς ἢ ἰδιότητος ἢ ἡ ποιότητος αὐτῶν δὲν ἀποδίδονται εἰς τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλὰ εἰς τὴν μέρος αὐτοῦ· οἷον, ταχύς τοὺς πόδας, λευκὸς τὰς τρίχας, Λυδὸς τὸ γένος, Σῦρος τὴν πατρίδα, Σωκράτης τοῦ νομα. Καὶ μετὰ τῆς κατὰ· οἷον, ξανθὸς κατὰ τὴν κόμην.

§ 49. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ διὰ δοτικῆς, ὅταν μάλιστα ἡ ποιότης ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅλον ἢ φέρηται δι' ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ· οἷον, ἄμαχοι πλήθει καὶ πλούτῳ, οὔτε ποσὶ ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός, Θάψακος ὀνόματι, μέγας τῇ βουλῇ, τῇ συνέσει κλπ.

Σημ. Ἡ μὲν αἰτιατικὴ ἐκφράζει κυρίως τὸ κατὰ τι, ἡ δὲ δοτικὴ καὶ τὸ δυναμικὸν μέσον.

§ 50. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου· οἷον, δεινὸς λέγειν, ἐπιτήδειος πράττειν.

Σύνταξις τῶν ρημάτων.

§ 51. Τὰ ρήματα διαιροῦνται ὡς πρὸς τὸ κατηγορούμενον μὲν εἰς συνδεδετὰ καὶ κατηγορηματικὰ (§ 5), ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον δὲ εἰς προσωπικὰ καὶ ἀπρόσωπα.

α. Συνδεδετῶν μὲν εἶνε τὸ εἰμί (§ 4), κατηγορηματικὰ δὲ πάντα τὰ λοιπὰ.

β'. Προσωπικὰ μὲν λέγοντα ὅσα δέχονται ὑποκείμενον πρόσωπον

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

καὶ σχηματίζονται καὶ κατὰ τὰ τρία πρόσωπα· οἷον, γράφω, γράφεις, γράφει. Ἀπρόσωπα δέ, ὅσα δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκειμένον καὶ σχηματίζονται μόνον κατὰ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον· διὸ τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λέγονται καὶ τριτοπρόσωπα· ὡς δεῖ, χρῆ, προσήκει κλπ.

Α'. Σύνταξις τοῦ εἰμί.

§ 52. Τὸ εἰμί εἶνε ἢ συνδεδεικὸν ἢ ὑπαρκτικόν· καὶ τὸ μὲν συνδεδεικὸν σημαίνει τὴν σύνδεσιν τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ κατηγορουμένου (§ 3)· διὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὑποκειμένον καὶ κατηγορούμενον· οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος. Τὸ δὲ ὑπαρκτικὸν σημαίνει ἀπλῶς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ἀπαιτεῖ μόνον ὑποκειμένον καὶ ἀποτελεῖ συνεπτυγμένην πρότασιν· οἷον, ἐστὶ θεός = ὁ θεός ἐστὶν ὧν (§ 4).

Σημ. Τὸ εἰμί, ὅταν μὲν εἶνε συνδεδεικόν, καὶ παραλείπεται καὶ ἐγκλίνεται, ὅταν δὲ εἶνε ὑπαρκτικόν, οὔτε παραλείπεται οὔτε ἐγκλίνεται καὶ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐγκλιόμενου τῆς ὀριστικῆς παροξύνεται ἀντὶ τῆς ὀξύνηται.

§ 53. Τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ὑπάρχει τὸ ὑποκειμένον, τίθεται κατὰ δοτικὴν ἄνευ ἢ μετὰ τινος προσδιορισμοῦ· οἷον, ἐστὶ μοι βιβλία, ἐστὶ μοι πλείοντι τρίτη ἡμέρα.

§ 54. Κατηγορούμενον δέχονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα· τοιαῦτα δὲ εἰσι μάλιστα τὰ ἑξῆς: γίνεσθαι, ὑπάρχειν, πέλειν, κυρεῖν, τυγχάνειν, πεφυκέναι, καθίστασθαι, φαίνεσθαι, ἀκούειν (= ὀνομάζεσθαι) καὶ τὰ παθητικὰ κλητικὰ, προχειριστικὰ, δοξαστικὰ, λεκτικὰ, μεταποιητικὰ, ὁράσεως σημαντικὰ, καὶ τινὰ τῶν οὐδετέρων καὶ τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων· οἷον, οἱ γέροντες παλιμπαιδὲς γίνονται, ὁ ἄνθρωπος φύσει ἀγαθὸς ὑπάρχει, ἀθλία πέφυκα, ἐγὼ καλοῦμαι ἢ ὀνομάζομαι Σωκράτης, Μιλτιάδης ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός (§ 99), οἱ ἄνθρωποι κόλακες καὶ τοῖς θεοῖς ἐχθροὶ ἀκούουσι (Δημ.), ὁράται σύννου, ζῶ ἡσυχος, ὁ ποταμὸς ρεῖ μέγας, ἔρχομαι ταχύς κλπ.

Β'. Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων.

§ 55. Τὰ κατηγορηματικὰ ῥήματα, οἷας δὴ ποτε φωνῆς καὶ ἂν εἶνε, διαίρουνται ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς τέσσαρας τάξεις, εἰς ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, οὐδέτερα καὶ μέσα· εἰς δὲ τὰ μέσα ὑπάγονται καὶ τὰ ἀποθετικὰ.

α. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων.

§ 56. Ἐνεργητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκειμένον ἐνεργεῖ· εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα·

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

καὶ μεταβητικῶν μὲν λέγονται, ὅτι σημαίνουσι, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου, ἐξερχομένη ἐξ αὐτοῦ, μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ λέγεται ἀντικείμενον (§ 24)· οἷον, τύπτω τὸν παῖδα, ἐρχόμενοι τὴν γῆν, ὑπηρετῶ τῷ θεῷ, μάχομαι τοῖς πολεμοῖς, θίγω ἢ ἀπτομαι τοῦ ἄρτου. Ἀματέχεται δὲ ὅτι σημαίνουσι, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μένει ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ· οἷον, βδιδίω, τρέχω, ἐρχομαι, βαίνω κλπ.

1. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν μεταβητικῶν ρημάτων.

§ 57. Τὰ ἐνεργητικῶν μεταβητικῶν ρήματα, ἐπειδὴ σημαίνουσι ἐνέργειαν μεταβαίνουσαν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἶνε τὰ κυρίως δεχόμενα ἀντικείμενον· ἀπικιτοῦσι δὲ αὐτὸ κατὰ μίαν τῶν πλάγιων πτώσεων (§ 24)· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ρήματα ἑτεροπροσώπως λεγόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Σημ. Ἡ καθωμλημένη πάντῃ σχεδὸν τὰ ρήματα συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς.

Ρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 58. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ρήματα εἶνε τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ αἰσθητικῶν (ἀκουστικῶν, ὀσφρητικῶν, γευστικῶν, ἄπτικῶν), πλὴν τῶν ὀρασεως σημαντικῶν 1 οἷον, αἰσθάνομαι, ἀκούω, ἀκροῶμαι, 2 ὀσφρανομῶμαι, ὀλῶ, πνέω, ἄπτομαι, ψάω, θίγω τινός, γεύομαι πόνων. 3

2) Τὰ ἐφετικῶν καὶ ὀρεκτικῶν· οἷον, ἐπιθυμῶ, ἐρῶ, ἐφιέμαι, ὀρέγομαι παιδείας, πεινῶ, διψῶ ἐλευθερίας. 4

3) Τὰ φροντίδος, ἐπιμελείας καὶ τὰ τοῦτοις ἐναντία (ἀμελείας, ὀλιγωρίας)· οἷον, φροντίζω, κηδομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἀμελῶ τῶν μαθημάτων, ὀλιγορῶ τῶν φίλων.

1 Τὰ ὀρασεως σημαντικῶν συντάσσονται αἰτιατικῶν, διότι σημαίνουσι κυρίως σωματικὴν ἐνέργειαν (§ 62, 1).

2 Τὸ ἀκούω, ἀκροῶμαι καὶ αἰσθάνομαι συντάσσονται γενικῶν μὲν (μάλιστα προσώπων) ἐπὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως· ἀκούω Σωκράτους διαλεγόμενου, ἀκροῶμαι σου, αἰσθάνομαι ψυχῆς. Αἰτιατικῶν δὲ (μάλιστα πρᾶγματος) ἐπὶ ἐμμέσου ἀντιλήψεως (ὅταν δηλ. εἶνε γνωστικῶν)· ἀκούω τοὺς λόγους—ἐννοῶ, Ἰσχυόμενον ἤκουον καλὸν κάγαθον ὀνομαζόμενον (Ξενοφ.), εἰ-τινος αἰσθαίτο δεόμενον τὸν πάπον (Ξενοφ.).

3 Τὸ ἐσθίω καὶ πίνω συντάσσονται γενικῶν μὲν, ὅταν σημαίνονται μέρος τοῦ ὅλου· ἐσθίω κρεῶν, πίνω ὕδατος. Αἰτιατικῶν δὲ, ὅταν σημαίνονται τὸ ὅλον ἢ τὰ συγθῶς γινόμενα· οἷον πίνω οἶνον (§ 792 σημ.).

4 Τὸ ἐγαπῶ, φιλῶ, ποθῶ καὶ θελῶ αἰτιατικῶν συντάσσονται, ὡς πραίρεσιν σημαίνοντα.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

- 4) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἶον, μνήμημαι, μνημονεύω, ἐπιλανθάνομαι τοῦ φίλου.
- 5) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἶον, τυγχάνω, στοχάζομαι, ἀποτυγχάνω, ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ 1.
- 6) Τὰ στερήσεως καὶ ἐνδείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (πλησμονῆς)· οἶον, στεροῦμαι, δέομαι, πέρομαι, εὐπορῶ, χρῆζω ἐλευθερίας, γέμω ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων.
- 7) Τὰ χωρισμοῦ, ἀποχῆς καὶ ἀπομακρύνσεως· οἶον, ἡ νῆσος διέχει τῆς Ἡπείρου, ὁ λόγος ἀπέχει τοῦ πράγματος.
- 8) Τὰ ἀπολύσεως καὶ μεθέξεως· οἶον, ἀπολαύω, μετέχω, κληρονομῶ τῆς πατρικῆς οὐσίας.
- 9) Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας· οἶον, φείδομαι ἢ ἀφειδῶ ἑαυτοῦ.
- 10) Τὰ ἀρχικῆ καὶ κράτους σημαντικῆ· οἶον, ἀρχω, βασιλεύω, ἡγεμονεύω, στρατηγῶ, ναυαρχῶ, κρατῶ τινος. 2
- 11) Τὰ διαφορικῆ· οἶον, ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικός.
- 12) Τὰ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ καύσεως· οἶον, ἀρχομαι, λήγω τῶν πόνων, παύω τοῦ λόγου. 3
- 13) Τὰ ὑπεροχικῆ καὶ τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν παραθετικῶν· οἶον, ὑπερέχω, ἐξέχω, πλεονεκτῶ, ἐλαττοῦμαι, ἠττώμαι, πρωτεύω πάντων, περιγίγνομαι (=νικῶ) τινος.

Σημ. Γενικὴ διαρετικὴ συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥῆμα, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος τοῦ ἀντικειμένου· οἶον, ἀφήσει τῶν αἰχμαλώτων (τινάς), τῆς γῆς ἔτεμνον, λαβῶν τῶν κρεῖδν.

§ 59. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἀπὸ προθέσεων (ἐκ, ἀπὸ, πρὸ, κατὰ, ὑπὲρ) δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προσερχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἶον, ἐκβαίνει τῆς ιδέας, ἡ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας, μὴ μου κατεπίπης, ἀφιστάναι φρενῶν, καταφρονοῦσι τῶν ἐπιόντων, ὑπερορᾷ τῶν καθεστῶτων νόμων.

1 Τὸ τυγχάνω, συνθετόμενον μετὰ τῶν προθέσεων ἐν, σύν, περὶ καὶ μάλιστα τῆς ἐπιδοτικῆς συντάσσεται, τὸ δὲ ἀμαρτάνω, ἀντὶ μὲν τοῦ ἀποτυγχάνω ἢ στεροῦμαι, γενικῆς συντάσσεται, ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ πταίω ἢ πλημμελῶ, σφάλω, δοτικῆ ἢ αἰτιατικῆ μετὰ τῆς εἰς· ἀμαρτάνω τῷ θεῷ ἢ εἰς τὸν θεόν.

2 Τὸ ἀρχω παρὰ τοῖς περσῶσι, ἀντὶ μὲν τοῦ ἐξουσιάζω, δὲ γενικῆς συντάσσεται· ἀρχω γαστροῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ ποιῶ ἀρχὴν, οὐ μόνον γενικῆ, ἀλλὰ καὶ αἰτιατικῆ· ἀρχω μάχης καὶ ἀρχω ὕμνων. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀρχόντων τῶν Ἀθηναίων, δοτικῆ· ἀρχεῖ Ἀθηναίους· ἐπὶ δὲ καὶ μετοχῆ· ἀρχῶ πάντων. Τὸ δὲ κρατῶ, ἀντὶ μὲν τοῦ διὰ βίας ἐξουσιάζω, γενικῆς συντάσσεται· κρατῶ τῶν Ἑλλήνων, γαστροῦ, θυμοῦ κλπ. ἀντὶ δὲ τοῦ νικῶ ἢ βαστάζω, αἰτιατικῆ· κρατῶ τοὺς πολεμίους, τόξα χερσὶ κρατεῖ.

3 Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετοχῆ ἢ ἀπαρμυφάτω· ἀρχομαι πνεῖν ἢ πονῶν.

Ρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 60. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ρήματά εἰσι τὰ ἑξῆς:

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπροποιητικὰ ἦτοι τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικήν πρὸς τινὰ διάθεσιν· οἶον, βοηθῶ, ἀλέξω, ἐπικουρῶ, ὑπουργῶ, ὑπηρετῶ, διακονῶ, δουλεύω, χαρίζομαι, ἀκολουθῶ, ἔπομαι, πολεμῶ, διαφωνῶ, μάχομαι, παλαίω. 1 σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ χρώμαι· οἶον, χρῶ τοῖς βελτιστοῖς, Πλάτων Σωκράτει διδασκάλῳ ἐχρήσατο.

2) Τὰ ἐπιμιξίας καὶ πλησιάζσεως σημαντικὰ· οἶον, ὀμιλῶ, πλησιάζω, πελάζω τινί. 2

3) Τὰ ἐπαρκείας καὶ ἀρεσκείας· οἶον, τὰ παρόντα ἀρκεῖ μοι ταῦτ' ἀρέσκει μοι.

4) Τὰ πίστεως καὶ ἀπιστίας· πιστεύω τοῖς ἀγαθοῖς, ἀπιστῶ, δυσπιστῶ τοῖς πονηροῖς. 3

5) Τὰ ὑπακοῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἶον, πείθομαι, πειθαρχῶ, ὑπακούω, ἀπειθῶ τοῖς ἀρχουσιν.

7) Τὰ ἀρμόζοντος, ὁμοιώσεως καὶ πρέποντος· οἶον, ἡ διοίκησις ἀρμόττει ἀμφοτέροις, θνητὰ θνητοῖς πρέπει, ἡ ψυχὴ ἔοικε τῷ θεῷ.

§ 61. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ρήματα σύνθετα ἀπὸ τῶν προθέσεων σὺν, ἐν, ἐπί (περί, παρά, ἀντί, πρὸς) δύναμι ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἶον, οἱ λόγοι οὐ συμφωνοῦσι τοῖς πράγμασιν, ἐμμέγειν τοῖς δόμοις, ἐπιτιμᾶν, παρίστασθαι, ἀντέχειν, προσκόπτειν τινί.

Ρήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 62. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ρήματα εἶνε τὰ κυρίως μεταβατικὰ, ἦτοι τὰ σημαίνοντα, ὅτι τοῦ ὑποκειμένου ἢ ἐνεργείᾳ μεταβαίνουσα εἰς τὸ ἀντικείμενον ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἄλλοίωσιν τινὰ σωματικὴν ἢ ἠθικὴν· τὰ τοιαῦτα δὲ εἶνε πολυειδῆ· τὰ δὲ κυριώτερα αὐτῶν εἰσι τὰ ἑξῆς:

1) Τὰ σωματικῆς ἐνεργείας· οἶον, σκάπτω, θερίζω, τύπτω, γράφω, ῥάπτω, διώκω, θηρῶ, νικῶ, φεύγω, θύω, σφάζω, κόπτω κλπ.

1 Τὸ τιμωρῶ καὶ ἀμύνω ἀντί μὲν τοῦ βοηθῶ (ὑπερσπίζομαι) δοτικῆ συντάσσονται· ἀντί δὲ τοῦ κολάζω ἢ τοῦ ἐκδικοῦμαι, αἰτιατικῆ· τὸ δὲ μέσον τιμωροῦμαι καὶ ἀμύνομαι πάντοτε σχεδὸν αἰτιατικῆ.

2 Τὸ πλησιάζω συντάσσεται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῆ· ἐτι δὲ αἰτιατικῆ καὶ δοτικῆ· πλησιάζω σοι τὴν δῆδα.

3 Ταῦτα συντάσσονται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῆ μετὰ ἢ ἄνευ τῆς εἰς· πιστεύω ταῦτα καὶ πιστεύω εἰς ἓνα θεόν (=δέχομαι δογματικῶς καὶ ὁμολογῶ).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

2) Τὰ νοερᾶς ἐνεργείας (γνωστικᾶ)· οἶον, *ροῦθ, κρῖνω, γιγνώσκω, πίπταμαι, οἶδα, συντήμι τι κλπ.*

3) Τὰ ἠθικῆς ἐνεργείας (ὠφελείας ἢ βλάβης)· οἶον, *τιμῶ, ἐπαύω, ἐγκωμιάζω, μεγαλύνω, ὠφελῶ, εὐεργετῶ, ἀδικῶ, βλάπτω, ὑβρίω τὰ κλπ.*

4) Τοῦ ψυχικοῦ παθήματος· οἶον, *αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, θαρρῶ, φοβοῦμαι, ὀλοφύρομαι, οἰκτείρω, θρηγῶ, ἐλεῶ τινα κλπ.*

5) Τὰ προαιρετικᾶ· οἶον, *ἐθέλω, φιλῶ, ἀγαπῶ, ποθῶ τὸν ἄνδρα κλπ.*

6) Τὰ ἰκετευτικᾶ, προκλητικᾶ (ἐρεθιστικᾶ) καὶ προτροπικᾶ· οἶον, *παράκαλῶ, ἰκετεύω, ἐρεθίζω, παροργίζω, προτρέπω, παρορμῶ, παροξύνω κλπ.* 1

7) Τὰ σημαίνοντα οἰανδήποτε προσπέθειαν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τι· οἶον, *ἀναγκάζω, πείθω, ἐξετάζω, ἐρευνῶ, καρτερῶ, φθάνω, λαιθάνω, κτώμαι κλπ.* 2

§ 63. Πᾶν σχεδὸν ῥῆμα συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς συστοίχου ἢ συνωνύμου ὀνόματος συνήθως μετὰ προσδιορισμοῦ τινος, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ εἰδικευθῇ ἡ γενικὴ ἔννοια τοῦ ῥήματος· οἶον, *ἡ πόλις κούρον πόλεμον πολεμεί, φυλάττω φυλακᾶς, ἄρχω ἀρχᾶς, τῶ βίον ἡδιστορ.* Ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται κατὰ σύστοιχον ἢ κατὰ τὸ συνώνυμον.

Σημ. Τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν πολλάκις παραλείπεται, καὶ τίθεται μόνον ὁ ἐπιθετικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς, ὅστις τότε μεταβάλλεται εἰς οὐδέτερον γένος συνήθως πληθυντικόν· οἶον, *δέομαί σου τὰ δίκαια = δικαίαι δέσεις· τούτῃ λυπόμαι καὶ ταῦτα χαίρω = τὰς αὐτὰς λύπαις λυποῦμαι καὶ εἰς αὐτὰς χερὰς χαίρω.*

Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων,

§ 64. Πολλὰ τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενων ἐνεργητικῶν μεταβητικῶν ῥημάτων ἄπιχτοῦσι καὶ δεῦτερον ἀντικείμενον, καὶ ἔπομένως συντάσσονται μετὰ δύο πληγίων πτώσεων, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, ἢ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς.

1 Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου ἐπιθέτου καὶ προθετικῆς πτώσεως.

2 Τὸ ἔχω ἀντὶ μὲν τοῦ κέκτημαι αἰτιατικῆ συντάσσεται· ἔχω βιβλία, ἀντὶ δὲ τοῦ διακίμαι ἐπιρρηματι μετὰ ἢ ἄνευ γενικῆς ὀνόματος· ἀδυνατῶς ἔχω, καὶ καλῶς τοῦ σώματος ἔχω· ἀντὶ δὲ τοῦ δύναμαι ἀπαρεμφάτω· ἔχω εἰπεῖν, τὸ δὲ μέσον ἔχομαι ἀντὶ τοῦ ἄπτομαι γενικῆ· ἔχομαι τοῦ δένδρου· ὡσαύτως μετ' ἐπιρρηματος ἄνευ ἢ μετὰ γενικῆς οὐσιαστικοῦ συντάσσεται καὶ τὸ ἦκω καὶ κείμαι· εὐ ἦκω φορέων, κέρουσα καλῶς παράπλου κείται.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 65. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῤήματά εἰσι τὰ ἑξῆς :

1) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά· οἷον, πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος, κενῶ τὸ ταμεῖον χρημάτων. Εἰς ταῦτα δὲ ὑπάγονται καὶ τὰ γευστικά· οἷον, δούλους ἔγευσε τιμῆς, τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἰστία.

2) Τὰ λύσεως καὶ ἀπαλλαγῆς· οἷον, λύω τὸν ἵππον τῶν δεσμῶν, ἀπαλλάττω σε τοῦ πόνου, ἐλευθερῶ σε τοῦ δεινοῦ. 1

3) Τὰ παύσεως, κωλύσεως, ἀποδιώξεως καὶ ἀποχωρισμοῦ· οἷον παύω σε τῆς ὑπηρεσίας, κωλύω σε τοῦ ἔργου, ἀποδιώκω, ἀπείργω, ἀποκλείω σε τῆς πόλεως, ἀφορίζω τὰ πρόβατα τῶν ἐριφίων, χωρίζω αἶτον κριθῆς. 2

4) Τὰ ἀφαιρέσεως, ἀποστερήσεως καὶ ἀλλοτριώσεως· οἷον, ἀφαιρῶ σου τὴν βίβλον, ἀλλοτριῶ τὴν πόλιν σωμάτων, ἐστέρησαν αὐτὸν τῆς πατρίδος, ὁ πόλεμος ἀνδρῶν τὰς πόλεις ἐρημοί. 3

5) Τὰ σημαίνοντα τὸ μέρος, ἐξ οὗ κράτοῦμεν ἢ ἀφίνομέν τι· οἷον, τὸν ἵππον τῶν ὄτων κρατῶ, κρεμάννυμι τινα τοῦ ποδός, ἄγω τινα τῆς χειρός, ἀφες τὴν παιδα τῆς χειρός. 4

6) Τὰ ἀνταλλάγματος, τιμῆματος, πωλήσεως, ἀγορᾶς καὶ μισθοῦ· οἷον, μηδενὸς ἀντάλλαττε τὴν φιλοτιμίαν, πωλῶ ἢ τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς, ἀγοράζω ἢ ὠνοῦμαι ἵππον πέντε μνῶν, οἱ τύραννοι μισθοῦ, φύλακας ἔχουσι, πόσου διδάσκεις ; πέντε μνῶν. 5

7) Τὰ μνημονευτικά· οἷον, ἀναμιμνήσκω σε τῶν λόγων.

8) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μνηθάνειν ἢ ἀκούειν τι παρὰ τινος·

1 Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε τὴν ἐκ ἢ ἀπό· λύω τὸν ἵππον ἐκ τῶν δεσμῶν, Πausanias ἠλευθέρωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων.

2 Καὶ τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει τὴν ἐκ ἢ ἀπό· πατήρ υἱὸν ἐξ οἴκας ἐξελαύνει, ἀφορίζω τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων.

3 Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν· οἷον, ἡμᾶς ἀποστερεῖ τὸν μισθόν (Ξεν.), τῆσι θεῶν τοῖς στεφάνουσι σευλήκασι. Τὰ δ' ἀφαιρῶ τετραχῶς συντάσσεται· ἀφαιρῶ σου τὰ χρήματα, ἀφαιρῶ σε τῶν χρημάτων, ἀφαιρῶ σοι τὰ χρήματα καὶ ἀφαιρῶ σε τὰ χρήματα.

4 Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἐκ ἢ ἀπό· κρεμάννυμι τινα ἐκ τοῦ ποδός· ἐκρέμασαν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐλπίδων (Λισχ.).

5 Ἡ γενικὴ τούτων προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἀντί· ἀντί ἀρετῆς ἀξιώ τιμᾶσθαι, πωλῶ τὴν βίβλον ἀντί δραχμῆς. Τὸ δὲ ἀξιώ ἀντί μὴ τοῦ κρίνω ἀξίον αἰτιατικῆ καὶ γενικῆ συντάσσεται· ἀξιώ σε τιμῆς, ἀντί δὲ τοῦ παρακαλῶ, ἀπαριμφάτω· ἀξιώ σε ἀπεῖσαι μόνον.

οἶον, μάθε μου καὶ τάδε, βραχεία σου πυνθάνομαι, ταῦτα Κελυφῶς ἤκουσα. 1

§ 66. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων (πρὸ, κατὰ, ἐκ, ἀπὸ) δυνάμει τῶν προθέσεων· οἶον, προβάλλω τῶν ὀδόντων τὴν γλῶσσαν, ταῦτα κατεῖπέ μου, ἐκβάλλω σε τῆς ἀπάτης, ἀποκλίνας σε τῆς ὁδοῦ.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 67. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἰσι τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ δόσεως, προσφοράς καὶ ὀφειλῆς σημαντικῶν· οἶον, δίδωμι δωροῦμαι, (προσ)φέρω, ἀγῶ, κομίζω, ἐπιτρέπω, καταλείπω, παρέχω, ὀφείλω σοι ταῦτα.

2) Τὰ προσεγγίσεως καὶ παραθέσεως ἢ παραβολῆς· οἶον, πλησιάζω, πελάζω, προσεγγίζω, συνάπτω, παρατίθημι, παραβάλλω τινὶ τι.

3) Τὰ ὁμοιώσεως, ἐξισώσεως καὶ προσαρμοσεως· οἶον, ὁμοιωῶ, εἰκάζω, ἐξισῶ, ἀρμοζῶ τινὶ τι.

4) Τὰ μίξεως· οἶον, μίγνυμι, κερύννυμι οἶνον ὕδατι.

5) Τὰ πέμψεως· οἶον, πέμπω, ἐπιστέλλω τινὶ. 2

6) Τὰ ἀφηγηματικῶν, δηλωτικῶν, ἀγγελτικῶν, παραινετικῶν καὶ ἐπιτακτικῶν· οἶον, λέγω, φησίζω, δηλώ, φαίνω, δείκνυμι, (παρ) ἀγγέλλω, κοινοποιῶ, παραινῶ, συμβουλεύω, ἐπιτίττω σοι ταῦτα. 3

7) Τὰ σημαίνοντα τὸ ποιεῖν ἢ πράττειν τι εἰς τινὰ· οἶον, ποιῶ, ἐργάζομαι, κατασκευάζω, πράττω σοι ταῦτα.

Ῥήματα μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα.

§ 68. Τὰ μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα ῥήματα εἰσι τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ παιδείας καὶ διδασκαλίας σημαντικῶν· οἶον, σύ με ταῦτα ἐπαίδευες, διδάσκω σε τὴν γραμματικὴν.

2) Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως· οἶον, ἐνδύω ἢ ἐκδύω σε χιτῶνα.

1 Τούτων ἡ μὲν γενικὴ σημαίνει πρόσωπον, καὶ πολλάκις προσλαμβάνει καὶ τὴν παρὰ ἢ ἀπὸ· ἡ δὲ αἰτιατικὴ τὸ πρᾶγμα· πρὸ ἡμῶν ταῦτα μάνθανε· ταῦτα πυνθάνονται παρὰ Περσῶν ἀπ' ἀπάντων ἤκουσαν γνώμων.

2 Ἡ δοτικὴ τούτων μεταβάλλεται πολλάκις εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρός· πέμπω σοι ταῦτα καὶ πέμπω πρὸς σέ ταῦτα.

3 Καὶ ταῦτα μεταβάλλουσι πολλάκις τὴν δοτικὴν τοῦ προσώπου εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρός (ἢ εἰς)· λέγω σοι ταῦτα καὶ λέγω πρὸς σέ ταῦτα. "Ἐτι δὲ συντάσσονται καὶ ἀπαρειαψίτω ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς· οἶον, λέγω σοι σιωπᾶν.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

- 3) Τὰ αἰτιητικὰ οἶον, αἰτῶ σε χροῖματα. 1
- 4) Τὰ μεταποιητικὰ ἴτοι τὰ σημαίνοντα ἀλλαγὴν καταστάσεως οἶον, ὁ θεὸς τοὺς μικροὺς μεγάλους ποιεῖ, τοὺς δὲ μεγάλους μικροὺς τίς σε κατέστησεν ἀρχοντα ; 2
- 5) Τὰ προχειριστικὰ (ἀναγορευτικὰ) καὶ ἐλεγκτικὰ οἶον, προχειρίζω, ἐκλέγω, αἰρούμαι, ἀποφαίνομαι, ἀποδείκνυμι. Θεμιστοκλέα στρατηγόν, ἐλέγχω τινὰ ψεύστην.
- 6) Τὰ κλητικὰ οἶον, καλῶ, ὀνομάζω, προσαγορεύω, λέγω σε ἀγαθόν.
- 7) Τὰ δοξαστικὰ οἶον, ἡγοῦμαι, οἶμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω σε ἀγαθόν. 3
- 8) Τὰ διαιρετικὰ οἶον, τὰς ἀρχάς δέκα μέρη διείλετο. 4
- 9) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν τι κατὰ ἢ περὶ τίνος οἶον, πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φύλον κακὰ πολλὰ ἀγορεύει, εἰ χρὴ δεσπότης εἰπείν τὸδε (Εὐρ.).

Ῥήματα μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 69. Τὰ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενων· διότι ταῦτα ἐπὶ διαίρεσέως καὶ ἐπὶ τινῶν ἄλλων ἐλλειπτικῶν φράσεων μεταβάλλουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς γενικὴν, εἰσὶ δὲ τὰ ἐξῆς :

- 1) Τὰ μεταδοτικὰ οἶον, μεταδίδωμί σοι τοῦ ἔμχυτοῦ πλοῦτου (μέρος, ἢ τί).
- 2) Τὰ παραχωρητικὰ καὶ ὑποχωρητικὰ οἶον, παραχωρῶ σοι τῆς πολιτείας, ὑπέλω σοι τῆς ὕδου, ὑποχωρῶ σοι τῆς ἀρχῆς.
- 3) Τὰ κοινωνικὰ οἶον, κοινωνῶ σοι τῆς δόξης.

§ 70. Ἐκ τῶν δύο ἀντικειμένων τὸ μὲν λέγεται ἄμισον ἢ πρῶσε-χῆς, τὸ δὲ ἔμισσον ἢ πόρρω. Καὶ ἄμισον μὲν εἶνε ἡ αἰτιατικὴ, ἔμμε-

1 Τούτων ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου μεταβάλλεται πολλῆκις εἰς γενικὴν μετὰ τῆς παρὰ αἰτῶ παρὰ σοῦ χρήματα.

2 Τὸ ποιῶ τριχῶς συντάσσεται, αἰτιατικῆ καὶ δοτικῆ, ὅταν σημαίνῃ τὸ ποιῶ τι εἰς τινα· διπλῆ αἰτιατικῆ, ὅταν σημαίνῃ ἀλλαγὴν καταστάσεως, ἀπαρμάρτω, ὅταν σημαίνῃ τὸ φέρω τινὰ εἰς θέσιν (κατάστασιν) ἢ ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ πάθῃ τι· οἶον, ποιῶ σοι ταῦτα, ποιῶ σε σοφόν, ποιῶ σε λέγειν.

3 Εἰς τὰ δοξαστικὰ καὶ λεκτικὰ ῥήματα προστίθεται καὶ τὸ ἀπαρμάρτω εἶναι καὶ τότε ἢ μὲν μία αἰτιατικὴ εἶνε ὑποκειμένον αὐτοῦ, ἢ δὲ ἄλλη κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, ἡγοῦμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω, λέγω σε ἀγαθόν εἶναι, σοφιστὴν ὀνομάζουσιν εἶναι τὸν ἄνδρα (Πλτ.).

4 Εἰς τὴν αἰτιατικὴν τούτων τὴν σημαίνουσαν τὰ διαιρούμενα μέρη προστίθεται πολλῆκις καὶ ἡ εἰς· εἰς ἄκτῶ μέρη διείλων τὸ πᾶν πλῆθος (Πλτ.).

τον δὲ ἡ γενικὴ ἢ ἡ δοτικὴ οἶον, κῶ τον ἵππον (ἄμσ.) τῶν δεσμών (ἔμσ.), δίδωμι σοι (ἔμσ.) χρήματα (ἄμσ.). Ἐκ τῶν δύο δὲ αἰτιατικῶν ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ σημαίνουσα τὴν κυριωτέραν ἰδέαν, ἥτις συνήθως εἶνε ἡ αἰτιατικὴ του προσώπου, ἔμμεσον δὲ ἡ σημαίνουσα τὴν δευτερεύουσαν, ἥτις εἶνε συνήθως ἡ σημαίνουσα τὸ πρᾶγμα οἶον, διδάσκω σε (ἄμσ.) τὰ γραμματικά (ἔμσ.). Ἐκ δὲ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς ἄμεσον μὲν εἶνε ἡ γενικὴ, ἔμμεσον δὲ ἡ δοτικὴ οἶον, μεταδίδωμι σοι (ἔμσ.) τοῦ ἑαυτοῦ πλοῦτου (ἄμσ.).

Σημ. Τὰ εἰς ω ἢ μὲ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ρήματα σχηματίζονται καὶ εἰς μαι παθητικῶς οἶον, τύπτω καὶ τύπτομαι γράφω καὶ γράφομαι δίδωμι καὶ δίδομαι κλπ.

2. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων ρημάτων.

§ 71. Τὰ ἐνεργητικὰ ἀμετάβητα ρήματα λήγουσιν εἰς ω ἢ εἰς μαι. Ἐπειδὴ δὲ σημαίνουσιν ἐνέργειαν μὴ μεταβαίνουσαν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἂν εἶνε ἀνάγκη τοιούτων οἶον, ἄδω, κιθαρίζω καὶ ἄδω, κιθαρίζω καλῶς ἐν χορῷ, βαίνω καὶ βαίνω ἐπὶ τὸν ἵππον, βαίνω ταχέως, πορεύομαι εἰς τὴν πόλιν, τρέχω ἐπὶ τὴν ἀγοράν.

§ 72. Ἄλλὰ τὰ κινήσεως σημαντικὰ καὶ μέλιστα ἐν συνθέσει δέχονται ἐνίοτε καὶ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν οἶον, πορεύομαι μακρὰν ὁδόν, τειχέων ἐντός οὐ βλίνω πόδα (Εὐριπ.), ἐλαύνω τὸν ἵππον, τρέχω τὸ στάδιον, διέβηταν τὸν ποταμὸν, παραβαίνειν τοὺς νόμους, διῆλθον ἢ περιῆλθον τὴν πόλιν.

β'. Σύνταξις τῶν οὐδέτερων ρημάτων.

§ 73. Οὐδέτερα ρήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς ω ἢ μαι, καὶ οὔτε ἐνέργειαν οὔτε πάθος σημαίνουσιν, ἀλλ' ἀπλῶς κητῶσιν τοῦ ὑποκειμένου διὸ ταῦτα δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἂν εἶνε ἀνάγκη τούτων οἶον, ζῶ καὶ ζῶ κοσμίως, ζῶμεν ἐν ταῖς πόλεσι, κἄθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσυχῶς.

§ 74. Πολλὰ ὁμῶς τούτων, μεταβατικῶς ἐκλαμβανόμενα, δέχονται καὶ ἀντικείμενον κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν οἶον, γέμομεν ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων, ἡ ψυχὴ τῷ θεῷ ἔοικεν, Ἡῶ διὰν μέμονα (=περιέμεινα).

Σημ. Τὰ εἰς ω οὐδέτερα δὲν σχηματίζονται εἰς μαι παθητικῶς διὸ τὸ ζῶ, ὑγιαίνω, χαίρω δὲν λέγονται καὶ ζῶμαι, ὑγιαίνομαι, χαίρομαι.

γ' Σύνταξις τῶν παθητικῶν ρημάτων.

§ 75. Παθητικά ρήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι ἢ εἰς ω καὶ σημαίνουσι, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει σωματικῶς ἢ ἠθικῶς ὑφ' ἑτέρου προσώπου ἢ πράγματος· διὸ ἐκτός τοῦ ὑποκειμένου, ὅπερ εἶνε κοινὸν εἰς πάντα τὰ ρήματα, ἀπαιτοῦσι καὶ τὸ ποιητικὸν αἷτιον, ἢ τοὶ τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ φέρει τὸ πάθος· αἶον, ὃ Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, θνήσκει ὑπὸ γυναικός, ταῦτα εἰρη-
ταί μοι.

§ 76. Τὸ ποιητικὸν αἷτιον φέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ὑπό, (πρὸς, παρὰ, ἐκ καὶ ἀπό) οἶον, Φαῖδρος διδάσκεται ὑπὸ Σωκράτους, πρὸς ἀνδρός ἢ γυνὴ ἀδικεῖται, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ἐκ θεοῦ δέδοται ταῦτα 2) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄλλων περιστάσεων, μάλιστα δέ, ὅταν τὸ μὲν ὑποκείμενον εἶνε ἄψυχον, τὸ δὲ ρῆμα χρόνου παρκακούμενον· ὡς, ταῦτα εἰρη-
ταί μοι, πεποίηται μοι ἡ γέφυρα.

§ 77. Τὰ εἰς ω παθητικὰ ρήματα πολλάκις σημαίνουσι πάθος ἄφ' ἑαυτοῦ προερχόμενον καὶ οὐχὶ ὑφ' ἑτέρου, διὸ καὶ αὐτοπαθῆ λέγονται τὰ τοιαῦτα ρήματα καὶ φέρονται ἄνευ ποιητικοῦ αἷτιου· οἶον, πᾶσχω, νοσῶ, ἀλγῶ, φθίνω, φρίττω κλπ. Πολλὰ δὲ τούτων ἐκφέρουσι τὸ ποιητικὸν αἷτιον δι' αἰτιατικῆς εἰς τόπον ἀντικείμενου ὑπὸ τὸ εἶδος τῶν μεταβατικῶν· αἶον, δέδοικα τὸν νόμον (Πлт.), τὸ σὺν φρίσσω στόμα (Σοφοκλ.). †

§ 78. Τὰ εἰς μαι παθητικὰ ρήματα γίνονται ἐκ τῶν εἰς ω ἢ μι ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν τῶν ἐχόντων ἀντικείμενον· διὸ συντάσσονται ὡς αὐτὰ μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι ὑποκείμενον ἔχουσι τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐνεργητικῶν, καὶ ποιητικὸν αἷτιον τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν. Ὅθεν ἡ ἐνεργητικὴ σύνταξις τρέπεται εἰς παθητικὴν, ἐὰν τρέψωμεν τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ρῆμα εἰς παθητικόν, τὸ δὲ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ δὲ ὑποκείμενον εἰς γενικὴν ἐμπρόθετον ἢ δοτικὴν ἀπροθέτον (§ 96), τὰ δὲ λοιπὰ ἀφήσωμεν, ὅπως ἔχουσιν· οἶον, ὃ Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει ἐν Τροίᾳ ἀπηνῶς τὸν Ἐκτορα βέλει—ὃ Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ἐν Τροίᾳ ἀπηνῶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως βέλει, ἐγὼ πεποίηκα τὴν γέφυραν ἐκ τῶν ἰδίων—ἡ γέφυρα πεποίηται μοι ἐκ τῶν ἰδίων κλπ.

§ 79. Ἐὰν δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ρῆμα ἔχη δύο ἀντικείμενα, τρέπε-

† Ἐνταῦθα αἱ αἰτιατικαὶ ἴσμον καὶ στόμα σημαίνουσι τὸ ποιοῦν τὸ πάθος καὶ οὐχὶ τὸ πάσχον· ταιαῦτα δὲ ρήματα εἶνε τὰ φόβου, θρήνου, πένθους καὶ φυγῆς σημαντικὰ.

ται εἰς ὀνομαστικὴν τὸ ἀμέσον, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἀμετάβλητον· οἷον, ἐγὼ πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος—ἡ φιάλη πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος, ὁ δῆμος δίδωσι τῷ Σωκράτει χρήματα—χρήματα δίδονται τῷ Σωκράτει ὑπὸ τοῦ δήμου, Σωκράτης ἐδίδαξε Φαῖδρον τὴν φιλοσοφίαν.—Φαῖδρος ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους τὴν φιλοσοφίαν. 1

§ 80. Τὰ κλητικὰ, προχειριστικὰ, δοξαστικὰ, λεκτικὰ, γνωστικὰ, δηλωτικὰ, μεταποιητικὰ καὶ ὀράσεως σημαντικὰ τρέπουσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικὰς εἰς ὀνομαστικὰς, ὧν ἡ μὲν τοῦ ἀμέσου ἀντικείμενον γίνεται ὑποκείμενον, ἡ δὲ τοῦ ἔμμεσου κατηγορούμενον· οἷον, ἐγὼ καλῶ ἢ ὀνομάζω τὸν Θεμιστοκλέα σωτήρα—ὁ Θεμιστοκλῆς καλεῖται ὑπ' ἐμοῦ σωτήρ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνηγόρευσαν τὸν Θεμιστοκλέα στρατηγόν—ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνηγορεύθη στρατηγός ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. 2

Σημ. α. Πολλάκις, ἀρτι καὶ τεθῆ ὑποκείμενον τὸ πάσχον μέρος μετὰ γενικῆς τοῦ ὅλου, τίθεται ἀπτικῶς τὸ ὅλον, τὸ δὲ μέρος φέρεται κατ' αἰτιατικὴν σημαίνουσαν τὸ κατὰ τι (§ 177) οἷον· πλήττομαι τὸν πόδα, τύπτομαι τὴν χεῖρα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάσχω τοὺς πόδας, κατέαγα τὸ κρανίον (ἢ τοῦ κρανίου διαιρετικῶς), σεσήπασι τοὺς δακτύλους, ἀρτι πλήττεται ὁ πούς μου, τύπτεται ἡ χεὶρ μου, ἀλγεῖ ἢ κεφαλὴ μου κτλ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ὦ παθητικὰ δὲν σχηματίζονται καὶ εἰς μαι' διὰ τὸ πάσχω, ροσῶ κλπ. δὲν λέγονται καὶ πάσχομαι, ροσοῦμαι κλπ.

δ'. Σύνταξις τῶν μέσων ρημάτων.

§ 81. Μέσα ρήματα λέγονται ὅσα λήγουσι εἰς μαι καὶ σημαίνουσιν ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ πάσχει ἀμέσως ἢ ἔμμέσως· διότι ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ ρήματι καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἢ ἀλληλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ· οἷον, λούομαι, λούει, λούεται, λούομεθα—λούω ἐμυαυτόν, λούεις σαυτόν, λούει ἑαυτόν, λούομεν ἡμᾶς αὐτούς, τυπτόμεθα—τύπτομεν ἀλλήλους.

§ 82. Τὰ μέσα ρήματα γίνονται ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν μονοπτῶτων ἢ διπτῶτων διαιροῦνται δὲ κυρίως εἰς τρία εἶδη, αὐτοπαθῆ, διέμεσα καὶ ἀλληλοπαθῆ.

1 Ἐκ τούτου διακρίνεται ἀσφαλτέστατα τὸ ἀμέσον ἀντικείμενον ἐκ τοῦ ἔμμεσου τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ρημάτων.

2 Διὰ τοῦτο τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον τῶν τοιούτων μεταβατικῶν ρημάτων καλοῦσιν αἰετώτεροι γρηματικῶν κατηγορούμενον τοῦ ἀντικείμενου.

α. Μέσα αὐτοπαθῆ ρήματα.

§ 83. Μέσα αὐτοπαθῆ ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκειμένον ἐνεργεῖ ἀμέσως εἰς ἑαυτό, ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ· καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνει εἰς τὸ ὅλον τοῦ ὑποκειμένου, τὰ μέσα τὰ γινόμενα ἐκ μνηστώτων ἐνεργητικῶν τίθενται ἄνευ ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεὶ ἀντωνυμίας κατὰ πτώσιν συνήθως αἰτιατικῆν· οἶον, λούομαι=λούω ἑμαυτον, ἐνδύομαι=ἐνδύω ἑμαυτὸν κλπ. Ἐὰν δὲ ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνει εἰς τι μέρος ἢ πρᾶγμα αὐτοῦ, τὰ μέσα ρήματα ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον τὸ μέρος ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεὶ ἀντωνυμίας κατὰ πτώσιν γενικῆν κτητικῆν· διὸ καὶ μέσα κτητικὰ καλοῦνται ὑπὸ τικῶν τὰ τοιαῦτα μέσα· οἶον, λούομαι τὴν κεφαλὴν=λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, νίζομαι (νίπτομαι) τὰς χεῖρας=νίζω τὰς ἑμαυτοῦ χεῖρας, ἐσωσάμην τὸν υἱόν=ἔσωσα τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν.

§ 84. Ἐὰν δὲ τὰ μέσα γίνονται ἐκ διπτῶτων, ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον τὸ ἕμισσον τῶν ἐνεργητικῶν (§ 104)· οἶον, πληροῦμαι σοφίας=πληρῶ ἑμαυτὸν σοφίας, ἀντιτάττομαι τοῖς πολεμίοις=ἀντιτάττω ἑμαυτὸν τοῖς πολεμίοις, ἐνδύομαι χιτῶνα=ἐνδύω ἑμαυτὸν χιτῶνα· ἀλλὰ τὰ αἰτιατικὰ καὶ ἀφαιρετικὰ τηροῦσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικὰς· οἶον, Ἀρίστιππος αἰτεῖται Κύρον ξένους καὶ μισθόν, τὴν σὴν ἀρχὴν ἀφαιρούμεθ σε.

§ 85. Πολλὰ τῶν τοιούτων μέσων ρημάτων σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκειμένον ἐνεργεῖ πρὸς ἰδίαν ἑαυτοῦ ὠφέλειαν· διὸ τὰ τοιαῦτα μέσα ρήματα λέγονται μέσα περιποιητικὰ, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεὶ ἀντωνυμίας κατὰ πτώσιν δοτικῆν περιποιητικῆν· οἶον, πορίζομαι χρήματα=πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα, ἀγομαι γυναῖκα=ἄγω ἑμαυτῷ γυναῖκα, παρέχομαι μάρτυρας=παρέχω ἑμαυτῷ μάρτυρας (πρὸς ὑπερόσπισίν μου), αἰτούμαί σε χρήματα=αἰτῶ σε ἑμαυτῷ χρήματα. 1

Σημ. Τὰ περιποιητικὰ μέσα γίνονται κυρίως ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασομένων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ρημάτων· ἀλλὰ καὶ ἐκ παρτὸς ἄλλου, ὅταν εἴτε ἀνάγκη γὰ ἐκφρασθῆ ὠφέλεια ἢ

1 Αἰτῶ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ἀπροσδιόριστος δι' ἑμαυτὸν ἢ δι' ἄλλον· αἰτούμαι δὲ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ὀρισμένως δι' ἑμαυτὸν καὶ οὐχὶ δι' ἄλλον.

ἐν γένει σύμπραξις τοῦ ὑποκειμένου. Συγχωνεύεται δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ἔμμεσον ἀρτικεμένον (ἢ δοτική), μένει δὲ τὸ ἄμμεσον (ἢ αἰτιατική).

β'. Μέσα διάμεσα ρήματα.

§ 86. Μέσα διάμεσα ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ διὰ μέσου ἄλλου μισθουμένου ἢ δικτασομένου παρ' αὐτοῦ οἷον ὁ πκτήρ διδάσκειται τὸν υἱόν = ὁ πκτήρ διδάσκει τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν διὰ μισθωτοῦ διδασκᾶλου· οἰκοδομοῦμι οἰκίαν = οἰκοδομῶ ἑμαυτῷ οἰκίαν διὰ μισθωτοῦ οἰκοδόμου· ναυπηγοῦμι νῆον = ναυπηγῶ ἑμαυτῷ νῆον διὰ μισθωτοῦ ναυπηγοῦ κλπ.

γ'. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ρήματα.

§ 87. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν ὅτι δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργοῦσιν ἑμοιβάζως ἐπ' ἀλληλα· διὸ τὰ τοιαῦτα μέσα ρήματα τίθενται εἰς πληθυντικὸν ἢ δυνικὸν ἀριθμὸν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ ἀλληλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ· οἷον τυπτόμεθα = τύπτομεν ἀλλήλους· φιλούμεθα = φιλοῦμεν ἀλλήλους κλπ.

Σημ. Τὰ διάμεσα καὶ ἀλληλοπαθῆ μέσα ρήματα εἶνε ὀλιγάριθμα, διότι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν συνήθως ἀναλυσμένως· οἷον, ἀδικοῦσιν ἀλλήλους, ἀμελοῦσιν ἀλλήλων, πολεμοῦσιν ἀλλήλους.

ε'. Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν ρημάτων.

§ 88. Ἀποθετικὰ ρήματα λέγονται ὅσα, ἀποθέμενα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, λήγουσι πάντοτε εἰς μαι· εἶνε δὲ τὰ πλεῖστα μέσης διαθέσεως, τινὲς δὲ ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς καὶ ὀλίγα οὐδέτερας· διὸ ταῦτα συντάσσονται ὡς τὰ ἐνεργητικὰ, παθητικὰ, οὐδέτερα καὶ μέσα ρήματα· οἷον, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων (§ 75,3)· μάχομαι τοῖς πολεμίοις (§ 77,1)· ἐργάζομαι τὴν γῆν (§ 79,1)· βιάζομαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, κείται ἐπὶ τῆς κλίνης, κάθηται ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσύχως (§ 92) κλπ.

Γ'. Σύνταξις τῶν ἀπροσώπων ρημάτων.

§ 89. Τὰ ἀπρόσωπα ρήματα εἶνε ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς φωνῆς· οἷον, χρέη, δεῖ, προσήκει, ἔξεστι, μέτεστι, λέγεται, ἄδεται, ἐνδέχεται κλπ. Συντάσσονται δὲ τριχῶς.

ΤΗΣ ΒΑΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

α. Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ αἰτιατικῆς, ἥτις εἶνε ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἶον, δεῖ με εἶναι, χρῆ με γινῶναι.

β'. Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ δοτικῆς, ἥτις εἶνε συντακτικὴ τοῦ ἀπροσώπου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἶον, ἔδοξε τῇ βουλῇ πέμψαι πρέσβεις, ἔξεστί μοι ἀποδημεῖν κλπ.

γ'. Μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς· οἶον, δεῖ μοι χρημάτων, μέτεστί μοι πλούτου, μέλει ἡμῶν τῷ Θεῷ.

§ 90. Ἐπὶ μὲν τῆς α καὶ β' περιστάσεως ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ρημάτων εἶνε τὸ ἀπαρέμφατον· οἶον, χρῆ σιγᾶν, προσήκει σοι ἀκούειν· ἐπὶ δὲ τῆς γ' εἶνε τὸ σύστοιχον αὐτῶν οὐσιαστικὸν ἀφρημένον ὄνομα· οἶον, πολλῶν ἐνδεῖ μοι—ἔστι μοι πολλῶν ἔνδεια· μέτεστί μοι πλούτου—ἔστι μοι μετουσία πλούτου· μέλει ἡμῶν τῷ Θεῷ—ἔστι μέλησις ἡμῶν τῷ Θεῷ κλπ.

Σημ. α. Πάντα σχεδὸν τὰ ἀπρόσωπα ρήματα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς· οἶον, δοκεῖ μοι καλῶς λέγειν (Ξφν.), ἀνθρώποις μέλω (Ὀμρ.), ἔορται πᾶσι μέλουσι (Π.λ.), πολλοῦ δέω, ὁ ποταμὸς οὐκ ἀπέχρησεν τῇ στρατιᾷ (Ἡρδ.), Κύρος λέγεται, ἄδεται, ὁμολογεῖται.

Σημ. β'. Τὸ δοκεῖ εἶνε ἀπρόσωπον μὲν, ὅταν τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενον ἀπαρέμφατον εἶνε τελικόν· οἶον, ἔδοξε τῇ βουλῇ στεγανῶσαι τὸν ἄνδρα· προσωπικὸν δέ, ὅταν εἶνε εἰδικόν· οἶον, ἔδοξεν ὁ Κύρος λέγειν· τι τῷ Ἀσινάγει. Σημειωτέον δ' εἶναι τὸ δοκεῖ καὶ προσωπικῶς λαμβανόμενον φυλάττει ἀτικῶς καὶ τὴν δοτικὴν προσωπικὴν (μοί, ἐμοί)· οἶον, δοκῶ μοι, δοκοῦμεν ἔμοιγε.

Σύνταξις τῶν εἰς τ.έ.ο.ς ρηματικῶν ἐπιθέτων.

§ 91. Τὰ εἰς τέος ρηματικὰ ἐπιθέτα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· καὶ προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα τίθενται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ὁμοιοπτῶτως, ὁμοιοαριθμῶς καὶ ὁμοιογενῶς, ὡς πᾶν ἄλλο ἐπιθέτον· οἶον, βοηθητέος ὁ φίλος, ὠφελιτέα ἡ πατρίς, ἀκουστέον τὸ ρῆμα. Ἀπροσώπως δὲ λαμβανόμενα, τίθενται πάντοτε κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικῶς μετὰ τοῦ ἐστὶ λεγομένου ἢ ἐνοουμένου κατὰ τὴν προσήκουσαν ἑγκλισιν, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῇ οὐδετέρᾳ μετοχῇ τοῦ ἀπροσώπου δεῖ ἢ προσήκει καὶ τῷ σύστοιχῷ αὐτῶν ἀπαρεμφάτου· οἶον, φατέον ἐστί—δέον ἐστὶ φάναι, ὠφελιτέον ἡμῖν τὴν πατρίδα—προσῆκον ἡμῖν ἐστὶν ὠφελεῖν τὴν πατρίδα, τί ἐν αὐτῷ ποιητέον εἶη; ἐμοί μὲν δοκεῖ εὐκτέον εἶναι.

§ 92. Τὰ ἀπροσώπως λαμβανόμενα εἰς τέον δυνάμει τῆς ρηματικῆς αὐτῶν φύσεως δέχονται καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον προσδιορισμὸν κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου. Καὶ τὸ μὲν

ὑποκείμενον αὐτῶν τίθεται συνήθως μὲν κατὰ δοτικὴν δυνάμει τοῦ συνδετικοῦ ἐστὶ· σπανιώτερον δὲ καὶ κατ' αἰτιατικὴν δυνάμει τοῦ ἐμπεριεχομένου ἀπαρεμφάτου ἢ πρὸς ἀπ. φυγὴν δύο δοτικῶν· οἷον, ὠφελιτέον ἡμῖν τὴν πατρίδα, οὐ δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς κακῶς φρονοῦσι. Τὸ δὲ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐξ οὗ παρέρχονται ῥήματος· οἷον, ἐπιμελητέον ἡμῖν τῶν μαθημάτων, βοηθητέον τοῖς φίλοις, ἀσκητέον τὴν ἀρετὴν κλπ.

Σημ. α'. Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς τὸ ε ρηματικῶν ἐπιθέτων, ὡς καὶ πάντως ἄλλου ἐπιθέτου, τίθενται ἀτικῶς ἐρίστε χάριν ἐμφάσεως ἢ μεγαλοπρεπείας καὶ πληθυντικῶς οἷον, συνεκποτία σοι καὶ τὴν τρύγα ('Αριστ.), ἀντὶ συνεκποτέον, Σμέρδιος ἀκουστέα ('Ηρόδ.), ἀντὶ ἀκουστέον, δηλὰ ἐστίν, ἀντὶ δηλόρ ἐστι, δεινὰ λέγειν, ἀδύνατα πολεμεῖν ('Θουκ.) κλπ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς τὸ ε ρ, προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα, σημαίνουναι πάθος, ἀπροσώπως δὲ ἐνέργειαν· οἷον, πλεοντέα ἢ θάλασσα—δέον ἐστὶ πλεονθῆναι τὴν θάλασσαν, πλεοντέον ἡμῖν τὴν θάλασσαν—δέον ἐστὶν ἡμῖν πλεῦσαι τὴν θάλασσαν.

Σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 93. Τὸ ἀπαρέμφατον ἀρχῆθεν ἦτο ῥῆμα, ἀλλὰ μετὰ πάντα μετέπεσεν εἰς ὀνομαστικὴν χρῆσιν.

§ 94. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς χρήσεως διέσωσε καὶ τὴν ρηματικὴν αὐτοῦ φύσιν, διὰ τοῦτο συντάσσεται καὶ ὡς ὄνομα οὐσιαστικόν, 1 καὶ ὡς ῥῆμα, ἡγουν δέχεται ἀπάσας τὰς συντάξεις τῶν οὐσιαστικῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἥτοι γίνεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἀπρόθετος ἢ ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς, καὶ δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον ἐπιρρηματικὸν ἢ ὡς ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐξ οὗ μετέπεσε ῥήματος καὶ τὴν χρείαν τοῦ λόγου.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνει καὶ τὸ οὐδέτερον ἄρθρον ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεω, καθ' ὅς καὶ τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα οἷον, τὸ λέγειν=ὁ λόγος, τὸ γράφειν=ἡ γραφή. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ὀνομάζεται ἰδίως ὀνομαστικόν.

1 Τὸ ἀπαρέμφατον διαφέρει τοῦ ἀφρημένου ρηματικοῦ οὐσιαστικοῦ κατὰ ταῦτο, ὅτι εἶχει μίαν καὶ χρόνον καὶ στερεῖται πτωτικῶν καταλήξεω.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

α. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον.

§ 95. Τὸ ἀπαρέμφατον γίνεται ὑποκείμενον ἐνάρθρως μὲν παντός ρήματος· οἷον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστίν, τὸ ἐσθλεῖν πολλὰ τοὺς λογισμοὺς ἀρχαίει κλπ. ἀνάρθρως δὲ τῶν ἀπροσώπων ρημάτων ἢ τοῦ συνδετικοῦ (ἐστίν), ὅταν κατηγορούμενον εἶνε οὐδέτερον ἐπιθετον (χαλεπὸν, δεινὸν, δίκαιον, ἀνάγκαιον, εἰκὸς κλπ.) ἢ ἀνάρθρον οὐσιαστικόν (ᾠρα, καιρὸς, σχολή, ἐλπίς, ἀνάγκη, κίνδυνος, θέμις)· οἷον, δεῖ ἀκούειν, χαλεπὸν ἐστὶ λέγειν πρὸς γαστέρα ὧτα οὐκ ἔχουσιν, δεινὸν πρὸς κέντρα λακτιζειν, ᾠρα λέγειν, καιρὸς ἀπιέναι κλπ. 1

β. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον.

§ 96. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον τίθεται ἐνάρθρως μὲν μετὰ παντός ρήματος· ὡς, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, χρώμαι τῷ σωφροῦως ζῆν, ἐφίεμαι τοῦ καλῶς λέγειν κλπ. ἀνάρθρως δὲ μετὰ ἰδιαιτέρως τινὸς κλάσεως ρημάτων, ἅτινα, ἀτελῆ ἔνοιαν ἔχοντα, ἀπικιτούσι τὸ ἀπαρέμφατον πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς. Τὸ τριούτον δὲ ἀπαρέμφατον καλεῖται κοινῶς εἰδικόν μὲν, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ὅτι (ὡς) εἰς ὀριστικὴν ἢ εὐκτικὴν ἔγκλισιν· ὡς, λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν σφαιρακὴν εἶναι=λέγουσιν, ὅτι ἡ γῆ ἐστὶ σφαῖρα· τελικόν δέ, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν· ὡς, δίδωμί σοι πέντε δραχμάς πρίασθαι βιβλία=ἵνα πρίῃ κλπ. 2

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν ἀπροσώπων, τοῦ ὅστις, τοῦ ρήματος μέλλω καὶ πολλῶν ἐφεικῶν καὶ τιῶν δοξαστικῶν ρημάτων δὲν εὐρυσκεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλῶσση ἀναλ.λυμένον.

§ 97. Μετὰ εἰδικῶν μὲν ἀπαρεμμάτων συντάσσονται τὰ δοξαστικά, ἀφηγηματικά, ἐπαγγελτικά, ὁμοτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ γνωστικά (ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας)· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπαγγελτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ τὸ ρῆμα μέλλω, ἐπειδὴ φύσει ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν, ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μὲν κατὰ μέλλοντα χρόνον, σπανιώτερον δὲ κατ' ἐνεστώτα ἢ παρακείμενον καὶ σπανιώτατα κατ' ἀόριστον· τὰ δὲ λοιπὰ ἀπικιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον

1 Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν οὐσιαστικῶν ᾠρα, καιρὸς κλπ. ὑπολαμβάνουσι τινες ὡς γενικὴν κτῶν καὶ οὐχὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἐστίν.

2 Τὸ ἀπαρέμφατον ὡνομάσθη εἰδικόν μὲν, διότι εἰδικεύει τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος· τελικόν δέ, διότι σημαίνει τέλος (σφαῖρα).

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

κατὰ πάντα χρόνον· ὡς, ὑπισχνέται· ἤξειν, ἐλπίζω ὄψεσθαι, μέλλω ἔρειν, οἶμαι, ἠγοῦμαι, δοκῶ, λέγω, φημί σε ἀγαθὸν εἶναι. 1

§ 98. Μετὰ τελικοῦ δὲ

1) Τὰ προαιρετικὰ καὶ ἐφετικὰ (βουλευτικὰ, ὀρεκτικὰ)· ὡς, προαιροῦμαι, ἐθέλω, βούλομαι, ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ὀρέγομαι, σπεύδω, τολμῶ κλπ.

2) Τὰ προτρεπτικὰ, ἀναγκαστικὰ καὶ ἐπιτακτικὰ· ὡς, προτρέπω, παραινῶ, ἀναγκάζω, κελεύω, ἐπιτάττω σοι ποιεῖν ταῦτα.

3) Τὰ εὐχετικὰ καὶ ἰκετευτικὰ· ὡς, εὐχομαι ταῦτα γενέσθαι, δέομαι σοι ποιεῖν τὰ δίκαια.

4) Τὰ κωλυτικὰ καὶ ἀπαγορευτικὰ : κωλύω, εἴργω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω σε ποιεῖν ταῦτα.

5) Τὰ σημαίνοντα δύναμιν, ἰκανότητα, ἀνοχήν, φύσιν, ἔθος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· ὡς, δύναμαι, ἐθίζω, εἴωθα, φιλῶ (= συνειθίζω), ἀνέχομαι τὸ ἴσον ἔχειν· ἔτι δὲ καὶ τὰ ἰσοδύναμα αὐτῶν ἐπιθετα : δυνατός, ἰκανός, δεινός λέγειν, ἄξιος τιμᾶσθαι. Ἄλλὰ τὸ ἀπαρέμφατον τῶν τοιούτων ἐπιθέτων σημαίνει κυρίως τὸ κατὰ τι.

6) Τὰ σημαίνοντα φόβον, αἰδῶ καὶ αἰσχύνην : φοβοῦμαι, αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι ποιεῖν ταῦτα.

7) Τὰ γνωστικὰ (ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας)· ὡς, οἶδα γράφειν, ἐπίσταμαι λέγειν.

8) Τὰ πειστικὰ καὶ τὰ σημαίνοντα φροντίδα, ἀγῶνα, ζήτησιν καὶ ἐν γένει πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς τινα πράξιν· ὡς, πειθῶ, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, ἀγωνίζομαι ποιεῖν τι ἀγαθόν, ἐρευνῶ, ζητῶ εὐρεῖν τι.

§ 99. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥῆμα, καὶ μάλιστα τὰ δόσεως καὶ προσφορᾶς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τέλος (ὁ σκοπὸς) πράξεώς τινος· ὡς, Ξενοφῶν τὸ ἡμισυ τοῦ στρατοῦ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον· παρέχω ἑμαυτὸν τέμνειν καὶ καίειν· δίδωμι σοι πέντε δραχμὰς πρίασθαι βιβλία.

§ 100. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται καὶ τὰ ἐξῆς μόρια : ὥστε, ὡς, πρὶν καὶ τὸ οἶος (τε)· ὡς, ὥστε λέγειν, ὡς εἰπεῖν, πρὶν ἔλθειν, οἶός τε λέγειν.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ ἢ ἀνευ τοῦ ὡς ἀποτελεῖ φράσεις τινὰς ἀπολύτους· οἷον, ὡς (ἔπος) εἰπεῖν, (ὡς) συνελόντι εἰπεῖν, ὡς γέ μοι

1 Τὸ ἠγοῦμαι ἀντὶ μὲν τοῦ ἠγεμονεύου γενικῆ συντάσσεται· ἠγοῦμαι τοῦ στρατοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ ὀδηγῶ δοτικῆ ἢ μόνῃ ἢ μετ' αἰτιατικῆς ἢ γενικῆς· ἠγοῦμαι σοι τὴν ὁδὸν ἢ τῆς ὁδοῦ, ἀντὶ δὲ τοῦ νομιζῶ διπλῆ αἰτιατικῆ· ἠγοῦμαι σε ἀγαθόν.

δοκεῖν, ἐμοὶ δοκεῖν, μικροῦ δεῖν. Καὶ ἐλλείψει τοῦ δεῖν ὄιον, μικροῦ ἀπέθαρει.

§ 101. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον τίθεται κατὰ χρόνον ἐνεστώτα, παρακειμένον καὶ ἀόριστον καὶ σπανιώτα κατὰ μέλλοντα. Ἰ ὡς, βούλομαι λέγειν, εἰπεῖν, εἰρηκέναι.

ἀ. Ὑποκειμένον καὶ κατηγορούμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, καὶ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῦ.

§ 102. Τὸ ὑποκειμένον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, καθ' ἣν πτώσιν εὑρίσκεται (συνήθως ὄνομ.)· διὸ καὶ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου ὡς, Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός· ἐβούλετο αὐτὸς μόνος λέγειν ἐψηφίσαντο ἐξελθεῖν βροθηήτορες· ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν, πρὸς ἣν συμφωνεῖ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς ὡς, οἱ ἄνθρωποι φασὶ τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι, οὐ χρὴ τὸν ἄνθρωπον ὑπερφρονεῖν θνητῶν ὄντα.— Ταῦτοπροσωπία μὲν λέγεται, ὅταν τὸ ῥῆμα καὶ τὸ ἀπαρέμφατον αὐτοῦ ἔχωσι τὸ αὐτὸ ὑποκειμένον, ἑτεροπροσωπία δὲ, ὅταν ἔχωσι διέφορον.

§ 103. Πολλῶν ὑποκειμένον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ ἐξαρτᾶται, ἢ ἄλλος τις προσδιορισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐνταῦθα τὸ ὑποκειμένον τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον ἢ ὁ προσδιορισμὸς, καθ' ἣν πτώσιν εὑρίσκεται· διὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς ἢ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου ὡς, ἐδέοντο Κύρου προθυμοτάτου γενέσθαι (Ξηφ.), ἔξεστιν ὑμῖν εὐδαίμοσι γίγνεσθαι (Εὐρπ.), ἤλθον ἐπὶ τινι τῶν δοκοῦντων σοφῶν εἶναι (Πлт.), παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι τὸ στρατεύμα ἔχειν (Ξηφ.), μὴ ἀναγκάσης ἐμὲ κακὴν γενέσθαι.

§ 104. Ἐπὶ ταύτης ὁμοῦ τῆς περιστάσεως πολλῶν τὸ κατη-

1 Τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται κατ' ἐνεστώτα μὲν, ὅταν σημαίνηται τὸ διαρκὲς καὶ πολλαίς γενόμενον· κατ' ἀόριστον δὲ, ὅταν σημαίνηται τὸ στιγμιαῖον ἢ ἀπαξ γινόμενον· κατὰ παρακειμένον δὲ, ὅταν σημαίνηται τὸ τετελεσμένον κατὰ μέλλοντα δὲ, ὅταν σημαίνηται τὸ μέλλον.

γορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς καὶ μάλιστα ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἀνεί γενικῆς ἢ δοτικῆς· οἶον, ἐδέοντό μου προστάτην γίγνεσθαι (Ξεν.), συμφέρει αὐτοῖς φίλους μᾶλλον ἢ πολεμίους εἶναι (Ξεν.), κκούργου μὲν ἔστι κριθέντα ἀποθανεῖν (Δημ.), δέομαι ὑμῶν καταψηφισασθαι Θεομνήστου ἐνθυμουμένους, καὶ Ξενία τῷ Ἀρκάδι ἤκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἀνδρας (Ξεν.).

δ'. Ἀντικείμενον καὶ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 105. Τὸ ἀντικείμενον καὶ οἱ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ μετέπεσε, καὶ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου· οἶον· ἐπιθυμῶ μὲν τῆς ἀρετῆς, βοηθεῖν τοῖς φίλοις, σκάπτειν τὴν γῆν, παύειν τινὰ τῆς ὑπηρεσίας, διδόναι τινὶ χρήματα, ἐνδύειν τινὰ χιτῶνα, φοιτᾶν εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ζῆν ἡσύχως κλπ.

§ 106. Τὸ ἀπαρέμφατον συντάσσεται καὶ μεθ' ἑτέρου ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς, ἐὰν τὸ ἐξ οὗ μετέπεσε ῥῆμα συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς· οἶον· νομίζεις δύνασθαι ποιῆσαι Ἀθηναίους πάντας πείθεσθαι σοι; (Ξεν.) ἔφασκεν ἰδεῖν σε ἐρχόμενον κλπ.

Σύνταξις τῆς μετοχῆς.

§ 107. Ἡ μετοχὴ ἀρχῆθεν ἦτο ῥῆμα, ἀλλ' ὕστερον μετέπεσεν εἰς ἐπίθετον· ἵ ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθετικῆς μορφῆς ἐφύλαξε καὶ τὴν ῥηματικὴν αὐτῆς φύσιν, διὰ τοῦτο συντάσσεται καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ ὡς ῥῆμα, ἦτοι τίθεται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ὑπόκειται εἰς πάντα τὰ περὶ συμφωνίας τοῦ ἐπιθέτου πρὸς τὸ οὐσιαστικὸν εἰρημέναι (33—36) καὶ δέχεται ὑποκείμενον, ἀντικείμενον καὶ τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμοὺς κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ μετεσχηματίσθη, καὶ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου· οἶον· ὁ ἐπιμελούμενος τῶν μαθημάτων μαθητῆς προκόπτει, ἡ βοηθοῦσα τοῖς ἀδυνάτοις γυνή, τὸ ἀναγινῶσχος τὸν θεῖον Πλάτωνα μειράκιον, διώκων τινὰ τῆς πόλεως, ζῶν ἡσύχως, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπλεον ἐν ταρχῆ ὄντας.

† Ἡ μετοχὴ διαφέρει τοῦ μὲν ἐπιθέτου κατὰ τοῦτα, ὅτι ἔχει διὰθεσιν καὶ χρόνον, τῶν ὁποίων στεροῦνται τὰ ἐπίθετα· τοῦ δὲ ῥήματος, ὅτι δὲν ἔχει πρόσωπον. Σημειώσαν δ' ἵτι μόνη ἡ μετοχὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον διέσωσαν καὶ τὴν ῥηματικὴν αὐτῶν σύνταξιν, πάντα δὲ τὰ ἄλλα ῥηματικὰ παράγωγα ὀνόματα μετέβαλον τὸ ἀντικείμενον εἰς γενικὴν ἀνεί κειμένην ἢ ὑποκειμένην· οἶον, κόπτω ξύλα—κόπους ξύλων εἶμι κλπ.

ἢ δὲ δέχεται καὶ τὴν γενικὴν διαρετικὴν ὄλον· τῶν ἀνθρώπων οἱ μανθάνοντες.

§ 108. Ἐτι δὲ συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ἄλλης μετοχῆς, ἔαν τὸ ἐξ οὗ μετεσχηματίσθῃ ῥῆμα συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς ὄλον· γράφειν ἐθέλων, βουλόμενος λέγειν, ὄρων ὑμᾶς ἤκοντας κλπ.

§ 109. Ὑποκείμενον τῆς μετοχῆς εἶνε τὸ οὐσιαστικόν, εἰς δ' αὐτὴν ἀποδίδονται ὄλον· Θεμιστοκλῆς νέος ἔτι ὢν καὶ ἀφανής, ἐγὼ διδάσκων, σὺ ἀκούων.

Χρῆσις τῆς μετοχῆς.

§ 110. Ἡ χρῆσις τῆς μετοχῆς εἶνε τριττὴ, ἐπιθετικὴ, παρενθετικὴ καὶ κατηγορηματικὴ.

Α'. Ἐπιθετικὴ μετοχή.

§ 111. Ἐπιθετικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τίθεται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν εἰς τόπον ἐπιθέτου ὄλον· ὁ ἐπιμελούμενος μαθητής—ὁ ἐπιμελής μαθητής, ἡ φθονοῦσα γυνή—ἡ φθονερά, τὸ θάλλον δυνδρον—τὸ θαλερόν.

Β'. Παρενθετικὴ μετοχή.

§ 112. Παρενθετικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν παρεντίθεται εἰς τὴν πρότασιν, ἕνα ἔκφραση ἐν παρόδῳ δευτερεύουσάν τινα περιστάσιν αὐτῆς ἀντὶ τοῦ συστοίχου ῥήματος καὶ τοῦ προσήκοντος συνδέσμου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας· αἱ περιστάσεις δέ, ἃς δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἡ παρενθετικὴ μετοχή, εἰσι κυρίως ἐξ· διὸ καὶ αὕτη εἶνε ἐξ εἰδῶν.

α). Ἀναφορικὴ, ὅταν ἐκφράζῃ ἀναφορὰν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς, ὅστις κλπ.) εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 202 καὶ 203) ὄλον· Γναθωνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον—ὃς ὤρεξεν ὁ ἐπιμείνας νηὶ χειμαζομένῃ δεσπότας αὐτῆς, ἔστω—ὃς ἂν ἐπιμείνῃ.

Σημ. α'. Ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ φέρεται συνήθως μὲν ἐνάρθρως, ἐκτοτε δὲ καὶ ἀνάρθρως ὄλον, γυνὴ τις χήρα ὄρων εἶχετ ὡδὲ τίκτουσαν—ἢ ἔτικτεν. Ὑποδιαίρεται δὲ εἰς οὐσιαστικὴν, κυρίως ἀναφορικὴν καὶ ἀριστολογικὴν. Καὶ οὐσιαστικὴ μὲν λέγεται, ὅταν τίθεται ἄνευ οὐσιαστικοῦ καὶ λαμβάνηται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ ὄλον, οἱ προσήκοιτες αὐτοῦ· τὸ συμφέρον τῆς πόλεως κλπ. κυρίως δὲ ἀναφορικὴ, ὅταν τίθεται μετ' οὐσιαστικοῦ λεγομένου ἢ κοουμένου ὄλον· Γναθωνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον· ἀριστολογικὴ δὲ, ὅταν τίθεται ἄνευ οὐσια-

στικῶδ λεγομένου ἢ νοουμένου οἷον, ὃ ὑπόμεινται σωθήσεται—δὲ ἀν-
υπομείνη.

Σημ. β'. Ἡ κυρίως ἀναφορικὴ διαφέρει τῆς ἀοριστολογικῆς, 1) διὲ
ἢ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ λέγεται ἐνίοτε καὶ ἀνάρθρωτος, ἢ δὲ ἀοριστολο-
γικὴ πάντοτε ἐνάρθρωτος· 2) διὲ ἢ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ ἀναφέρεται
εἰς γνωστὰ καὶ ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἢ δὲ ἀοριστολογικὴ
εἰς ἀόριστα καὶ γενικά· 3) διὲ ἢ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ τίθεται εἰς
πάντα χρόνον, ἢ δὲ ἀοριστολογικὴ καὶ ἀόριστος ἢ μέλλουσα· 4) διὲ
ἢ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ ἀναλύεται εἰς ὀριστικὴν, ἢ δὲ ἀοριστολογικὴ
εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἀν, ἢ εἰς εὐκτικὴν ἀνευ αὐ-
τοῦ (150—152).

β') Αἰτιολογική, ὅταν σημεινῆ αἰτίαν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῆ
διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων: ἐπειδὴ, γὰρ, ὅτι κλπ. εἰς ὀριστι-
κὴν ἔγκλισιν οἷον ἢ δὲ ὄντις πιμελής γενομένη οὐδ' ἀπαξ τῆς ἡμέ-
ρας τεκεῖν ἠδύνατο—ἐπειδὴ ἐγένετο.

Σημ. Ἡ αἰτιολογικὴ μετοχὴ πρὸς ἐπιτασιν τῆς αἰτίας προσλαμβάνει
πολλάκις καὶ τὰ μόρια 1) αἶτε (δὴ) καὶ σκαριώτερον οἶα (δὴ), θ-
ταρ ἢ αἰτία εἶρε ἐξ ἀντικειμένου, ἦτοι πραγματικῆ οἷον, αἶτε παῖς ὦν
(ὁ Κύρος) φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἦλθετο τῇ στολῇ (Ξενοφ.), οἶα δὴ
παῖς φιλόστοργος ὦν (ὁ Κύρος) ἠσπάζετο αὐτὸν (τὸν πάντοτε)· 2)
τὸ ὦς, ὅταν ἢ αἰτία εἶρε ἐξ ὑποκειμένου, ἦτι: γνώμη, δοξασία τοῦ ὑ-
ποκειμένου οἷον οἱ ἄνθρωποι δεδίασι τὸν θάνατον, ὡς εὖ εἰδότες, θ-
τι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι (Π.τε.).

γ') Χρονική, ὅταν σημεινῆ χρόνον καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῆ διὰ
τῶν χρονικῶν συνδέσμων: ἐπεὶ, ὅτι, ἐπὶν, ἐπειδὴν, ὅταν κλπ. εἰς ὀ-
ριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 153—155) οἷον παραταξά-
μενοι ἐμάχοντο—ἐπεὶ παρέτάξαντο· ἐλθόντες παρέδωκαν τὴν ἀποι-
κίαν—ὅτε ἤλθον, Κανδαύλην ἀποκτείνας ἐμὲ καὶ τὴν βασιλείαν ἔ-
χε—ἐπειδὴν ἀποκτείνης.

δ') Ὑποθετικὴ, ὅταν σημεινῆ ὑπόθεσιν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῆ
διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων: εἰ, ἐάν, ἂν καὶ ἦν εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑπο-
τακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 159—160) οἷον ταῦτ' ἔχω ἀπαντα ἔχω
—εἰ ταῦτ' ἔχω, ἀπαντα ἔχω· ὀμιλητικὸς ἔσει μὴ δύσερις ὦν—ἐάν
μὴ δύσερις ἦς· οὐκ ἂν δύναιτο μὴ καμῶν εὐδαιμονεῖν—εἰ μὴ κέμοις κλπ.

ε') Ἐναντιωματικὴ, ὅταν σημεινῆ ἐναντίωσιν καὶ δύνηται νὰ ἀνα-
λυθῆ διὰ τῶν ἐναντιωματικῶν συνδέσμων καὶ τοι ἢ εἰ καὶ εἰς ὀριστι-
κὴν οἷον Κύρος ὑπ' ὧμῶν λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ—καίτοι ἢ
εἰ καὶ ἐλοιδορεῖτο.

Σημ. Ἡ ἐναντιωματικὴ μετοχὴ χάριτι ἐπιτάσσεως ἢ σαφηνείας τῆς ἐναντιώτητος προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τοὺς ἐναντιωματικοὺς συνδέσμους: καὶ, καὶ περ (πὲρ ποιητ.), καὶ τοι, περὶ ὧν σημειώτεον, δευδ μὲν καὶ, καὶ καὶ ἴπερ συντάσσονται πάντοτε σχεδὸν μετὰ μετοχῆς, ὁ δὲ καὶ τοι παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις συντάσσεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ μετὰ μετοχῆς· οἶον· συμφοραὶ καὶ βραχὺν διὰ τὰ τὸν βίον, μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσι· συμβουλεύω σοι, καὶ περ γεώτερος ὧν· καὶ τοι δέδοικα πολλά. Εἰς δὲ τὴν κυρίαν πρότασιν προστίθεται ἐπίτοτε τὸ ὅμως πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐναντιώτητος.

ς') Τροπικὴ (ὀργανικὴ), ὅταν ἐκφράξῃ τρόπον ἢ μέσον (ὄργανον) καὶ δύνηται νὰ παραφράζηται διὰ τροπικοῦ ἐπιρρήματος ἢ διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἢ διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου ὀνόματος ἢ ἀπαρεμφάτου οἶον· θαρρῶν ἔλεγε=μετὰ θάρρους, ἢ θαρραλέως ἔλεγε, χαίρων ψάλλω=μετὰ χαρᾶς, καὶ ὁ Κριαξάρης τελευτῶν εἶπεν=τελευταῖον, ληζόμενοι ζῶσι=τῷ λησιμῷ ἢ τῷ ληίζεσθαι ἢ διὰ τοῦ ληισμοῦ ἢ διὰ τοῦ ληίζεσθαι, οἱ Πέρσαις θηρῶντες ἐμάχθανον τὰ πολεμειν=τῇ θήρᾳ ἢ τῷ θηρᾶν.

Γ'. Κατηγορηματικὴ μετοχὴ.

§ 113. Κατηγορηματικὴ λέγεται ἡ μετοχὴ, ὅταν τίθηται εἰς τόπον κατηγορουμένου, ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας τοῦ ὑποκειμένου κατὰ πτώσιν ὀνομαστικῆν, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τοῦ ἀντικειμένου κατὰ πτώσιν αὐτοῦ· οἶον, μένησο ἄνθρωπος ὧν, ὄρω σε ἐρχόμενον.

§ 114. Ἡ μὲν ἐπιθετικὴ καὶ παρενθετικὴ μετοχὴ τίθεται μετὰ πάσης κλάσεως ρημάτων, ἡ δὲ κατηγορηματικὴ τίθεται μετὰ ἰδιαιτέρας καὶ ὀρισμένης τάξεως ρημάτων· τοιαῦτα δὲ εἰσι τὰ ἑξῆς:

1) Τὸ συνδετικὸν καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ· οἶον· οἱ Πλαταιεῖς συμμαχοῦντες τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν· τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχον ἔχοντα.

2) Τὰ διαρκείας σημαντικά, οἶον· διάγω, διαγίγνομαι μελετῶν· διατελῶ ἐργαζόμενος.

3) Τὸ τυγχάνω, λανθάνω, φθάνω καὶ οἰχομαι· οἶον, ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες (=ἔτυχε νὰ περιπατῶμεν), ἔλαθεν ἀπίων (=ἀνεχώρησε λεληθῶτως=χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ τις), ἔλαθε πεσών (=ἔπεσε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ), ἔφθην εἰπών (=εἶπον πρὶν, ἢ πρότερον), ὄχετο ἀπίων.

§ 115. Εἰς τὴν κατηγορηματικὴν μετοχὴν ὑπάγεται καὶ ἡ συγενῆς τοῦ ἀπαρεμφάτου εἰδικὴ καὶ τελικὴ μετοχὴ· καὶ εἰδικὴ μὲν

λέγεται ἐκείνη ἢ μετοχή, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῆ διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς εἰς κριτικὴν ἢ εὐχτικὴν· τελικὴ δὲ ἐκείνη, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῆ διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐχτικὴν· οἷον· ὁρώμεν τοὺς σὺφροννας οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦντας = ὁρώμεν, ὅτι οἱ σὺφρονες οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦσι, πέμπτω τινὰ ἀγγελοῦντα = ἴν' ἀγγεῖλη κλπ.

§ 116. Μετ' εἰδικῆς μὲν μετοχῆς συντάσσονται.

- 1) Τὰ αἰσθητικὰ· οἷον· ὁρῶ, βλέπω σε ἐρχόμενον, αἰσθάνομαι, αὐκού σου διαλεγομένου.
- 2) Τὰ γνωστικὰ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας· οἷον· οἶδα, γινώσκω σε ἐπιστάμενον τὴν ἐπιστήμην.
- 3) Τὰ δηλωτικὰ, δεικτικὰ καὶ εὔρετικὰ· οἷον· φαίνεται φευδόμενος, ἤγγεθθη πολιορκῶν, πυνθάνομαι οὐ πολλοὺς ὑμᾶς ὄντας, εὐρίσκω ὑμᾶς ἐργαζομένους.
- 4) Τὰ ἀγγελτικὰ, λεκτικὰ καὶ σπανίως τὰ δοξαστικὰ· οἷον, ἀγγέλλω, φημί, λέγω, ὁμολογῶ ταῦτα οὕτως ἔχοντα.
- 5) Τὰ μνήρης καὶ λήθης σημαντικὰ· οἷον· μέμνησο ἀνθρώπος ὧν.
- 6) Τὰ ἠθικοῦ παθήματος (χαρᾶς, λύπης, αἰσχύνης, μεταμελείας κλπ.) οἷον· χαίρω ὡν τὸ φῶς, οὐκ ἂν ἀχθάρην μανθάνων, οὐκ αἰσχύνομαι ταῦτα λέγων· ἠδομαι, τέρπομαι, ἀγαπῶ (= εὐχαριστοῦμαι) τιμώμενος· λυποῦμαι, ἀνώμαι, ὀργίζομαι, χαλεπῶς φέρω ὑβρίζομενος. Ἄλλ' αὕτη ἡ μετοχὴ σημαίνει κυρίως τὴν αἰτίαν τοῦ ἠθικοῦ παθήματος.

Σημ. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ρημάτων συντάσσονται καὶ μετ' εἰδικοῦ ὑπαρεμφάτου καὶ εἰδικοῦ λόγου.

§ 117. Μετὰ τελικῆς δὲ

- 1) Τὰ κινήσεως σημαντικὰ καὶ τινὰ ἄλλα· φέρεται δὲ αὕτη συνθησάτα κατὰ μέλλοντα χρόνον καὶ σπανίως ἐνεστώτα· οἷον· ἤκω ἐρῶν, πέμπτω σε ἀγγελοῦντα, τρέφω σε μαχοῦμενον, ἀλλ' οὐ λοιδοροῦμενον.

Σημ. α'. Τὰ κινήσεως σηματικὰ ρήματα τὸν σκοπὸν τῆς κινήσεως ἐκφέρουσι διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου ἄνευ μὲν τοῦ ὡς, ὅταν ὁ σκοπὸς εἴη ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι βέβαιος καὶ πάντη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς γνῶμης τοῦ λέγοντος· οἷον, Μέλιτος ἔρχεται κατὴν ὀρήσων (Πλ.). μετὰ δὲ τοῦ ὡς, ὅταν ὁ σκοπὸς θεωρῆται ἐξ ὑποκειμένου, ἥτοι γνῶμη, κρίσις, πρόφασις τοῦ ὑποκειμένου αὐτῆς· οἷον, ὡς διαβαλὼν ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον (Πλ.)· Σοφαίρειον τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτη τὸν Ἀχαιὸν ἐκέλευσεν ἄνδρας λαθόντας εἰσεῖν ὡς πολεμῶν Τισσαφέρει (Ξενφ.).

Σημ. β'. Καὶ ἄλλα πολλὰ ρήματα ἐκφέρουσι τὸν σκοπὸν τῆς πρῆ-

ζῶας διὰ μετοχῆς μέλλοντος γρόνου μετὰ τοῦ ὧς, ὅταν εἶνε ἀνάγκη τὰ ἐκφρασθῆ ὁ σκοπὸς ἐξ ὑποκειμένου ὁλον, Ἀρταξέρξης συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτείνων (Erp.).

2) Τὰ καρτερίας καὶ ἀνοχῆς καὶ παραβλέψεως σημαντικῶν οἶον, καρτερῶ, ὑπομένω, ἀνέχομαι ὑβρίζομενος· μὴ παρίδης τὴν σαυτοῦ φύσιν πᾶσαν διαλυθεῖσαν· περιορῶ ἑμαυτὸν ὑβρίζομενον.

3) Τὰ ἐνέρξεως, λήξεως καὶ παύσεως· οἶον, ἀρχομαι, λήγω, παύομαι πονῶν.

Περὶ ἀπόλυτου μετοχῆς.

§ 118. Ἀπόλυτος καλεῖται ἡ μετοχή, ὅταν δὲν ἀποδίδεται οὔτε εἰς τὸ ὑποκείμενον οὔτε εἰς τὸ κατηγορούμενον οὔτε εἰς τὸ ἀντικείμενον οὔτε εἰς ἄλλον τινὰ προσδιορισμὸν τῆς προτάσεως, ἣν αὐτὴ προσδιορίζει, ἀλλ' ἔχουσα ἴδιον ὑποκείμενον τίθεται ἀνεξαρτήτως τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως· οἶον, ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοίχος ἔπεσε· τὸ στροφίον λυθέν, τὰ κάρυα μουζέπιπτε. Τίθεται δὲ συνήθως μὲν κατὰ γενικὴν ἢ αἰτιατικὴν, σπανίως δὲ κατ' ὀνομαστικὴν καὶ σπανιώτατα κατὰ δοτικὴν. — Ἡ ἀπόλυτος μετοχή εἶνε κατηγορηματικὴ.

Α'. Γενικὴ ἀπόλυτος.

§ 119. Ἡ γενικὴ ἀπόλυτος γίνεταί ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε προσωπικόν· ὡς, θεοῦ θέλοντος, οὐδὲν ἰσχύει φθάνος, ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοίχος ἔπεσε. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ χαρόνου ὀριζομένου δι' ἱστορικοῦ προσώπου· ὡς, ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος, ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδώρου κλπ.

§ 120. Εὐρίσκεται ἐνίοτε γενικὴ ἀπόλυτος καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας· ὡς, ὑμῶν βοηθησάντων προθύμως, πόλιν προσλήψασθε (Θουκ.)· ἀποχωρησάντων τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπηκολούθησαν αὐτοῖς οἱ Λοκροὶ (Θουκ.).

§ 121. Ἡ πρώτη καὶ ἀρχικὴ σημασία τῆς ἀπόλυτου γενικῆς ἦτο ἡ χρονικὴ, μετὰ ταῦτα ὁμοῦς ἐξετάθη καὶ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς λοιπὰς· ὡς, μὴ γὰρ σωθέντων ἐκείνων τότε, οὐδ' ἂν ὑμεῖς ὑπῆρχατε νῦν—εἰ μὴ ἐσώθησαν· ταῦτα γέγονε, Ἀλκιβιάδου συμπράττοντος—τῇ συμπράξει· οὐδὲν δὲ τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς ἔχει τὰ πράγματα—ἐπειδὴ οὐδὲν τῶν δεόντων ὑμεῖς ποιεῖτε κλπ.

Β'. Αἰτιατικὴ ἀπόλυτος.

§ 122. Ἡ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος γίνεταί ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε ἀπρόσωπον· τίθεται δὲ κατ' οὐδέτερον γένος ἐνί-

κῶς καὶ ἔχει ὑποκειμένον ἀπαρέμφατον ἢ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ· ὡς ταῦτα ἐπραττον, δέον ἕτερα (πράττειν)· ἀδελφὸν ὄν, ὁπότε τις ἐπέληθὼν ἄλλος ἀφαιρήσεται (Θουκ.)· διὰ τί μένεις, ἐξὸν ἀπιέναι; τοὺς ἀκώπτειν δυνάμενους εὐφρεῖς καλοῦσι, προσήκον τῆς προσηγορίας ταύτης τυγχάνειν τοὺς ἀρίστα πρὸς ἀρετὴν πεφυκότας (Ἰσκρ.)· εἰρημένον αὐτοῖς παρεῖναι, οὐχ ἤκουσιν.

§ 123. Καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ρημάτων γίνεται αἰτιατικὴ ἀπόλυτος, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ ὡς σημαίνοντος τὸ ἐξ ὑποκειμένου (γνώμην, δοξασίαν, εἰκασίαν κλπ. τοῦ ὑποκειμένου), ἢ τοῦ ὡσπερ σημαίνοντος καὶ τινα εἰρωνείαν τοῦ λέγοντος· οἷον, ἐσιώπα, ὡς πάντας εἰδότες (Ξενφ.)· πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὡσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.)—ὡσαυτί—ὡσάν νά.

Γ'. Ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος.

§ 124. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας (συνήθως μετὰ παρένθεσιν τινα) χάριν συντομίας καὶ ἐμφάσεως καὶ ἀνέχεται εἰς τὸ ἀνακόλουθον σχῆμα (§ 462)· οἷον, ἐκείνοι (οἱ Ἐνδεκα) εἰσελθόντες, εἶπεν ὁ Κριτίας (Ξενφ.)· ἀποβλέψας πρὸς τὸν ἀτόλαν, ἔδοξέ μοι πύγμαλος εἶναι (Πлт.).

Δ'. Δοτικὴ ἀπόλυτος.

§ 125. Ἡ δοτικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ρῆμα εἴνε κινήσεως σημαντικόν· σημαίνει δὲ συνήθως χρόνον· οἷον, προϊόντι τῷ Κύρῳ, ὁ πατὴρ ἤρχετο λόγου τοιοῦδε (Ξενφ.)· περιόντι τῷ ἐνικυτῷ, φαίνουσι πάλιν οἱ ἔφοροι φρουρὰν ἐπὶ τὴν Ἥλιν.

Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς.

§ 126. Ἐπὶ τῆς μετοχῆς παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς:
 α) Μόνον αἱ αἰτιολογικαί, εἰδικαὶ καὶ τελικαὶ μετοχαὶ ἐπιδέχονται τὸ ὡς, αἵτινες ἄνευ μὲν τοῦ ὡς σημαίνουσι τὸ ἐξ ἀντικειμένου ἦτοι τὸ πραγματικόν καὶ ἀληθές, μετὰ δὲ τοῦ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἦτοι γνώμην, κρίσιν, ἰδέαν, πεποίθησιν τοῦ ὑποκειμένου, ἢ καὶ τὸ ὅλως ψευδές καὶ μόνον φαινόμενον. Τὸ δὲ ὡσπερ μετὰ μετοχῆς σημαίνει γνώμην ἢ κρίσιν ψευδῆ τοῦ λέγοντος ἢ γράνοντος μετὰ τινος εἰρωνείας· οἷον, ὡσπερ πολέμου ὄντος, αἰ ἀναγκάζονται (οἱ τύραννοι) στράτευμα τρέφειν (Ξενφ.)· πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὡσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.).

Σημ. Τὸ ὡσπερ, καθὼς καὶ τὸ ὡς, εἶρε ἐνταῦθα κυρίως τροπικόν.

β') Οὐδεμία μετοχή δέχεται ἄρθρον πλὴν τῆς ἀναφορικῆς, περί ἧς σημειωτέον, ὅτι ἡ μὲν ἀοριστολογικὴ φέρεται πάντοτε ἐνἄρθρως, ἡ δὲ κυρίως ἀναφορικὴ καὶ οὐσιαστικὴ φέρονται ἐνίοτε καὶ ἀνἄρθρως.

γ') Ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων ρημάτων τρέπεται εἰς μετοχὴν τὸ τῆς προτέρας μὲν ἐνεργείας, δευτερευούσης δὲ ἐννοίας· ὡς, ἀναστὰς ἔ-λεξεν. Ἄλλ' αἱ ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τῶν ρημάτων τυγχάνω, λαμβάνω, φθάνω καὶ διατελῶ σημαίνουσι τὴν πρωτεύουσαν ἐννοίαν, αὐτὰ δὲ τὰ ρήματα ἔχουσι ἐπιρρηματικὴν ἐννοίαν· ἡ δὲ τελικὴ καὶ ἀναφορικὴ ἐν μέλλοντι χρόνῳ σημαίνουσι τὴν ὑστερωτέραν τῆς τοῦ ρήματος πρᾶ-ξιν· ὡς, ἦκω ἐρῶν, ὁ ἀριστέυσων εἰς διδασκάλου ἴτω.

δ') Πολλάκις μία μετοχὴ προσδιορίζει τὴν ἄλλην· ὡς, ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾷκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζον-τες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἀπασῶν δὲ ἅμα κρατήσῃν = ἐπειδὴ ἐνόμιζον (Ἰσχυρ.) καὶ ραδίως (φαίνονται) ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπὸ τινῶν ἀεὶ πλειόνων (Θουκ.) = φαίνον-ται, ὅτι ἀπέλειπον, ἐπειδὴ ἐβιάζοντο.

ε') Ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἀποδίδονται δύο ἢ πλείονες με-τοχαί, ἐὰν μὲν εἴνε ὁμοειδεῖς, φέρονται συνδεδεμένοι διὰ συνδέσμων (συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν)· ἐὰν δὲ εἴνε ἐτεροει-δεῖς, φέρονται ἀσυνδέτως· οἶον, κυμαίνουσιν οὖν ἔχων τὴν ψυχὴν, συγκαλέσας τοὺς φίλους καὶ τὸν παῖδα παραστησάμενος, τοιοῦτων λόγων ἤρξατο (Ἡροδ.).

Σημ. Καὶ ἀπόλυτος μετοχὴ δυνατὸν γὰρ συνδεθῆ μετὰ μὴ ἀπολύ-του, ὅταν εἴτε ὁμοειδῆς· εἶον, οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν σφίσις ἐνότιωρ] καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες (Θουκ.).

§ 127. Ὅμοειδεῖς μετοχαί φέρονται ἀσυνδέτως 1) ἐπὶ ἀσυνδέτου σχήματος· ὡς, ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαν-τες, ὅμως προαγορεύομεν (Πлт.). 2) Ὅταν μεταξὺ τῶν μετοχῶν πα-ρεμπέση τὸ ρῆμα αὐτῶν· ὡς, μείναντες τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τῇ ἄλ-λη ἐπορεύοντο, πρῶταίτεροι ἀναστάντες. 3) Ὅταν ἡ μία προσδιορί-ζη τὴν ἄλλην· ὡς, ἦλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾷκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγ-κλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἀπασῶν δὲ ἅμα κρατήσῃν.

§ 128. Λέγουσι δὲ ὅτι, καὶ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων, εὐ-ρίσκονται ὁμοειδεῖς μετοχαί ἀσυνδέτοι· ὡς, ὁ δὲ Κύρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον (Ξηφ.). Καὶ τούναντίον ἐτεροειδεῖς μετοχαί εὐρίσκονται συνδεδεμέναι· ὡς, Θου-

κοιδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρχόμενος (χρον.) εὐθὺς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας (αἰτιολ.) (Θουκυ.).

Περὶ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν τευ ῥήματος.

§ 129. Αἱ ἕξ περιστάσεις, τὸ ποῦ (ὁ τόπος), τὸ πότε (ὁ χρόνος), τὸ διὰ τί (ἡ αἰτία), τὸ πῶς (ὁ τρόπος), τὸ πόσον (τὸ πῶσον) καὶ τὸ κατὰ τι λέγονται κοινοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ῥήματος· διότι πᾶν ῥῆμα δέχεται αὐτοῦς· γίνονται δὲ ἢ δι' ἐπιρρημάτων ἢ διὰ πλαγίας τινὸς πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου.

Α'. Τὸ ποῦ ἢ ὁ τόπος.

§ 130. Ὁ τόπος παρίσταται κυρίως τετραχῶς· α') τόπος, ἐν ᾧ ἴστανται τι, β') τόπος, ἐξ οὗ ἀρχεται νὰ κινήται τι, γ') τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, δ') τόπος, δι' οὗ περᾶ τι.

α') Ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἴστανται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἐν τόπῳ στάσει σημαίνοντος· οἶον, Ἀθήνησιν, αὐτόθι, οἴκοι, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἐνδὸν μένει, 2) διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν· οἶον, ἐν οἴκῳ, ἐν Ἀθήναις μένει. Καὶ ἄνευ τῆς ἐν ἐπὶ τῶν δῆμων συνήθως τῆς Ἀττικῆς· οἶον, Μαραθῶνι, Σαλαμῖνι, Πλαταιαῖς· ἀλλὰ καὶ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Πλαταιαῖς καὶ ἀεὶ ποτε ἐν Ἀθήναις· 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἶον, κατ' οἶκον μένει.

β') Ὁ τόπος, ἐξ οὗ ἀρχεται τι νὰ κινήται, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἴκοθεν, οὐρανῶθεν, Ἀθήνηθεν ἔρχεται, 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ, ἀπὸ, παρὰ· οἶον, ἐξ ἀγορᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἔρχομαι, πρέσβεις παρὰ βρασιλέως ἔρχονται.

γ') Ὁ τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν εἰς τόπον κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἴκαδε, Μέγαράδε, Ἀθήναζε πορεύεται· 2) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ, καὶ ὡς· οἶον, διέβησαν εἰς Σικελίαν, ἔφυγον πρὸς τὴν γῆν, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβόδιζεν, ἐπορεύετο ὡς τὸν βρασιλέα.

δ') Ὁ τόπος, δι' οὗ περᾶ τι, φέρεται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἶον, ἐξελαύνει διὰ τῆς Φρυγίας, ὁ ποταμὸς ρεῖ διὰ τῆς πάλευς.

Β'. Τὸ πότε ἢ ὁ χρόνος.

§ 131. Ὁ χρόνος διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν δύο ἐρωτήματα, τὸ πῶσον καὶ πότε· καὶ τὸ μὲν πῶσον φέρεται πάντοτε δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου· ὡς, ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κύρος ἕξοσιν ἡμέρας. Τὸ δὲ πότε

φέρεται 1) διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· ὡς, χθές κατέβησαν εἰς τὸν Πειραιᾶ, νῦν γράφω, αὔριον γράψω, νύκτωρ ἀπῆλθε· 2) διὰ γενικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἴνε ἀόριστος καὶ μόνον φυσικῶς διηρημένος· ὡς, οἱ λαγὼ τῆς νυκτὸς νέμονται, οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος, τοῦ δὲ θέρους εὐσκιος. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ ἐποχῆς· ὡς, ἐπὶ Θησέως. 3) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἴνε ὀρισμένος· ὡς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ταύτ' ἐγένετο. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀττικῶν ἑορτῶν· ὡς, Παναθηναίους, Διονυσίους. Καὶ μετὰ τῆς ἐν, ὅταν σημαίνεται τὸ ὅλον χρονικὸν διάστημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι· ὡς, ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσι ταύτ' ἐγένετο. 4) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· ὡς, κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε. Καὶ ἄνευ τῆς κατὰ ἐπὶ ἐπιρρηματικῆς ἐννοίας ἢ ἐμπροθέτου τινός· ἀλλ' ἢ αἰτιατικὴ αὕτη τίθεται πάντοτε μετὰ τινος τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας οὕτως ἢ τοῦ ἤδη· ὡς, Πρωταγόρας τρίτην ἤδη ἡμέραν ἀποδεδήμηκε—πρὸ δύο ἡμερῶν, ἐξήλθομεν ἔτος τουτὶ τρίτον εἰς Πάνακτον. Καὶ μετὰ τῆς περὶ, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὡς ἐγγιστα ἢ τὸ περίπου· ὡς, περὶ δαίλην, περὶ λύχνων ἀφᾶς ἀφίκετο.

Γ'. Τὸ διὰ τί ἢ τὸ αἴτιον.

§ 132. Τὸ αἴτιον εἴνε πέντε εἰδῶν : α) ποιητικόν, β) προτρεπτικόν, γ) τελικόν, δ) ἠθικόν, ε) ὀργανικόν· ἀλλὰ τὸ τελευταῖον ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ πῶς, καὶ ἐκεῖ θὰ γείνη ἡ διδασκαλία αὐτοῦ.

α) Ποιητικόν αἴτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ μεταβαίνουσα εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἀλλοίωσιν τινα, ἣτις καλεῖται πάθος· εἴνε δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ρημάτων τὸ ὑποκειμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἢ ἐμπρόθετος γενικὴ ἢ ἡ ἀπρόθετος δοτικὴ· ὡς, Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει τὸν Ἔκτορα, ὁ Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπ' Ἀχιλλέως· ἐγὼ εἶρξα ταῦτα, ταῦτα εἶρηται μοι.

β) Προτρεπτικόν αἴτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ κινεῖ τὸ ποιητικόν αἴτιον εἰς ἐνέργειαν· φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπό· ὡς, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει. Καὶ ἄνευ τῆς ὑπό ἐπὶ τῶν ρημάτων, τῶν σημαίνοντων ψυχικόν πάθος (θαυμασμόν, ἔπαινον, φθόνον, οἰκτον κλπ.)· ὡς, θαυμάζω σε τῆς ἀρετῆς, ἐπαινῶ σε τῆς προθυμίας, φθονεῖ μοι τῶν ἀγαθῶν, ἐλεῶ τὸν ἄνδρα τῆς πενίας, ζηλῶ σε τοῦ πλοῦτου. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν δικαστικῶν (κατηγορίας, αἰτιάσεως καὶ τιμωρίας σημαντικῶν) ρημάτων· ὡς, διώκω μὲν κατηγορίας, φεύγω δὲ φρονου, γράφομαι τινα κλοπῆς, Σφοδρίαν ὑπῆγον θανά-

του, Φίλιππος αἰτιάζεται με πολέμου, τιμωρῶ τινά ἐξ ἀπότης κλπ. 2) Διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπί· ὡς, ἀγροικία ταῦτα πράττει, φθόνῳ οὐκ ἐπαινεῖ τὰ καλὰ, ἐπὶ τούτῳ Κίμων ἐθιχάντωσεν Ἐπικροάτην. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ρημάτων τῶν σημανόντων ἠθικὸν πάθος (χαρὰν, λύπην, ἡδονὴν κλπ.) ὡς, χαίρω τῇ σῆ ἐπιδόσει καὶ ἐπὶ τῇ σῆ ἐπιδόσει, ἦδετο τῇ στολῇ, ἐχαλέπαινον τοῖς εἰρημένους, ἐλυπαῦντο τοῖς πεπραγμένοις κλπ. 4) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ· ὡς, διὰ τοῦτο ταῦτα πράττει, δι' ἡμᾶς ζῶσιν.

γ') Τελικὸν αἶτιον λέγεται ὁ σκοπός, οὗ ἕνεκα ὀρμᾶται τὸ ποιητικὸν αἶτιον εἰς ἐνέργειαν, φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἕνεκα ἢ χάριν οἶον, δένδρα θεραπεύουσι καρποῦ ἕνεκα· κοινωνίας χάριν. Καὶ μετὰ μόνης γενικῆς ἐνάρθρου ἀπαρεμφάτου· οἶον, τοῦ μὴ διαφυγεῖν τὸν λαγὼν ἐκ τῶν δικτύων σκοποῦς καθίσταμέν· 2) Διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπί· οἶον, πλεῖστα ἐπιτήδεια ἐλάβανε τῇ στρατιᾷ, συλλαμβάνει τινὰ ἐπὶ θανάτῳ. 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς εἰς, πρὸς, ἐπὶ (μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων)· οἶον, εἰς ἀγαθὸν ἐγραψα ταῦτα, πρὸς δόξαν λέγει ταῦτα, πορεύομαι ἐφ' ὕδωρ κλπ.

Σημ. Τὸ τελικὸν αἶτιον φέρεται καὶ διὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, τελικῆς μετοχῆς καὶ τελικῶν λόγων.

δ') Τὸ ἠθικὸν αἶτιον φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ σημαίνει 1) ὅτι γίνεται τι πρὸς χάριν ἢ ὠφέλειαν, ἢ τούναντίον πρὸς λύπην ἢ βλάβην προσώπου τινός· οἶον, πᾶς ἀνὴρ ἑαυτῷ πονεῖ, διδάσκω σοι τὸν υἱόν, τέθνηκεν ἡμῖν ὁ εὐεργέτης (=πρὸς λύπην ἢ βλάβην ἡμῶν). 2) Εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον αἴσθημα προσώπου τινός· οἶον, ἡ μήτηρ οὐκ ἔξ σε ποιεῖν, ὅ,τι ἀν βούλῃ, ἐν' αὐτῇ μακχίρις ἦς (=διὰ νῆ τῆς γείνης μακχίρις)· ἡ γυνὴ ἀχθεταί, ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἐστίν, πῶς ἡμῖν ἔχεις; =τί μᾶς κάμνεις; 3) Κρίσιν τινός· οἶον, ὁ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἐμοὶ γ' ἀνὴρ—κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον.

Σημ. Ἡ δοτικὴ τοῦ ἠθικοῦ αἰτίου ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν καλεῖται περιποιητικὴ μὲν, δευτὰ σημαίνει τὸ πρόσωπον, πρὸς χάριν ἢ ὠφέλειαν τοῦ ὁποῦ γίνεταί τι· ἀντιπεριποιητικὴ δὲ, δευτὰ σημαίνει τὸ πρόσωπον, πρὸς λύπην ἢ βλάβην τοῦ ὁποῦ γίνεταί τι, ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων λέγεται ἠθικὴ.

Δ'. Τὸ πῶς ἢ ὁ τρόπος.

§ 133. Τὸ πῶς σημαίνει α) τὸν τρόπον· β) τὸ ὄργανον.
α) Ὁ τρόπος σημαίνει τὸ πῶς γίνεται τι καὶ φέρεται 1) διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων: καλῶς, κακῶς, κυνηδόν, ἐλληνιστί, παζῆ κλπ.
2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ, μετὰ, ἐκ· οἶον, διὰ πένθους τὸ γῆρας

ἀγει, μετὰ χαρᾶς λέγει, ἐκ περισσοῦ πράττει ταῦτα. 3) Διὰ δοτικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐν ἢ σύν· οἶον, τοῦτω τῷ τρόπῳ, τίνι τρόπῳ, βίᾳ, σπουδῇ, προφάσει, ἐν σιγῇ ταῦτ' ἐγένετο, σύν χαρᾶ λέγει ταῦτα. 4) Δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ, εἰς, ἀνὰ· οἶον, τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα· εἰς τάχος ταῦτα ἐγένετο· ἀνὰ δέκα εἰσῆλασαν εἰς τὴν πόλιν.

β') Τὸ ὄργανον ἤτοι τὸ ὕλικόν ἢ ἠθικόν μέσον, δι' οὗ γίνεται τι, φέρεται 1) διὰ δοτικῆς (ὀργανικῆς) συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ μετὰ τῆς ἐν ἢ (σύν)· οἶον πατάσσει ῥάβδῳ, βλάλλει τινὰ λίθοις, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις μάχονται, τὸ νεκρὸν ξὺν τῇδε κούφιεῖς χειρὶ. 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ (ἀπό, μετά, ἐκ)· οἶον, διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἢ μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων μάχονται, ἀπὸ στόματος εἰπεῖν, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίνειν.

Σημ. Ἡ δοτικὴ (ἀπρόθετος) σημαίνει πολλάκις τὸ ὁμοῦ· διὸ ὑπὸ μὲν τῶν παλαιῶν γραμματικῶν καλεῖται δοτικὴ ἠλλειπτικὴ τῆς οὐν, ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων δοτικὴ συνοδευτικὴ τίθεται δὲ ἡ μόνη (ἐπὶ περιληπτικῶν ὀρομάτων καὶ κινήσεως σηματικῶν ρημάτων) ἢ συνηθέστερον μετὰ τῆς αὐτό· ὡς, Ἀθηναῖσι πολλῇ στρατιᾷ (πολλαῖς ναυσί, στρατιώταις, στρατεύματι κλπ) ὄρμητο, οἱ πολέμοι ἐπέπρησαν τὴν πόλιν αὐτοῖς τοῖς ἱεροῖς, πέντε καὶ ἑξοσι ῥῆες ἀπόλοτο αὐτοῖς ἀνδράσι.

Ε'. Τὸ πόσον ἢ τὸ ποσόν.

§ 134. Εἰς τὸ ποσόν ἀνέχονται α) τὸ τοπικόν ἢ χρονικόν διάστημα, β') τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς, γ') τὸ τίμημα, δ') τὸ ποσάκις, ε) πᾶσα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπίτασις.

α) Τὸ τοπικόν ἢ χρονικόν διάστημα φέρεται δι' αἰτιατικῆς ἀπρόθετου· οἶον, ἀπέχει ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα, ἐξῆσεν ἔτη ὀγδοήκοντα (§ 131).

β') Τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τίθεται εἰς τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά καὶ φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπρόθετου (§ 45, 17 σημ. γ')· οἶον, ἐναυτῷ πρესβύτερος.

γ') Τὸ τίμημα φέρεται πάντοτε διὰ γενικῆς ἀνευ ἢ μετὰ τῆς ἀνπί· οἶον, τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τάγαθ' οἱ θεοί, τιμῷ τὴν βίβλον δραχμῆς ἢ ἀντὶ δραχμῆς (§ 65, 6).

δ') Τὸ ποσάκις φέρεται διὰ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων: ἅπαξ, δις, τρίς πολλάκις κλπ. ὡς, ἅπαξ ἦλθε δις εἶπον κλπ

ε) Ἡ ἐπίτασις γίνεται διὰ τῶν ἐπιτατικῶν ἐπιρρημάτων· οἶον, λίαν,

ἔγαν πονεῖ, κόπτει τὴν θύραν σφόδρα, πᾶνυ καλῶς, ἤττον, ἤμιστα σοφός κλπ.

ΣΤ'. Τὸ κατὰ τι.

§ 135. Κατὰ τι λέγεται τὸ μέρος, καθ' ὃ πᾶσχει τὸ ὑποκείμενον ἢ ὑπερέχει ἢ διαφέρει· φέρεται δὲ 1) δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ (εἰς, πρὸς)· οἷον, κᾶνει τοῖς ὀφθαλμοῖς, βρωτῶν πάντων ὑπερέσχευ ὄλθον, διαφέρει γυνὴ ἄνδρος τὴν φύσιν, πολὺ πλείστον ἐκεῖνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀπάντων ἀνθρώπων διήνεγαν (Αὐτ.); ἄνδρα πρὸς δικαιοσύνην διαφέροντα (Αἰσχ.), καὶ πάντων τῶν ἡλικίων διαφέρων ἐρχίνατο (ὁ Κύρος) καὶ εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν ἅ δέοι, καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἕκαστα ποιεῖν. 2) Διὰ δοτικῆς ἀπρόθετον· οἷον, Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὠμότητι καὶ συκοφαντίᾳ· παντὶ ὑπερέχει.

§ 136. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ συγκριτικὰ, ὑπεροχικὰ καὶ διαφορικὰ ρήματα φέρεται συνήθως κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον· οἷον, οἱ κρᾶτιστοι καὶ τιμαῖς καὶ δώροις πλεονεκτηοῦσιν· ὁ σπουδαῖος διαφέρει τοῦ φαύλου τῇ δόξῃ· Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὠμότητι καὶ συκοφαντίᾳ.

Σημ. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ παθητικὰ ρήματα τλθεται πάντοτε κατ' αἰτιατικὴν· οἷον, πλῆττομαι τὸν πόδα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάσχω τοῖς πόδας (§ 80, σημ. α'). Ἀλλὰ ὅταν τὸ πάσχον μέρος συνοδεύηται μετὰ δεικτικῆς ἀρτωνυμίας, τὸ κατὰ τι φέρεται διὰ δοτικῆς· οἷον, ταύτη τῇ χειρὶ τέμνεται.

Περὶ ἐγκλίσεων.

§ 137. Ἐγκλίσις λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκδηλοῦται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου· εἶνε δὲ αἱ ἐγκλίσεις τέσσαρες, ὀριστικὴ, ὑποτακτικὴ, εὐκτικὴ καὶ προστακτικὴ· (ἴδε Γραμ. Α. Χριστ. § 259, 4, σημ. γ').

§ 138. Ἐπειδὴ αἱ κρίσεις καὶ τὰ βουλήματα ἡμῶν δύνανται γὰ ἐκφρασθῶν ἀνεξαρτήτως ἢ ἐξηρημένως ἀπ' ἄλλων, λεγομένων ἢ ἐννοουμένων, καὶ ἐπομένων αἱ προτάσεις δυνατὸν γὰ εἶνε ἀνεξάρτητοι (ἀπόλυτοι) ἢ ἐξηρημέναι ἀπ' ἐτέρων, διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων εἶνε διττὴ, ἀνεξάρτητος καὶ ἐξηρημένη.

Σημ. Αἱ μὲν ἀνεξάρτητοι προτάσεις, ἐπειδὴ σημαίνουσι τὰς κυρίας ἐννοίας ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἄλλων, λέγονται κύριαι, αἱ δὲ ἐξαρτώμεναι, ἐπειδὴ σημαίνουσι τὰς ὑποδεστέρας ἐννοίας καὶ ὑποτασσόμενας εἰς τὰς κυρίας, καθ' ὅς ρυθμίζουσι καὶ τὰς ἐγκλίσεις αὐτῶν, λέγονται ὑποταγείαι.

Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

α. Ὀριστικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 139. Ἡ ὀριστικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἤτοι τὸ ὀρισμένον καὶ ὄντως ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον, καὶ τίθεται

1) Ἐπὶ ὀρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων· ὡς, τὸ πῦρ καίει, ἔστι θεός, ὁ θεός ἐστὶ δίκαιος, ὁ Φίλιππος οὐκ ἐστὶ δίκαιος.

2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀνεξαρτήτων (ἀπολύτων) καὶ ἀνενδοκίστων ὡς, τίς κόπτει τὴν θύραν; πῶς ἔχει; πότε ἦλθες; Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ παρελθόντων πραγμάτων· ὡς, τί ἂν ἐγένετο;

3) Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν καθ' ἱστορικὸν χρόνον, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων ὡς, ἔλεγον ἂν, εἶπον ἂν, εἰρήκειν ἂν.

4) Ἐπὶ εὐχῆς παρελθόντων πραγμάτων μετὰ τοῦ εἶθε καθ' ἱστορικὸν χρόνον· εἶθε σοὶ συνεγενόμην. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς ὡς, εἶθε μὴ ἐγένετο.

β. Προστακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 140. Ἡ προστακτικὴ ἐκφράζει ἐφесιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ, καὶ τίθεται

1) Ἐπὶ προσταγῆς· οἶον, παῖ, ἄπτε λύχνον. Καὶ μετὰ τῶν μορίων ἴθι, ἄγε, δεῦτε, δεῦρο, φέρε ἐν β' προσώπῳ πρὸς ἐπίτασιν τῆς προσταγῆς· οἶον, ἴθι καταβόησον, ἄγε κέλευσον, δεῦτε ἄγετε, δεῦρο εἰπέ, φέρε δὴ σκέψασθε.

2) Ἐπὶ παραινήσεως καὶ προτροπῆς· οἶον τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα, θάρρει, ἔλπιζε.

3) Ἐπὶ δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρας περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἶον, μῆνιν ἄειδε θεά, κλυθί μευ, ἀργυρότοξε, ἔρρωσο, εὐτύχει, ἔρρ' ἐς κόρακας.

4) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἐνεστώτα (ἢ παρακείμενον)· οἶον, μὴ λέγε, μὴ δέδιθι, μὴ κεκωλύσθω, μὴ κεκράγετε. 1

γ. Ὑποτακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 141. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ὑποκειμένου, καὶ ἐπομένως τὸ προσδοκώμενον, καὶ τίθεται

1) Ἐπὶ τῶν αὐθυποτάκτων, ἤτοι ὅταν τὸ ὑποκείμενον προτρέπη

1 Ἡ μὲν προσταγὴ γίνεται ἀπὸ ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον, ἢ δὲ δέσεις ἀπὸ κατώτερου πρὸς ἀνώτερον, ἢ δὲ προτροπὴ καὶ παραινήσεις ἐπὶ ἰσβάθμων ἢ καὶ ἀδιαφόρων.

ἑαυτὸ καὶ ἄλλους εἰς τὸ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ· πρακτέον ἢ μὴ πράκ-
 τείον· οἶον, ἀγωμεν, ἴωμεν, μὴ φοβώμεθα. Καὶ μετὰ τῶν παρακε-
 λυσματικῶν μορίων : ἴθι, ἄγε, φέρε, δεῦτε· οἶον, ἴθι ἀνακαλέσωμεν,
 ἄγε σκοπώμεν, φέρε σκεψώμεθα, δεῦτε προσκυνήσωμεν.

Σημ. Τὰ αὐθυπότακτα φέρονται κατὰ ἃ πληθυντικῶν πρόσωπον,
 ἐνίοτε δὲ καὶ καθ' ἑνικῶν συνήθως μετὰ τοῦ φέρε· οἶον, ἀγωμεν, φέρε
 εἶπω. Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ β' προσώπου· οἶον, φέρ', ὦ τέκνον, τῶν καὶ τὸ
 τῆς τῆσου μίθης.

2) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἀόριστον χρόνον συνήθως
 δευτέρου προσώπου· οἶον, μὴ εἶπης, μὴ εἴπητε, μὴ τις ὑποβᾶλλῃ.
 Καὶ πρωθυτέρως· οἶον, ὑπολάβῃ δὲ μηδεὶς.

Σημ. Ἡ ἀπαγόρευσις γίνεται διὰ τοῦ μὴ ἐπὶ β' ἢ γ' προσώπου,
 καὶ φέρεται ἐπὶ μὲν ἐνεσιῶτος καὶ παρακειμένου εἰς προστακτικὴν
 οἶον, μὴ λέγε, μὴ λέγετε, μὴ λεγέτω, μὴ λεγέτωσαν, μὴ ἔσθαθι· ἐπὶ
 δὲ ἀορίστου εἰς ὑποτακτικὴν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν β' προσώπου πάντοτε εἰς
 ὑποτακτικὴν, ἐπὶ δὲ γ' καὶ εἰς προστακτικὴν· οἶον, μὴ εἴπης, μὴ εἴ-
 πωμεν, μὴ τις εἴπῃ καὶ μὴ τις εἰπάτω. 1

3) Ἐπὶ ἐρωτήσεων α) ἀπορηματικῶν, ὅταν δῆλα δὴ ἐν ἀμη-
 χανίᾳ εὐριτκόμενός τις, ἐρωτᾷ αὐτὸς ἑαυτὸν περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ
 πρακτέου· οἶον, τί δρῶ; τί φῶ; ποῦ στή; ποῖ φύγω; β') Διστα-
 κτικῶν, ὅταν δῆλα δὴ ἀμφιβάλλων τις περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρα-
 κτέου ἐρωτᾷ ἄλλον, ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἄδειαν ἢ γνώμην νὰ πράξῃ ἢ
 νὰ μὴ πράξῃ αὐτό· οἶον· εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ὦ δέσποτα; δέξε-
 σθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν; Καὶ προτασσομένου πολλάκις τοῦ ρήματος
 βούλει, βούλεσθε, θέλεις, θέλετε (ποιητ.)· οἶον, βούλει πρίωμί σε;
 βούλεσθε φῶμεν; γ') Ἀγανακτητικῶν, ὅταν δηλ. μετ' ἀγανακτῆ-
 σεως ἀποκρίνηται τις ἐρωτηματικῶς ἐπαναλαμβάνων τὰς αὐτὰς λέ-
 ξεις τοῦ προλαλήσαντος πρὸς αὐτόν, ἀπορρίπτων τὴν αἴτησιν αὐτοῦ·
 οἶον, λύσον με, Ζεῦ· λύσω σε φῆς; (Αἰσχύλ.) παραινῶ σοι σιωπᾶν· σοὶ
 γ' ἐγὼ σιωπῶ;

4) Ἐπὶ δισταγμοῦ μετὰ τοῦ μὴ· οἶον, μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀ-
 ληθές εἰπεῖν.

δ'. Εὐκτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 142. Ἡ εὐκτικὴ ἐκφράζει ἐπιθυμίαν ἢ ἀρέσκειαν τοῦ ὑποκειμε-
 νου. καὶ τίθεται

1 Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ συντάσσεται παντὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ
 τῆς προστακτικῆς, πλὴν τῶν δευτέρων προσώπων τοῦ ἀορίστου, ἅπερ αἰεὶ ὑποτακτικῆ συν-
 τάσσονται.

1) Ἐπί εὐχῆς μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων οἶον, τίσειαν ἄνακτοί ἐμὰ δάκρυα· γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός σου. Καί μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς· οἶον, μὴ ζῶν μετ' ἀμουσίας. Καί μετὰ τῶν μοριῶν εἶθε, εἰ (γάρ) πρὸς ἐπίτασιν τῆς εὐχῆς· οἶον· εἶθε γένοιτο ἀγαθός ὁ ἐμός παις· εἰ γενοίμην, τέκνον, ἀντί σου νεκρός· εἰ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίονσι καὶ χερσίν. Ἔτι δὲ καὶ μετὰ τοῦ οὕτως (ἢ ὡς) ἐπὶ ὄρκου· οἶον· οὕτως ὄναίμην τῶν τέκνων, μισῶ τὸν ἄνδρα—ἔτσι νὰ χάρῳ τὰ τέκνα μου, μισῶ τὸν ἄνδρα.

Σημ. Ἡ εὐχὴ ἐπὶ μὲν τῶν μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων φέρεται εἰς προστακτικὴν ἢ συνηθέτερον εἰς εὐκτικὴν παρὰ τοῦ χρόνου, πληρὴν μέλλοντος 1 οἶον, μὴ ζῶν μετ' ἀμουσίας, μὴ γένοιτο· εὐτύχει· ἐπὶ δὲ παρελθόντων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὸν χρόνον μετὰ τοῦ εἶθε ὡς, εἶθε σοὶ συνεγενόμην. Καί μετὰ τοῦ ὄφελον σὺν ἀπαρεμφάτω ἄνεν ἢ μετὰ τοῦ εἶθε ἢ εἰ γάρ· οἶον, ὄφελον ἐκλιπεῖν βίον, εἶθ' ὄφελ' ἢ περιγηστρί· ἀπολέσθαι κακῶς (Ἀριστῶ), εἰ γὰρ ὄφελον οἶοι τ' εἶναι εἰ πολλοί.

2) Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων κατ' ἐνεστώτα ἢ ἀόριστον ἢ ὑπερσυντελικόν χρόνον· οἶον, εἰποίμην ἂν, λέγοις ἂν, εἰρήκοι ἂν.

3) Ἐπὶ ἐρωτήσεως τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἶον, τί τις ἂν εἴποι;

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται ὅτι ὁ δυνητικὸς λόγος φέρεται διὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὸν χρόνον (παρὰτακτικῶν, ὑπερσυντελικῶν, ἀορίστου)· οἶον, ἔγραψον ἂν, ἐγεγράφη ἂν, ἔγραψα ἂν· ἐπὶ δὲ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων εἰς εὐκτικὴν παρὰ τοῦ χρόνου πληρὴν μέλλοντος· οἶον, γράφοιμην ἂν, γεγράφοιμην ἂν, γράψαιμην ἂν.

§ 143. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ δυνητικοῦ ἂν τίθεται προσέτι 1) ἀντὶ προστακτικῆς πρὸς εὐγενῆ ἔκφρασιν καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ἀποτόμου τῆς προστακτικῆς· οἶον, λέγοις ἂν ὡς τάχιστα—λέγε, χωροῖς ἂν—χώρει. 2) Ἀντὶ ὀριστικῆς ἐπὶ συμπερασμάτων καὶ γνωμικῶν ἀναντιρρήτων πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ φορτικοῦ καὶ αὐθεντικοῦ τῆς ὀριστικῆς· οἶον, οὐκοῦν ἢ ρητορικὴ δημηγορία ἂν εἴη, ἀντὶ ἐστίν, ἀνὴρ ἀριστος οὐκ ἂν εἴη δυσμενής, ἀντὶ οὐκ ἔστιν.

Σημ. γεν. Ἀπασαὶ αἱ ἐγκλίσεις δέχονται τὸν δυνητικὸν ἂν, πληρὴν

1 Ἡ εὐχὴ οὐδέποτε φέρεται δι' εὐκτικοῦ μέλλοντος, διότι ἡ εὐχὴ ἀπαίτει θετικὴν ἐκπλήρωσιν, ὁ δὲ μέλλων ἀγνωστον καὶ ἀμφίβολόν τι σημκίνει· ἄρα ἄχρηστος ἐν ταῖς εὐχαῖς.

τῆς προτακτικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, ὁ δὲ μεθ' ὑποτακτικῆς συντάσσειται ἢ ἄν εἴη ἀοριστολογικὸς ἢ ὑποθετικὸς.

Β'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων.

§ 144. α. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων μόνον αἱ εἰδικαί, ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί, τελικαί, ἐρωτηματικαί, διαπορητικαί καὶ διστακτικαί ἔχουσιν ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς πιθανότητος καὶ τοῦ ὀρισμένου ἢ ἀορίστου τῶν ἐνοιῶν καὶ τῆς σχέσεως τοῦ χρόνου, καθ' ὃν γίνονται αἱ πράξεις, μεγάλην ἐπήρειαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα, ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων, περὶ αὐτῶν μόνον θέλομεν πραγματευθῆ, τὰς δὲ λοιπὰς, ὡς οὐδεμίαν ἐπήρειαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων ἔχουσας, θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῷ περὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων.

α. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προτάσεων.

§ 144. β' Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων ὅτι ἢ ὡς· ἀπαιτοῦσι δὲ αὐτὰς τὰ γνωστικά, δηλωτικά, δεικτικά, ἀγγελτικά, ἀφηγηματικά, αἰσθητικά καὶ σπανίως τὰ δοξαστικά ῥήματα· καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι εἰδικεύουσι τὴν γενικὴν ἐνοιαν τοῦ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥήματος. Ἡ δὲ φυσικὴ τάξις εἶνε νὰ προηγήται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ εἰδική· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγείται ἡ εἰδικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία· οἷον, οἶδ' ὅτι ἀληθῆ λέγεις καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγεις οἶδα.

Σημ. Ἡ εἰδικὴ σχέσις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, τῆς σημαίνουσης τὴν γενικὴν ἐννοιαν καὶ τῆς σημαίνουσης τὴν μερικὴν· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὴν γενικὴν ἐννοιαν εἶνε ἡ κυρία· ἡ δὲ σημαίνουσα τὴν μερικὴν καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς εἰδικοὺς συνδέσμους εἶνε ἡ ἐξηρημένη καὶ ἡ ὑποταγῆς.

§ 145. Φέρονται δὲ εἰς ὀριστικὴν μὲν, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα εἶνε ἀρχικοῦ χρόνου, ἥτοι ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἷον· οἶδα ὅτι ταῦτα ἀληθῆ εἰσι· νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἡφαιστος χαλκεύει· εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα ἦναι ἱστορικοῦ χρόνου, ἥτοι ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· οἷον, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἶη· Κύρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βάβυλωνα.

Σημ. Ἀρχικοὶ χρόνοι θεωροῦνται ἐνταῦθα ὁ ἐνεστώτης, ὁ μέλλων, ὁ

παρακείμενος τῆς ὀριστικῆς καὶ πάντες οἱ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ προτακτικῆς, ἱστορικοὶ δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος, ὁ ὑπερσυντελικὸς τῆς ὀριστικῆς καὶ πάντες οἱ ἐν πλατῶ λόγῳ τῆς εὐκτικῆς· ἔτι δὲ ὡς ἀρχικός μὲν θεωρεῖται καὶ ὁ ἀντὶ ἐνεστώτος λαμβανόμενος ἀόριστος, ὡς ἱστορικός δέ, καὶ ὁ ἱστορικός καλούμενος ἐνεστώς.

§ 146. Ἀλλὰ καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντας ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, φέρονται εἰς ὀριστικὴν, ὅταν τὸ πρᾶγμα εἴνε πραγματικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ αὐτὸς ὁ γράφων· ἢ ὁ λέγων καὶ παραδέχεται αὐτό· οἷον, καὶ εὐθὺς ἔγνωσαν πάντες ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς· ἠπιστάμεθα ὅτι ἤξει πλοῖα· οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι ἄρτοι πολλοὺς ἤδη πλησίον αὐτῶν διέφθεραν· ἠγγέθη Περικλεῖ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.

§ 147. Πολλὰς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὀριστικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὀριστικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ἀντικειμένου· ἦτοι τὸ θετικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ δέχεται καὶ ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων· διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἦτοι ἀπλῶς τὸ παριστάμενον ὡς γνώμη ἢ κρίσις τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ρήματος, ἐξ οὗ ἢ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται· οἷον, ἔλεγον ὅτι Κύρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη.

§ 148. Τὸ μὲν ὅτι δηλοῖ τὸ ἐξ ἀντικειμένου ἦτοι τὸ πραγματικὸν καὶ βέβαιον· οἷον, ἀγγέλλουσιν ὅτι ἡ πόλις πολιορκεῖται· τὸ δὲ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου· ἦτοι γνώμην, κρίσιν, δοξασίαν, πρόφασιν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ρήματος, ἐξ οὗ ἢ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται, ἔτι δὲ τὸ φαινόμενον καὶ ψευδές· οἷον, ἔλεγον τινες τῶν ρητόρων ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρῆ τοῖς ἔνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι· νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι ὡς Ἡραϊστος χαλκεύει· Θεόγνις καὶ Πείσων ἔλεγον ὡς εἶέν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ· Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη πολλὰς κατανατᾷ τόσον λεπτή, ὥστε ἐν πολλοῖς δυσκολῶς διακρίνεται.

β'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνχορικῶν προτάσεων.

§ 149. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων καὶ συνδέονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων· Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις αὐτῶν εἴνε νὰ προηγῆται τὸ ἀναφερόμενον καὶ νὰ ἐπιφέρηται τὸ ἀναφορικόν, οἷον, ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὀρᾷ· ἀλλὰ πολλὰς χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγείται τὸ ἀναφορικὸν καὶ ἐπιφέρεται τὸ ἀναφερόμενον· οἷον, ὃ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἶεται.

Σημ. Ἡ ἀναφορικὴ σχέσηις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, ὧν ἡ μὲν ἔχουσα τὸ ἀναφορικὸν λέγεται ἀναφορικὴ καὶ εἶρε ἢ ὑποταγῆς. ἡ δὲ ἔχουσα τὸ πρὸς δ ἀναφέρεται τὸ ἀναφορικὸν λέγεται ἀναφερομένη καὶ εἶρε ἡ κυρία.

§ 150. Τὰ ἀναφορικὰ ἀναφέρονται ἢ εἰς ὀρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἢ εἰς ἀόριστα καὶ ὑποθετικὰ. Καὶ ὅταν μὲν ἀναφέρονται εἰς ὀρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ θετικὰς πράξεις, τίθενται αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις εἰς πλάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων, οἷαυδήποτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει 1) εἰς ὀριστικὴν οἷον, ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς, ὃς τὰ πᾶνθ' ὄρα (§ 139, 1), ἡΐου τὴν αὐτὴν Πασίωσι γενέσθαι ζημίαν, ἥσπερ ἂν αὐτὸς ἐτύχαιεν (§ 139, 3), ταῦτα γέγονεν, ἃ εἶθε μὴ ἐγένετο (§ 139, 4). 2) εἰς εὐκτικὴν οἷον, ὄρῳ σε διώκοντα, ὧν μὴ τύχοις (§ 142, 1), οὐκ ἔστιν εὐρεῖα ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι (§ 142, 2). 3) εἰς ὑποτακτικὴν οἷον, εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὧδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς σκέψεως (Πλτ.) (§ 141, 1). 4) εἰς προστακτικὴν οἷον, κρατῆρές εἰσιν, ὧν κρατ' ἔρεψον (Σρλ.) αὕτη ἐστὶν ἡ βίβλος, ἣν λαβέ (§ 140, 1).

§ 151. Ὅταν δὲ τὰ ἀναφορικὰ ἀναφέρονται εἰς ἀόριστα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ ὑποθετικὰς πράξεις, τότε, ἐὰν μὲν ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρκτικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογισμοῦ ἂν οἷον, οὐς ἂν βούλη ποιήσασθαι φίλους, ἀγαθὸν τι λέγε περί αὐτῶν πᾶν ὃ,τι ἂν μέλλῃς εἶρεν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ ὅπου ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάζονται οἱ νέοι. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς εὐκτικὴν ἀνευ τοῦ ἂν οἷον, ὃν ἔλοιεν τῶν τάρων ἔσφαττον· τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευσαν, ὅτῳ ἐντυγχάνουσιν ἐκλείουον αὐτοῖς ἔπεισθαι, ὅποι τις ἠγοίτο.

γ'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν χρονικῶν προτάσεων.

§ 152. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἀηλοῦσιν ἀναφορὰν (σχέσιν) χρόνου καὶ συνδέονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων: ὅτε, ὅποτε, ἠνίκα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὡς, ἕως, πρὶν, ἔσπε, ἀφ' οὔ, ἐξ οὔ, μέχρι(ς) οὔ, ἕχρι(ς) οὔ. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις εἶνε νὰ προηγήται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρειται ἡ χρονικὴ· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγείται ἡ χρονικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία οἷον, τότε ἀπέθανεν ὁ ἵππος, ὅτε ἔμαθε μὴ τρώγειν· καὶ, ὅτε ἔμαθεν ὁ ἵππος μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν.

Σημ. Καὶ ἡ σχέσηις τοῦ χρόνου παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, ὧν

ἢ μὲν ἔχουσα τὰ ἀναφορικὰ χρονικὰ μόρια λέγεται χρονικὴ ἀναφορικὴ καὶ εἶτε ἢ ὑποταγῆς, ἢ δὲ ἔχουσα τὸν χρόνον πρὸς δὲ τὰ ἀναφορικὰ χρονικὰ μόρια ἀναφέρονται λέγεται ἀναφερομένη, χρονικὴ καὶ εἶτε ἢ κυρία.

§ 153. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐπὶ μὲν ὠρισμένου σημείου χρόνου καὶ θετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὀριστικὴν, οἰουδήποτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἷον, ὅτ' εὐτυχεῖς, μὴ μέγα ἀρνέει· ὀλίγον πρόσθεν, ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν, ἐγέλασας· ἤρκει τῇ πόλει τὰ τείχη διασώζειν, ὅπότε οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰσέβαλον· οὔτε τότε ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἢ γυνῆ αὐτὸν ἔπεισεν.

§ 154. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀρριστοῦ σημείου χρόνου καὶ ὑποθετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ τῶν αὐτῶν χρονικῶν συνδέσμων καὶ τοῦ ἀρριστολογικοῦ ἄν (= ὅταν, ἐπὶ ἄν, ἐπειδὴ ἄν κλπ.), ἐὰν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρχικοῦ χρόνου· οἷον, ὅταν ὁ νοῦς ὑπὸ οἴνου διαφθαρῆ, ταῦτ' ἀσχεῖ τοῖς ἄρμασι τοῖς τοῦς ἠνιόχους ἀποβαλοῦσι· μαινόμεθα πάντες ὅπταν ὀργιζώμεθα· ἐπειδὴ ἄκρυσσητε, κρίνατε· οὐκ ἀκούει, πρὶν ἄν αὐτὸς ἀποφαίῃ κλπ. εἰς εὐκτικὴν δὲ ἄνευ τοῦ ἄν, ἐὰν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου καὶ συνήθως ὅταν ἢ πράξις ἐπανελαμβάνετο ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ μεταφράζηται συνήθως διὰ τοῦ ὁσάκις· οἷον, ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο, πολλοὶ τὸν Κλέαρχον ἀπέλειπον· ὅπότε εὐ πρᾶσσοι, ἔχαιρεν· ἀπηγόρευε μηδένα βλάτειν, πρὶν Κύρος ἐμπλησθεῖη βέλλων.

§ 155. Πολλάκις καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀρριστολογικοῦ ἄν· οἷον, ἦν δ' ἡ γνώμη, ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι χωρῶσιν ἐπὶ σφᾶς, ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καὶ τούναντίον τίθενται ἐνίοτε εἰς εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, καὶ ἀρχτικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἷον, ἐπεὶ τις ἐσθίειν τὰ ἱκανὰ ἔχει, ἐκπονοῦντι ὀρθῶς μάλλον δοκεῖ μοι ἢ ὑγίεια παραμένειν (Ξενφ.).

§ 156. Τὰ ὅτε, ὅπότε, ἐπεὶ, καὶ μάλιστα τὰ ἐπειδὴ καὶ ὡς, λαμβάνονται πρᾶξις καὶ αἰτιολογικῶς, καὶ συντάσσονται μεθ' ὀριστικῆς· οἷον, ὅτε τοῖνον ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀντὶ ἐπειδὴ· ἐπεὶ ἠσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπόπτει τελευτῆν τοῦ βίου, ἐβούλετό οἱ τὴν παιδὸς ἀμφοτέρω παρεῖναι. Ἀλλὰ πολλάκις ὁ χρόνος καὶ ἡ αἰτία συμπίπτουσι τῶσαν, ὥστε δυσκόλως διακρίνονται.

δ'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν προτάσεων.

§ 157. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν

συνδέσμων εἰ, ἔάν, ἄν, ἦν, καὶ δηλοῦσιν ὑπόθεσιν συνεπειᾶς τινός· διό οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι συνίστανται ἐκ δύο προτάσεων, τῶν ὑποῶν ἢ μὲν δηλοῦσα τὴν ὑπόθεσιν καλεῖται ἰδίως πρότασις, ἢ δὲ δηλοῦσα τὴν συνεπειάν, ἀπόδοσις· οἷον, ἔάν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοὶ κακὰ κλπ.

Σημ. α. *Δυνατὸν μία ὑπόθεσις γὰρ ἔχη δύο συνεπειᾶς, καὶ τούτων τῶν μία συνέπεια γὰρ ἔχη δύο ὑποθέσεις· οἷον, εἰ μὲν ἔθναες πρὸ πάλεως, μακάριος ἦσθ' ἄν, εἰ τι τῶνδε μακάριον.*

Σημ. β'. *Ἡ ἀπόδοσις ἦτοι ἡ σημαίνουσα τὴν συνέπειαν εἶνε ἢ κυρία πρότασις, ἢ δὲ πρότασις ἦτοι ἡ σημαίνουσα τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς ὑποθετικοὺς συνδέσμους εἶνε ἢ ὑποταγής.*

§ 158. Ἡ φυσικὴ τάξις αὐτῶν εἶνε γὰρ προηγῆται ἢ πρότασις καὶ γὰρ ἐπιφέρειται ἢ ἀπόδοσις· οἷον, ἔάν ἦς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοὶ κακὰ. Ἀλλὰ πολλάκις χάριν σαφηνείας ἢ ἐμφάσεως προτάσσεται ἢ ἀπόδοσις καὶ ἐπιφέρεται ἢ παρετίθεται ἢ πρότασις· οἷον, ἐπιλίποι δ' ἄν ἕμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησάμεθα· εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, κἄν ψευδεῖς ὦσιν· ἅπας λόγος, ἄν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.

§ 159. Τύποι τῶν ὑποθετικῶν λόγων εἰσὶ τέσσαρες.

α. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν παντός χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων ἢ καὶ παρελθόντων πραγμάτων, καὶ ἡ ὑπόθεσις εἶνε ὁμολογουμένως ἀληθής, ἢ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, εἰ εἰσὶ βωμοὶ, εἰσὶ καὶ θεοί· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοὶ κακὰ· εἰ Φίλιππος τέθνηκε, καὶ αὐριον ἔσται τεθνηκώς· εἰ ἐβρόντησε, καὶ ἤστραψεν· εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν, ὅταν εἶνε ἐνδοιαστή περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε εὐχή ἢ κατάρα· οἷον, εἰ ἔστι θεῖόν τι ὁ ἔρω, οὐδὲν κακόν ἄν εἴη· Ὀλοίμην, εἰ φράνησιν τάνδε ἔχω· εἰς προστακτικὴν δὲ, ὅταν εἶνε προσταγή ἢ παραίνεσις· οἷον, εἰ ἔχεις, δός· εἰ ἐθέλεις, δίδαξον· εἰς ὑποτακτικὴν δὲ ἐπὶ αὐθυποτάκτων· οἷον, εἰ δοκεῖ, στείχωμεν. 1

β'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου (παρ.τ. ὑπερσ. ἀορ.), ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ παρελθόντων

1 Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον ὅτι ἡ ἀπόδοσις τοῦ τύπου τούτου τίθεται εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἔβητε τεθῆ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

πραγμάτων και ἡ ὑπόθεσις γίνηται ἐναντία τῆς ἀληθοῦς συμβάσεως αὐτῶν, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικῶν χρόνου μετὰ τοῦ δυνατικῶν μὲν ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἴνε ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ παρελθόντι, ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἴνε ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος· οἶον, εἰ κλυστῆρσιν ἐχρήτο, ὁ ἀσθενὴς οὐκ ἄν ἀπέθνησκεν· εἰ εἶχον, εἰδίδουν ἄν· εἰ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς ἐγίγνωσκε, πολέμιος ἦν· εἰς εὐκτικὴν δὲ (σπανιώτερον) μετὰ τοῦ δυνατικῶν ἄν, ὅταν θεωρῆται ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ ἐνεστώτι ἢ τῷ μέλλοντι· οἶον, εἰ μοι πολεμεῖν ἐπέσεισθε, οὐκ ἄν εἰκότως νῦν γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην.

γ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ· εἰς εὐκτικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἴνε δυνατὴ προβληματώδης ἰδέα τοῦ ὑποκειμένου περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς εὐκτικὴν μὲν μετὰ τοῦ δυνατικῶν μὲν ἄν κατ' ἐνεστώτα ἢ ἄοριστον ἢ παρακειμένον (ὁσάκις ἔχει ὑπερσυντελικῶν σημασίαν) χρόνον καὶ οὐδέποτε κατὰ μέλλοντα, ὅταν ἡ συνέπεια εἴνε ἐνδοιαστὴ, ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἴνε εὐχὴ ἢ κατάρρα (διότι ἡ εὐχὴ καὶ ἡ κατάρρα δὲν ἐπιδέχονται τὸ ἄν)· οἶον, ἐπιλίποι δ' ἄν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πρῆξεις καταριθμησαίμεθα· εἰ ταῦτα λέγοις, ἀμαρτάνοις ἄν· εἰ μὲν συμβουλεύοιμι ἅ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλὰ μοι κἀγαθὰ γένοιτο—εἴθε γένοιτο· εἰς ὀριστικὴν δὲ μέλλοντος συνήθως χρόνου, ὅταν εἴνε ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος· οἶον, τὸ λέγειν εὐ δεινὸν ἔστιν, εἰ φέροι τινὰ βλάβην· εἰ ζητοῖς, εὐρήσεις.

δ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ ἂν, ἄν καὶ ἦν εἰς ὑποτακτικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων καὶ ἡ ἐπαλήθευσις αὐτῆς προσδοκᾶται, ἐπαριεμένη εἰς τὰς περιστάσεις καὶ τὸν χρόνον, ἐν ἀποδείξωσιν αὐτῆν, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν μέλλοντος συνήθως χρόνου ἢ ἐνεστώτος ἢ καὶ παρακειμένου, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῆται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος· οἶον, ἂν ἦς φιλομαθὴς, ἔσει καὶ πολυμαθὴς· ἂν ἀληθεύσης, ὑπισχνοῦμαι σοι δέκα τάλαντα· κἄν τοῦτο νικήσωμεν, πᾶνθ' ἡμῖν πεποιήται· εἰς προστακτικὴν δὲ, ὅταν εἴνε προσταγὴ ἢ παραινεσις· οἶον, ἄν βούλησθε, χειροτονήσατε· εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνατικῶν ἄν, ὅταν εἴνε ἐνδοιαστὴ· οἶον, ἂν ἐβελήσθε πράττειν ἄξιως ὑμῶν αὐτῶν, ἕως ἄν μέγα τι κτήσαισθε ἀγαθόν.

Σημ. Ἡ ἀπόδοσις καὶ τῶν τεσσάρων τύπων φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνατικῶν ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῆται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος, εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνατικῶν ἄν, ὅταν θεωρῆται ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ μέλλοντι ἢ ἐνεστώτι.

§ 160. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται καὶ δι' ὑποθετικῆς μετοχῆς

(§ 112, δ.)· οἶον, τζυτ' ἔχων ἅπαντα ἔχω—εἰ ταῦτ' ἔχω· οἰμλη-
 τικός ἔσει, μὴ δύσερις ὦν—ἐάν μὴ δύσερις ἦς· οὐκ ἂν δύνατο, μὴ κά-
 μών, εὐδαιμονεῖν—εἰ μὴ κέμοις. Ἡ δὲ ἀπόδοσις καὶ δι' ἀπαρεμφά-
 του ἢ μετοχῆς ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν κατὰ πάντα χρόνον,
 ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ ὑποθετικός λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῆ ἀπαρέμ-
 φταν ἢ μετοχήν· οἶον, νομίζων, εἰ μὲν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργα-
 σμένοι, ὑμεῖς οὐδὲν ἤττον ἡμῶν γνῶσεσθαι τὰ δίκαια—ὅτι ὑ-
 μεῖς γνῶσεσθε· ἐπαγγελλόμεθα· Ἀριζίω, ἐάν ἐνθῆκε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρό-
 νον τὸν βασιλείου αὐτὸν καθιεῖν—ὅτι αὐτὸν καθιοῦμεν· Κύρος, εἰ ἐ-
 θίωσεν, ἄκιστος ἂν δοκεῖ ἄρχων γενέσθαι—ὅτι ἄριστος ἂν ἄρχων ἐ-
 γένητο· νομίζοντες, εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν, ραδίως ἂν σφίσι τᾶλ-
 λα προχωρήσειν—ὅτι ραδίως ἂν τᾶλλα προχωρήσειεν· ὤρων (ὁ Δημο-
 σθένης) τὸ παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων. . . , ἀπλοῦν τε ὄν καὶ
 ἐπικρατήσεε τις τῶν τε Ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως καὶ αὐθις τοῦ ἐν
 αὐταῖς στρατοπέδου ραδίως ἂν αὐτὸ ληφθῆν, ἠπειγέτο ἐπιθέσθαι τῇ
 πείρᾳ—ὄρων ὅτι, εἰ ἐπικρατήσεε τις, ραδίως ἂν αὐτὸ ληφθῆι. Ὡ-
 σαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ἢ ἀπόδοσις καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ
 τοῦ ὡστεῖ οἶον, ὡστε, εἰ τι ἐν τῷ πλησιάζειν ἀλλήλους ἀγαθόν ἐστι, καὶ
 τοῦτο ὑπ' αὐτῆς περιειλήφθαι· ὡστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην
 ἔσχον ἔμοι, μὴδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ κεχρησθαι συμφορᾶ.

Σημ. Ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου ὀδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ὀρθὴν ἀρά· λυοικ
 τῶν τοιούτων ἐξηρημέμων ὑποθετικῶν προτάσεων.

§ 161. Ὁ δυνητικός ἂν δυνατὸν νὰ τεθῆ καὶ δις ἐν τῇ αὐτῇ ἀ-
 ποδίσει· οἶον, ἐγὼ δέ, εἰ ἐπιχειρήσασιν ἐν τῷ σφ' οἴκῳ μανθάνειν οἰ-
 κονομεῖν, ἴσως ἂν καταλυμνησίμην ἂν σου τὸν οἶκον. Καὶ τοῦναντίον
 δύναται ὁ ἂν καὶ ὅλως νὰ παραλειφθῆ καὶ μέγιστα παρὰ ποιηταῖς,
 παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς παραλείπεται συνήθως ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων ἐ-
 χρῆν, ἔδει, προσῆκε κλπ.

§ 162. Πολλῶς ἢ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου παραλείπε-
 ται καὶ τίθεται μόνον ἢ ἀπόδοσις μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, καὶ οὕτως
 ἀποτελεῖται ὁ δυνητικός καλούμενος λόγος· ὁ δυνητικός λοιπὸν λό-
 γος εἶνε ἀπόδοσις παραλειφθείσης προτάσεως, φέρεται δὲ διὰ τοῦ
 δυνητικοῦ ἂν εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνη-
 ται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· εἰς εὐκτικὴν δὲ παντός χρόνου,
 πλὴν μέλλοντος, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων
 πραγμάτων καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῆ τὸ δυνατὸν γενέσθαι (ἐν-
 δοικαστόν)· οἶον, ἔλεγον ἂν, εἶπον ἂν, εἰρήκειν ἂν (εἰ ἐβουλόμην, εἰ
 εἶην μοι), λέγῳμι ἂν, εἶπομι ἂν, εἰρήκομι ἂν (εἰ βουλόμην, εἰ ἐ-
 ξείην μοι).

§ 163. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπόδοσις τίθεται καὶ εἰς ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴν (§ 160), διὰ τοῦτο καὶ ὁ δυνητικός λόγος φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς μετὰ τοῦ ἂν κατὰ πάντα χρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ δυνητικός λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῆ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῆ τὸ δυνατόν γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι ἢ μέλλοντι ἢ καὶ ἐνεστώτι· οἷον, οἴονται οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοὺς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν—ὅτι ἀμελῶς ἂν ἔχοιεν εὐρίσκω ταύτην ἂν μόνην γενομένην τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπῆν—ὅτι αὕτη μόνη γένοιτο ἂν ἀποτροπῆ. Ὡσαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ὁ δυνητικός λόγος καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε· οἷον, ὥστε μὴτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορήσαι. 1

ε. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν τελικῶν προτάσεων.

§ 164. Αἱ τελικαὶ προτάσεις δηλοῦσι τὸ τέλος (τὸν σκοπὸν) πράξεώς τινος, καὶ συνδέονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἔνχα, ὅπως, ὡς (ὄφρα ποιητ), καὶ ἀπορατικῶς, ἔνχα μὴ, ὅπως μὴ, ὡς μὴ, καὶ ἐπονται ἢ προηγούνται τῆς κυρίας προτάσεως· οἷον, δύο ὄτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἔνχα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἤττονα δὲ λέγωμεν ὅπως ἀσφαλῶς θηρήη, ἱππέας προσέλθεεν.

Σημ. Ἡ τελικὴ σχέση φέρεται διὰ δύο προτάσεων, τῆς σημαίνουσης τὴν πράξιν καὶ τῆς σημαίνουσης τὸ τέλος· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὴν πράξιν λέγεται κυρία, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ τέλος καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς τελικοὺς συνδέσμους καλεῖται τελικὴ.

§ 165. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δὲ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, δύο ὄτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἔνχα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἤττονα δὲ λέγωμεν· πολλὰ με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μὴδὲ ἔνχα μᾶθω διηγησόμεθα, ὡς μᾶλλον δῆλον γένηται· Μένων ἐπεθύμει μὲν ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπεθύμει δὲ τιμᾶσθαι, ἔνχα πλείω κερδαίνοι· ἐνταῦθα κατέμεινεν, ὡς μὴ βοηθοίεν οἱ φρουροὶ τῶν Μήδων.

§ 166. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, 1) ὅταν ὁ σκοπὸς παρατείνηται μέχρι τοῦ ἐνεστώτος ἢ καὶ περαιτέρω οἷον, παρήλομεν, ὅπως

1 Σημειοῦσιν οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ, ὅτι μόνον τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ἐπιδέχεται τὸν δυνητικὸν ἂν, ἐκ δὲ τῶν τελικῶν μόνον τὸ ἀπὸ τοῦ ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ δύνامي ἐξαρτῶμενον.

μη ραδίως περι μεγάλων πραγμάτων χειρόν βουλεύσησθε· ὁ θεὸς ἐπαίησε τὸν ἥλιον, ἵνα τὴν γῆν φωτίζη. 2) Ὅταν ὁ λαλῶν ἢ ὁ γράφων μεταφερόμενος διὰ τῆς ζωηρᾶς φαντασίας τοῦ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστὸς διηγῆται τὰ παρελθόντα ὡς παρόντα· οἶον, *Ἀβροχάμας τὰ πλοῖα κατέκαυσε, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῆ.

§ 167. Ἐνίοτε ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου. ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ὁ σκοπὸς ἐκφράζεται ὡς κοινὴ γνώμη, διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ὡς ἰδίᾳ γνώμη τοῦ λέγοντος· ὡς, ναῦς οἱ Κορίνθιοι ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσασσι καὶ τὰς ὀλκᾶδας αὐτῶν ἦσσαν οἱ Ἀθηναῖοι κωλύειν.

§ 168. Αἱ τελικαὶ προτάσεις, καὶ μάλιστα αἱ διὰ τοῦ ἵνα ἐκφερόμεναι, τίθενται καὶ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου, μάλιστα παρατακτικῆς, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων, ἅτινα ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ δὲν ἐξετελέσθησαν, καὶ ἐπομένως ὁ σκοπὸς ἀπέτυχεν· ὡς, ἐχρῆν αὐτὸν λαβεῖν γραφὴν, ἵν' εἶχεν ἀπαιτεῖν κατὰ νόμους· οὐκοῦν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦσαι πτερόν, ὅπως ἐφαίνου. τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

§ 169. Διὰ τὴν συγγένειαν τῆς ὑποτακτικῆς πρὸς τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς φέρεται ἐνίοτε τὸ τελικόν ὅπως (καὶ ὡς) καὶ εἰς μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς ἀντὶ τοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς· οἶον, οἱ σύμμαχοι δι' οὐδὲν ἄλλο τρέφονται ἢ ὅπως μαχοῦνται ὑπὲρ τῶν τρεφόντων.

§ 170. Τὸ ὡς καὶ μάλιστα τὸ ὅπως (ὡς ἀναφορικᾶ) προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε καὶ τὸν ἀοριστολογικὸν ἂν καὶ συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσονται μεθ' εὐκτικῆς (§ 150, 151)· οἶον, τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν, ὅπως ἂν μετὰ πλείστων ἀγαθῶν τὸν βίον διήγωμεν· ὡς δ' ἂν μηδὲ ἀνεμοὶ βλάπτωσιν, ἡθμὸν βλεφαρίδας ἐμφῦσαι· γύμναζε σαυτὸν πόνους ἐκουσίους, ὅπως ἂν δύναιο καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν· καὶ προσφέρουσιν, ὡς ἂν ἐνδοτεῖν τὸ ἔκπωμα εὐληπτότατα τῷ μέλλοντι· πίνειν.

§ 171. Τὸ ὅπως εἶνε καὶ τροπικόν (= πῶς, τίνι τρόπῳ) καὶ συντάσσεται μετὰ παντὸς χρόνου τῆς ὀριστικῆς· οἶον, ὅταν οὖν ἐθέλης γινώσκειν, ὅπως σοὶ χρήσεται φίλῳ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, γινώσκειν πρῶτον χρῆ, ὅπως ἐχρήσατο τῷ πατρὶ ἢ ὅπως τῇ μητρὶ, ἢ ὅπως τῷ ἀδελφῷ χρήται, ἢ ὅπως ἔχει πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἄλλ' ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ρήματος σκέψεως, φροντίδος, ἐπιμελείας, παρασκευῆς καὶ τῶν τοιούτων σημαντικῆς, προστακτικῆς μάλιστα ἐγγλήσεως, συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἶον, σκόπει, ὅπως τὰ παρόντα σωθήσεται· φρόντιζε, ὅπως μηδὲν ἀνέχξιον τῆς βασιλείας ποιήσεις.

§ 172. Διὰ τὴν συγγένειαν τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς ἐνεστώτος, ἢ συνθέςτερον β' ἀορίστου καὶ σπανίως α', ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ρήματος ἀρκτικοῦ χρόνου· οἷον, σκεπτόν δοκεῖ εἶναι ὅπως ἀσφαλέςτατα μένωμεν· τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτόν εἶναι, ὅπως ὡς ἐλάχιστα τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβέβλωμεν.

§ 173. Ἐπὶ προτροπῆς καὶ παραινέσεως τὸ ρῆμα, ἐξ οὗ τὸ τροπικὸν ὅπως ἐξαρτᾶται, πολλάκις παραλείπεται· οἷον, ὅπως σώσεις με (≡σκόπει)· ὅπως μὴ ἀπολεῖ μαστιγούμενος (≡δρα). Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· διότι ἐννοεῖται ρῆμα σκεπτικὸν προστακτικῆς ἐγκλίσεως, καὶ, ὅταν προηγῆται σκεπτικὸν ρῆμα προστακτικῆς ἐγκλίσεως, τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· ὅπου δὲ εὐρίσκεται μεθ' ὑποτακτικῆς, εἶνε τελικόν· οἷον, ὅρα ὅπως μὴ λήθῃ σε τὸ λεγόμενον=εἶνα.

§ 174. Καὶ τὸ τροπικὸν ὅπως προσλαμβάνει τὸν ἀοριστολογικὸν ἄν καὶ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσεται μετ' εὐκτικῆς· οἷον, οἱ κηθαρῖσαι σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουργῶσιν· οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν τις σαφέστερον ἐπιδειξῆαι δυνηθεῖη· νῦν σκοπῶ, ὅπως ἂν μάλιστα εὐφραίνοιμεθα.

ζ'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπ' ἐρωτήσεως.

§ 175. Ἡ ἐρώτησις γίνεται ἐπὶ ἀγνώστων καὶ διαπορουμένων προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ εἶνε εὐθεία ἢ πλαγία, καὶ ἀπλή ἢ σύνθετος.

§ 176. Καὶ εὐθεία μὲν λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνηται ἀμέσως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐρωτῶντος προσώπου· ὡς, τίς εἶ καὶ πόθεν πάρει; Πλαγία δὲ, ὅταν φέρηται παρ' ἄλλου προσώπου διηγηματικῶς· ὡς, ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἶη καὶ πόθεν πλείοι. Καὶ ἀπλή μὲν λέγεται, ὅταν γίνηται περὶ ἐνὸς μόνου ἐρωτήματος· ὡς, τίς εἶ; τί βούλει; Σύνθετος δὲ, ὅταν γίνηται περὶ δύο ἢ πλειόνων· ὡς, τίς εἶ καὶ πόθεν πάρει; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

§ 177. Ἡ μὲν εὐθεία ἐρώτησις φέρεται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (τίς, ποῖος, πότερος, πόσος, πηλίκος, πότε, ποῦ, πῶς κλπ.), ἢ δὲ πλαγία, συνήθως μὲν διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (ὅστις, ὁποῖος, ὅσος, ὁπότερος, ὁπάτε, ὅπου, ὅπως κλπ.), σπανιώτερον δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν, καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ρημάτων ἐρωτᾶν, ἐρέσθαι, πυθάνεσθαι καὶ τῶν τοιούτων. Ἡ

δὲ σύνθετος φέρεται παρὰ μὲν τῷ Ὀμήρῳ διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἦ, ἦ—ἡέ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς συνηθέστερον διὰ τοῦ πότερον—ἦ, πότερα—ἦ, καὶ σπανίως διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἦ (ἴδε τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα).

§ 178. Ἐπὶ δὲ ἀγχανκτῆσεως ἢ θυμασμοῦ ἢ εἰρωνείας ἢ ἐρώτησις φέρεται διὰ τοῦ εἴτα, ἔπειτα· οἷον, εἴτα πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειρός με; ἔπειτα οὐκ οἶε φροντίζειν (τοὺς θεοὺς) τῶν ἀνθρώπων;

§ 179. Ἡ μὲν εὐθεία ἐρώτησις, ἀπλῆ ἢ σύνθετος οὖσα, φέρεται εἰς ὀριστικὴν, ὑποτακτικὴν καὶ εὐκτικὴν κατὰ τὰ εἰρημένα ἐν τῷ περὶ χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· οἷον, τίς εἶ; πῶς ἔχεις; πότερον ἕξ ἄρχειν ἢ ἄλλον καθίστης ἀντ' αὐτοῦ; (§ 139, 2)· τί εἶπω; πῆ στῶ; εἶπω τι τῶν εἰωθότων, ᾧ δέσποτα; λύσω σε φῆς; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν; (§ 141, 3)· τί ἂν εἴποιμι; (§ 142, 3).

§ 180. Ἡ δὲ πλαγία, ἀπλῆ ἢ σύνθετος οὖσα, φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ρήματος ἀρκτικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δὲ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἱστορικοῦ· οἷον, ἐρωτᾷ, τίς ἐστι καὶ πόθεν πλεῖ ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Ἡρωτεύς τίς εἶη καὶ πόθεν πλεῖοι· καὶ ἤρετο ὅ,τι καὶ εἶη τὸ σύνθημα· ἢ μήτηρ διηρώτα τὸν Κύρον πότερον βούλοιο μένειν ἢ ἀπιέναι· ἐρωτᾷ εἰ φίλος ἐστίν ἤρώτα εἰ φίλος εἶη.

§ 181. Ἡ πλαγία ἐρώτησις, ἐπειδὴ εἶνε κυρίως ἀντικείμενον τοῦ ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ρήματος, φέρεται ἀνευ ἐρωτηματικοῦ σημείου.

§ 182. Ἡ ἀπολυτος ἐρώτησις, ὅταν ἀναφέρηται οὐχὶ εἰς μονήρη λέξιν, ἀλλὰ εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, ἐξαγγέλλεται 1) διὰ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σημείου (;)· οἷον, Ἕλληνες ὄντες, βαρβάρους δουλεύσομεν; 2) διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν μορίων: ἄρα, ἦ, οὖν, οὐκοῦν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἄρα καὶ μῶν τίθενται ἐπὶ ἀποφατικῆς ἀποκρίσεως, τὸ δὲ οὐκοῦν ἐπὶ καταφατικῆς, τὸ δὲ ἦ καὶ οὖν ἐπὶ ἀναποφασίστου· καὶ τὸ μὲν ἄρα λέγεται ἐπὶ ἀμφιβόλων πραγμάτων, τὸ δὲ ἦ ἐπὶ βεβαίων.

§ 183. Ἡ ἀπόκρισις γίνεται ὁμοιοπτότως καὶ καταλλήλως πρὸς τὴν ἐρώτησιν· οἷον, τίς κόπτει τὴν θύραν; ἔγωγε (οὗτος, ἐκεῖνος, ὁ Σωκράτης)· πότερος; ἕτερος (οὐδέτερος κλπ.)· ποῖος; οἷος (ὁποῖος, ἀγαθός, φαῦλος κλπ.)· πόσος; ὅσος (ὁπόσος, πολὺς, ὀλίγος κλπ.)· πῶστος; πρῶτος (τρίτος κλπ.)· ποσταῖος; δευτεραῖος (τριταῖος κλπ.)· πηλίκος; ἡλίκος (ὀπηλίκος, διέτης, τριέτης κλπ.)· ποδαπός; Ἰθηναῖος· πῆ; ποῦ; ὅπη, ὅπου (Ἀθήνησιν, ἐν Ἀθήναις, αὐτόθι κλπ.)· ποῖ; ὅποι (Ἀθήναζε, εἰς Ἀθήνας κλπ.)· πόθεν; (οὐρανόθεν, Ἀθήνηποι; ὅποι (Ἀθήναζε, εἰς Ἀθήνας κλπ.)· πῶς; ὅπως (σήμερον, αὔριον, χθές κλπ.)· πῶς; ὅπως

(καλῶς, κκῶς κλπ.)· πνήικα ; ήνικα (όπνήικα, όρθρος βαθύς κλπ.).
 § 184. Όταν είνε πολλαί έρωτήσεις, αί άποκρίσεις φέρονται κα-
 τά τήν τάξιν τών έρωτήσεων οίον, τίς εί και πόθεν πάρει; Σωκρά-
 τής ό Σωφρονίσκου Αθήνηθεν.

ζ'. Χρήσις τών έγκλίσεων επί τών διαπορητικῶν
 και διστακτικῶν προτάσεων.

§ 185. Είς τήν πλαγίαν έρώτησιν ύπάγονται και αί διαπορητικαί
 και διστακτικαί προτάσεις· δέχονται όμως τήν σύνταξιν τών τελι-
 κῶν προτάσεων.

Α'. Διαπορητικαί προτάσεις.

§ 186. Αί διάπορητικαί προτάσεις, σημαίνουσιν άπορίαν του λέ-
 γοντος ή γράφοντος· όθεν γίνονται επί άμφιβαλλομένων και διαπο-
 ρουμένων πραγμάτων, και έξαρτώνται από ρήματος σημαίνοντος ά-
 πορίαν, άμφιβολίαν, άγνοιαν, θαυμασμόν και τά τιαυτα (άπορώ, ούκ
 οίδα, άγνώω, ού γινώσκω, ούκ έχω, θαυμάζω, βουλεύομαι, σκέπτο-
 μαι κλπ.).

§ 187. Φέρονται δέ διά τών αύτῶν λέξεων, δι' ὧν και ή πλαγία
 έρώτησις (ός, όστις, τίς κλπ.), και τίθενται είς ύποτακτικήν μέν,
 όταν έξαρτώνται από ρήματος άρκτικού χρόνου· οίον, άπορώ όποι τρά-
 πωμαι· ούκ οίδα ό,τι φώ· ούκ έχω ό,τι είπω· βουλεύεται, ποι τρά-
 πηται. Είς εύκτικήν δέ, όταν έξαρτώνται από ρήματος ιστορικού χρό-
 νου· οίον, ήπόρει ποίαν όδόν τράποιτο· ήπόρει εί ταυτα ούτως έχοι·
 ούκ είχον ό,τι είποιμι κλπ.

§ 188. Πολλάκις όμως και από ρήματος ιστορικού χρόνου έξαρ-
 τώμεναι φέρονται είς ύποτακτικήν άνευ εύκτικής, όταν ή διαπόρησις
 θεωρηται πιθανωτέρα· οίον, Πρόδικος ήπόρει άποτέραν τράπηται,
 έβουλεύοντο εί τε κατακαύσωσι τούς άνδρας, εί τε άλλο τι χρη-
 σῶνται.

§ 189. Αντί δέ τής ύποτακτικής τίθεται ένίοτε· ό συγγενής αύ-
 τής μέλλων τής όριστικής· οίον, ούκ έχω ό,τι χρήσομαι σαυτῷ (Πλτ.)·
 άπορώ ποίαν όδόν τρέψομαι. Όθεν πολλάκις εύρίσκονται έξαρτώμεναι
 από του αύτου ρήματος όμοϋ ύποτακτική και όριστική μέλλοντος
 χρόνου άντι άορίστου ύποτακτικής· οίον, άπορώ ό,τι χρήσομαι τοίς
 ύπολοίποις και τίνος πρώτον μνησθῶ.

§ 190. Επί δέ ένεστῶτων και θετικῶν πραγμάτων τίθεται και ό
 ένεστῶς τής όριστικής και μάλιστα ό του χρή οίον, ούκ έχω ό,τι χρή
 λέγειν· τάφ' ούκ οίδα, εί θεός έστιν.

B'. Διστακτικαὶ προτάσεις.

§ 191. Αἱ διστακτικαὶ προτάσεις σημαίνουσι δισταγμὸν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος καὶ φέρονται διὰ τοῦ διστακτικοῦ μὴ, ὅταν προηχῆται ῥῆμα σημαίνον φόβον, ὑποψίαν, ζήτησιν, φροντίδα, σκέψιν, αἰδῶ, αἰσχύνην καὶ τὰ τοιαῦτά, ἤγουν φοβοῦμαι, δέδοικα, ὀρρωδῶ, ὀκνῶ, σκοπῶ, φροντίζω, ὄρω, φυλάττομαι, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι κτλ.

§ 192. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου καὶ ὁ δισταγμὸς εἶνε περὶ μελλόντων πραγμάτων, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ καὶ ὁ δισταγμὸς εἶνε περὶ πραγμάτων, ἅπερ ἐμελλον νὰ γίνωσιν ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ παρελθόντος· οἷον, φοβοῦμαι, δέδοικα, μὴ τι κακὸν πάθω· ὄρα, μὴ τι κακὸν πάθῃς· φρόντιζε, μὴ ἀπρακτος ἀπέλθῃς· ἐφοβοῦμην μὴ αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειεν· ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες, μὴ προσαγάγοιεν τὸ στράτευμα πρὸς τὸ κέρας· ὑπώπτευσ, μὴ ἀπάτης ἕνεκα λέγοιτο.

§ 193. Καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, ὅταν ὁ φόβος θεωρῆται θετικώτερος καὶ πιθανώτερος· οἷον, οἱ θεώμενοι ἐφοβοῦντο, μὴ τι πάθῃ· οἱ Κερκυραῖοι ἐφοβήθησαν, μὴ (αἱ νῆες) πολέμια ὦσιν.

§ 194. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται πολλάκις ὁ συγγενῆς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἷον, φοβοῦμαι, μὴ κείσομαι.

§ 195. Ὅταν δὲ ὁ δισταγμὸς παρίσταται ὡς θετικὸς ἐν τῷ παρόντι ἢ παρελθόντι, τίθεται ὁ ἐνεστώς ἢ οἱ παρῳχημένοι χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ μάλιστα ὁ παρακείμενος· οἷον, φοβεῖσθε, μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν δικάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῃ· ὄρα, μὴ τὸ ἐναντίον ἐστί· νῦν φοβοῦμεθα, μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν· ὄρα, μὴ παίζων ἐλεγεν· δεῖδω, μὴ δὴ πάντα ἢ θεᾶ νημερτέα εἶπεν.

§ 196. Ἐπὶ δυνητικῆς δὲ ἐννοίας τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, οἷουδ' ἕποτε χρόνου ἡγουμένου· οἷον, δέδοικα ἐγώ, μὴ πρὸ λέγοις ἂν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ.

§ 197. Πολλάκις τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτάται ἡ διστακτικὴ πρότασις ῥῆμα (δέδοικα, φοβοῦμαι, ὄρα κλπ.) ἔλλειπει· οἷον, μὴ ἀληθὲς ἢ μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθὲς εἶπεν· μὴ με νοῆση κλπ.

Περὶ χρόνων τοῦ ῥήματος.

A'. Χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

Ἐνεστώς.

§ 198. Ὁ ἐνεστώς σημαίνει τὸ παρὸν διαρκές· ἡ δὲ διαρκεία δὲ,

καταναίειν ἢ βραχεῖα (στιγμαία) ἢ μακρὰ ἢ καὶ αἰώνια· οἷον, Ἀχιλλεύς ἀποκτείνει τὸν Ἑκτόρα, γράφει, ζῆ, ἔστι θεός. Ἐπι δὲ ὁ ἐνεστῶς σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἔθος ἢ συνήθως γινόμενον καὶ ἐπαναλαμβανόμενον· οἷον, πλοῖον εἰς Δῆλον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπουσιν· οἱ γονεῖς φιλοῦσι - ἅ τέκνα.

§ 199. Ὁ ἐνεστῶς τίθεται καὶ ἐπὶ διηγήσεως παρελθόντων πραγμάτων ἀντὶ τοῦ ἰστορικοῦ, ὅταν ὁ διηγούμενος θέλῃ τὰ παραστήσει τὰ παρελθόντα ζωηρῶς καὶ οἷον παρόντα· οἷον, Τισσαφέρης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν· ὁ δὲ πείθεται τε καὶ συλλαμβάνει τὸν Κύρον, ἀντὶ διεβάλεν, ἐπέισθη, συνέλαβεν. Ὁ τοιοῦτος ἐνεστῶς καλεῖται *ιστορικός*.

Παρατατικός.

§ 200. Ὁ παρατατικός σημαίνει τὸ παρελθὸν διαρκῶς σχετικῶς πρὸς ἄλλο σύγχρονον παρελθόν· οἷον, ἔγραφον (ὅτε ἦλθες)· ἐνίοτε δὲ σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἐπαναλήψιν ἢ συνήθως γινόμενον· οἷον, Σωκράτης, ὡς περ ἐγίνωσκεν, οὕτως ἔλεγε. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἷον, ἀναλαμβάνων τὰ ποιήματα, ἀνηρώτων ἄν τί λέγοιεν.

Ἀόριστος.

§ 201. Ὁ ἀόριστος σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀσχέτως καὶ ἀπαξ γινόμενον· οἷον, ὁ θεός ἔκτισε τὸν κόσμον. Ὅθεν ἐν ταῖς διηγήσεσι παρελθόντων πραγμάτων ὁ μὲν παρατατικός σημαίνει τὰ διαρκῶς ἢ πολλακίς γινόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ στιγμιαῖον ἢ τὸ ἀπαξ· οἷον, τοὺς μὲν πελταστὰς ἐδίδξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο.

§ 202. Ὁ ἀόριστος ἐπὶ τῶν ἐκ πείρας ἀποδεδειγμένων ἢ κατ' ἔθος γινόμενων τίθεται ἀντὶ ἐνεστῶτος· οἷον, κῆλλος ἢ χρόνος ἀνέλασεν ἢ νόσος ἐμάχρανεν, ἀντὶ ἀναλίσκει, μαραίνει· αἱ πανηγύρεις, διὰ πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖσθαι, ταχέως διελύθησαν (Ἰσχυρ.). Ἐπὶ δὲ τοῦ συνήθως γινόμενου προσλαμβάνει πολλακίς τὸν δυνητικὸν ἄν· οἷον, ἔλεξα ἄν (=εἰώθειν λέγειν).

Παρακείμενος.

§ 203. Ὁ παρακείμενος σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι καὶ σωζόμενον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἷον, τέθηκεν ὁ ἀνὴρ, πεποίηται ἡ γέφυρα.

§ 204. Πολλοὶ παρακείμενοι ἔλαβον σημασίαν ἐνεστῶτος, οἱ δὲ ὑπερσυντελικοὶ αὐτῶν παρατατικοῦ· εἰσὶ δὲ οἱ ἐξῆς : οἶδα, εἴρηκα, δέδοικα, δέδιχα, ἔοικα, εἴωθα, μέμνημαι, πέποιθα, κάθημαι, κέκτημαι,

κέκλημαι, ἔστηκε, γέγηθα καὶ τινες ἄλλοι· τούτων δὲ οἱ ἐνεστώτες ἢ ὅλως ἐξέλιπον ἢ σώζονται μὲν, ἀλλ' ἐπ' ἄλλης σημασίας.

Ὑπερσυντελικός.

§ 205. Ὁ ὑπερσυντελικὸς σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα σωζόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἶον, ἐγεγράφειν τὴν ἐπιστολὴν (εἶχα γράψει, ἢ εἶχα γεγραμμένην τὴν ἐπιστολὴν, ὅτε ἤλθες).

Μέλλον.

§ 206. Ὁ μέλλον σημαίνει τὸ μέλλον νὰ γείνη ἢ πολλακίς (κατὰ παράτασιν) ἢ ἀπαξ (κατὰ συντέλειαν)· οἶον, γράψω (=θὰ γράψω ἢ θὰ γράψω).

Περιφραστικὸς μέλλον.

§ 207. Ὁ μέλλον, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τι ὡς σκοπούμενον ἢ μελετώμενον, περιφράζεται διὰ τοῦ ρήματος μέλλω καὶ τοῦ συστοίχου ἀπαρεμφάτου συνήθως μέλλοντος ἢ ἐνεστώτος καὶ σπανίως ἀόριστου χρόνου· οἶον, μέλλω ἀγαθὸν τι πράξειν· μέλλω τε πράττειν· εἰ μέλλει κακὸς γενέσθαι, δεῖ αὐτὸν πρότερον ἀγαθὸν γενέσθαι. Ὁ τοιοῦτος μέλλον καλεῖται περιφραστικὸς μέλλον.

Μετ' ὀλίγον μέλλον.

§ 208. Ὁ μετ' ὀλίγον μέλλον σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διαμένον τὸ ἀποτέλεσμα· οἶον, ἡ πολιτεία τελῶς κωσομήσεται. Ἐνίοτε δὲ ἐκφράζει καὶ τὸ ὅσον οὕτω ἦτοι τὸ μετ' ὀλίγον γενησόμενον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβεν· οἶον, φράζε καὶ πεπράζεται.

Β'. Χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων.

§ 209. Πάντες οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστώσ σημαίνει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλακίς γενησόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκαρπές ἢ τὸ ἀπαξ, ὁ δὲ παρακειμένος τὸ τετελεσμένον καὶ διαμένον.

§ 210. Συνήθεις χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων εἶνε ὁ ἐνεστώσ καὶ ὁ ἀόριστος· διότι ὁ μὲν παρατατικὸς ταυτίζεται μετὰ τοῦ ἐνεστώτος, ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς μετὰ τοῦ παρακειμένου, ὁ δὲ μέλλον ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ προστακτικῇ δὲν ὑπάρχει, ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ ὑπάρχει μὲν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων, καὶ συνήθως ἐπὶ τῶν εἰδικῶν, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ πραγμάτων, ἅτινα ἐμέλλον

κα γίνωσιν ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ δὲ παρακείμενος εἶναι σπάνιος, διότι ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ σχηματίζεται συνηθέστερον περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μετοχῆς καὶ τοῦ συνδέτικου ῥήματος· οἷον, γεγράφως ᾧ, ἦς, ἦ γεγράφως εἶην; εἶης, εἶη κλπ. ἐν δὲ τῇ προστακτικῇ ὁ ἐνεργητικὸς εἶναι ἄχρηστος, πλὴν τῶν ἐχόντων τὴν θι κατὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ ὀλίγων ἄλλων τινῶν· οἷον, ἴσθι, δέδιθι, ἔσταθι, τέθναθι, κέκραθι, τέθλαθι, ἄνωγε, γέγωνε, κέχηνετε, πεποιθετε, βεβηκέτω, τεθηπέτω, ἐπανατετάλλετω, εἰοικέτω, δεδορέτω.

Γ'. Χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 211. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι εὐχρηστοί, ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρεμφάτον ἐξαρτάται· οἷον, βουλομαι γράφειν, γράψαι (γράφειν), γεγραμέναι (ἐν τῷ παρόντι)· ἐβουλόμην γράφειν, γράψαι (γράφειν), γεγραμέναι (ἐν τῷ παρελθόντι)· βουλήσομαι γράφειν, γράψαι (γράφειν), γεγραμέναι (ἐν τῷ μέλλοντι). Οἱ χρόνοι λοιπὸν τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου, τὸ παρὸν, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστώς ἐκφράζει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλάκις γινόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκκρές ἢ τὸ ἅπαξ, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον, ὁ δὲ μέλλον τὸ μέλλον σχετικῶς πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥήμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρεμφάτον ἐξαρτάται.

Δ'. Χρόνοι τῆς μετοχῆς.

§ 212. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τῆς μετοχῆς εἶναι εὐχρηστοί, ἀκολουθοῦσιν ὅμως τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἡ μετοχὴ ἀγῆκει· οἷον, τυγχάνω γράφων, γράψας κλπ. (ἐν τῷ παρόντι)· ἐτύγχανον γράφων, γράψας κλπ. (ἐν τῷ παρελθόντι)· τεύξομαι γράφων, γράψας κλπ. (ἐν τῷ μέλλοντι). Καὶ οἱ χρόνοι λοιπὸν τῆς μετοχῆς ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου, ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥήμα τῆς προτάσεως, ἦγουν ὁ μὲν ἐνεστώς ἐκφράζει τὸ σύγχρονον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ πρότερον, ὁ δὲ μέλλον τὸ ὑστερον, 1 ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον· οἷον, περιπατῶν διαλέγομαι, ἀναστὰς εἶπε, πορευόμενος εἰς τὸ σχολεῖον ἀκροασόμενος τῶν μαθημάτων, ὅρῳ τὴν γέφυρην πεποιημένην.

1 Διὸ οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ καλοῦσι τὴν μὲν κατ' ἐνεστώτα μετοχὴν συγχρονομένην, τὴν δὲ κατ' ἀόριστον προτερόχρονον, τὴν δὲ κατὰ μέλλοντα ὑστερόχρονον· οἷον, περιπατῶν διαλέγεται, ἀναστὰς εἶπεν, ἔρχεται κατηγορήσων.

Περὶ ἄρθρου.

§ 213. Τὸ ἄρθρον ὀρίζει καὶ διακρίνει ἢ ἐξαιρεῖ τὸ μεθ' οὗ τίθεται ἀτομικῶς ἢ ειδικῶς· διὸ τὸ ἄρθρον εἶναι δύο ειδῶν, ὀριστικὸν (διακριτικὸν) καὶ ειδοποιόν. 1

α) * Ἄρθρον ὀριστικόν.

§ 214. Τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον τίθεται

1) Ἐπὶ γνωστῶν καὶ ὀρισμένων ἢ ἐξόχων προσώπων ἢ πραγμάτων οἶον, ἦκεν ὁ ἄνθρωπος (= ὁ γνωστός ἢ προεγνωσμένος ἄνθρωπος), ἡ ἀρετὴ, ὁ Πυθαγόρας (= ὁ περιώνυμος καὶ ἐξοχος).

2) Ἐπὶ προειρημένων, ὡς γνωστῶν ἤδη ὄντων οἶον, ἡ χώρα ἐνεκα ἀναπαύσεώς ἐστὶ· τὴν δὲ ἀνάπαυσιν ἀναγκαῖον ἴδειαν εἶναι.

3) Ἐπὶ τῶν ἐπεξηγηματικῶν προσδιορισμῶν, ἧτοι ὅταν οὐσιαστικόν τι ἢ ἐπίθετον τίθεται κατόπιν κυρίου ἢ προσηγορικοῦ ὀνόματος ἢ προσωπικῆς ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας πρὸς ἐπεξήγησιν· ὡς, Κυαξάρης ὁ τοῦ Ἀστυζοῦς παῖς, Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, Πιττακὸς ὁ Μιτυληναῖος, ἐγὼ ὁ Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων, οὗτος ὁ ἀνὴρ κλπ.

4) Ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος ὅλου ἀριθμοῦ προλεγομένου ἢ ἐννοουμένου οἶον, ἐναυμάχησαν ναυσὶν ἑβδομήκοντα, ὧν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες ἦσαν· ξυνησαν τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) ἀπὸ πόλεως ἐκάστης.

§ 215. Τὸ ἄρθρον πολλάκις ἀναπληροῖ τὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν· ὡς, τῖμα τοὺς γονεῖς—τοὺς σοὺς ἢ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς, εἶπεν ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα—πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα.

Σημ. α. Τὸ ἄρθρον μεταβάλλει τὴν συνήθη σημασίαν λέξεων τινῶν εἰς ἄλλην καὶ μάλιστα ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ· οἶον, οἱ πολλοί=ὁ ὄχλος ἢ οἱ δημοκρατικοί, οἱ ὀλιγοί=οἱ ὀλιγαρχικοί, ἄλλος=διάφορος, οἱ ἄλλοι=οἱ λοιποί, πάντες=ὅλοι, οἱ πάντες=τὸ σύνολον κλπ.

Σημ. β'. Τὰ πληθυντικά τοῦ πολλὸς ἐνάρθρως λεγόμενα ἔχουσι παραθετικὴν ἔννοιαν· οἶον, οἱ πολλοὶ τραυματῖαι ἐγένοντο (Λουκ.)=οἱ πλείονες=οἱ περισσότεροι, καὶ τὰ πολλὰ τοὺς ἀλαζόνας τούτους φιλοσόφους σκώπτει=ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

1 Τὸ ἄρθρον προῤφαστῶσαν γινῶσιν δηλοῖ (*Ἀπολ.). Ποιεῖ δὲ (τὸ ἄρθρον) ἀναπόλυσιν προεγνωσμένου τοῦ (Γαζῆς). Τὸ ἄρθρον οὐ πρώτης γινῶσεως, ἀλλὰ δευτέρας σημαντικῆς (ἄλλοι).

6'. Ἄρθρον εἰδοποιῶν.

§ 216. Τὸ εἰδοποιῶν ἄρθρον τίθεται ἐπὶ διαίρεσως γενῶν ἢ εἰδῶν· ὡς, ὁ ἄνθρωπος ἐν τῶν ζώων ἐστίν· ὁ κύων ἐστὶ πιστότατος· ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναίκος· ὁ τύραννος, ὁ ρήτωρ, ὁ ἰατρός κλπ.

§ 217. Ἐκ τῆς εἰδοποιουῦ σημασίας τοῦ ἄρθρου πηγάζει καὶ ἡ τοῦ καθόλου καὶ ἡ τοῦ ἐκάστου· ὡς, ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός=πᾶς ἄνθρωπος, ὁ ὑπομείνας σωθήσεται=πᾶς ὃς ἂν ὑπομείνη, Κύρος ἔδωκεν ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρεικά τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ=καθ' ἕκαστον μῆνα εἰς ἕκαστον στρατιώτην.

Οὐσιαστικοποιὸς δύναμις τοῦ ἄρθρου.

§ 218. Τὸ ἄρθρον τιθέμενον πρὸ ἐπιθέτου, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας, μετοχῆς, ἐπιρρήματος καὶ προθετοπτότου τινὸς ἄνευ οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς οὐσιαστικά· ὡς, ὁ πλούσιος, τὸ ὀπλιτικόν, τὸ πολιτικόν (=οἱ ὀπλίται, οἱ πολῖται), ὁ ἄρχων, τὸ συμφέρον, τὸ δεδιός (=τὸ δέος), οἱ λέγοντες (=οἱ ρήτορες), οἱ τεκόντες (οἱ γονεῖς), οἱ ἐνταῦθα, οἱ πάλαι, οἱ νῦν, οἱ ἐν τῇ πόλει, οἱ σὺν Κύρῳ κλπ.

Σημ. α'. Τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν, ἐνάρθρως καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, λαμβάνονται πολλακίς ἀντὶ τῶν συστοιχῶν ἀφηρημέτων οὐσιαστικῶν οἶον, τὸ πιστόν, τὸ πρόθυμον, τὸ θεῖον, τὸ βουλούμενον, τὸ ποθοῦν, ἀντὶ ἡ πίστις, ἡ προθυμία, ἡ θεότης, ἡ βούλησις, ὁ πόθος.

Σημ. β'. Τὰ οὐδέτερα πληθυντικὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιθετικῶν, ἐνάρθρως καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, σηματοῦνοι γενικὴν καὶ ἀόριστον ἔννοιαν οἶον, τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἀναγκαῖα=πᾶν ὃ, τι εἶνε ἀγαθόν, ἀναγκαῖον· τὰ ἐμά, τὰ σά, τὰ ἡμέτερα.

Σημ. γ'. Γενικὴ καὶ ἀόριστος ἔννοια ἐκφράζεται ὡσαύτως καὶ δίδται τὸ οὐδέτερον ἄρθρον τίθηται πρὸ γενικῆς οὐσιαστικοῦ ἢ πρὸ ἐμπροθέτου τινὸς περιφραστικῶς οἶον, τὸ τῶν χρημάτων ποθεῖτε ἀκοῦσαι (Δημ.)· τὰ τῆς πόλεως ἐπήρχεν ἔχορτα, τὰ τῶν θεῶν φέρειν δεῖ, παρασκευάζει τὰ τοῦ πολέμου, τὰ τοῦ χειμῶνος, σκέψαι δὲ πρῶτον τὰ περὶ Ἀλιβιάδην, εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, τὰ καθ' ἡμᾶς. Ἐρτεῦθε προῆλθον καὶ αἱ ἀπτικαὶ περιφράσεις καὶ περιγραφαὶ οἶον, τὰ τῆς τύχης, ἀντὶ ἡ τύχη, τὰ τῆς ἐπιθυμίας, ἀντὶ ἡ ἐπιθυμία, τὰ τῆς ὀργῆς, ἀντὶ ἡ ὀργή, τὰ τῶν Θεταλῶν, τὰ τῶν βαρβάρων, ἀντὶ οἱ Θεταλοί, οἱ βάρβαροι κλπ.

§ 219. Πολλὰ ἔναρθρα ἐπιθέτω γίνονται οὐσιαστικά κατ' ἑλλειψιν οὐσιαστικῶν· ὡς, ἡ δεξιή, ἡ ἀριστερά (χειρ)· ἡ εὐθεία, ἡ διάμε-

τρος, ἡ κάθετος, ἡ περίμετρος, ἡ διαγώνιος (γραμμῆ)· ἡ ὀρθή, ἡ λοξή (ὁδός)· ἡ πολεμια, ἡ φιλία, ἡ ἔρημος (χώρα)· ἡ οἰκουμένη (γῆ)· ἡ μουσική, ἡ ρητορική, ἡ ἰατρική, ἡ γραμματικὴ (τέχνη)· ὁ ἄκρατος (οἶνος)· τὴν λευκὴν, τὴν μέλαιναν, τὴν σώζουσαν, τὴν ἀναירוῦσαν (ψῆφον)· ὁ πεζός (στρατός)· ἡ προτεραία, ἡ ὑστεραία (ἡμέρα)· ὁ Κυζικηνός (στατήρ)· ὁ Ἴόνιος (κόλπος)· τὰ Ὀλύμπια, τὰ Διονύσια (εἶρά)· ὁ κατὰ γῆν, ὁ κατ' ἤπειρον (πόλεμος)· ὡσαύτως καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ τινὰ ἐπιρρήματα· ὡς, ἡ ἐμὴ (γνώμη)· ἡ σήμερον (ἡμέρα) κλπ. 1

Ἐπιθετοποιὸς δύναιμις τοῦ ἄρθρου.

§ 220. Τὸ ἄρθρον, τιθέμενον πρὸ τῶν ἐπιρρημάτων, προθετοπώτων καὶ πλαγιοπώτων οὐσιαστικῶν μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς ἐπίθετον· ὡς, οἱ πάλαι ἄνθρωποι (=οἱ παλαιοί), αἱ πέλας κῶμαι (=αἱ γειτονικαί), ἡ λυδιστὶ ἄρμονία (=ἡ λυδία), αἱ μετὰ δόξης ἡδοναί (=αἱ ἔνδοξοι), ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος (=ὁ Ἀθηναϊκός) κλπ. 2

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἐπιθέτου ἀνὸ οὐσιαστικῶ.

§ 221. Τὸ ἐπίθετον, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἐπιθετικῶς ἐκλαμβάνομένη (§ 220), τιθέμενον μετ' οὐσιαστικοῦ (ὅπερ δυνατὸν νὰ εἶνε καὶ ἄρθρον καὶ ἀναρθρον), καὶ προτασσόμενον καὶ ἐπιτασσόμενον, φέρεται ἐνάρθρος μὲν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ διακριθῇ τὸ οὐσιαστικὸν ἀπὸ παντὸς ἄλλου ὁμοειδοῦς· ὡς, ὁ χρηστός ἀνὴρ, ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός (=ὁ χρηστός καὶ οὐχὶ ὁ φαῦλος), φέρει τὸν ὄξυν πέλεκυν ἢ τὸν πέλεκυν τὸν ὄξυν (=τὸν ὄξυν καὶ οὐχὶ τὸν ἀμβλύν), τί διαφέρει ἄνθρωπος ἀκρατῆς θηρίου τοῦ ἀκρατεστάτου; Ἀνάρθρος δέ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ παρασταθῇ τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἐν διαφορῶν καταστάσει ἢ περιστάσει· ὡς, φέρει ὄξυν τὸν πέλεκυν, ἢ τὸν πέλεκυν ὄξυν (=ὄξυν καὶ οὐχὶ ἀμβλύν), οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι κακὸν τὸν ἄνδρα (=ὅταν, ἐὰν ᾖ κακός), πονηρὸν λέγεις τὸ πρᾶγμα (=τὸ πρᾶγμα, ὃ λέγεις, πονηρὸν ἐστί).

1. Οὕτως ἔλεγον ὁ φιλόσοφος (=ὁ γνωστός καὶ περιώνυμος Ἀριστοτέλης), ὁ ῥήτωρ (=ὁ Δημοσθένης), ὁ ποιητής (=ὁ Ὀμηρος).

2. Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον ὅτι, ὅταν μετὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ παρεμπέση ἐπίρρημα ἢ προθετόπιατόν τι, μὴ ἐγκειμένης μετοχῆς, ἐννοεῖται ἡ ὑπαρκτικὴ μετοχὴ ἢ ἄλλη κατάλληλος εἰς τὴν ἐννοίαν· οἶον, ἡ ἐνταῦθα εἰρήνη (=οὐσα), ὃ πρὸς ἡμᾶς πόλεμος (=γινόμενος), οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις ἦλλον (=ἀναχωρήσαντες). Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἔλλειπῃ τὸ οὐσιαστικὸν τοῦ ἄρθρου· οἶον, οἱ ἐν τῇ πόλει (=όντες), Φαλίγος φηγο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ (=όντες), ἦλλον εἰς Ἀθήνας οἱ παρὰ Νικίου (=πεμφθέντες) κλπ.

Θέσις τοῦ ἄρθρου.

§ 222. Τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν· ὡς, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ δένδρον· ὅταν δὲ τὰ οὐσιαστικά λέγωνται μετ' ἐπιθέτου ἢ ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένης (§ 288), τότε, ἐὰν μὲν τὸ ἐπίθετον προτάσσηται τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ἄρθρον τίθεται μόνον πρὸ τοῦ ἐπιθέτου, ἐὰν δὲ ἐπιτάσσηται, τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου καὶ πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, ὁ χρηστὸς ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστὸς, ὁ ἐμὸς πατήρ ἢ ὁ πατήρ ὁ ἐμὸς, ἡ φθονοῦσα γυνή ἢ ἡ γυνή ἡ φθονοῦσα, ἡ ἄγαν ἀμέλεια ἢ ἡ ἀμέλεια ἡ ἄγαν, οἱ πάλαι ἄνθρωποι ἢ οἱ ἄνθρωποι οἱ πάλαι, αἱ μετὰ δόξης ἡδοναὶ ἢ αἱ ἡδοναὶ αἱ μετὰ δόξης, τὰ τῆς πόλεως τείχη ἢ τὰ τείχη τὰ τῆς πόλεως, ὁ (τῶν) Ἀθηναίων δῆμος ἢ ὁ δῆμος ὁ (τῶν) Ἀθηναίων. 1

Σημ. Ὅταν πολλὰ ἔκαρθρα οὐσιαστικά ἀκολουθῶσι ἀλλεπάλληλα, τὰ ἄρθρα τίθενται συνήθως πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν ἀλλεπαλλήλως οὕτως, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον ἀποδίδεται εἰς τὸ τελευταῖον οὐσιαστικόν, τὸ δὲ δευτέρον εἰς τὸ παρατελευταῖον, τὸ δὲ τρίτον (ἐὰν ὑπάρχη) εἰς τὸ προπαρατελευταῖον· οἶον, τὰ τῆς πόλεως τείχη, ὁ τὰ τῆς πόλεως τείχη παρασκευάζω.

Παράλειψις τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄρθρου.

§ 223. Τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ τὸ ἄρθρον ἀποδίδεται, παραλείπεται.

- 1) Ὅταν ἔξωθεν ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρω εὐκόλως ἐννοῆται· ὡς, οἱ ἄγαθοὶ (ἄνθρωποι) οὐ μακροῦ βίου, ἀλλὰ λαμπροῦ δέονται· ὁ ἐμὸς πατήρ καὶ ὁ τοῦ φίλου· ἡ δημοκρατία τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ τῆς Ρώμης.
- 2) Ἐπὶ κατὰγωγῆς ἢ κτήσεως, ὅτε τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ γενικῆς κυρίου συνήθως ὀνόματος· ὡς, Πτολεμαῖος ὁ Ἀριστονίκου (πατήρ), Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου (υἱός), Ἑλένη ἡ Τυνδάρεω (θυγάτηρ), Ἑλένη ἡ Μενελάου (γυνή) 2, μετέβησαν εἰς τὴν Φιλίππου (χώραν),

1 Τὸ ἄρθρον ἐγκαῖθα εἶνε τοῦ ἐπιθέτου καὶ οὐχὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, διότι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπανάληψις, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἐπιτάσσηται τῷ οὐσιαστικῷ ἐνάρθρως· διότι τὸ οὐσιαστικόν δυνατόν νὰ εἶνε, ὡς εἶδομεν, καὶ ἀναρθρὸν· ἀλλὰ τούναντίον τὸ ἄρθρον τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ, ὅταν τὸ ἐπίθετον προτάσσηται ἐνάρθρως, ἀποβάλλεται· οἶον, ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστὸς—ὁ χρηστὸς ἀνὴρ, καὶ οὐχὶ ὁ χρηστὸς ὁ ἀνὴρ.

2 Πολλάκις ἀπορείται τί τῶν οὐσιαστικῶν ἐλλείπει, ἀλλ' ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου αἰρῶσι τὴν ἀπορίαν ταύτην, ἡγῶν εἰς τὸ Ἑλένη ἡ Μενελάου, δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ θυγάτηρ ἢ ἡ γυνή· ἀλλ' ἡ ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἡ Ἑλένη ἦτο γυνὴ τοῦ Μενελάου.

ἀπῆλθον εἰς τὰς ἑαυτῶν (πατρίδας), ἐλάυνει ἐπὶ τοὺς Μένωνος (στρατιώτας) κλπ. 1

3) Ἐπὶ ὀρισμένων τινῶν ἐπιθέτων, ἄπερ, διὰ τὴν συχνὴν παράλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἔλαβον οὐσιαστικοῦ σημασίαν· οἶον, ἡ δεξιὰ, ἡ ἀριστερά (χεῖρ), ἡ ὀρθή, ἡ λοξή (ὁδός) κλπ. (ἴδε § 282).

Ἀχρηστία τοῦ ἄρθρου.

§ 224. Ἀνάρθρως τίθενται

1) Τὰ ἄγνωστα πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ γενικαὶ καὶ ἀόριστοι ἔννοιαι· οἶον, ἦκεν ἄνθρωπος (= ἄνθρωπος τις ἄγνωστος καὶ πρῶτον ἤδη ἐνώπιον ἡμῶν παρουσιαζόμενος), ἀρετὴ κλπ. Πρὸς ἐπίτασιν δὲ τῆς ἀοριστίας προστίθεται εἰς τὸ ἀναρθρον οὐσιαστικὸν καὶ ἡ ἀοριστος ἀντωνυμία τίς· ὡς, γυνή τις ὄρνιν εἶχεν.

2) Τὸ κατηγορούμενον· ὡς, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ὁ Πλάτων ἦν μαθητὴς τοῦ Σωκράτους. Ὅταν ὁμως τὸ κατηγορούμενον εἶνε γνωστὸν καὶ περιβόητον, τίθεται ἐνάρθρως· ὡς, οὗτός ἐστιν ὁ δίκαιος, οὗτός ἐστιν ὁ προδότης.

3) Τὰ κύρια ὀνόματα, ὡς οἴκοθεν γνωστά, καὶ πάντοτε, ὅταν ἐπιφέρηται ἐπιθετὸν ἔναρθρον· ὡς, Πλάτων, Σωκράτης ὁ φιλόσοφος. Ὅταν ὁμως ταῦτα εἶνε ἐξοχα καὶ περιώνυμα ἢ προλεγόμενα, τίθενται ἐνάρθρως· ὡς, ὁ Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης, πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη· ὁ γὰρ Ἀντιφῶν. Ἐτι ἀνάρθρως, ὡς οἴκοθεν γνωστά, τίθενται καὶ τὰ (μέγας) βασιλεὺς (ὁ τῶν Περσῶν), ἐν ἄκροπόλει, πρυτάνεις.

Σημ. Ἐὰν πᾶς, ὅταν μὲν τίθηται ἀνάρθρως εἰς ἔναρθρον οὐσιαστικόν, λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ἑκάστος οἴου, πᾶς ἄνθρωπος, πᾶσα πόλις· ὅταν δὲ τίθηται πάλιν ἀνάρθρως, εἰς ἔναρθρον ὁμως οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ, παραβαλλομένου πρὸς ἄλλα ὁμοειδῆ οὐσιαστικά· οἴου, πᾶς ὁ δῆμος, πᾶσα ἡ πόλις (= ὅλη ἡ πόλις ὡς πρὸς ἄλλας)· ὅταν δὲ τίθηται ἐνάρθρως εἰς ἔναρθρον οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ σύνολον τῶν μερῶν τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ· οἴου, ἡ πᾶσα πόλις = τὸ σύνολον τῆς αὐτῆς πόλεως, τὰ πάντα ἔτη ἐξ = τὸ ὅλον ἐξ ἔτη.

Συμφωνία τοῦ ἄρθρου πρὸς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 225. Τὸ ἄρθρον συμφωνεῖ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν (§ 33)· ὡς, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ δένδρον. Ἀλλὰ τὰ

1 Οὕτω λέγεται ὁ Ἀττικῆς, ὁ Πατρῶν (ἀρχιερεὺς).

οὐδέτερον ἐνικὸν τίθεται καὶ μετὰ παντὸς μέρους λόγου καὶ παντὸς γένους καὶ ἀριθμοῦ, ὅταν ταῦτα λαμβάνωνται ὀρικῶς· ὡς, τὸ ἀνὴρ καὶ τὸ γυνή εἰσιν ἀνόματα οὐσιαστικὰ· τὸ ἐγὼ καὶ σὺ εἰσιν ἀντωνυμιαὶ προσωπικαί· τὸ χθές οὐκ ἔστι σήμερον· τὸ περὶ ἔστι πρόθεσις δισύλλαβος, τὸ εὖ λέγειν καλὸν ἔστιν· ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν ὑμᾶς πείσωμεν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· τὸ δὲ ὑμᾶς ὅταν εἶπω, τὴν πόλιν λέγω.

Σημ. Οἱ γραμματικοὶ ὁμῶς συνηθίζουσι τὰ προτάσσωσι τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ ἄρθρον κατὰ τὸ ῥοοῦμενον γένος τῆς ὀνομασίας αὐτῶν· οἷον, ὁ ἐπεὶ (σύνδεσμος), ἢ ἐγὼ (ἀντωνυμία), ἢ περὶ (πρόθεσις), τὸ λέγω (ῥῆμα).

Ἀντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ ἄρθρου.

§ 226. Τὸ ἄρθρον ἀρχῆθεν ἦτο δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ τοιοῦτον εὐρίσκεται πάντοτε σχεδὸν παρ' Ὀμήρῳ· παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς διέμεινεν ἢ τοιαύτη χρῆσις τοῦ ἄρθρου ἐπὶ ὀλίγων καὶ ὠρισμένων περιστάσεων τῶν ἑξῆς:

α'. Ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων τῶν γινομένων διὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν ἀντιθετικῶν συνδέσμων (μὲν—δέ)· οἷον, (τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ), τὸ μὲν θνητὸν ἔστιν, ἡ δὲ ἀθάνατος. Καὶ μετὰ μόνου τοῦ δέ· οἷον, Κῦρος δὲ μετεπέμπετο Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελεν.

β'. Ἐπὶ τῶν φράσεων τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τὰ· οἷον, καὶ μοι κἀλλεὶ τὸν καὶ τόν· εἰ τὸ καὶ τὰ ἐπαίησεν ἄνθρωπος οὔτοςιν, οὐκ ἂν ἀπέθνησκεν.

γ'. Ἐπὶ τοῦ πρὸ τοῦ (προτοῦ)· ὡς, μικρὰ, ἅ πρὸ τοῦ μεγάλα ἦν, φαίνεται· ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ.

δ'. Ἐπὶ τοῦ ἐπιμερισμοῦ· ὡς, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἄγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι.

§ 227. Ἐπιμερισμὸς δὲ λέγεται ἡ λογικὴ διαίρεσις ὅλου τινὸς εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ μέρη· γίνεται δὲ διὰ τοῦ ἄρθρου μετὰ τοῦ μὲν ἡγουμένου, καὶ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ἅπαξ ἢ πολλάκις, καὶ φέρεται διχῶς.

α'. Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθηται εἰς τὸ ὅλον, τὰ μέρη ἐπιφέρονται ὁμοιοπῶτως τῷ ὅλῳ· ὡς, ἀετοὶ διέπτησαν δύο, ὁ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν (διέπτη), ὁ δὲ ἀπὸ δυσμῶν (διέπτη). Καὶ πλῆγίως· ὡς, ἡσθόμηνη ἀετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν· εἶδον ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τὸν δὲ ἀπὸ δυσμῶν. Καὶ ἀπολύτως· ὡς, ἀετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, εἶπεν ὁ Κάλχας.

β'. Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθηται εἰς τὰ μέρη, τὸ μὲν ὅλον φέρεται κα-

τὰ γενικὴν πληθυντικὴν, διαιρετικὴν καλουμένην, τὰ δὲ μέρη τίθενται, καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου· ὡς, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑπ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰσί· τῶν λειποτακτησάντων στρατιωτῶν οἱ μὲν διέφυγον, τοὺς δὲ συνέλαβον, τοῖς δὲ θανάσιμα βέλη ἀπήντησε, τῶν δὲ θάνατον κατέγνωσαν. Ἀλλὰ πολλάκις τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ γενικὴν τίθεται ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὰ μέρη κατὰ σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος (§ 255)· ὡς, οἱ πολέμιοι, οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβῶν, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο· ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν βέλει ἀπέκτειναν, τὸν δὲ λίθῳ· ἀετοῖς διαπτᾶσι δύο, τῷ μὲν βέλος ἀπήντησε, τῷ δὲ λίθος.

Σημ. Τὸ ὅλον, ὅταν φέρεται ἐν πλαγίᾳ πτώσει, τίθεται πάντοτε μετὰ μετοχῆς ὅλον, ἡσθόμην ἀετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀρατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ θυσμῶν· ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν βέλει ἀπέκτειναν, τὸν δὲ λίθῳ κλπ.

Περὶ ἀντωνυμιῶν.

§ 228. Αἱ ἀντωνυμίαι λαβάνονται ἀντὶ ὀνομάτων, καὶ αἱ μὲν προσωπικαί, αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς συντάσσονται ὡς τὰ οὐσιαστικά, αἱ δὲ λοιπαὶ ὡς τὰ ἐπίθετα.

Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 229. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὰ τρία πρόσωπα τῆς διαιρέσεως, καὶ αἱ μὲν ὀνομαστικαὶ αὐτῶν τίθενται μόνον ἐπὶ ἐμφάσει ἢ ἀντιδιαστολῆς ἢ ἀντιθέσεως, ἄλλως παραλείπονται (§ 6)· οἷον, ἐγὼ γράφω (= ἐγὼ καὶ οὐκ ἄλλος), σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν τοὺς ἄλλους ἐπιχειρῶ. Αἱ δὲ πλάγια ὀρθοτονοῦμεναι μὲν διαστέλλουσι καὶ αὐταὶ πρόσωπα· οἷον, ἐμοῦ ἄκουσον (ἐμοῦ καὶ οὐκ ἄλλου)· ἐγκλιόμεναι δὲ ἄνευ ἀντιδιαστολῆς λέγονται· οἷον, ἄκουσόν μου (= οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλου).

§ 230. Τῆς τριτοπροσώπου ἡ μὲν ἐνική ὀνομαστικὴ ἐλλείπει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ αὐτός, ἡ δὲ γενικὴ (οὗ) καὶ ἡ αἰτιατικὴ (ἔ) σπανιώτατα εὐρίσκονται πρὸς τοὺς πεζοὺς Ἀπτικοῖς, ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται αἱ πλάγια τῆς αὐτοῦ ἢ τῆς τριτοπροσώπου αὐτοπαθοῦς (ἐαυτοῦ), ἡ δὲ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ (σφεῖς) εὐρίσκειται, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ἐξηρημένων προτάσεων· ὡς, ἐπειδὴ ἐκεῖνοί τε ἀπέκρουσαν καὶ σφεῖς ἠσύχαζον, τοὺς στρατηγούς ἐν αἰτία εἶχον (Θουκ.). Ἡ δὲ ἐνική δευτικὴ (οἱ) καὶ αἱ πλάγια τοῦ πληθυντικοῦ (σφῶν, σφῖσι, σφῆς) εὐρίσκονται, ἀλλὰ πάντοτε ἐπ' αὐτοπαθείας καὶ ἐπὶ ἐξηρημένων προτάσεων (§ 304). Τὰ δὲ δυϊκὰ (σφῶε καὶ σφῶιν) εἶνε ὅλως ἀχρηστώτα.

παρά τοῖς πεζοῖς· ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται ἡ ἀμφω ἢ ἡ ἀμφοτέρωσιν ἢ καὶ ἡ ἐκάτερος.

Σημ. Ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἐπεξηγήσεως, προστίθεται μετὰ τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου ἐν ἄρθρῳ οἷον, ἐγὼ, ὁ Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων. Πολλάκις δὲ παραλείπεται ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία καὶ τίθεται μόνον τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, καὶ τότε τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα εἶνε φύσει τρίτου προσώπου, συντάσσονται δυνάμει τῆς ἐννοουμένης προσωπικῆς ἀντωνυμίας μετὰ ἀ ἢ β' προσώπου ρήματος οἷον, ὁ Θεμιστοκλῆς ἦκω = ἐγὼ ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Φαληγεὺς οὗτος Ἀπολλόδωρος οὐ παραμερεῖς ; = σὺ ὁ Ἀπολλόδωρος.

Ἡ ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 231. Ἡ αὐτός, μετὰ ἢ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγομένη, διαστέλλει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον ἢ πρόσωπα οἷον, αὐτός ὁ πατήρ (= αὐτός καὶ οὐκ ἄλλος), αὐτὸν τὸν βασιλέα συλλαμβάνουσιν (= αὐτὸν τὸν ἴδιον), αὐτὸς ἔφα (= αὐτός ὁ Πυθαγόρας καὶ οὐδεὶς ἄλλος).

§ 232. Τὴν αὐτὴν διασταλτικὴν ἐννοιαν ἔχει καὶ ὅταν τίθεται μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων οἷον, ἐστρατήγει Νικίας τρίτος αὐτός (= ὁ Νικίας μετὰ δύο ἄλλων, ὧν ἐπισημότερος ἦν αὐτός).

§ 233. Ἐκ τῆς δισταλτικῆς ἐννοίας προκύπτει καὶ ἡ τοῦ μόνου οἷον, ἄνευ σίτου τὸ ὄφρον αὐτὸ ἐσθίουσιν, αὐτοὶ ἐσμεν.

§ 234. Ἐν ἄρθρῳ δὲ τιθεμένη σημαίνει ταυτότητα οἷον, τὴν Ἀττικὴν ἄνθρωποι κατῴκουν οἱ αὐτοί.

§ 235. Πολλάκις ἐν πλαγίαις πτώσεσι τίθεται καὶ ἀντὶ τοῦ προειρημένου ὀνόματος πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς λέξεως οἷον, σύνειμι τοῖς φίλοις καὶ ἡδομαι αὐτοῖς, τοῦτο αὐτὸν (τὸν Φίλιππον) ταραττεῖ.

Ἀντωνυμιαὶ αὐτοπαθεῖς.

§ 236. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμιαὶ τίθενται ἐπ' αὐτοπαθείας· αὐτοπαθεῖα δὲ λέγεται, ὅταν αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῆ καὶ πάσχη οἷον, ἐγὼ λούω ἑμαυτόν, σὺ λούεις σεαυτόν, ἐκεῖνος λούει ἑαυτόν. Αἱ αὐτοπαθεῖς λοιπὸν ἀντωνυμιαὶ τίθενται, ὅταν ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως (ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας, ἤγουν ὅταν τὸ ἐντικείμενον ταῦτοπροσωπῆ τῷ ὑποκειμένῳ)· ἀλλ' ἐπὶ ἐξηρημένων προτάσεων καὶ μάλιστα ἀπαρεμφατικῶν τίθενται καὶ ὅταν ἀναφέρονται οὐχὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξηρημένης προτάσεως, ἀλλ' εἰς τὸ εἶναι κύριος· ὡς, οἱ πολῖται οἶονταί χρεῖναι τοὺς ἀρχοντας ἑαυτοῖς

(τοῖς πολίταις) πλεῖστα ἀγαθὰ πορίζειν οὐχ ὄρεσθαι ὅτι καὶ Μήδους ἀπαντας δεδίδαχεν ἑαυτοῦ μείον ἔχειν; εἰσιέναι ἐκέλευεν, εἰ μέλλοι σὺν ἑαυτῷ πλεῖν.

§ 237. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγια τῶν προσωπικῶν καὶ μάλιστα αἱ τῆς τριτοπροσώπου (οὔ, ἐ), οἷ, σφῶν, σφίσι, σφᾶς· οἷον, λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας· οἱ δὲ Ἐπιδάμιοι πέμπουσιν εἰς Κέρκυραν πρέσβεις δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τοὺς φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι· ἐγὼ κελεύω ἐμὲ μιμῆσθαι. Ἐτι δὲ καὶ αἱ πλάγια τῆς αὐτότου, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ διηγηματικοῦ λόγου, ἤτοι ὅταν ὁ λόγος ἀναφέρεται οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· οἷον, Μειδίας ἄνδρα ἀτυχοῦντα οὐδὲν αὐτὸν (τὸν Μειδίαν) ἠδικηκότα συκοφαντεῖν φέτο δεῖν.

§ 238. Πολλάκις τὸ ὑποκείμενον δὲν ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτό, ἀλλ' εἰς τι τῶν αὐτοῦ· διὸ ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τότε τίθεται κατὰ γενικὴν (κτητικὴν) πτώσιν (§ 106)· οἷον, λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, σώζω τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν, σώζεις τὰ σαυτοῦ. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγια τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας συνήθως ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων (ἀπαρεμφατικῶν ἢ μετοχικῶν)· οἷον, δὸς τὴν σὴν καὶ λάβε τὴν ἐμήν· λέγουσιν (οἱ Κορίνθιοι), ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ζυμμάχους ὑμᾶς δέχεσθαι· ἐώρων τοὺς σφετέρους ποιοῦντας.

Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 239. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὸ πρόσωπον, εἰς δ' ἀνήκει τι· διὸ τίθενται, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι πρόσωπον ἢ πράγμα τι εἴνε κτῆμα προσώπου τινός, καὶ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν ἀφ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· συντάσσονται δὲ ὡς ἐπιθετα· οἷον, ὁ ἐμὸς πατήρ=ὁ πατήρ μου, ἡ σὴ γνώμη=ἡ γνώμη σου, τὰ ἡμέτερα βιβλία=τὰ βιβλία ἡμῶν κλπ.

Σημ. Ἄρτι δὲ τῆς κτητικῆς τίθενται καὶ αἱ γενικαὶ τῶν ἐγκλιτικῶν προσωπικῶν ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς· οἷον, διδάσκω τὸν παῖδά μου ἢ τὸν ἑμαντοῦ παῖδα, τιμα τοὺς γορεῖς σου ἢ τοὺς σεαυτοῦ γορεῖς.

§ 240. Ἐπειδὴ δὲ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (§ 239), διὰ τοῦτο οἱ ὑποθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ αὐτῶν, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς τὸ πρόσωπον, ἔξ οὗ αὐτὰ παράγονται καὶ οὐχὶ εἰς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς δ' ἐπιθετικῶς ἀποδίδονται, τίθενται κατὰ γενικὴν ὁμοῖαριθμον τῇ γενικῇ τῶν ἀφ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· οἷον, διαρπάζουσι τὰ ἐμά τοῦ κακοδαίμονος, εἶδον

τὴν σὴν ἀνδρίαν ἀναβαίνοντος καὶ βλέψαντος, ἡ ὑμετέρα τῶν σοφίων τήν τεχνη ἐπέδωκεν.

Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία.

§ 241. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία τίθεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας· ἀλληλοπάθεια δὲ λέγεται, ὅταν δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἐν ἐπὶ τὸ ἕτερον· διὸ μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ ἢ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ ἐν πλάγιάσι πτώσεσιν εἶνε εὐχρηστος· οἷον, φιλοῦμεν ἀλλήλους, καταγελωσιν ἀλλήλων, οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ὁμοιοὶ κλπ.

§ 242. Ἀντὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς λαμβάνονται ἐνίοτε τὰ πληθυντικὰ τῆς αὐτοπαθοῦς· οἷον, παυσάμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς φιλονεικίας, κοινῇ τοὺς βρβάρους πολεμήσωμεν, καὶ παίζομεν ἑαυτοὺς καὶ παίζομεθα.

Σημ. Αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμίαι παθ. σύνταξι δὲν ἐπιδέχονται, ἤτοι δὲν συντάσσονται μετὰ παθ. ῥήματος.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 243. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τρεῖς· οὗτος, ἐκεῖνος, ἧδε· τίθενται δὲ πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ πλησίον καὶ παρόντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος τὰ μακρὰν καὶ ἀπόντα, ἡ δὲ ἧδε τὰ αἰσθητῶς ἢ νοερῶς ὁρατὰ καὶ οἰοεὶ δακτυλοδεικτούμενα· οἷον, ἐκεῖνο λεωκόριον, τοῦτο θησεῖον, ἧδε ἡ πόλις.

§ 244. Ἐπὶ δὲ τῶν διηγήσεων ἡ μὲν οὗτος καὶ ἐκεῖνος ἀποδίδονται εἰς τὰ προειρημένα, ἡ δὲ ἧδε εἰς τὰ ῥηθησόμενα· ὡς, σὺ μὲν ταῦτα λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἀπαγγελε τάδε, ὅτι κτλ.

§ 245. Ἐὰν δὲ τὰ προειρημένα εἶνε δύο, ἡ μὲν ἐκεῖνος ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον, ὡς ἀπώτερον, ἡ δὲ οὗτος εἰς τὸ δεύτερον, ὡς πλησιέστερον· ὡς, ἔθιζε σαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπὸν, ἀλλὰ σύννου· δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ τοῦτο δὲ φρόνιμος εἶναι δοῦξεις.

§ 246. Ὅταν δὲ εἰς τὰ ἤδη εἰρημένα εἶνε ἀνάγκη καὶ προστεθῶσι καὶ ἄλλα, τότε ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ προλεχθέντα, ὡς πλησιέστερα ὄντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος, τὰ ῥηθησόμενα, ὡς μᾶλλον ἀπέχοντα· οἷον, πλὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὦ θεοῦτάτε, μὴ ἐλπίσης, ἐκεῖνα δὲ ἡδέως ἀνμάθοιμι παρὰ σοῦ, ὅπως φέρεις.

§ 247. Ἡ οὗτος καὶ ἐκεῖνος τίθεται προσέτι

α. Ἐπὶ τῶν προαναφωνήσεων, ἤτοι ὅταν θέλωμεν νὰ προεξαγγέλωμεν τὰ ῥηθησόμενα· ὡς, τοῦτο ἐντέλλομαι ὑμῖν, τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· Πρόξενος ἔνδηλον καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετ' ἀδικίας· ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὅτι κλπ.

β'. Ἐπὶ τῶν ἀνακεφαλαιώσεων προειρημένων ὡς, καὶ τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ἀνοίαν καὶ τὴν ὕβριν καὶ τὴν ὀργὴν, καὶ τὰ ἄλλα.

γ'. Ἐπὶ τῶν ἀνταποδόσεων ἀνταποδίδονται δὲ εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ἢ εἰς τὰς ἀναφορικὰς μετοχὰς ὡς, ὁ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἰεῖται· ὁ γὰρ ταῦτα πρῶτων καὶ κατὰσκευαζόμενος, ὁὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ· ἀθέμιτός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἔρχεται.

δ'. Ἐπὶ ταυτότητος μετὰ τῆς αὐτοῦ ὡς, αὐτὸς οὗτος αὐτὰ ταῦτα.

§ 248. Ἡ ἐκεῖνος τίθεται καὶ ἐπὶ ἐπαίνου, ἢ τούναντίον ἐπὶ ψόγου ὡς, Ἀριστείδης ἐκεῖνος, ὁ προδότης ἐκεῖνος.

Ἄναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 249. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε δύο, ὃς καὶ ὅστις, καὶ χρησιμεύουσιν εἰς ἀναφορὰν εἰρημένων ἢ ρηθῆσομένων προσώπων ἢ πραγμάτων· καὶ ἡ μὲν ὃς ἀνφέρεται εἰς ὠρισμένον, ἡ δὲ ὅστις εἰς ἀόριστον καὶ γενικόν· ὡς, ἔστι δίκη· ὀρθολογός, ὃς τὰ πάντα ὄρθ· μακκίριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει. Ἐγούμενου δὲ ῥήματος γνωστικοῦ, δηλωτικοῦ, ἀρηγηματικοῦ καὶ τῶν τοιούτων, λαμβάνονται ἀντὶ τῆς ἐπισηματικῆς τίς, τί· ὡς, οὐκ οἶδα πρὸς ὅ, τι ἀποβλέψω· δηλώσει ὅστις ἐστὶ, πέμπει πρὸς Κύρον εἰπὼν ὃς ἦν.

§ 250. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ὀνόματα, τὰς προσωπικὰς ἢ δεικτικὰς ἀντωνυμίας, ἀπαρέμφατον καὶ ὀλόκληρον πρότασιν, καὶ συμπερινοῦσι πρὸς αὐτὰ ἀναγκαίως μὲν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ πτώσιν· διότι ἡ πτώσις ἀκολουθεῖ τὴν σύνταξιν τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως· οἷον, Θαυμάζω Σωκράτην, ὃς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς· Ἀσπασία, ἣ διδάσκαλόν ἐχρήσατο Περικλῆς· ὁ θεός, ὃς ἐφορᾷ τὰ πάντα· ἐγώ, ὃς λέγω· σύ, ὃς ἀκούεις· οὗτος, ὃς γράφει, τὸ φιλοσοφεῖν, ὃ θεῖόν ἐστι, τὸ γινῶθι σαυτόν, ὃ μέγιστόν ἐστιν.

§ 251. Ὅταν τὰ ἀνφερόμενα οὐσιαστικὰ εἶνε πολλά, εἴαν μὲν εἶνε ἔμφυχα καὶ διάφορα κατὰ γένος, ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται πληθυντικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος· οἷον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον, οὗς ὀρώ· ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον, ἃς ἐλεῶ. Ἐάν δὲ εἶνε ἄψυχα, ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς εἴτε ὁμοιογενῆ εἶνε ταῦτα, εἴτε ἕτερογενῆ· οἷον, ὀρῶν αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῆν, καὶ χρώματος ἐντρέψει, καὶ κόμαις προσθέταις, ἃ νόμιμα ἦν Μήδοις· τὴν ἀγνοίαν καὶ τὸν πλῆθον, ἃ παρὰ τῆς Ἀπάτης ἐπεπώκει· σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας.

§ 252. Πολλάκις τὸ πρὸς ὃ ἀνφέρονται παραλείπεται· οἷον, ὃν

ὅτι θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος—ἐκεῖνος· μέμνησο ὧν ἔπραξας—ἐκείνων. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι συντάσσονται οὐ μόνον μετὰ γ' προσώπου ρήματος, ἀλλὰ καὶ μετὰ δ' καὶ β', ὅταν ἀναφέρονται εἰς προσωπικὴν ἀντωνυμίαν ἢ β' προσώπου· οἷον, ὅς λέγω (= ἐγὼ, ὅς λέγω), ὅς λέγεις (= σὺ, ὅς λέγεις), ὅς λέγει (= ἐκεῖνος, ὅς λέγει) (§ 250).

Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 253. Αἱ συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι σημαίνουσι τὴν μεταξύ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων σχέσιν, καὶ αἱ μὲν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμεναι εἶνε ἀναφορικαὶ (οἶος, ὅποιος, ὅσος, ὀπόσος, ἡλικός), αἱ δὲ ἀπὸ συμφώνου, δεικτικαὶ (τοῖος, τοιόςδε, τοιοῦτος, τόσος, τοσόδε, τοσοῦτος, τηλικούτος, τηλικός, τηλικόςδε). Ἡγοῦνται δὲ ἀλλήλων ἢ ἔπονται· οἷον, τοιοῦτός ἐστιν ὁ Περικλῆς, οἶος ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ, οἶός ἐστιν ὁ Θεμιστοκλῆς, τοιοῦτος καὶ ὁ Περικλῆς.

§ 254. Ἀναφέρονται δὲ ἢ μὲν οἶος καὶ ὅποιος εἰς τὴν τοῖος, τοιόςδε καὶ τοιοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποιότητος· ἢ δὲ ὅσος καὶ ὀπόσος εἰς τὴν τόσος, τοσόδε καὶ τοσοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποσότητος· ἢ δὲ ἡλικός εἰς τὴν τηλικός, τηλικόςδε καὶ τηλικούτος, καὶ τίθεται ἐπὶ μεγέθους.

§ 255. Ἐπὶ ἀποσιωπήσεως ἢ θαυμασμοῦ παραλείπονται τὰ δεικτικὰ καὶ τίθενται μόνα τὰ ἀναφορικὰ· οἷον, πεπεύραμαι συμφορῶν, οἷων οὐδεὶς, ὧ οἷα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει! ἡλικός καὶ οἶος γέγονεν! ὅσῃ ἔχει τὴν δύναμιν! Καὶ τούναντίον παραλείπονται τὰ ἀναφορικὰ καὶ τίθενται μόνα τὰ δεικτικὰ· οἷον, αἶε τοιαῦτα λέγεις, τοσαῦτα γέγονε, τοῖος μέγας δούπος ὀρώρει!

§ 256. Ἡ οἶος συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου, καὶ ἐγκειμένης μὲν τῆς δεικτικῆς τοιοῦτος, ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε· ὡς, οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμελοῦνται, ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται οἷοι πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐπίσθεσι. Παραλειπομένης δὲ τῆς τοιοῦτος, σημαίνει ἄνευ μὲν τοῦ τὲ τὸ ἐπιτήδειος, μετὰ δὲ τοῦ τὲ τὸ δυνατός ἢ ἱκανός· οἷον, καὶ τοὺς μὲν πρόσθεν ὀδόντας πᾶσι ζῶουσιν, οἷους τέμνειν εἶναι· οὔτε φέρειν ὄπλα, οὔτε ἔγχος οἷός τ' ἦν· οὐχ οἷόν τε μένειν.

§ 257. Μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ ἢ ὅσος καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε· οἷον, ὅσον ἀποζῆν, ὅσον κάμει εἰδέναί. Ἄλλ' ἐν τοῖς τοιοῦτοις δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ τὸ ἐστὶ—ὅσον ἐστὶ κάμει εἰδέναί.

Ἡ ἀόριστος τις καὶ τί.

§ 258. Αἱ ἀόριστοι τις καὶ τί σημαίνουσιν ἀόριστον πρόσωπον ἢ

πρᾶγμα διὸ καὶ τίθενται μετ' ἐνάρθρων οὐσιαστικῶν πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἄοριστίας αὐτῶν καὶ συντάσσονται ὡς τὰ ἐπιθέτα, πολλὰκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς ὡς, ἀνὴρ τις, γυνή τις, δένδρον τι, τῶν ἱερέων τις. Οὕτω συντάσσεται καὶ ἡ ὅστις οἶον, ὅστις μαθητῆς καί, ὅστις τῶν μαθητῶν.

§ 259. Τιθεμένη μὲν ὡς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου σημαίνει τὸ τῆς κθωμιλημένης ἔρας, μία, ἔρ· οἶον, ἀνθρωπὸς τις, γυνή τις χήρα ὄρνι εἶχεν, ὁ σφιστῆς πέφανται ἔμπορος τις, περὶ τὰ τῆς ψυχῆς μαθήματα.

§ 260. Τιθεμένη δὲ ὡς ὑποκείμενον λεκτικοῦ μάλιστα ρήματος παραγγελματικῶς μὲν ἢ προτρεπτικῶς σημαίνει τὸ ἕκαστος ἢ τὸ εἷς οἶον, λεγέτω τις, ἢ γινώσκει (Ἔμφ.)· ξύλα τις σχισάτω ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ. Ἄλλως δὲ σημαίνει τὸ κατέλες οἶον, ὅπου τις ἀλγεῖ, ἐκεῖτος καὶ τὸν νοῦν ἔχει.

§ 261. Τιθεμένη δὲ ὡς κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον, δοξαστικῶν μάλιστα ἢ λεκτικῶν ρημάτων, σημαίνει μέγα τι καὶ σημαντικόν οἶον, κἄν δοξῆς τισὶν εἶναι τις—καὶ ἂν φανῆς ὅτι κἄτι τι εἶσαι ἢ ὕχεις τις εἶναι· ἔδοξε λέγειν τι (ὁ Κύρος)—σημαντικόν τι. Καὶ τοῦναντίον σημαίνει καταφρονητικῶς τὸ ἀσήμαντον ἢ τὸ τίποτε οἶον, οἶεται τις εἶναι—νομίζει, ὅτι κἄτι τι εἶνε. Ἄλλὰ τοῦτο φέρεται συνθητάτα διὰ τοῦ οὐδεὶς ἢ μηδεὶς οἶον, φρονούσι δήμου μείζον, ὄντες οὐδένας (Εὐριπ.)—ἐν ᾧ δὲν εἶνε τίποτε· οὐδὲν λέγειν οἶμαι σε—νομίζω, ὅτι τίποτε δὲν λέγεις.

§ 262. Τιθεμένη δὲ μετὰ τῶν ποσότητος ἢ ποιότητος σημαντικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν σημαίνει τὸ περίπου ἢ τὸ σχεδόν ὡς, πόσον τι πλῆθος συμμάχων πέρεστ' ἔχων; (Εὐριπ.), ποίου τινὸς γένους Σπιθριδάτης; τοιαῦτα ἄττα διελέχθησαν, παρέγοντό τινες δύο νῆες. Ὁσαύτως καὶ μετὰ τοῦ πολὺς, ὀλίγος, πᾶς, καὶ τῶν ἐπιρρημάτων· πᾶν, πολὺ, μηδέν, σχεδόν οἶον, ἐξήλθον πολλοὶ τινες, πένητα φεύγει πᾶς τις φίλος, ἔφυγον μηδέν τι πᾶν διωκόμενοι κλπ.

Σημ. Μετὰ τοῦ εἰ τιθεμένη (=εἰ τις), λαμβάνεται πολλάκις καὶ ἀντὶ τῆς ὅστις οἶον, Σωκράτης εἰδίδασκε τοὺς νέους καὶ εἰ τις ἄλλος παρ' αὐτῷ ἐφοῖτα· εἰ τινα λάβοιεν ἀπέκτεινον. Καὶ μετὰ τοῦ ἄοριστολογικοῦ ἄρ· οἶον, ἀπόκριται, εἰ τι ἄρ σε ἐρωτῶ (Λυσ.)—ὅ,τι ἄρ σε ἐρωτῶ.

Ἑρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 263. Ἑρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε ἡ τίς, πότερος, ποῖος, πό-

σος, πηλίκος, ποδαπός, πύστος και ποσταίος, και τίθενται ἐπὶ ἐρω-
τήσεως.

α. Ἡ τίς τίθεται ἐπὶ προσώπων και πραγμάτων και συντάσσεται
ὡς τὰ ἐπίθετα· οἶον, τίς ἀνήρ; τίς γυνή; τί ρῆμα; Ἀλλὰ πολλά-
κις και μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἶον, τίς ἀνδρῶν; Ἐάν δὲ ἡ ἐρω-
τησις γίνηται μετ' ἀπορίας, ἐπιφέρεται και τὸ ποτέ ἢ τὸ δήποτε ἢ
τὸ ἄρα· οἶον, τίς ἦν ποτε ἢ δικάζοια τῶν τότε Ἀθηναίων; (Δημ.) τί
δήποτε, ὦ Μέλιτε...; τίς ἄρ' ἦν ὁ ταῦτ' εἰπών;

Σημ. Τὸ ἐρικῶν οὐδέτερον (τί) σημαίνει ἐνίοτε αἰτία· οἶον, τί
ταῦτα ποιεῖς; —διὰ τί κάμνεις ταῦτα; Τιθέμενον δὲ εἰς τόπον κα-
τηγορευμένου, δύναται γὰρ συνταχθῆναι και μετὰ πληθυντικῶ ὑποκειμέ-
νου· οἶον, τί οὐν, τί ταῦτά ἐστίν; τί ἦν τὰ λεχθέντα και πραχθέντα;

β. Ἡ πότερος σημαίνει τίς (ποιος) ἐκ τῶν δύο, και συντάσσεται
ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ και μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον,
ποτέρα χεῖρ πάσχει; και, ποτέρα τῶν χειρῶν πάσχει; Τὸ δὲ οὐδέ-
τερον πότερον ἢ πότερα μετὰ τοῦ ἢ ἐπιφερομένου λαμβάνεται και ἐ-
πιρρηματικῶς· οἶον, πότερον σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρόν, ἢ
ἐμὸν εἶναι φῆ; Πολλάκις δὲ τίθεται και δις· οἶον, πότερος ὁ Νη-
ρεῦς, και πότερος ὁ Θεραΐτης;

γ. Ἡ ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος και συντάσσεται ὡς τὰ ἐπί-
θετα, πολλάκις δὲ και μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, ποῖον μῦθον
εἶπες; ποῖος τῶν θανόντων κακός; Ἐπὶ δὲ εἰκασίας ἢ τοῦ περίπου
ἐπιφέρεται και ἡ ἀόριστος τίς· οἶον, τᾶλλα δ' ὁ ἀνὴρ πῶς τις; —
ὡς ἂν ποῖος νὰ εἶνε, ἢ ποῖος περίπου εἶνε;

δ. Ἡ πόσος τίθεται ἐπὶ ποσότητος· οἶον, πόσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι;
Και μετὰ τῆς ἀορίστου τίς ἐπὶ εἰκασίας ἢ τοῦ περίπου· οἶον, πόσοι-
τινές εἰσὶν οἱ ἐχθροί; —ὡς πῶσοι ἢ πόσοι περίπου νὰ εἶνε οἱ ἐχθροί;

ε. Ἡ πηλίκος τίθεται ἐπὶ μεγέθους· οἶον, πηλίκος ἦσθα ἐπὶ τῶν
μηδικῶν; πηλίκη ἐκίστη γραμμὴ;

ς. Ἡ ποδαπός τίθεται ἐπὶ τόπου (πατρίδος)· οἶον, ποδαπός εἶ;
Πάριος.

ζ. Ἡ πύστος τίθεται ἐπὶ τάξεως· οἶον, πύστων ἔτος ἐστίν;
πέμπτον.

η. Ἡ ποσταίος τίθεται ἐπὶ χρόνου· οἶον, ποσταίος πάρει ἀπὸ τοῦ
οὐρανοῦ; τριταίος.

Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 264. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπὶ ἐπιμερισμοῦ
(§ 290), εἶνε δὲ τέσσαρες, ἕτερος, ἐχάτερος, ἕκαστος, ἄλλος και ση-

μαίνουσιν ἢ μὲν ἕτερος εἰς ἓκ τῶν δύο, ἢ δὲ ἑκάτερος δύο καθ' ἕνα χωριστά, ἢ δὲ ἕκαστος πολλοὶ καθ' ἕνα χωριστά, ἢ δὲ ἄλλος εἰς ἓκ τῶν πολλῶν.

Σημ. Ἡ ἕτερος ἐνάρθρως μὲν λεγόμενη σημαίνει εἰς ἓκ τῶν δύο οἶον, ἢ ἑτέρα τῶν χειρῶν ἀνάρθως δὲ λαμβάνεται ἀντὶ τῆς ἄλλος (=διάφορος) οἶον, ὁ φίλος ἕτερος τοῦ κόλακος.

§ 265. Συντάσσονται δὲ ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς, διαιρετικῆς οἶον, ἢ ἑτέρα χεὶρ καὶ ἢ ἑτέρα τῶν χειρῶν πάσχει, ἑκάτερος πύς πάσχει καὶ ἑκάτερος τῶν πιδῶν πάσχει, ἕκαστον ζῶον καὶ ἕκαστον τῶν ζῶων αἰσθήσεις ἔχει, ἄλλος μαθητῆς καὶ ἄλλος τῶν μαθητῶν. Καὶ μετὰ τῆς ἀορίστου τίς οἶον, ἔλπεται τις ἕκαστος, ἄλλος τις εἶπε ταῦτα.

§ 266. Ἡ ἑκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος (ἐν ταῖς φράσεσιν: ἄλλος ἄλλοθεν, ἄλλος ἄλλο) διὰ τὴν περιληπτικὴν ἔννοιαν αὐτῶν συντάσσονται πολλάκις καὶ μετὰ πληθυντικῶν ῥήματος οἶον, ταῦτα εἰπόντος, ἀπῆλθον ἑκάτερος—ἕκαστος αὐτῶν λέγουσι—καὶ μ' ἠσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν—ἠρώτων ἄλλος ἄλλο.

Περὶ προθέσεων.

§ 267. Αἱ κύριαί προθέσεις εἶνε 18, καὶ τίθενται ἢ ἐν συνθέσει μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἢ ἐν συντάξει (χωριστά) μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν πτωτικῶν ἢ τῶν ὡς πτωτικῶν ἐκλαμβανόμενων οἶον, παραλαμβάνω, παραλαβή, παρὰ τὴν ὁδόν, ἐπὶ γῆς, παρὰ σοῦ, ἐν τούτῳ, πρὸς τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἀγαθόν, περὶ τοῦ κρίνειν κλπ.

§ 268. Συντάσσονται δὲ ἢ μετὰ μιᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων καὶ λέγονται μονόπτωτοι, ἢ μετὰ δύο καὶ λέγονται δίπτωτοι, ἢ μετὰ τριῶν καὶ λέγονται τρίπτωτοι.

α) Αἱ μονόπτωτοι εἶνε ὀκτώ· ἀντί, ἀπό, ἐκ καὶ πρό συντάσσόμεναι μετὰ γενικῆς· ἐν καὶ σὺν μετὰ δοτικῆς· εἰς, ἀνά μετ' αἰτιατικῆς.

β) Αἱ δίπτωτοι εἶνε τέσσαρες· διὰ, κατὰ, μετὰ, ὑπὲρ συντάσσόμεναι μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

γ) Αἱ τρίπτωτοι εἶνε ἕξ· παρὰ, πρὸς, ἐπί, ἀμφί, περὶ καὶ ὑπὸ συντάσσόμεναι μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

Α'. Μονόπτωτοι προθέσεις.

α. Μετὰ γενικῆς.

Ἄντί.

§ 269. Ἡ ἀντὶ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει

Ἐπιμένει 1) ἀνταλλαγὴν, ἀντικατάστασιν καὶ ἀνταμοιβήν· οἶον, ἀντι-
τι θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀλλάξασθαι, αὐτὸς βασι-
λεύσει ἀντὶ ἐκείνου, ἀντὶ πολλῶν πόνων μικρὰ ἀπολαυθῆναι. 2) Προ-
τιμῆσιν· ὡς, τὸν καλὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου αἰρεῖται· 3)
Ὁρκον (ἀντὶ τῆς πρὸς)· ὡς, ἀντὶ τῶν παιδῶν τῶνδε σ' ἵκετ' ὑμῶν.
4) Αἰτίαν· ὡς, ἀνθ' ὧν σε διεπορθμευσάμην 5) Σύγκρισιν ἀντὶ τοῦ
ἢ μετὰ τῶν συγκριτικῶν· ὡς, αἰρετώτερός ἐστιν ὁ καλὸς θάνατος ἀν-
τι αἰσχροῦ βίου.

Ἐν συνθέσει δέ, 1) τὸ ἀντικρῶ· ὡς, ἀντιμέτωπος. 2) Ἀνταλλα-
γὴν καὶ ἀντικατάστασιν· ὡς, ἀντιδιδῶμι, ἀνθύπατος. 3) Ἐναντιό-
τητα· ὡς, ἀντίπαλος, ἀντίχριστος. 4) Ἰσότητα ἢ ὁμοιότητα· ὡς,
ἐντίθεος (= ἰσῆθεος), ἀντάξιος, ἀντίτυπος. 5) Οἰκαιοποίησιν· ὡς,
ἀντιποιούμαι. — Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀντι εἶνε ἢ τοῦ ἀντικρῶ.

Ἄπό.

§ 270. Ἡ ἀπὸ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συν-
τάξει μὲν 1) Ἀποχωρισμὸν μέρους ἀπὸ ὅλου· οἶον, ἀφορίζω τὰ πρό-
βατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων. 2) Τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἀρχεταί τι νὰ κινήται·
οἶον, Κύρος ὄρμαται ἀπὸ Σάρδεων. 3) Τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ ἀρχεταί τι
οἶον, ἐνταυθὲ εἰσιν αἱ διώρυχες ἀπὸ Πίγρητος ποταμοῦ ρέουσαι. 4)
Τὸ μακρὰν καὶ ἔξω· οἶον, αἱ πάλαι πόλεις διὰ τὴν ληστείαν ἀπὸ θα-
λάσσης ἐκίσθησαν, ἀπὸ σκοποῦ. 5) Θέσιν, ἐφ' ἧς ἰστάμενόν τι ἐ-
νεργεῖ· οἶον, ἀπὸ νεῶς, ἀπὸ πύργου μάχεσθαι. 6) Χρόνον· οἶον, ἀπὸ
παιδῶν, ἀπὸ πρῶτας. 7) Τὸ ὑστερον· οἶον, ἀπὸ δείπνου ἐμάχοντα
(= μετὰ δείπνον). 8) Καταγωγὴν· οἶον, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, ἀπὸ
Ζάγκλης. 9) Μέσον, ἀφορμὴν, αἰτίαν· οἶον, ἀπὸ τῆς λείας τρέφον-
ται, ἀπὸ στάσεως ἐκπίπτοντες, χλωλὸς ἀπὸ τραύματος. 10) Ὑλὴν·
οἶον, ἀπὸ κέδρου.

Ἐν συνθέσει δέ 1) Ἀποχωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν· οἶον, ἀποικῶ,
ἀποδημῶ, ἀπέροχομαι. 2) Πῶσιν ἢ τελειοποίησιν· ὡς, ἀπολήγω, ἀ-
ποτελῶ, ἀπεργάζομαι, ἀποφράττω. 3) Ἀρῆσιν, στέρησιν, ἀποβο-
λὴν· ὡς, ἀπόρημι, ἀπαυδῶ, ἀπομυθῶ (λησημονῶ). 4) Τὸ πάλιν ἢ
τὸ ὀπίσω· ὡς, ἀποκαθίστημι, ἀπολαμβάνω. — Ἡ κυρία σημασία τῆς
ἀπὸ εἶνε ἢ τοῦ χωρισμοῦ.

Ἐκ ἢ ἐξ.

§ 274. Ἡ ἐκ ἢ ἐξ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συν-
τάξει μὲν 1) τὴν ἐκ τινος περιφερείας ἐξοδον (τὴν ἀπὸ τόπου κίνη-
σιν)· ὡς, ἐκ Πύλου, ἐξ ἀγορᾶς, ἐξ οἰκίας. 2) Τὸ μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦ.

μέν τι ὡς, ἐκ τῆς χειρὸς λαμβάνω τινά. 3) Τὸ ἔξω καὶ τὸ μακρὸν ὡς, ἐκ ποδῶν, ἐξ ὀφθαλμῶν. 4) Διέστημα ὡς, ἐξ ἀκοντίου βολῆς. 5) Χρόνον ὡς, ἐκ παιδῶν, ἐκ νεότητος, ἐξ ἀρχῆς. 6) Τὸ ὕστερον ὡς, ἐκ τούτου ἀνέστη Χρυσάντας, ἐκ πολέμου εἰρήνη. 7) Καταγωγὴν ὡς, βασιλεὺς ἐκ βασιλείων, ἦν ἐξ Ἀργούς. 8) Μεταβολὴν ὡς, ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγόνασιν. 9) Ἐκλογὴν, προτίμησιν, ἐξαιρέσιν ὡς, ἐκ πάντων προτιμῶνται, τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐκ πάντων μάλιστα ἀνοσον ἐτύγχανεν ὄν. 10) Αἰτίαν, μέσον, ὄργανον ὡς, ἐξ ὧν ἐφθείροντο, ἐκ ραθυμίας ἢ πενία, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίνειν. 11) Ὑλὴν ὡς, ἐκ ξόλων πεποιήνται τὰ πλοῖα, στέφανος ἐξ ἀκανθῶν. 12) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ὡς, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς = ἐμφανῶς.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἔξω ἢ μακρὸν ὡς, ἐκβάλλω, ἐξέρχομαι, ἐκπέμπω. 2) Ἐπίτασιν ἢ τὸ λίαν ὡς, ἐκπρεπῆς, ἔξοχος. 3) Τὸ ἐντελῶς ὡς, ἐκμανθάνω, ἐξοπλίζω, ἐκβαρβαρῶ, ἐξελληνίζω. 4) Τὸ ἀνω ὡς, ἐξείρω, ἐξέλλομαι. — Ἡ κυρία σημασία τῆς ἐκ εἶνε ἢ τῆς ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω κινήσεως.

Πρό.

§ 272. Ἡ πρό συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ἔμπροσθεν ὡς, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, πρὸ ποδῶν, πρὸ τῆς πύλεως. 2) Τὸ πρότερον ὡς, πρὸ τῶν τρωικῶν, πρὸ ἡμῶν. 3) Ὑπεράσπισιν ὡς, πρὸ τῶν παιδῶν καὶ γυναικῶν μάχεσθαι πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκειν. 4) Προτίμησιν ὡς, βούλομαι γονεῖς πρὸ παντὸς ἔχειν.

Ἐν συνθέσει δὲ ἔχει τὰς αὐτὰς σημασίας, ἀς καὶ ἐν συντάξει ὡς, προαύλιον, προλέγω, προκινδυνεύω, προαιρούμαι. — Ἡ κυρία σημασία τῆς πρό εἶνε ἢ τοῦ ἔμπροσθεν.

β'. Μετὰ μόνης δοικῆς.

Ἐν.

§ 273. Ἡ ἐν συντάσσεται μετὰ δοικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ἔνδον ἢ τὴν ἐν τόπῳ ἢ χρόνῳ στάσιν ὡς, ἐν οἰκίᾳ, ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῷ πολέμῳ. 2) Τὸ μεταξύ ἢ τὸ πλησίον ἢ τὸ ἐνώπιον ὡς, ὄχληρόν ἐστιν ἐν νεοῖς ἀνὴρ γέρων, ἢ ἐν Μυκάλῃ μάχῃ, ἐν δήμῳ λέγειν. 3) Τὸ ἐπάνω ὡς, ἐν ὄρεσιν, ἐν γῆ πένεσθαι. 4) Ἐξουσίαν ὡς, ἐν σοὶ νῦν ἐστὶ σῶσαι τὴν Ἑλλάδα ἢ ἀπολέσαι. 5) Τὸ μέσον (ὄργανον), τρόπον ὡς, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις μάχεσθαι, ἐν τάχει. 6) Περιφρασιν ὡς, ἐν φόβῳ, ἐν ὀργῇ εἶμι, γίγνομαι = φοβοῦμαι, ὀργίζομαι. τὰ δὲ ἐν ᾧδου, ἐν

Διονύσου, ἐν διδασκάλου εἶνε ἑλλειπτικὰ τοῦ τόπου, δόμῳ, θεάτρῳ, οἰκίᾳ.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἐντός· ὡς, ἐνοικῶ, ἔγγειος. 2) Τὸ μεταξύ· ὡς, ἐμπίπτω. 3) Ἐπιβουλὴν· ὡς, ἐνεδρεύω.—Ἡ κυρία σημασία τῆς εἶνε ἡ τοῦ ἐντός.

Σὺν καὶ ἄττικῶς ζύν.

§ 274. Ἡ ὀδη συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ὁμοῦ· ὡς, σὺν ὄπλοις. 2) Συμφωνίαν· ὡς, σὺν τῷ νόμῳ. 3) Βοήθειαν ἢ θέλησιν· ὡς, σὺν θεῷ. 4) Ὅργανον, μέσον, τρόπον· ὡς, τὸν νεκρὸν ζύν τῆδε κουφιεὶς χειρὶ· σὺν βίᾳ πράττει=βιαιῶς.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὁμοῦ· ὡς, συμπέχω. 2) Βοήθειαν· ὡς, συμπράττω, συμμαχῶ. 3) Τὸ ἐντελῶς· ὡς, συγκαλύπτω, συντρέφω. 4) Τὴν ἐν τάξει καὶ ἁρμονίᾳ πλοκὴν· ὡς, συγγράφω, συντάττω.—Ἡ κυρία σημασία τῆς σὺν εἶνε ἡ τοῦ ὁμοῦ.

γ'. Μετὰ μόνης αἰτιατικῆς.

Εἰς καὶ ἄττικῶς εἰς.

§ 275. Ἡ εἰς συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὴν εἰς τόπον συνήθως κίνησιν (τὸ τέρμα τῆς κινήσεως)· ὡς, ἀφίκετο εἰς Λακεδαιμόνα, ἐπλευσαν εἰς Πειραιᾶ, εἰς Πέρσας πορεύεται. 2) Τὸ ἔσω· ὡς, εἰς φρέαρ ἐμβάλειν, ὁ δῆμος εἰς ἱερὸν καθιζόμενος. 3) Χρόνον ἢ τὸ ἔως· ὡς, ἦκεν εἰς τριακοστὴν ἡμέραν, εἰς αὐριον, εἰς ἑξήκοντα στρατιώτας. 4) Διρίρεσιν καὶ ἐπιμερισμὸν μάλιστα ἐπὶ στρατιωτικῶν φράσεων· ὡς, ἡ ἡμέρα διαίρεται εἰς τρία μέρη, εἰς δύο ἄγειν τὸν λόχον. 5) Σκοπὸν· ὡς, χρήσιμον εἰς πόλεμον, εἶπον εἰς ἀγαθόν. 6) Ἀναφορὴν, ἠθικὴν σχέσιν· ὡς, πολλαὶ ὑπάρχουσιν εὐεργεσίαι ἡμῖν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λακεδαιμονίων, ὕμνοι εἰς Ἀπόλλωνα (πρὸς τιμὴν ἢ ἔπαινον)· τὰ δὲ εἰς ἄδου, εἰς διδασκάλου, εἰς Διονύσου εἶνε ἑλλειπτικὰ τοῦ δόμον, οἰκίαν, θεάτρον.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὴν ἐκ τῶν ἔξω, εἰς τὰ ἔσω κίνησιν· ὡς, εἰσέρχομαι, εἰσάγω. 2) Ἐπίτασιν· ὡς, εἰσακούω.—Ἡ κυρία σημασία τῆς εἰς εἶνε ἡ τοῦ τέρματος τῆς κινήσεως.

Ἄνά.

§ 276. Ἡ ἀνά συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὴν πρὸς τὰ ἄνω κίνησιν· ὡς, ἀνά τὸν ποταμὸν πλεῖ (πρὸς τὰς πηγὰς). 2) Τὸ ἐπάνω ἐπὶ μεγάλῃς ἐκτάσεως ἐν στάσει ἢ

ἐν κινήσει· ὡς, ἀνά τὰ ὄρη αἰκεῖν, ἀνά τὴν ὁδόν, ἀνά πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν. 3) Διανομὴν ἢ περιοδικὴν ἐπανάληψιν ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν· ὡς, ἀνά πέντε παρασάγγας, ἀνά δικησίαν στάδια, ἀνά πᾶσαν ἡμέραν, ἀνά πᾶν ἔτος. 4) Τὸ ὀπίσω· ὡς, ἀνά πόδας (χωρεῖ· β). Περὶ φρασιν· ὡς, ἀνά στόμα ἔχειν (= ἐν στόματι), ἀνά κράτος (= εἰσχυρῶς), ἀνά θυμόν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω· ὡς, ἀναπηδῶ, ἀνέρχομαι, ἀναβαίνω· ἐπομένως καὶ τὴν ἀπὸ τῶν παραλλήλων πρὸς τὰ μεσόγεια ἢ πρὸς τὸ πέλαγος· ὡς, ἀναβαίνειν, ἀνάγεσθαι. 2) Τὸ πάλιν ἔς, ἀναβιῶ, ἀναβλάττω, ἀναμύχομι. 3) Τὸ ὀπίσω· ὡς, ἀναποδίξω, ἀνακρούω—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀνά εἶνε ἡ τοῦ ἄνω.

Β'. Προθέσεις δίπτωτοι.

Διά.

§ 277. Ἡ διά συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· ὡς, διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται, ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας. 2) Διέρκειαν χρόνου· ὡς, διὰ βίου εὐτυχεῖν (καθ' ὅλον τὸν βίον), διὰ παντός τοῦ αἰῶνος μένειν. 3) Διάλειμμα (τὸ μεταξύ διάστημα) τόπου ἢ χρόνου· ὡς, διὰ δέκα ἐπὶ πλάτων πύργοι ἦσαν, Μεσσήνην διὰ τριακοσίων ἐτῶν μέλλουσι κατοικεῖν (= μετὰ παρέλευσιν τριακοσίων ἐτῶν). 4) Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέσον· ὡς, διὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων μάχονται.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) αἰτίαν· ὡς, διὰ τὴν ἡμετέραν ραθυμίαν ἠΰξηται ὁ Φίλιππος. 2) Τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἐξαρτᾶται· ὡς, διὰ γε ἡμᾶς αὐτοῦς πάλαι ἂν ἀπολώλειτε.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· ὡς, διέρχομαι, διαβαίνω. 2) Διέρκειαν χρόνου· ὡς, διαμένω, διπτελῶ, διέγω. 3) Χωρισμὸν ἢ διανομὴν· ὡς, δίσταμι, διέχω, διχθίδωμι. 4) Ἐπίτασιν· ὡς, διχκελεύομαι, διέλευκος, διέδηλος—Ἡ κυρία σημασία τῆς διὰ εἶνε ἡ τοῦ διὰ μέσου.

Κατά.

§ 278. Ἡ κατά συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) κίνησιν ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω· ὡς, κατὰ τείχους ρίπτειν, κατὰ κρημνῶν φέρεσθαι. 2) Κίνησιν κατ' ἐπίνω τινός· ὡς, κατὰ σκοποῦ τοξεύειν, κατὰ κόρρης φαίνειν. 3) Τὸ ἐπὶ κάτω· ὡς, κατὰ γῆς κάθηται, κατὰ πετρῶν σπεῖρειν, καθ' ὕδατος γράφειν. 4) Τὸ ἐναντίον τινός· μέγιστα μετὰ τῶν λε-

ἑτικῶν ρημάτων ὡς, κατ' ἐμοῦ λέγει, ὁ κατ' Αἰσχίνου λόγος τοῦ Δημοσθένους. 5) Ὅρκον ἢ ὑπόσχεσιν ὡς, καθ' ἱερῶν τελείων ὄμνυμι (= ὄμνυω τιθεὶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ἱερῶν), εὐχομαι κατὰ βοός, ἐκατόμβης (= εὐχομαι ὑπισχνούμενος τῷ θεῷ βοῶν ἐκατόμβην).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τόπον ἐν στήσει ἢ ἐν κινήσει ὡς, δεήσεις κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγένοντο (= ἐν τῇ ἀγορᾷ), οἱ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν πεσόντες. 2) Τὸ ἀντικρῦ ὡς, οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τοὺς καθ' ἑαυτοὺς, κεῖται δὲ ἡ Κεφαλληνία κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν. 3) Τὸ κατόπιν ὡς, κατὰ πόδας. 4) Χρόνον ὡς, κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, κατὰ τὰ τὰ τρωϊκά, οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι. 5) Ὁμοιότητα ἢ συμφωνίαν ὡς, κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφεῖ, τὴν κατὰ σχυτὸν ἔλα, κατὰ νόμον. 6) Διανομήν ὡς, ἐχωρίσαμεν πάντα κατὰ φυλάς, διέστησαν κατὰ διακοσμούς, κατὰ ἔθνη, κατὰ μῆνα, κατ' ἔτος. 7) Τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἐξαρτᾶται ὡς, τὸ κατ' ἐμέ, τὸ κατὰ δύναμιν, αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναί=αἱ τοῦ σώματος ἡδοναί. 8) Τρόπον (ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν) ὡς, καθ' ὑπερβολήν, κατὰ κράτος, κατὰ σπουδήν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ κάτω, ἰδίως ἀπὸ τῶν μεσογειῶν ἢ τοῦ πελάγους πρὸς τὰ παράλια ὡς, καταπίπτει, καταβάλλει, καταβαίνει, κατὰγεσθαι, κκτιένει (ἐπὶ τῶν εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόντων ἐξορίστων). 2) Τὸ ἐναντίον ὡς, κατηγορῶ, καταλαλῶ, κατακρίνω. 3) Ἐπίτασιν (τὸ ἐξ ὀλοκλήρου ἢ τὸ ἐντελῶς) ὡς, καταφαγεῖν, κατακαλεῖν, κατὰδηλον — Ἡ κυρία σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ κάτω,

Μετά.

§ 279. Ἡ μετὰ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὁμοῦ ὡς, τίμα τὸ δαιμόνιον αἰεὶ μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τῆς πόλεως. 2) Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέσον ὡς, μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἐμάχοντο. 3) Τρόπον (ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν) ὡς, μηδὲν μετ' ὀργῆς ποιεῖ, μετὰ καιροῦ γενέσθαι (= ἐγκαίρως).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑστερον ὡς, μετὰ τὰ τρωϊκά· Κύρος μετὰ Καμβύσην τῶν Περτῶν ἐβασίλευσε. 2) Τὸ μετὰ ἢ τὸ ἐν τινι ὡς, μετὰ χειρὸς ἔχειν τι. 3) Χρόνον (τὸ ἐν καιρῷ) ὡς, νῆκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) μέθεξιν καὶ κοινωνίαν ὡς, μετέχω, μεταλαμβάνω. 2) Μεταβολήν ὡς, μετανοῶ, μεταβάλλω. 3) Τὸ ὀπίσω ἢ τὸ πάλιν ὡς μετάρθενον, μεταβουλεύομαι. 4) Τὸ ὑστερον ἢ τὸ κατόπιν ὡς, μετὰδῶρπιος, μετὰδιώκω. 5) Τὸ μετὰ ὡς, μεθόριον,

μεταπύργιον, μεταχειρίζομαι—Ἡ κυρία σημασία τῆς μετά εἶνε ἢ τοῦ ὀμοῦ,

Ἵπέρ.

§ 280. Ἡ ὑπέρ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὑπεράνω τοπικῶς ἐκκινήσει ἢ ἐν στάσει ὡς, ἥλιος τοῦ θέρους ὑπὲρ ἡμεῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιάν αὐτῶν παρέχει, ὑπὲρ τῆς κόμης γλάφυρα ἦν. 2) Ἵπερῶσιον (βοήθειαν) ὡς, ἀποθήσκειν ὑπὲρ τῶν τέχνων. 3) Σκοπὸν (οὐ ἔνεκα), ἢ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὡς, ὑπὲρ τοῦ μηδένα ἀποθήσκειν, ὑπὲρ ὧν εἶπον πάλιν ἐρῶ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑπεράνω τοπικῶς ἐκκινήσει ἢ ἐν στάσει ὡς, καὶ ὑπὲρ τὴν κρήνην, ὑπὲρ ὧμον ἤλυθ' ἀκωχὴ ἔγχεος. 2) Τὸ πλέον ἐπὶ χρόνου ὡς, ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότες. 3) Τὸ μᾶλλον ὡς, ὑπὲρ ἀνθρώπων φρονεῖ, ὑπὲρ δύναμιν ποιεῖ, ὑπὲρ χιῶνα λευκός.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὑπεράνω ἢ ὑπεράνωθεν ὡς, ὑπερουρῆσαι, ὑπεράλλομαι. 2) Τὸ ἐπέκεινα ὡς, ὑπερόριος. 3) Ἵπεροχὴν καὶ ἐπίτασιν ὡς, ὑπερέχειν, ὑπερβαίνειν, ὑπερέλαμπρος, ὑπερέπλουτος. 4) Ἵπερῶσιον ὡς, ὑπέρμαχος, ὑπεραπολογούμαι. 5) Περιφρόνησιν ὡς, ὑπερορῶ—Ἡ κυρία σημασία τῆς ὑπέρ εἶνε ἢ τοῦ ὑπεράνω,

Γ'. Προθέσεις τρίπτωτοι.

Παρά.

§ 281. Ἡ παρά συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλατῶν πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ πρόσωπον (συνήθως) ἐξ οὗ ἔρχεται, δίδεται τι μετὰ τῶν κινήσεως, ὁράσεως σημαντικῶν καὶ γνωστικῶν ρημάτων ὡς, ἀγγελία ἦλθε παρά βασιλέως, ἤκουσα παρά Σωκράτους, αἶ παρά θεῶν τιμωρία. 2) Τὸ ποιητικὸν αἶτιον ὡς, παρά πάντων ὁμολογεῖται.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ πλησίον (συνήθως ἐπὶ προσώπου) ὡς, παρ' ἐμοὶ διατρέθει, παρά τῷ διδασκάλῳ σιτεῖται. 2) Ἐξουσίαν ὡς, παρά σοὶ κεῖται. 3) Κτῆσιν ὡς, τὸ παρ' ὑμῖν ναυτικὸν καὶ τὸ ἡμέτερον. 4) Κρίσιν ὡς, θαυμαστότερος παρά πᾶσι νομίζεται, παρ' ἐμοὶ κριτῆ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) κίνησιν πρὸς πρόσωπον ἢ τόπον ὡς, ἔρχεται παρά Πρωταγόραν. 2) Τὸ πλησίον ἐκκινήσει παραλλήλῳ ἢ στάσει (συνήθ. ἐπὶ πρῶτοντος) ὡς, παρά τὴν θάλασσαν πορεύεται, παρά τὸν ποταμὸν κῶμαι ἦσαν, παρά τὴν ὁδὸν κρήνη ἦν. 3) Τὸ ἐναντίον ἢ τὸ ἐκτὸς τοῦ προσήκοντος ὡς, παρά τὸν νόμον, παρά φύσιν, παρ' ἐλπίδα, παρά μέλις ἔδει. 4) Τὸ μᾶλλον (= ὑπέρ) ὡς, ἐπάνει

παρά τούς ἄλλους. 5) Ἐξείρεσιν ἢ διαφορὰν (=πλήν, καὶ κοινῶς παρά). ὡς, οὐκ ἔστι παρά ταῦτ' ἄλλα, παρά τρεῖς ψήφους, παρά μίαν τεσσαράκκοντα, παρά μικρὸν ἀπέθνησκεν. 6) Σύγκρισιν ὡς, δει τὰς πράξεις παρ' ἀλλήλας τίθεσθαι, ἡλίου τε ἐκλείψεις πυκνότεραι παρά τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα. 7) Αἰτίαν ὡς, παρά τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν Φίλιππος ἐπήξηται. 8) Χρόνον κατὰ διάρκειαν ὡς, οἷα δὲ καὶ ἐλάλει παρά τὸν πλοῦν, παρά τὸν πόλεμον, τιμωρίας παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα χρῆσθαι.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ πλησίον ἐν στήσει ἢ ἐν κινήσει ὡς, παρακάθημαι, πρόειμι, πρόεδρος, παραπλέω, παρέρχομαι. 2) Τὸ ἔξω τοῦ ὀρθοῦ λόγου (παράβασιν, διαστροφήν) ὡς, παράλογος, παρνομος, παρερμηνεύω. 3) Ὀλιγοῦραν ὡς, παρορῶ. 4) Τὸ πλέον (ἐπίτασιν) ὡς, παράτολμος — Ἡ κυρία σημασία τῆς παρά εἶνε ἢ τοῦ πλησίον.

Πρός.

§ 282. Ἡ πρὸς συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) καταγωγήν ἢ συγγένειαν ὡς, ὁ πρὸς μητρός θετός. 2) Αἰτίαν ποιητικὴν ὡς, θησκαί πρὸς τῆςδε τῆς γυνικὸς. 3) Τὸ ἐνώπιον ἢ τὸ πλησίον ὡς, πρὸς θεῶν ἄσεβεις, πρὸς θαλάσσης. 4) Ὀρκον (κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἰκετεύω ἢ δέομαι) ὡς, τὴν συγγένειαν, πρὸς θεῶν, μή μοι λέγε = τὴν συγγένειαν διὰ τὸ ὄνομα τῶν θεῶν μή μοι ἀναφέρης. 5) Τὸ ἴδιον ἢ πρόπον ὡς, οὐ πρὸς ἀνδρὸς σοφοῦ ταῦτα, οὐ πρὸς τῆς ἡμετέρας δόξης ταῦτα.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ πλησίον ὡς, πρὸς τῷ Εὐφράτη ποταμῷ.

2) Προσθήκην ὡς, πρὸς τούτοις, πρὸς τοῖς ἄλλοις.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) διεύθυνσιν (κίνησιν) πρὸς τι (συνήθως πρόσωπον) ὡς, ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς πρέσβεις, πλεῖν πρὸς οἴκους. 2) Σκοπὸν ὡς, μαθηθόμεν πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν. 3) Σύγκρισιν καὶ ἀναλογίαν ὡς, πρὸς τοὺς ζῶντας τὸν ζῶντα ἐξέταξε, πέντε πρὸς τέσσαρα. 4) Συμφωνίαν ὡς, πρὸς αὐλὸν ᾄδει. 5) Ἐναντιότητα ἢ κίνησιν ἐχθρικὴν ὡς, πρὸς ταῦτα ἀντιταχθῆναι, πρὸς κέντρα λακτίζει, ἐπολέμου πρὸς ἀλλήλους. 6) Ἀνκρορὰν ἢ σχέσιν φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν ὡς, ἀπέσταλαί σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον, τεκμήριον μὲν τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλίας, σημεῖον δὲ τῆς πρὸς Ἰππώνικον συνηθείας.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) κίνησιν ἢ διεύθυνσιν πρὸς τι ὡς, προσιέναι, προσέρχεσθαι. 2) Τὸ πλησίον ἢ τὸ ἀρμόζον ὡς, προσμένω, προσήκει. 3) Προσθήκην ὡς, προστίθημι. 4) Τὸ ἐναντίον ὡς, προσβάλλω. 5) Ἐπιπολήν ὡς, προσψάω — Ἡ κυρία σημασία αὐτῆς εἶνε ἢ τοῦ πλησίον ἢ τοῦ ἐκ μέρους.

Ἐπί.

§ 283. Ἡ ἐπί συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ἐπὶ πᾶσι ἐστὶν ἢ ἐν κινήσει· ὡς, ἐπὶ τῆς τραπέζης κεῖται ἡ βίβλος, ἐφ' ἧς μᾶλλον πορεύεται. 2) Κίνησιν μετὰ σκοποῦ μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων· ὡς, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, ἐπὶ Σχῶρου πλεῖν. 3) Χρόνον· ὡς, ἐπὶ Θησέως, ἐπὶ εἰρήνης, ἐφ' ἡμῶν ταῦτα ἐγένετο. 4) Στρατιωτικὴν τάξιν· ὡς, ἐπὶ τριῶν εἰς βῆθος ἐτάχθησαν. 5) Ἐπιστάσιαν· ὡς, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης, οἱ ἐπὶ τῶν ὄπλων.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ ἐπὶ πᾶσι ἐφηροσμένως· ὡς, οἱ Θραῖκες ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι, Κύρος ἐφ' ἵππῳ ἐπορεύετο. 2) Τὸ κατόπιν ἢ ὕστερον· ὡς, ἐπὶ τούτοις καὶ ἔτρα διηγεῖται. 3) Τὸ πλησίον· ὡς, ἐπὶ τῷ ποταμῷ ὠκοδόμηται. 4) Αἰτίαν ποιητικὴν ἢ τελικὴν ἢ προτροπτικὴν ἢ καὶ ὀργανικὴν· ὡς, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς Συκελας, συλλαμβάνει τινὰ ἐπὶ θανάτῳ, ἐπὶ πόλῳ, ποτὲ ἔργῳ ὁ ἄνθρωπος ὀσφοργος καλεῖται· ἐπὶ τῷ σῶ ὀνόματι. 5) Ἐξουσίαν ἢ ἐπιτασσίαν· ὡς, ἐπ' ἐμοὶ ἐστὶν (εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν μου), καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασι αἰτιῶνται, τὸ ἐπ' ἐμοὶ (τὸ κατ' ἐμέ). 6) Συνθήκην· ὡς, ἐπὶ τούτοις εἰρήνην ἐποιήσαντο, ἐπὶ ὁκτὼ ὀβολοῖς δανείζουσι τοῦ μηνὸς τὴν μνᾶν. 7) Προσθήκην τινὸς ἐπὶ πᾶσι εἰς ἄλλο ἢ κατόπιν ἄλλου ἢ μετ' ἄλλου· ὡς, τέλαντα ἐπὶ ταλάντοις συντιθέντες. 8) Τιμὴν· ὡς, λίθινος λέων ἔστηκεν ἐπὶ Λεωνίδᾳ, λέγειν ἐπὶ τοῖς τεθνεώσιν—πρὸς τιμὴν τοῦ Λεωνίδου κλπ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) κίνησιν ἀπλῶς πρὸς τι· ὡς, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζε. Κίνησιν πρὸς τὰ ἀνω· ὡς, ἀναβαίνει ἐφ' ἵππον. Κίνησιν ἐχθρικὴν· ὡς, στρατεύεται ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Κίνησιν μετὰ σκοποῦ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων· ὡς, ἵνα ἐφ' ὕδωρ, ἐπὶ πῦρ ἐλθόντος σου. 2) Ἐκτασιν τοπικὴν· ὡς, τὸ ἄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι. 3) Διάρκειαν χρόνου· ὡς, ἐπὶ πολλὰς νύκτας βοαὶ ἐγένοντο, ἐπὶ δέκα ἔτη. 4) Θέσιν σχετικῶς πρὸς τόπον τινὰ· ὡς, ἐπὶ δεξιᾷ, ἐπ' ἀριστερᾷ τινος κεῖται τι. 5) Συμφωνίαν ἢ ἀναλογίαν· ὡς, ἐπὶ στάθμῃ ἴθυεν. 6) Ἐξουσίαν ἢ τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἀποβλέπει ἢ ἐξαρτάται ἀπὸ τινος· ὡς, ἐφ' αὐτοὺς ποιεῖν, σῶθηθ' ὅσον γε τοῦτ' ἐμέ. 7) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· ὡς, ἐπὶ μέγα—μεγάλως, ἐπὶ πολὺ.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἐπὶ πᾶσι· ὡς, ἐπιβαίνω, ἐπουρᾶνιος, ἐπίδερμις. 2) Τὸ ἐναντίον· ὡς, ἐπιστρατεύει, ἐπελαύνει, ἐπιδρομή. 3) Κίνησιν εἰς τόπον· ὡς, ἐπὶ ἄλλο εἰς ποταμόν. 4) Τὸ ὅπισθεν ἢ τὸ ὕστερον

ρον ὡς, ἐπιτάττειν, ἐπιζῶ, ἐπίκτητος· 5) ἐπιμερισμὸν ἢ ἀναλογίαν ὡς, ἐπίτρυτος. 6) Ἐπίτασιν ἢ τούναντίον ἐλάττωσιν· ὡς, ἐπίψυγος· ἐπίκυρτος.—Ἡ πρώτη σημασία τῆς ἐπι εἶνε ἢ τοῦ ἐπένω.

Περί.

§ 284. Ἡ περί συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλεγμαίων πρῶτων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ περί οὗ ὁ λόγος ἦτοι τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου μετὰ τῶν ἀιτηματικῶν καὶ σκεπτικῶν ρημάτων· ὡς, λέγουσι περὶ φιλοσοφίας, βουλευόμενοι περὶ εἰρήνης. 2) Τὸ μᾶλλον ὡς, περὶ πολλοῦ, μικροῦ, παντός, οὐδενός, ποιουμαι τι. 3) Τὸ περίξ, ὡς, περὶ Δαρδανίας.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ περίξ ὡς, περὶ ταῖς κεφαλαῖς εἶχον τικίας. 2) Αἰτίαν μετὰ τῶν ρημάτων τῶν σημαίνοντων φόβον, θάρος, ἐλπίδα· ὡς, δέδοικα περὶ τῷ παιδί, θάρρει περὶ σεαυτῷ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ περίξ τοπικῶς καὶ χρονικῶς ὡς, περὶ τὴν πόλιν, περὶ ὄρθρον, περὶ δεῖλην, περὶ λύχνων ἀφός. 2) Τὸ ὡς ἐγγιστα ἢ τὸ περίπου μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν ὡς, περὶ τοὺς τριακοσίου ἀπέθχον. 3) Τὸ πράγμα, εἰς ὃ ἐνασχολεῖται τις· ὡς, περὶ φιλοσοφίαν σπουδάζει. 4) Τὸ κατὰ τι· ὡς, περὶ τοῦτο δεινός εἰ. 5) Περιφράσιν ἀντι ἐπιθέτων· ὡς, τὰ περὶ τὸν πόλεμον=τὰ πολεμικά, τὰ περὶ τὴν δίκαιαν=τὰ δικιτηικά, τὰ περὶ ἐμέ πράγματα=τὰ ἐμέ πράγματα.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ περίξ ὡς, περιέγω, περιβλέπω, περιβόλω. 2) Τὸ κρείττον (ὑπεροχήν) ὡς, περιγίγνομαι=νικῶ. 3) Τὸ λίαν (ἐπίτασιν) ὡς, περίβλεπτος, περίλυπος, περιβόητος. 4) Περιφρόνησιν ὡς, περιορώ.—Ἡ πρώτη σημασία τῆς περι εἶνε ἢ τοῦ περίξ.

Ἄμφι.

§ 285. Ἡ ἀμφί ἔχει τὴν αὐτὴν σύνταξιν καὶ τὰ αὐτὰ σημαίνοντα τῆς περί, καὶ εἶνε σπανία παρὰ τοῖς πεζοῖς· μεταχειρίζονται δὲ αὐτὴν εἰς τοὺς χρονικοὺς ἢ ἀριθμητικοὺς προσδιορισμοὺς ὡς, Κλέαρχος ἦν, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφί τὰ πενήκοντα ἔτη. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἢ ἀμφί καὶ ἢ περί μετ' ἀσθενικοῦ ἄρθρου πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ καὶ αἰτιατικῆς κυρίου ὀνόματος ἐνδόξων ἢ ἐξόχων ἀνδρῶν σημαίνουσι περιφραστικῶς ἢ μόνον τὸ κύριον ὄνομα, ἢ μόνον τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ, ἢ ὁμοῦ τὸ κύριον ὄνομα καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ· ὡς, οἱ περὶ Ζῆθον=οἱ Ζῆθος, οἱ ἀμφί Ὀρρέξ=οἱ Ὀρφικοί, οἱ ἀμφί Κύρον=ὁ Κύρος καὶ οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ.

Υπό.

§ 286. Ἡ ὑπό συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πληθίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὑποκάτω· ὡς, ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός, πηγὴ ὑπὸ τῆς πλατάνου ρεῖ, ὑπὸ μάλῃς φέρει τὴν βίβλον. 2) Ἐξάρτησιν καὶ συνοδίαν (συμφωνίαν)· ὡς, χωρεῖν ὑπ' αὐλητῶν, ὑπὸ φορμύγγων χορεύειν, ὑπὸ φανοῦ πορεύεσθαι. 3) Ὑποταγὴν (σπαν)· ὡς, πάλιν ὑπὸ βασιλείως ἐγένοντο. 4) Αἰτιον ποιητικόν ἢ προτρεπτικόν· ὡς, Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ Ἀχιλλέως, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ ὑποκάτω· ὡς, τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ; ὑπὸ σκηναῖς, ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει. 2) Ὑποταγὴν ἢ ἐξάρτησιν· ὡς, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑπ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις εἰσίν, ὑπὸ βχρδίτῳ χορεύειν. 3) Ποιητικόν αἷτιον· ὡς, ὑπ' Ἀριστοτέλει παιδευθεῖς.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑποκάτω συνηθέστερον ἐπὶ ἐκτάσεως τοιαυτῆς· ὡς ἐπορευόμενῃ ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος, ὑπὸ τὴν σκιάν ἐκαθέζετο. 2) Ὑποταγὴν· ὡς, ὑπ' ἑαυτὸν ποιεῖσθαι πόλεις καὶ ἔθνη.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὑποκάτω· ὡς ὑπόγειος, ὑρχλος, ὑποτάσσω. 2) Τὸ κρυφίως καὶ τὸ λήθρα ἢ τὸ σχολαίως· ὡς, ὑποκλέπτω, ὑπεξέρχομαι, ὑποχωρῶ, ὑποδύομαι. 3) Μείωσιν (τὸ ὀλίγον)· ὡς, ὑπόλευκος, ὑπόκωφος, ὑπόπικρος—Ἡ πρώτη σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ ὑποκάτω.

§ 287. Προθέσεις κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς εἶνε καὶ τὰ μόρια ἔνεκα (ἐνεκεν), ἄνευ, πλήν, ἄχρι, μέχρι, χωρὶς, ἕως, ὡς, νῆ καὶ μὲ, ἅτινα τίθενται πάντοτε ἐν συντάξει καὶ οὐδέποτε ἐν συνθέσει, ἐκτός τοῦ πλήν, ὅπερ συντίθεται μετὰ τοῦ μέλος· ὡς, πλημμελής, πλημμέλεια, πλημμελῶ· συντάσσονται δὲ μετὰ γενικῆς, πλήν τοῦ ὡς, νῆ καὶ μὲ, ἅτινα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς· καὶ τὸ μὲν ὡς λέγεται πάντοτε σχεδὸν ἐπὶ προσώπου· ὡς, πορεύομαι ὡς τὸν βασιλέα, πολλῶν φυγόντων ὡς τὸν Πειραιᾶ· ἢ τὰ δὲ νῆ καὶ μὲ λέγονται ἐπὶ ὄρου· ἀλλὰ τὸ μὲν νῆ ἐπὶ κατωμόσεως (καταφάσεως), τὸ δὲ μὲ ἐπὶ ἀνωμόσεως (ἀποφάσεως)· ὡς, νῆ Δί' εἶπον ταῦτα, μὲ Δί' οὐκ εἶπον ταῦτα. Προηγουμένου δὲ τοῦ βεβαιωτικῆς νηί, τίθεται τὸ μὲ καὶ ἐπὶ κατωμόσεως· ὡς, νηί μὲ τὸν Δί' εἶπον ταῦτα. Ἀττικῶς

1 Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς τὸ ὡς προθετικῶς λαμβανόμενον πάντοτε μετὰ προσώπου συντάσσεται καὶ οὐδέποτε μετὰ τόπου· ὅπου δὲ εὐρίσκεται συντεταγμένον μετὰ τοιαύτης αἰτιατικῆς θεωρεῖται, ὅτι προήλθεν ἐκ παρεφθορᾶς ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν τῆς εἰς διὸ διορθοῦνται νῦν τὰ τοιαῦτα χωρὶς ὑπὸ τῶν κριτικῶν.

δὲ τίθενται κοί ὁμοῦ ἀμφοτέρω, ἡγούμενον τὸ νῆ καὶ ἐπιφερόμενον τὸ μᾶ ὡς, νῆ μᾶ Δία.

Σημ. Αἱ προθέσεις πολλακίς ἀντι γὰ τεθῶσι πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων ἐν συντάξει τίθενται πρὸ τῶν ρημάτων ἐν συνθέσει, φυλάττουσαι τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν, ἢν εἶχον καὶ οἱ συνετάκτοιο μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων διὰ τὰ οὕτως ἀπὸ προθέσεων σύνθετα ρήματα συντάσσονται δυνάμει τῶν προθέσεων καὶ οὐχὶ δυνάμει τῆς φύσεως αὐτῶν ὁλον, κατεψηλοισατό μου = ἐψηλοισατο κατ' ἐμοῦ, προαπόβλυται τῶν ἄλλων = ἀπόβλυται πρὸ τῶν ἄλλων, πλατάγῳ ὑποτρέχειν = τρέχειν ὑπὸ πλατάγῳ κλπ. Πολλακίς δὲ χάριν σαφηνείας ἢ ἐμφάσεως ἢ αὐτῆ πρόθεσις τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ρήματος καὶ πρὸ τῆς πλαγίας πτώσεως ὁλον, ἐξήγαγον τὰνδράποδα ἐκ τῆς οἰκίας, ἀπήλασε Χαλδαίους ἀπὸ τῶν ἄκρων, τὸ ἐν ἡμῖν ἐνοικοῦν πνεῦμα. Καὶ τοῦταῖσιν ἐρίοις ἐλλείπει δ.ως ἢ πρόθεσις καὶ ἀπὸ τῆς πλαγίας πτώσεως καὶ ἀπὸ τοῦ ρήματος ὁλον, οἱ Ἀθηναῖοι ἤλθον πολλῶ στρατῷ = σὸν πολλῶ στρατῷ, ἀπόλοιο αἰ νῆες αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι = σὸν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι, Μαραθῶνι = ἐν Μαραθῶνι, τί τὰ τέκνα κλαλεῖς; = διὰ τί, νεώτατος δ' ἦν Πριαμίδων, δ καὶ με γῆς ὑπεξέπεμψεν (δ πατήρ) = δι' δ. †

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προθέσεων.

§ 288. Αἱ προθέσεις ἀρχῆθεν ἦσαν ἐπιρρήματα καὶ ἐτίθεντο πάντοτε ἐν συντάξει, καὶ οὕτως εὐρίσκονται παρ' Ὀμήρω παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς διέσωσε τὴν ἐπιρρηματικὴν ταύτην ἔννοιαν μόνον ἢ πρὸς μετὰ τοῦ καὶ ἡγουμένου, ἢ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ὡς, ἄθλιον ἔφη εἶναι τὰν ἀδίκως ἀποκτείναντα καὶ ἐλεεινὸν γε πρὸς (=καὶ προσέτι), ἐγὼ ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δέ (=προσέτι δέ). Μετὰ ταῦτα ὁμως μετέπεσον εἰς προθετικὴν χρῆσιν καὶ συνετέθησαν μετὰ τῶν ρημάτων καὶ ὀνομάτων καὶ πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων ἐτίθησαν ἐν συντάξει.

§ 289. Ἐκάστη πρόθεσις ἀπαιτεῖ ἰδίαν λέξιν ὡς, ἐπεμπεν εἰς Πέρσας πρὸς τε τὸ κοινὸν καὶ τὸν Καμβύσην, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν ἄδου, μάχεσθαι πρὸ τῶν παίδων καὶ πρὸ τῶν γυναικῶν. Ὅταν ὁμως ἡ αὐτῆ πρόθεσις ἀποδίδωται εἰς δύο ἢ πλεονας λέξεις συνδεδεμένας διὰ συνδέσμων συμπλεκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν, τότε ἡ πρόθεσις τίθεται συ-

† Τοῦτο καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν σχῆμα ἐλλείψεως τῶν προθέσεων, ὅπερ οἱ νεώτεροι δὲν δεχονται.

κίθως μόνον πρό τῆς πρώτης καὶ ἐννοεῖται εἰς τὰς λοιπὰς ὡς, κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ ἱατρικὴν, εἰς ναύτας καὶ κλευστάς καὶ κυβερνήτας ἢ δύνκεις ἀρίκετο, ἐγὼ οἶμαι ὕψος οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεισθαι, ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας. Δύο ὁμως προθέσεις δὲν τίθενται εἰς μίαν λέξιν κατ' ἔλλειψιν τῆς πρώτης λέξεως, ἤγουν δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν τὸν ὑπὲρ καὶ ὑπὸ γῆν χρυσόν, οὔτε ἐπὶ καὶ ὑπὸ γῆς, ἀλλὰ πάντοτε τὸν ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυσόν, ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς. Μόνον παρὰ ποιηταῖς χάριν τοῦ μέτρου τίθεται ἡ πρόθεσις εἰς τὴν δευτέραν λέξιν καὶ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὴν πρώτην ὡς, ἄλλος ἢ ἐπὶ γῆς.

§ 290. Τῶν προθέσεων αἱ μὲν σημαίνουσιν στάσιν συντάσσονται μετὰ στάσεως σημαντικῶν ρημάτων, αἱ δὲ σημαίνουσιν κίνησιν μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων ὡς, μένει ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς Εὐρώπην διεβίβασε τὸν στρατὸν ὁ Ξέρξης. Ἀλλὰ πολλάκις στάσεως σημαντικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ κινήσεως σημαντικῆς προθέσεως (εἰς), καὶ τούναντίον κινήσεως σημαντικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ στάσεως σημαντικῆς προθέσεως (ἐν) διὰ προηγουμένην κίνησιν ἢ στάσιν ὡς, ἐκαθέζετο εἰς τὸ Ἡραῖον=καταφευγὼν εἰς τὸ Ἡραῖον ἐκαθέζετο ἐν αὐτῷ, οἱ ἐν τῷ Ἡραίῳ καταπεφευγότες ἐξῆσαν=οἱ καταπεφευγότες καὶ ὄντες ἐν τῷ Ἡραίῳ ἐξῆσαν ἀπ' αὐτοῦ.

Περὶ τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§ 291. Δύο εἶνε τὰ ἀποφατικὰ μόρια τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης τὸ οὐ καὶ μὴ, ἐξ ὧν κατὰ σύνθεσιν ἢ παραγωγὴν γίνεται τὸ οὔτε, οὐδέ, οὐδεῖς, οὐκέτι, οὐδαμῶς μῆτε, μηδέ, μηδεῖς, μηκέτι, μηδαμῶς κλπ. Πᾶν δ' ὅ, τι ἂν εἰπώμεν περὶ τῶν ἀπλῶν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων καὶ παραγῶγων.

§ 292. Τὸ μὲν οὐ σημαίνει ἀρνησιν ἀνεξάρτητον, ἦτοι προερχομένην οἰκοθεν ἐκ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· τὸ δὲ μὴ ἐξηρητημένην, ἦτοι προερχομένην ἐξωθεν ἐπιβαλλομένην ὑφ' ἐτέρου διὸ τὸ μὲν οὐ τίθεται ὅπου ἡ ἀρνησις προέρχεται οἰκοθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ὠρισμένα καὶ θετικὰ, τὸ δὲ μὴ, ὅπου ἡ ἀρνησις προέρχεται ἐξωθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ἀόριστα καὶ ἐνδοιαστά (ὑποθετικὰ) ὡς, οὐ βούλομαι, ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἀδικος, μὴ λέγε, μὴ τι ἀληθές ἢ, μὴ γένοιτο κλπ.

Χρῆσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 293. Ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τὸ μὲν οὐ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ὡς, οὐ

οὐκ ἂν εἶποιμι· τὸ δὲ μὴ μετὰ πασῶν τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων·
μὴ λέγε, μὴ εἶπης; μὴ γένοιτο, φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

294. Τὸ μὴ συντάσσεται καὶ μεθ' ὀριστικῆς 1) ἐπὶ ἀπευχῆς πα-
ρόντων πραγμάτων· ὡς, εἴθε μὴ ἐγένετο. 2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων, ἐν
περιμένεται ἢ ποθεῖται ἀποφατικῆ ἀπόκρισις· ὡς, μὴ τι νεώτε-
ρα ἀγγέλεις; = οὐ· ὅταν ὁμοῦ περιμένηται καταφατικῆ ἀπόκρισις,
εἶται τὸ οὐ· ὡς, τὰ ἀγαθὰ οὐ καὶ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι; = ναί.

Χρῆσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

§ 295. Ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων τὸ μὲν οὐ τίθεται 1)
ἐν τὰς αἰτιολογικὰς προτάσεις· ὡς, ἐπεὶ οὐ βούλεσθε. 2) Εἰς τὰς
ἐπιθετικὰς· ὡς, οἶδ' ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγεις· ἤδειν, ὅτι οὐ ρῆδιον εἶη. 3)
ἐν τὰς ἀναφορικὰς καὶ χρονικὰς, ὅταν ἀναφέρονται εἰς ὀρισμένον τι
θετικόν· ὡς, Πρωταγόρας, ὃν οὐτέ γινώσκεις· ἃ οὐκ εἴτε ἡμᾶς
οὐκ εἴτε παῖδας ποιεῖν, ταῦτα αὐτοὶ ἐποιεῖτε. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ
οὐ· ὡς, ὁ Τίγρις ποταμὸς ἐστὶ ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἀνευ
βοτῶν διαβῆναι. 4) Εἰς τὰς πλαγίαις ἐρωτήσεις, ὅταν ἡ ἐρώτησις
γίνηται περὶ ὀρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων· ὡς, ἠρώτα πῶς οὐκ
συχρόν ἐστι. Πρωταγόρας ἐρωτᾷ, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι. 5) Εἰς τὰς ἀ-
ποτελεσματικὰς προτάσεις, ὅταν τὸ ὥστε συντάσσεται μεθ' ὀριστι-
κῆς ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· ὡς, αἰ δόξαί μοι δραπετεύ-
σιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἅσπερ οὐ πολλοῦ ἀξία εἰσὶν· οὐ-
δὲ ἐστὶν ὁ συκοφαντῶν, ὥστε οὐδὲν ἂν δικαίως αὐτοῦ λέγοντος ἀπο-
έχρισθε.

§ 296. Τὸ δὲ μὴ τίθεται ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων 1) εἰς
τὰς ὑποθετικὰς καὶ τελικὰς προτάσεις· ὡς, εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν,
οὐκ ἔσται σοι κακὴ· οὐδὲν ἢ μάθησις, ἐὰν νοῦς μὴ παρῆ· εἰ μὴ ἀναγκά-
σῃτο· ἵνα μὴ κακοῖς ἐπιζώμεθα· ὅπως μὴ θάνης. Καὶ μετὰ τοῦ δυ-
νητικοῦ ἂν· ὡς, ὅπως ἂν μὴ ἔχει ἀντιλαβὴν ἢ χεῖρ (Θουκ.). 2) Εἰς
τὰς διστακτικὰς προτάσεις· ὡς, δέδοικα μὴ ἀποθάνη· ἐδεδοίκαί μοι μὴ
ἀποθάνοι. 3) Εἰς τὰς ἀναφορικὰς καὶ χρονικὰς, ὅταν ἀναφέρονται εἰς
ἀόριστον καὶ ὑποθετικόν τι· ὡς, ἃ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἶσμαι εἰδέναι· σα-
φές ἐστὶ πᾶν, ὅτι ἂν μὴ δικαίως ἢ πεπραγμένον, μεγίστη γίνεται
σωτηρία, ὅταν γυνή τις πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῆ· ὁπότε μὴ φαίεν,
ἀπάγοντες ἀπέκτεινον· ἐπεὶ μὴ ἀντανέχοιεν, ἀναχωροῦντες ἠσύχα-
ζον. 4) Εἰς τὰς πλαγίαις ἐρωτήσεις, ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνηται περὶ
ἀμφιβόλων καὶ ἀόριστων πραγμάτων· ὡς, ἠρώτων, εἰ μηδὲν φροντί,
σοὶ τῶν παρόντων. 5) Εἰς τὰς ἀποτελεσματικὰς προτάσεις, ὅταν τὸ

ὥστε (ὡς) συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ προτακτικῆς· ὡς, ὥστε μὴ, ἀποκέρως, ὥστε μὴ λίαν στένε.

Σημ. Τὸ οὐ πολλὰκις, ἀποφάσκον μοῆρη τινὰ λέξιν, ἰσοδυναμεῖ τῷ στερητικῷ α' διὸ συντάσσεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, καὶ μετὰ τελικῶν καὶ ὑπερθετικῶν προτάσεων καὶ ἐπομένως μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ ἐνκλιτικῆς ὄσον, οὔτε ἀργύριον οὔτε χρυσίον διδοὺς ἀναλείψεις με, ὅπως ἐγὼ ταῦτ' οὐκ' Ἀθηναίοις γράσω· ἔαν δὲ οὐ φάσκη = ἀρήται.

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ἀπρεμφίτου.

§ 297. Τὸ ἀπρέμφατον δέχεται τὸ μὴ, ἀλλὰ πολλὰ τῶν εἰδικῶν δέχονται καὶ τὸ οὐ· ὡς, αἰροῦμαι μὴ ραθυμεῖν, χρῆ μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους, ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλὸν, φημί αὐτὸν οὐ διαμενεῖν, ἡγοῦμαι αὐτοῦς οὐ τι διαπράξασθαι. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· ὡς, οἴος ἐστὶ μὴ ἄν ἀπαρνηθῆναι, οἴεσθε οὐκ ἄν αὐτὴν λαβεῖν; 1

§ 298. Τὸ μὴ τίθεται καὶ ὅταν τὸ ἀπρέμφατον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε (ὡς) ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· ὡς, ὥστε μηκέτι ἀμαρτάνειν· τοιαῦτα αὐτοῖς εἴργασται, ὥστε μήτ' ἄν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι. Ἄλλ' ὅταν τὸ ἀποτελεσμα θεωρῆται πιθανόν, τότε τίθεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, καὶ τὸ οὐ· ὡς, ὑμᾶς πάντας εἰδέναι ἡγοῦμαι τοῦτον οὕτω σκακίον, ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα.

§ 299. Τὰ κωλύσεως, ἀρνήσεως, ἀπαγορεύσεως καὶ ἐναντιώσεως σημαντικὰ ρήματα (κωλύω, εἴργω, κατέχω, ἀπέχω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω, ἀρνοῦμαι κλπ.) ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπρέμφατον συνήθως μετὰ τοῦ μὴ, ὅπερ δὲν ἀναιρεῖ τὴν τοῦ ἀπρεμφάτου ἔννοιαν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιτείνει τὴν φύσει ἐνυπάρχουσαν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ρήμασιν ἀρνησιν· ὡς, ἐκώλυον αὐτὸν μὴ προσεύχεσθαι, ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν, ἤρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι, ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν χώραν στρατεῦσαι. Ὅταν δὲ τὰ ρήματα ταῦτα λέγωνται μετ' ἀρνήσεως, τότε εἰς τὸ ἀπρέμφατον αὐτῶν προτίθεται καὶ τὸ οὐ (οὐχί) μετὰ τὸ μὴ=μὴ οὐ· ὡς, οὐ κωλυσόμεθα μὴ οὐ μαθεῖν, οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἐρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι, τίνα οἶει ἀπαρνήσασθαι μὴ οὐχί ἐπίστασθαι τὰ δίκαια;

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ μετοχῆς.

§ 300. Ἀπασαί αἱ μετοχαὶ δέχονται τὸ οὐ πλὴν τῆς ὑποθετικῆς,

1 Τὸ εἰδικὸν ἀπρέμφατον, ὅταν ἔχη τὸν δυνητικὸν ἄν, δέχεται τὸ οὐ, τὸ δὲ τελικὸν τὸ μὴ.

τελεχῆς, τῆς ἀναφορικῆς καὶ χρονικῆς, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν, αἰτινες δέχονται τὸ μή· 1 ὡς, παρανομοῦσιν οἱ λακεδαίμονιοι, οὐ δίδόντες σοι χροσίον, τί ταῦτ' αἰτίας μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; φανερός γέγονας οὐ συγγενῆς ὦν, ὄρω ὑμᾶς; οὐ δυναμένους, οἱ οὐ δυνάμενοι (=οἱ οὐ δύνανται), ἔρχεται τάληθές εἰς φῶς οὐ ζήτουμενον (=καὶ τοι οὐ ζητεῖται), ὀμιλητικός ἔσει μὴ δύσερις ὦν (=ἐν μὴ δύσερις ἦς), ἅπαντα δόκει ποιεῖν, ὡς μηδένα λήσων, ὁ μὴ δαρεις οὐ παιδεύεται (=ὅς ἂν μὴ δαρῆ), ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενός δέεται νόμου (=ὅστις μηδὲν ἀδικεῖ).

§ 301. Τὸ οὐ καὶ μὴ τίθενται καὶ εἰς τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα, ἢ ἐπιθετὰ ἢ καὶ ἐπιρρήματα, τὸ μὲν οὐ, ὅταν ταῦτα σημαίνωσιν ὠρισμένον τι καὶ θετικόν, τὸ δὲ μὴ, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν ὡς, τὴν τῶν γεφυρῶν οὐ διχλυσιν, χώρον οὐχ ἄγνόν, ἢ μὴ ἐμπειρία (=εἰ μὴ τις ἔχει ἐμπειρίαν), τὰ μὴ καλὰ (=ἄτινα μὴ καλὰ), μὴ καλῶς κλπ.

§ 302. Ὅταν εἰς ἀπλὴν ἄρνησιν (οὐ, μὴ) εἶνε ἀνάγκη γὰρ προστεθῆ καὶ τὸ πρόσωπον ἢ τόπος ἢ χρόνος ἢ ὁ τρόπος ἀποφατικῶς, φέρεται διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀποφατικοῦ μορίου συνθετῶν (οὐδεῖς, οὐδαμοῦ, οὐδέποτε, οὐδαμῶς, μηδεῖς, μηδαμοῦ, μηδέποτε, μηδαμῶς), περὶ ὧν σημειωτέον ὅτι, ἐὰν μὲν τὸ ἀπλοῦν προτάσσηται, τὰ ἀποφατικὰ ταῦτα μόρια δὲν ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ἀλλ' ἐπιτείνουσι τὴν ἀπλὴν ἄρνησιν ὡς, οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐδεῖς, μὴ λεγέτω μηδεῖς μηδέποτε μηδέν, ὡσχύτως καὶ ἄνευ τοῦ ἀπλοῦ ἀποφατικοῦ ὡς, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδὲν πράττει, μηδεῖς μηδαμοῦ μηδέν λεγέτω· ἐὰν δὲ τὸ ἀπλοῦν ἐπιτάσσηται, ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ὥστε ἡ ἀποφατικὴ πρότασις ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀντιθέτῳ καταφατικῇ· ὡς, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐκ ἄγαπᾷ τὴν δόξαν=πάντες πανταχοῦ πάντοτε ἄγαπῶσι τὴν δόξαν, οὐδεῖς τὴν ἡγεμονίαν οὐκ ἄγαπᾷ=πᾶς τὴν ἡγεμονίαν ἄγαπᾷ. 2

§ 303. Τὰ ἀποφατικὰ μόρια τίθενται συνήθως πρὸ ἐκείνης τῆς λέξεως, τῆς ὁποίας τὴν ἔννοιαν ἀναιροῦσιν· ὡς, οὐ πάντα ὀρθῶς λέγει, πάντα οὐκ ὀρθῶς λέγει, πάντα ὀρθῶς οὐ λέγει. Πολλάκις ὁμως καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀντιθέσεως τίθενται καὶ μετὰ τὴν ἀποφασισμένην λέξιν ὡς, ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομένουσι δὲ οὐ· θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζῆται δὲ μὴ.

1 Τὸ μὴ τίθεται ἔνιστε καὶ εἰς αἰτιολογικὴν καὶ ἐναντιωματικὴν μεροχὴν, ὅταν ἡ ἔννοια εἶνε ἐξ ὑπακειμένου καὶ οὐχὶ ἐξ ἀντικειμένου.

2 « Δύο ἀρνήσεις μίαν κατάφρασιν ποιοῦσιν » ἔλεγον οἱ παλαιοὶ γραμματικοί.

Περὶ τῶν οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ.

§ 304. Ἐκ τῆς παρεθέσεως τῶν οὐ καὶ μὴ γίνεται τὸ οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ, ἅτινα ἔχουσι διάφορον ἔννοιαν καὶ σύνταξιν.

§ 305. α. Τὸ οὐ μὴ σημαίνει ἄρνησιν ἐμφαντικὴν καὶ συντάσσεται μετὰ β' συνθήκως ἀορίστου ὑποτακτικῆς ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς ὡς, οὐ μὴ λάβῃς, οὐ μὴ πιστεύσω—ὄχι δὲν θὰ πιστεύσω. Σπανίως δὲ καὶ μετ' ἐνεστώτος ὑποτακτικῆς ὡς, οὐ μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταβαλεῖν. 1

Σημ. Τὸ οὐ μὴ ἐπὶ ἐρωτήσεως συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς β' προσώπου, καὶ σημαίνει ἐπιτονον ἀπαγορευτικὸν ὄλον, οὐ μὴ λάθῃς; = μὴ λαλήσῃς.

§ 306. Μεταξὺ τοῦ οὐ καὶ τοῦ μὴ δυνατὸν νὰ παρεμπέσῃ καὶ ἄλλη λέξις ὡς; οὐ σοὶ μὴ μεθέψομαι, ἀλλ' οὐ ποτε ἐξ ἐμοῦ γε μὴ πάθῃς τὸδε.

§ 307. β. Τὸ μὴ οὐ (μὴ οὐχι) σημαίνει ἀπλῆν ἄρνησιν καὶ οὐχὶ ἐμφαντικὴν ὡς τὸ οὐ μὴ, καὶ συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ υποθετικῆς μετοχῆς, ὅταν προηγῆται ἄρνησις ἢ λέξις ἀρνητικῆ ὡς, οὐχ ὄσιόν σοι ἔστι μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη (Πлт). ἀδύνατον ἦν μὴ οὐ μέγιστα βλάπτειν, οὐκ ἂν ἀξιόπιστος εἶην λέγων μὴ οὐχὶ πρότερον φανείς οἶός εἰμι, δυσάλητος γὰρ ἂν εἶην τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτείρων ἔδραν. 2 Ἔτι δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται τὸ μὴ οὐ, ὅταν τὸ ρῆμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, εἴνε κωλύσεως, ἀπαγορευσεως, ἀρνήσεως καὶ ἐναντιώσεως σημάντικόν μετ' ἀποφατικοῦ τινος μορίου (§ 299) ὡς, οὐ κωλυόμεθα μὴ οὐ βοηθεῖν, οὐδεὶς ἀρνείται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι.

§ 308. Ἐπὶ δὲ τῶν διστακτικῶν προτάσεων (§ 192) συντάσσεται μετ' ὑποτακτικῆς μὲν (ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς), ὅταν τὸ ρῆμα, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, εἴνε ἀρκτικοῦ χρόνου μετ' εὐκτιᾶς δὲ, ὅταν τὸ ρῆμα εἴνε ἱστορικοῦ ὡς, δέδοικα μὴ οὐ θεμιτὸν ἢ φοβούμαι, μὴ οὐκ ἀποθάνῃ· ἔδεδόκειν μὴ οὐκ ἀποθάνοι· ἐφοβείτο μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλείας.

1 Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ οὐ μὴ συντάσσεται δευτέρῳ ἀορίστῳ ὑποτακτικῆς, καὶ ἐν ἑλλείψει αὐτοῦ μέλλοντι ὀριστικῆς· ἀλλ' οὐ πάντῃ ὀρθῶς· διότι ὁ δαυσινὸς κανὼν ὁ ὀρίζων, ὅτι τὸ ὅπως, ὅπως μὴ καὶ οὐ μὴ συντάσσονται μετὰ τοῦ β' ἀορίστου ὑποτακτικῆς καὶ ἐν ἑλλείψει αὐτοῦ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς καὶ οὐδέποτε μετὰ α' ἐνεργ. ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα· διότι τὰ μόρια ταῦτα εὐρίσκονται ἐκείνῃ συντεταγμένα καὶ μετὰ α' ἐνεργητικοῦ ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς.

2 Σημειωτέον ὅτι ἡ πρότασις, εἰς ἣν ἀποδίδεται ἢ μετὰ τοῦ μὴ οὐ ὑποθετικῆ μετοχῆς, ἔχει πάντοτε τὸν δυνατικὸν ἄν.

Σημ. Τὸ οὐ εἶδεται ἐν ταῦθα, ἐν ἄρῃ τῆν ἐννοίαν τῆν ἐκφραζομένην ἐπὶ τῆς δευτακτικῆς προτάσεως· διότι τὸ μὴ μόνον διστακτικὸν ὄν (= μήπως), δὲν δύναται γὰρ πράξῃ τοῦτο· διὸ τὸ μὲν δέδοικα μὴ ἀποθάνῃ λέγει ὁ μὴ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον τοῦ νοσηῦντος (= φοβοῦμαι μήπως ἀποθάνῃ), τὸ δὲ δέδοικα μὴ οὐκ ἀποθάνῃ λέγει ὁ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον αὐτοῦ (= φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀποθάνῃ).

Περὶ ἐπιρρημάτων.

§ 309. Τὰ ἐπιρρήματα, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, ὡς τὰ ἐπιθετὰ τὰ οὐσιαστικά· ὡς, εὖ πράττω, καλῶς λέγω, λίαν πονεῖ. Ἀλλὰ πολλάκις προσδιορίζουσι καὶ τὰ ἐπιθετὰ ἢ καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα ὡς, λίαν ἀγαθός, πάνυ τάπεινός, σφόδρα δριμύς, λίαν πρῶν, πάνυ σαφῶς, ἄλλοθί που, πάλαι ποτέ κλπ. Δυνατὸν δὲ καὶ πλείονα τοῦ ἐνός ἐπιρρήματα νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ῥήμα· ὡς, καλῶς καὶ δικαίως καὶ δεόντως πεποίηκε ταῦτα.

§ 310. Τὰ ἐπιρρήματα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν διαιροῦνται κυρίως εἰς τέσσαρας τάξεις· α) Εἰς τὰ μετὰ ῥημάτων συντασσόμενα. β) Εἰς τὰ μετὰ πλαγίως πτώσεως οὐσιαστικοῦ. γ) Εἰς τὰ μετ' ἐπιθέτων. δ) Εἰς τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων.

Α'. Ἐπιρρήματα μετὰ ῥημάτων συντασσόμενα.

§ 311. Τὰ ἐπιρρήματα προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, κυρίως τετραχῶς, κατὰ τόπον, χρόνον, τρόπον (ποιότητα) καὶ ποσόν, διὸ καὶ ταῦτα εἶνε κυρίως τεσσάρων εἰδῶν : τοπικὰ, χρονικὰ, τροπικὰ καὶ ποσότητος σημαντικὰ.

α. Τοπικὰ ἐπιρρήματα.

§ 312. Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα σημαίνουσι τόπον ἢ ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει, ἥτοι τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν καὶ τὴν εἰς τόπον κίνησιν (§ 130)· συντάσσονται δὲ τὰ μὲν κινήσεως σημαντικὰ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ στάσεως μετὰ τῶν στάσεως· ὡς, οὐρανοθεν ἔρχεται, οἰκάδε πορεύεται. Ἰωμεν ἐκείσε, εἴσω φέρονται, αὐτόθι μένει, Ἀθήνησιν οἰκεῖ, ἐνδον ἦν κλπ.

§ 313. Τὰ μὲν εἰς οὐ καὶ ἠ λήγοντα σημαίνουσι στάσιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν στάσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς οἰ σημαίνουσι κίνησιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· ὡς, καὶ ποῦ ἐστίν οὔτος; ποῦ κεῖται ἡ βίβλος; πῆ στῶ; ποι βῶ; ὅποι ἔλθῃ. Ἄλλ' ἐνίοτε εἴτε διὰ τὴν μετὰ κίνησιν στάσιν, εἴτε διὰ σύμπτυξιν τῶν ἐνοσιῶν, συντάσσονται καὶ ἀντιστρόφως, τὰ

μέν εις οὐ καὶ ἢ μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ρημάτων, τὰ δὲ εις οὐ μετὰ στάσεως· ὡς, ποῦ βάντος; ὅπου βέβηκεν οὐδεὶς οἶδε, πῆ βῶ; πῆ τρέψω; ὅποι γῆς ἔσμεν.

Σημ. Τὸ δὲ ἐνταῦθα, ἔρθα (συνήθως μετὰ τοῦ δὴ) καὶ ἔρθεν λαμβάνονται ἐρίοτε καὶ χρονικῶς οἶον, ἐνταῦθα εἶπεν ὁ Κύρος, ἔρθα δὴ ὁ Θρασύβουλος ἔλεξεν.

§ 314. Σημειωτέον δ' ὅτι, ἐάν ὄλον τόπου τινὸς ἐκφράζεται δι' ἐπιρρήματος καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ συνεκφρασθῇ καὶ μέρος τι αὐτοῦ, τὸ μέρος τοῦτο φέρεται διὰ πλαγίας πτώσεως μετὰ τῆς ταυτοσύμου τῷ ἐπιρρήματι προθέσεως· ὡς, ἀπῆρην Ἀθήνηθεν ἐκ τοῦ Πειραιῶς, ἀπέρχεται οἴκοθεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, κατήρην Ἀθήναζε εἰς τὸν Πειραιᾶ· πορευόμεθα οἴκαδε εἰς Πολεμάρχου, ἐλθόντες οἴκαδε ὡς ἐμέ, μένει οἶκοι ἐν Ἀττικῇ. Ἐάν δὲ καὶ τὸ ὄλον καὶ τὸ μέρος παρίστανται ἐν στάσει προθετοπτῶτως, τὸ μὲν ὄλον φέρεται διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν, τὸ δὲ μέρος δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· ὡς, εὐροις δ' ἂν αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατὰ τὸ Κράνειον.

Σημ. Πολλάκις στάσεως σηματικῶν ἐπιρρήματα συντάσσεται μετὰ κινήσεως σηματικῶν ρήματος, καὶ τὸναντίον κινήσεως σηματικῶν ἐπιρρήματα συντάσσεται μετὰ στάσεως σηματικῶν ρήματος δυνάμει προηγουμένης κινήσεως ἢ στάσεως, ἢ δυνάμει συμπυκτώσεως ἐντιῶν (§ 312, β', 3)· οἶον, ἐνταῦθα κατέφυγε, παρασκευάζεται οἴκαδε κλπ.

β'. Χρονικὰ ἐπιρρήματα.

§ 315. Τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων τὰ μὲν σημαίνουσι χρόνον ἐνεστῶτα, τὰ δὲ παρελθόντα, τὰ δὲ μέλλοντα, τὰ δὲ καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου· διὸ συντάσσονται τὰ μὲν σημαίνοντα ἐνεστῶτα χρόνον μετὰ ρήματος ἐνεστῶτος χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα παρελθόντα μετὰ ρήματος παρωχημένου χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα μέλλοντα μετὰ ρήματος μέλλοντος χρόνου, τὰ δὲ σημαίνοντα καὶ τὰ τρία σημεῖα τοῦ χρόνου μετὰ ρήματος παντὸς χρόνου· ὡς, νυνὶ γράφω, χθὲς ἔγραψα, αὔριον γράψω, ἄρτι ἐπεπαύμην, νῦν γράφω, γράψω, ἔγραψα.

γ'. Τροπικὰ καὶ ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα.

§ 316. Τὰ τροπικὰ καὶ ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντὸς χρόνου ρήματος· ὡς, καλῶς λέγω, λέξω, ἔλεξα, εἴρηκα· ὀρθῶς ποιῶ, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα κλπ.

Σημ. Τὸ μὲν εὖ ποιεῖν, κακῶς ποιεῖν εἶνε ἐνεργητικὰ—δύεργετῆρ, κακοποιεῖν, τὸ δὲ εὖ πάσχειν, κακῶς πάσχειν εἶνε παθητικὰ—εὐερ-

καταείσθαι, κακοποιείσθαι· οὕτως ἔχει καὶ τὸ εὖ λέγειν, κακῶς λέγειν· πρὸς τὸ εὖ ἀκούειν, κακῶς ἀκούειν = εὖ.λογεῖν, κακο.λογεῖν, εὖ.λογεῖσθαι, κακο.λογεῖσθαι· τὸ δὲ εὖ πράττειν εἶνε ἴσον τῷ εὖτυχεῖν, τὸ δὲ κακῶς πράττειν ἴσον τῷ δυστυχεῖν.

δ'. Ἐπιρρήματα ποσότητος.

§ 317. Τὰ ποσότητος ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντὸς χρόνου ρήματος· ὡς, ἀπαξ ἦλθε, πολλὰκις ἐρῶ κλπ. Εἰς τὸ ποσὸν ὑπέχονται καὶ τὰ ἐπιτακτικὰ· ὡς, λῖαν πονῶ, πονήσω, ἐπόνθησα κλπ.

β'. Ἐπιρρήματα μετὰ πλαγίας πτώσεως συντασσόμενα.

§ 318. Τὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται καὶ μετὰ πλαγίας πτώσεως, γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς.

α'. Ἐπιρρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 319. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματά εἰσι τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ μεσότητος, τὰ παρεχόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ γενικῆς συντασσόμενων· ὡς, ἀξίως ἡμῶν αὐτῶν πολεμήσωμεν, τῶν μεγίστων παιδευμῶν ἀπέειρος ἔχουσι κλπ.

Σημ. Τὸ ἔχω, ἦκω καὶ κείμαι καὶ τινὰ ἄλλα μετὰ τροπικῶν ἢ ποιότητος σηματικῶν ἐπιρρήματος λεγόμενα, συντάσσονται μετὰ γενικῆς ἰσοπλάτου, ἢ οἷον, καλῶς ἔχω τοῦ σώματος, εὖ ἦκω φρεσῶν, ἢ Κέρκυρα καλῶς παράπλου κέεται κλπ.

2) Τὰ χρονικὰ· ὡς, ὀψὲ τῆς ὥρας, πηνίκα τῆς ἡμέρας κλπ.

3) Τὰ τοπικὰ· ὡς, ποῦ γῆς, ὅπου γνώμης φέρει, ἔσω, ἐντός, ἔνδον, ἔξω, ἐκτός, ἐγγύς, πλησίον, πόρρω, ἄνω, ἄνωθεν, ἀντικρῦ, πέραν τινός.

4) Τὰ ποσότητος· ὡς, ἀπαξ τῆς ἡμέρας, δις τοῦ μηνός, πολλὰκις τοῦ ἔτους.

5) Τὰ τακτικὰ· ὡς, ἐξῆς τούτων καὶ ἄλλα διηγῆσομαι.

6) Τὰ ἐπικρουπτικὰ· ὡς, κρύφα τῶν στρατιωτῶν, λάθρα τῶν πολεμίων.

7) Τὰ διαιρετικὰ καὶ ἐξαιρετικὰ· ὡς, χωρὶς τῶν ἄλλων, δίχαστόματος, πάντα ἔχει πλὴν ὑγείας.

8) Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ· ὡς, μᾶλλον τῶν ἄλλων, μάλιστα πάντων, πλέον ἐμοῦ, ἥμιστα πάντων.

Σημ. Τὰ συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτῶτως τῷ συγκριτικῷ.

τω, μεσολαβούντος τοῦ ἢ (§ 45, 17, σημ. α.) οἶον, οὐ μᾶλλον ἢ ἐκεῖ-
νον ἀγαμαι, οὐ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνος με ὤρελει· ὡσαύτως καὶ μετὰ ῥήμα-
τος τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως· οἶον, ὤρελῶ μᾶλλον ἢ βλάπτω ἐργαζόμενος.

β'. Ἐπιρρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 320. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ μεσότητος, τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ δοτικῆς συν-
τασσόμενων ὡς, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις, ὁμοφώνως, ὁμολογουμένως τοῖς
εἰρημένοις.

2) Τὰ ἀθροιστικὰ ὡς, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις κλπ.

Τὰ δὲ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε μόνον τὰ ὁ-
μοτικὰ, τὰ ὅποια οἰκώτεροι γραμματικοὶ συγκαταλέγουσιν εἰς τὰς
προθέσεις· τὴν δὲ σύνταξιν αὐτῶν ζητεῖ ἐν § 287.

γ'. Ἐπιρρήματα μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα.

§ 321. Τὰ μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε κυρίως
τὰ ἐπιτακτικὰ, τροπικὰ καὶ ἀριθμητικὰ ὡς, νῆες παντελῶς κεναί, ὁ-
λως σοφός, λίαν ἐπιμελής, σφόδρα δίκαιος, δις ἔν, ἑκατὸν δις.

δ'. Ἐπιρρήματα μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα.

§ 322. Τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα
εἶνε κυρίως τὰ ἐπιτακτικὰ, τοπικὰ καὶ χρονικὰ ὡς, λίαν καλῶς, πύ-
νω σαφῶς, ἔνταυθ' οὗ, πάλαι ποτέ, ἀεὶ ποτε, πάλιν αὖθις, νῦν πρῶ-
τον κλπ.

Σημ. Τὰ ἐπιτακτικὰ ἐπιρρήματα, τιθέμενα μετὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ
τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων, δίδουσι εἰς αὐτὰ εἰρημιαῖα ὑπερθετικοῦ οἶ-
ον, λίαν σοφός = σοφώτατος, πάνυ καλῶς γράφει = κάλλιστα, λίαν τα-
χέως τρέχει = τάχιστα, κλπ.

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

§ 323. Πάντα τὰ ἐπιφωνήματα συντάσσονται μετὰ τῶν πτωτι-
κῶν καὶ οὐδὲν σχεδὸν μετὰ τῶν ρημάτων διακρούνται δὲ ὡς πρὸς
τὴν σύνταξιν εἰς δύο, εἰς τὸ κλητικὸν καὶ εἰς τὰ παθηματικὰ.

α) Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα συντάσσεται μετὰ κλητικῆς, καὶ τί-
θεται ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων οἶον, ὦ φίλε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὦ ἄν-
δρες δικασταί, ὦ λέγων εὐχερῶς ὅ, τι ἂν βουληθῆς.

β) Τὰ παθηματικὰ ἐπιφώνημα συντάσσονται διχῶς : 1) μετ' ὁ-
μοιαστικῆς ἢ κλητικῆς, σημαίνουσης τὸ πάσχον πρόσωπον οἶον, ὦ

πληρών ἐγώ! οἴμοι τάλας! ὦ μοι ἐγὼ τί πάθω! φεῦ, φεῦ, μῆτερ
 ἄθλια. 2) Μετὰ γενικῆς σημαίνουσης τὸ αἷτιον τοῦ ψυχικοῦ παθή-
 ματος· οἶον, φεῦ τῆς ἀνοίας! ὦ τῆς μωρίας! βαβαί τῆς κακίας!
 οἴμοι τῶν κακῶν! 3) μετὰ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς, σημαίνουσης τὸ
 πάσχον πρόσωπον· οἶον, οἴμοι τῷ ταλαιπώρῳ! οὐαί μοι! αἶ με δευ-
 λήν!

Σημ. Ἡ γενικὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ ἐπιφωρήματος· οἶοι, τῆς
 δυστυχίας! τῆς ἀναιδείας!

Περὶ συνδέσεως λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν.

§ 324. Σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρὸς ἐντελῆ ἔκφρασιν τῶν ἡμετέ-
 ρων διανοημάτων ἢ βουλευμάτων ἀναγκάζωμεθα νὰ συνάπτωμεν λέ-
 ξιν μετ' ἄλλης λέξεως, ἢ πρότασιν μετ' ἄλλης προτάσεως, ἢ κῶλον
 μετ' ἄλλου κώλου, ἢ περίοδον μετ' ἄλλης περιόδου, ἢ παράγραφον
 μετ' ἄλλης παραγράφου.

§ 325. Ἡ σύνδεσις εἶνε διττὴ, ἐξωτερικὴ (κατὰ παράταξιν), ἢ
 ἐσωτερικὴ (καθ' ὑπόταξιν). Καὶ ἐξωτερικὴ μὲν λέγεται ἡ σύνδεσις,
 ὅταν ἰσοδύναμοι προτάσεις παρατίθωνται ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἄλλήλων
 οὕτως, ὥστε ἡ μία δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἄνευ τῆς ἑτέρας· ὡς, δια-
 λέγεται καὶ περιπατεῖ, ζῆ ἢ ἀπέθκεν, οὔτε εἴρηκα οὔτε λέγοιμι. ἄν-
 ἔσωτερικὴ δέ, ὅταν ἡ μία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἄλλης οὕτως, ὥστε
 ἄνευ αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· ὡς, ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός, οὐχ ὄ-
 ρξ· ἐὰν ᾗς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής.

§ 326. Αἱ ἐσωτερικῶς λοιπὸν συνδεόμεναι προτάσεις εἶνε δύο εἰ-
 δῶν, κύριαι (πρωτεύουσαι) καὶ ὑποταγεῖς (δευτερεύουσαι)· καὶ κύριαι
 μὲν λέγονται αἱ σημαίνουσαι τὴν κυρίαν ἔννοιαν, ὑποταγεῖς δὲ αἱ ση-
 μαίνουσαι τὴν ὑποδεεστέραν, ἣτις τίθεται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς
 κυρίας· ὅθεν ἐν ταῖς ἀνωτέρω προτάσεσιν αἱ μὲν οὐχ ὄρξ καὶ ἔσει πο-
 λυμαθής, εἶνε κύριαι, αἱ δὲ· ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός καὶ ἐὰν ᾗς φιλομα-
 θής, εἶνε ὑποταγεῖς.

Σημ. Δυνατὸν ἐν τῇ αὐτῇ περιόδῳ ἢ ἐν τῷ αὐτῷ κώλῳ νὰ ὑπάρ-
 χωσι δύο ἢ καὶ πλεονεκές κύριαι προτάσεις, καὶ δύο ἢ πλεονεκές ὑπο-
 ταγεῖς· δυνατὸν δὲ καὶ ἀπὸ ὑποταγοῦς προτάσεως νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη
 ὑποταγεῖς.

§ 327. Ἀπχσι δὲ αἱ ἰσοδύναμοι προτάσεις, εἴτε κύριαι εἶνε εἴ-
 τε ὑποταγεῖς, λέγονται ὁμοταγεῖς (ὁμοειδεῖς) καὶ συνδέονται ἐξωτε-
 ρικῶς.

§ 328. Εἶδη δὲ τῆς συνδέσεως εἶνε δέκα· διὸ καὶ δέκα εἶδῶν προ-

τάσεις ὑπάρχουσι, συμπλεκτικαί, διαζευκτικαί, ἀντιθετικαί ἢ ἐναντιωματικαί, συμπερασματικαί, αἰτιολογικαί, εἰδικαί, ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί καὶ τελικαί· συνδέονται δὲ διὰ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων. Ἐνταῦθα δὲ θέλομεν ἐξετάσει τὰς πέντε πρώτας, τὰς δὲ ἄλλας ἐξητάσαμεν ἐν τῷ περὶ ἐγκλίσεων (§ 137—197).

α. Συμπλεκτικαὶ προτάσεις.

§ 329. Αἱ συμπλεκτικαὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων, καὶ, τέ, καταφατικῶς, οὔτε—οὔτε, μήτε—μήτε, ἀποφατικῶς· οἶον, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, αἱ Μυκῆναι ἢ Σπέρτη τε· οὔτε γράμματα οἶδεν, οὔτε νεῖν ἐπίσταται· μήτε γέλωτα προπετῆ στέργε, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου.

§ 330. Ἀποφατικὴ σύνδεσις γίνεται καὶ διὰ τοῦ οὐδέ καὶ μηδέ, ἀλλὰ μετ' ἐπιδοτικῆς συνήθως ἐννοίας καὶ σπανίως μεθ' ἀπλῆς ἀποφατικῆς· οἶον, ἐλπίζω οὐδέ τοὺς πολεμίους μενεῖν ἔτι—οὐ μόνον τοὺς ἄλλους, ἀλλ' οὐδέ τοὺς πόλεμλους· οὐδ' Ἑρκλῆς πρὸς δύο· πρὸς σοῦ οὐδ' ἐμοῦ φράσω—καὶ οὐκ ἐμοῦ· ὁ μῦθ' εἶπεν τιμὴ θεμῖς.

§ 331. Ὁ μὲν καὶ προτάσσεται τῆς λέξεως, ἣν συνδέει, ὁ δὲ τὴ ἐπιφέρειται διὸ ὁ μὲν καὶ λέγεται προτακτικός, ὁ δὲ τὴ ἐπιτακτικός. Σημειωτέον δὲ ὅτι, ἀρκτικός ὢν ὁ καὶ, ἀπαιτεῖται καὶ ἕτερον κατ' οἶον, καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφοῦσι. Πολλὰκις δὲ τίθενται καὶ ἐκ παραλλήλου, προτασσόμενος ὁ τὴ καὶ ἐπιφερόμενος ὁ καὶ πρὸς σφικτοτέρων σύνδεσιν· οἶον, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

§ 332. Ἐὰν δὲ μετ' ἀποφατικῆν πρότασιν ἐπιφέρηται ἄλλη καταφατικῆ, αὕτη συνδέεται διὰ τοῦ τέ ἢ καὶ ἢ δέ· οἶον· οὔτε ἐπινεύσαι ἠθέλησεν ἐσίγα τε· ὤμοσαν μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοι τε ἔσεσθαι· οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀπέτυχε καὶ τὴν φιλίαν διετήρησεν· οὔτε γραμματικῆν ἀνέγνω, διδάσκειν δὲ ἐπιχειρεῖ.

§ 333. Οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι συνδέουσιν ὁμοειδῆ κατ' ἐννοίαν· διὸ συνδέουσιν οὐ μόνον ὁμοειδῆ μέρη λόγου· οἶον, Σωκράτης καὶ Πλάτων γράφουσι, χρήματα καὶ στρατιώτας πέμπει, ἐγὼ καὶ σὺ περιπατοῦμεν, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, γυνὴ καὶ αἰεὶ· ἀλλὰ καὶ ἕτεροειδῆ, ὅταν εἶνε τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἥγουν ὄνομα μετὰ ἀναφορικῆς μετοχῆς ἢ ὀνοματικῶν ἀπαρεμφοῦτον ἢ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, καὶ ἐπιθέτον ἢ ἐπίρρημα μετὰ μετοχῆς ἢ ἐμπροθέτου τινός, καὶ ἐμπρόθετον μετὰ μετοχῆς· οἶον, τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἐγούσιν, ἢ δειλίᾳ καὶ τὸ δεδιέναι προδότης τῆς πατρίδος ποιεῖ, ἐγὼ

καὶ ὅστις βούλεται, κοινῇ τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἐπαμύ-
 νουσαν διετέλεσαν παρέχοντες, εὐδαιμόνως καὶ ἡσυχος ζῆν, ἀφοβῶς
 καὶ μετὰ παρηγοίας λαλεῖ, διὰ τὸ φιλεῖν καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχων.

§ 334. Εἰς τὴν συμπλεκτικὴν σύνδεσιν ὑπάρχει καὶ ἡ κλιμα-
 κωτὴ καλουμένη σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τῶν οὐ μόνον—ἀλλὰ καὶ,
 ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ τι μείζον εἰς ἔλαττον, ἢ τοῦναντίον
 ἔλαττόν τι εἰς μείζον· οἷον, οὐ σοὶ μόνον λοιδορησεται, ἀλλὰ καὶ ἐ-
 μοί. Ναυσικύδης οὐ μόνον ἑαυτὸν καὶ οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τού-
 τοις καὶ ὅς πολλὰς.

§ 335. Ἀντὶ τοῦ οὐ μόνον τίθεται πολλάκις ἐπὶ μὲν καταφατι-
 κῆς ἐννοίας τὸ οὐχ ὅτι· οἷον, οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν,
 ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ—οὐ μόνον ὁ Κρίτων ἡσύχαζεν, ἀλλὰ καὶ οἱ
 φίλοι αὐτοῦ—καὶ ὁ Κρίτων καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἡσύχαζον. Ἐπὶ δὲ
 ἀποφατικῆς τίθεται τὸ οὐχ ὅπως· οἷον, ἡ δὲ γῆ οὐχ ὅπως καρπὸν ἡ-
 νεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν φρεάτων ἐπέλιπεν—οὐ μόνον ἡ
 γῆ οὐκ ἔδωκε καρπὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐπέλιπεν—οὔτε ἡ γῆ ἔδω-
 κε καρπὸν, οὔτε τὸ ὕδωρ τῶν φρεάτων ἦν.

§ 336. Ἀντὶ τῶν οὐ μόνον, οὐχ ὅτι, οὐχ ὅπως τίθενται τὰ μὴ
 μόνον, μὴ ὅτι, μὴ ὅπως, ὅταν ἡ φύσις τῆς συντάξεως ἀπαιτῇ τὸ μὴ
 καὶ οὐχὶ τὸ οὐ· οἷον, ἀποδέχου τῶν ἐταίρων μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς
 κηκοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦν-
 τας· μὴ ὅτι θεός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι οὐ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας·
 μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ρυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε.

§ 337. Ἐὰν δὲν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἀρθῶσιν ἀμφοτέρων τῶν προτά-
 σεων αἱ ἐννοιαὶ, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οὐ, ἐν δὲ τῇ
 δευτέρᾳ τίθεται μετὰ τὸν ἀλλὰ ὁ οὐδὲ ἀντὶ τοῦ· καὶ· οἷον, οὐ μόνον
 γράμματα οὐκ οἶδεν, ἀλλ' οὐδὲ νεῖν ἐπίσταται· οἱ δὲ οὐχ ὅσον οὐκ
 ἠμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν· οὐκ ἂν ἡμεῖς ἐργαζοίμεθα μὴ ὅτι τὴν
 τούτων, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἡμετέραν. Δὲν ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ οὐ ἐν
 τῇ πρώτῃ προτάσει, ὅταν τὸ ρῆμα αὐτῆς εἴνε ἀρνητικὸν ἢ ὅταν αὐτῇ
 φέρηται διὰ τῶν ἀρνητικῆν ἐννοίαν ἐχόντων οὐχ ὅπως, μὴ ὅπως, οὐχ
 οἷον (§ 335)· οἷον, οὐχ ὅτι τῶν ὄντων ἀπεστερήμην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἔ-
 ζων (Δημ.)· οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ
 δουλείας μετρίας ἠξιώθημεν τυχεῖν (Ἰσχυρ.)—οὐ μόνον οὐ· μὴ ὅπως
 ὀρχεῖσθαι ἐν ρυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε.

§ 338. Ὅταν μετ' ἀποφατικὴν πράξιν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐπενεχθῇ
 καὶ ἑτέρα ἀποφατικὴ δυσκολωτέρα καὶ ἐπιπονωτέρα τῆς πρώτης,
 φέρεται αὕτη διὰ τοῦ μὴ ὅτι ἢ οὐχ ὅπως, ἅπερ τότε ἰσοδυναμοῦσι τῷ
 πολλῷ μᾶλλον· οἷον, διὰ τὸν χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μὴ ὅτι ἀνιρρεῖσθαι

τοὺς ἀνδρας δυνατὸν ἦν—οὐδὲ νὰ πλεύσωσιν ἤτο δυνατὸν, πολλὰ δὲ μᾶλλον νὰ σηκώνωσι τοὺς νεκρούς· οὐδὲ ἐστάναι χαμαί, οὐχ ὅπως βιάζοιεν ἠδύνατο.

Β'. Διαζευκτικαὶ προτάσεις.

§ 339. Αἱ διαζευκτικαὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ, ἢτοι—ἢ, εἴτε—εἴτε, ἐάντε—ἐάντε, ἄντε—ἄντε, ἦντε—ἦντε· σημαίνουσι δὲ διάζευξιν (χωρισμὸν) δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν. Ἰ διὸ μεταχειρίζομεθα αὐτάς, ὅταν θέλωμεν ἐκ. δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν νὰ θέσωμεν μίαν, καὶ νὰ ἀρωμεν τὰς λοιπὰς· οἶον, ἢ ζωὴ ἢ θάνατος, εἰς ἀρχὸς ἀνήρ ἐστω, ἢ Αἴας ἢ Ἰδουμενεὺς ἢ Δίος Ὀδυσσεύς.

§ 340. Ὁ ἢ τίθεται δις ἢ πολλὰκις κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου, ἀλλὰ ὁ πρῶτος δύναται καὶ νὰ παρλειφθῆ, ὅταν δὲν ἀπαιτῆται ἔμφρασις· οἶον, δὲς μοι χρυσὸν ἢ ἀργυρον ἢ τι τῶν πολυτίμων.

§ 341. Ὁ ἦτοι προτάσσεται τοῦ ἢ, καὶ τίθεται, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῆ τὸ πρῶτον τῶν διαζευγνυμένων μερῶν· οἶον, ἦτοι ἀγαθὸς ἢ φαῦλος.

§ 342. Οἱ σύνδεσμοι εἴτε—εἴτε, ἐάντε—ἐάντε, ἄντε—ἄντε, ἦντε—ἦντε τίθενται, ὅταν ἡ ἐκλογή τῶν διαζευγνυμένων θεωρῆται ἀδιάφορος, καὶ αἱ ἐννοιαὶ εἶνε ὑποθετικαί· συντάσσονται δὲ ὁ μὲν εἴτε μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς ἢ καὶ ὑποτακτικῆς (ἐπὶ διαπορήσεως), εἴτε δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς· οἱ δὲ λοιποὶ μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 159, δ')· οἶον, εἴτε εὐγενὴς πέφυκας, εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ· εἴτε ἐκ φύτεως μνημονες εἶεν οἱ παῖδες, εἴτε καὶ τούναντιον ἐπιλήσμονες· ἐβουλεύοντο εἴτε κατακᾶσσωσι τοὺς ἀνδρας, εἴτ' ἄλλο τι χρῆσῶνται· εἴτ' ἀρα καὶ χρῆσιμόν τε νομίζων αὐτὸν εἶναι, εἴτε καὶ ἀσφαλέστερον οὕτως ἡγούμενος· ἐάν τε βούλη, ἐάντε μὴ· ἄντε ἀρχων, ἄντε ιδιώτης ὡς τυγχάνη· ἦντε πρὸς ἔω, ἦντε πρὸς ἐσπέραν, ἦντε πρὸς ἀρχτον, ἦντε πρὸς μεσημβρίαν ἀρξῆται πορεύεσθαι. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τοῦ κᾶν(τε)—κᾶν(τε)· οἶον, κᾶν ρῆγμα ἢ κᾶν στρέμμα κᾶν ἄλλο τι.

Γ'. Ἀντιθετικαὶ ἢ ἐναντιωματικαὶ προτάσεις.

§ 343. Αἱ ἀντιθετικαὶ ἢ ἐναντιωματικαὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν ἀντιθετικῶν ἢ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, μὲν—δέ, μὲν—ἀλλὰ, μὲν—ὁμως, μὲν—ἀλλ' ὁμως,

1 Οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ἔλεγον καὶ διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι διαζευγνύουσι μὲν τὰς ἐννοίας, συνδέουσι δὲ τὰς προτάσεις.

μέν—ὅμως δέ, μέν—μέν τοι (γε), μέν—μήν, μέν—γε μήν· σημαί-
 νουσι δέ ἀντιθεσιν ἢ ἐναντίωσιν δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν· οἷον, ὁ
 μέν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά· Τυδεὺς μικρὸς μέν ἦν δέμας,
 ἀλλὰ μαχητὴς· ἡ φύσις βούλεται μέν, οὐ μέν τοι δύναται· πᾶνυ μέν
 οὐκ ἠθέλεν, ὅμως δ' ἠναγκάσθη ὁμολογήσαι κλπ.

§ 344. Ἡ ἀντιθεσις λοιπὸν γίνεται διὰ τοῦ μὲν προηγουμένου
 καὶ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ἀπαξ ἢ πολλακίς κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λό-
 γου ἐπὶ μετρίας ἀντιθέσεως, ἐπὶ δὲ ἰσχυρᾶς ἐπιφέρεται ὁ ἀλλά, ὅ-
 μως, ἀλλ' ὅμως, ὅμως δέ, μέντοι, μήν, γε μήν, οὐ μήν, οὐ μήν
 ἀλλά.

§ 345. Ὁ μὲν τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ τοῦ δὲ καὶ μάλιστα μετὰ
 τοῦ οὖν (= μέν οὖν) ἢ, ὅταν μετὰ τὸ πρῶτον μέν, ἐπιφέρεται τὸ εἶτα
 ἢ ἔπειτα, διότι ταῦτα συνήθως τίθενται ἄνευ τοῦ δὲ· οἷον, αἰσχυν-
 θεῖν γὰρ ἂν, εἰ, τῶν μὲν ἄλλων μὴδὲ τοὺς θεοὺς ἀναμαρτήτους εἶ-
 ναι νομιζόντων, αὐτὸς τολμῶν λέγειν, ὡς οὐδὲν πώποτε πεπλημμε-
 λήκαμεν· πρῶτον μέν οὖν εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς· πρῶτον σκε-
 πτέον τοῦτο, εἶτα ἢ ἔπειτα ἔχεινο. Καὶ τούνκντιον τίθεται ὁ δὲ, ἄ-
 νευ τοῦ μὲν, ὅταν ἐκ τῆς ἀσφαλεῖας τοῦ λόγου εὐκόλως ἐννοῆται, ἢ
 ὅταν εἶνε μεταβατικὸς ἢ προσθετικὸς· οἷον, ἐδίδασκας γράμματα, ἐ-
 γὼ δὲ ἐφοίτων—οὐ μέν ἐδίδασκας γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων· βού-
 λομαι δὲ εἰπεῖν.

§ 346. Εἰς τὴν ἀντιθετικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κατ' ἄρσιν
 καὶ θέσιν σύνδεσις, ἥτις γίνεται διὰ τοῦ οὐ—ἀλλά, μὴ—ἀλλά, ὅ-
 ταν εἶνε ἀνάγκη ἐκ δύο ἐννοιῶν νὰ ἀρθῇ ἡ πρώτη καὶ νὰ τεθῇ ἡ δευτέ-
 ρα· καὶ αἶρεται μέν ἡ ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ, τίθεται δὲ ἡ ἔχουσα τὸν
 ἀλλά, ὅσας διὰ τοῦτο ἐνταῦθα καλεῖται θετικὸς· οἷον, μέτρον δὲ
 αὐτῶ οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν· ἀγάπα μὴ τὴν ὑπερβάλλου-
 σαν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπόλαυσιν.

Σημ. Ὅθεν ἡ μὲν ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ πρότασις λέγεται ἄρσιν
 καὶ προηγείται· ἡ δὲ ἔχουσα τὸν ἀλλά θέσις καὶ ἐπιφέρεται· πολλα-
 κίς ὅμως προηγείται ἢ θέσις καὶ ἐπιφέρεται ἡ ἄρσις· ἀλλὰ τότε ὁ ἀλ-
 λά μετατίθεται εἰς τὴν ἄρσιν, τιθέμενος πρὸ τοῦ οὐ ἢ τοῦ μὴ (= ἀλλ'
 οὐ, ἀλλὰ μὴ), καὶ ἰσοδυναμεῖ τῶ καὶ (= καὶ οὐ, καὶ μὴ)· οἷον, οἱ
 ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τύχην ἐτίκησαν—οὐ
 διὰ τὴν τύχην, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν ἐτίκησαν—οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι'
 ἀρετὴν καὶ οὐ διὰ τὴν τύχην ἐτίκησαν· εἶναι βούλομαι τὰ περὶ τὴν ἐσθῆ-
 τα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής—μὴ καλλωπιστής, ἀλλὰ φιλό-
 καλος—φιλόκαλος καὶ μὴ καλλωπιστής.

Δ'. Συμπερασματικαὶ προτάσεις.

§ 347. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις εἶνε ὑποταγεῖς καὶ συνδέονται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων οὖν, τοίνυν, ἄρα, ὥστε κλπ. σημαίνουσι δὲ συμπέρασμα προηγουμένων σχέσεων ἢ συνέπειαν προηγουμένων πράξεων· διὸ οἱ συμπερασματικοὶ ἢ συλλογιστικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο μερῶν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον περιέχει τὰς ἐνεργηθείσας πράξεις, τὸ δὲ δεύτερον, τὸ συμπέρασμα (τὴν ἀκολουθίαν), καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται συμπερασματικὴ ἢ συλλογιστικὴ πρότασις· οἶον, ἀναρχία οὖν καὶ ἀδοξία ἐνόμιζεν ἡμᾶς ἀπολέσθαι· δεῖ οὖν πολὺ τοὺς ἀρχοντας ἐπιμελεστέρους εἶναι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν· εἴ εἰσι βῶμοι, εἰσι καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσι βῶμοι, ἄρα καὶ θεοί· ταχὺ δὲ τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ὁ Κύρος ἀνηλώκει, ὥστε ὁ Ἀστυάγης οὐκ εἶχεν αὐτῷ συλλέγειν θηρία κλπ.

Ε'. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

§ 348. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἶνε ὑποταγεῖς καὶ συνδέονται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτι, διότι, γὰρ κλπ. σημαίνουσι δὲ αἷτιον αἰτιατοῦ τινος· διὸ οἱ αἰτιολογικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο προτάσεων, ἐκ τῆς σημαίνουσας τὸ αἷτιον καὶ ἐκ τῆς σημαίνουσας τὸ αἰτιατόν· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὸ αἷτιον εἶνε ἡ κυρία, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ αἰτιατόν ἢ ὑποταγῆς καὶ ἔχει τοὺς αἰτιολογικοὺς συνδέσμους· τίθενται δὲ αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἰς ὀριστικὴν (συνήθ.)· διότι, ἵνα προκύψῃ αἰτιατόν (ἀποτέλεσμα), πρέπει τὸ αἷτιον νὰ εἶνε πραγματικὸν καὶ ἀληθές· οἶον, ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός, οὐχ ὄψ· μὴ λέγε ταῦτα· οὐ γὰρ ἀνέξομαι κλπ.

Σημ. Τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ὁ μὲν ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ αἰτιολογοῦσιν ἀνωτέρω τὰ κατωτέρω, ὁ δὲ γὰρ, διότι καὶ καθότι τὰ ἀνωτέρω, οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τὰ ἀνωτέρω· ὁ δὲ ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ λαμβάνονται κατὰ λάκκας καὶ χρονικῶς.

Περὶ συντακτικῶν σχημάτων.

§ 349. Σχῆμα συντακτικὸν ἰ λέγεται τὸ ἰδιώμα, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες γράφοντες ἢ λαλοῦντες χάριν ἐμπέσεως ἢ συντομίας παρέβαινον ἑκουσίως καὶ ἐν γνώσει τοὺς συνήθει· καὶ κοινὸς κανόνας τῆς συντάξεως, διὸ διαφέρει τὸ συντακτικὸν σχῆμα τοῦ σολοικισμοῦ, καθότι τὸ μὲν σχῆμα εἶνε μὲν παρέχασίς τῶν συντακτικῶν κανόνων,

1 λέγεται συντακτικὸν πρὸς διάκρισιν τοῦ ρητορικοῦ καὶ γραμματικοῦ σχήματος.

ἐκουσία ὅμως καὶ εὐχρηστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὁ δὲ σολοικισμὸς εἶνε παρὰ βασίς ἀκουσία καὶ ἀχρηστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. 1. Εἶδη δὲ τῶν σχημάτων εἰσι κυρίως ὅκτω, ὑφ' ἃ ὑπάγονται ἕτερα εἰδικώτερα σχήματα.

A'. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.

§ 350. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν λέγεται τὸ ἴδιωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ ἡ σύνταξις γίνεται κατ' ἐννοίαν καὶ οὐχὶ κατὰ λέξιν. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο, εἰς τὸ κατὰ τὸ νοούμενον ἢ σημαίνόμενον, καὶ εἰς τὸ συνώνυμον.

α) Σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον ἢ κατὰ τὸ σημαίνόμενον λέγεται, ὅταν τὰ περιληπτικά καὶ περιεκτικά ὀνόματα, ἐν ἐνικῶ ἀριθμῶ ὄντα, συντάσσωνται μετὰ πληθ. ῥήματος ἢ ἐπιθέτου καὶ μάλιστα μετοχῆς (§ 15,2, § 35). οἷον, ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο, ἡ πληθὺς ἔφασαν, τὸ πληθὺς οἶονται, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, ὁ δόχλος ἠθροίσθη θαυμάζοντες, τὸ στρατεύμα ἐπορίζετο σίτον κόπτοντες τοὺς βούς καὶ ὄνους, φάλαγγες ἐλπομενοι, ἡ βουλὴ ἠσυχίαν εἶχεν οὐκ ἀγνοοῦντες.

β') Σχῆμα κατὰ τὸ συνώνυμον λέγεται, ὅταν τὰ ἐπιθέτα ἢ αἰ μετοχαὶ δὲν τίθωνται κατὰ τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος τοῦ συνώνυμου αὐτῶν οἷον, φίλε τέκνον, ἀντὶ φίλε υἱὲ ἢ παι, βρέφος εἰσορῶ φέροντα τόξον, ἀντὶ παῖδα φέροντα, τὸ μειράκιον ἐγένετο καλός. Εἰς τοῦτο τὸ σχῆμα ἀνάγουσι καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις λεγόμενον, ἀντὶ τὸ νόσημα λεγόμενον ἄλλ' οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ θεωροῦσι τὴν μετοχὴν λεγόμενον αἰτιατικὴν ἀπόλυτον.

§ 351. Τὸ κατὰ σύνεσιν σχῆμα ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὰ ἀναφορικά καὶ δεικτικά οἷον, τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἱ ὄρμου· καὶ τὸ Ἀρκαδικόν, ὧν ἤρχε Κλεάνωρ πλήθει, οἵπερ δικάσουσι· πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἵγε ἐμὲ ὑπῆρξαν ἄδικα ποιῶντες (Ἡρδ.).

B'. Σχῆμα Ἀττικόν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις.

§ 352. Σχῆμα Ἀττικόν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις λέγεται τὸ ἴδιωμα τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, καθ' ὃ πληθυντικά οὐδέτερα ὑποκείμενα συντάσσονται μεθ' ἐνικῶ ῥήματος (§ 15,1) οἷον, τὰ πράγματα ἐστὶ δεινά, ταῦτα εἴρηται μοι.

1. Βαρβαρισμὸς μὲν εἶνε παράβασις τῶν τεχνολογικῶν κανόνων, σολοικισμὸς δὲ παράβασις τῶν συντακτικῶν· βαρβαρισμὸς μὲν ἀμάρτυμα περὶ λέξιν, σολοικισμὸς δὲ ἀμάρτυμα περὶ λόγον (Γαζ.).

§ 353. Ἐπιπλέον καὶ μάλιστα ἐπὶ ἐμφύχων ἢ ἐπὶ ἐννοίας πληθῆος ἢ ἐκτάσεως εὐρίσκονται πληθυντικά οὐδέτερα ὑποκείμενα καὶ παρὰ τοὺς Ἀττικοὺς συντεταγμένα καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· οἶον, τὰ τέλη (=οὐ ἐν τέλει) τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχοντο αὐτοῖς, τὰ μειράκια κάτεφρόνησαν, φανερά ἦσαν καὶ ἴππων καὶ ἀνθρώπων ἴχνη πολλὰ, ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Σουενέσιος βασιλεία.

Σημ. Ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται ἀττική, διότι μετεχειρίζοντο αὐτῆν οἱ Ἀττικοί· ἀλλ' εὐρηταί ἐπίσης καὶ παρ' Ὀμήρῳ καὶ Ἰωάν. οἶον, δοῦρα σέπηπε.

Γ'. Σχῆμα Βοιώτιον ἢ Πινδαρικόν.

§ 354. Σχῆμα Βοιώτιον ἢ Πινδαρικόν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ πληθυντικά ὑποκείμενα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους συντάσσονται μεθ' ἐνικοῦ ῥήματος· οἶον, ὕμνοι τέλλεται.

Σημ. Ὁρομάζεται δὲ Βοιώτιον τὸ σχῆμα τοῦτο, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὸ οἱ Βοιωτοὶ (Αἰολεῖς)· ἀλλ' εὐρηταί καὶ παρ' Ὀμήρῳ (ἐν ὕμνοις), Ἡοῖδῳ καὶ Ἡροδότῳ.

Δ'. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιόπτωτον.

§ 355. Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιόπτωτον καλεῖται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ τὸ ὅλον ἐν ταῖς διαιρέσεσι καὶ ἐπιμερισμοῖς ἀντὶ τὰ τεθῆ κατὰ γενικὴν διαιρητικὴν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ φυσικωτέρα σύνταξις, τίθεται ὁμοιοπτώτως τοῖς μέρεσιν ἢ τῶν μέρει· οἶον, οἱ δὲ κληρὸν ἐσημῆσαντο ἕκαστος· οὗτοι μὲν ἄλλος ἄλλο λέγει· οἱ πολέμιοι οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο (§ 227, β'), ἀντὶ τῶν πολεμίων οἱ μὲν κτλ.

Σημ. Τὸ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος συντάσσονται ὅτε μὲν μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος συμφωνοῦντος πρὸς τὸ ὅλον, ὅτε δὲ μετὰ ἐνικοῦ συμφωνοῦντος πρὸς τὸ μέρος.

Ε'. Σχῆμα ἐφέλξεως ἢ ἀφομοιώσεως.

§ 356. Ἐφέλξις ἢ ἀφομοίωσις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ χάριν συντομίας ἢ εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως δύο προτάσεις ἢ λέξεις ἀνόμοιαι ἔλκονται πρὸς ἀλλήλας οὕτως, ὥστε ἢ ἡ ἡγουμένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἐπιφερομένην, ἢ τοῦναντίον ἢ ἐπιφερομένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἡγουμένην.

§ 357. Ἡ ἐφέλξις γίνεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν κατὰ τρεῖς μάλιστα τρόπους, καὶ εἶνε ἰδίως τῶν Ἀττικῶν.

α) Όταν τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν, ἢν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, εἰς ὃ ἀποδίδεται, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας· οἷον· ἀπολαύω τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω· χρώματι βιβλίοις οἷς ἔχω, ἀντὶ ἃ ἔχω. Καὶ ἐλλείπει τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, μὲνηματι ὧν ἐπραξάμην = τῶν πράξεων; ἃς ἐπραξάμην. Καὶ ἐμπροθέτως· οἷον, εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, ἀντὶ ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει.

Σημειῶσαι δὲ δεῖ ἢ πρόθεσις τοῦ παραλειπομένου δεικτικοῦ μεταβαίνει εἰς τὸ ἀναφορικὸν· οἷον, εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει = εἰσφέρετε ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει.

§ 358. Ἴνα γένηται δὲ αὕτη ἢ ἐφέλιξις, πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐγκαιρὴ δεικτικὴ ἀντωνυμία, καὶ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως νὰ συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς, τὸ δὲ ἀναφορικὸν νὰ εἶναι ἀντικείμενον καὶ νὰ προσδιορίζῃ οὐδιωδῶς τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικόν.

β) Όταν τὸ ἀναφορικὸν τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ· οἷον, Στυγὸς ὕδωρ, ὃς μέγιστος ὄρκος· πόλεις εἰσὶν ἐκεῖναι, οὓς φωλεοὺς εἶναι νομίζεις· τὸν οὐρανόν, οὓς πόλους καλοῦσιν· λόγοι εἰσὶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν· παρέστη φόβος, ἢν αἰδῶ εἶπομεν.

§ 359. Γίνεται δὲ ἢ τοιαύτῃ ἐφέλιξις, ὅταν τὸ μὲν ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως εἶναι ἐκ τῶν δεχομένων κατήγορούμενον (εἶναι, γίνεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι κλπ.), τὸ δὲ ἀναφορικὸν εἶναι ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον, τὸ δὲ κατήγορούμενον αὐτῆς εἶναι οὐσιαστικόν καὶ ἐπιφέρεται.

§ 360. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐφέλιξεως γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν· οἷον, κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο, ἀντὶ οὗτος (ὁ πόλεμος) ἐγένετο κίνησις μεγίστη· ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη, ἀντὶ αὐταῖ (αἱ πύλαι) ἦσαν δύο τείχη κλπ.

γ) Όταν τὸ ἀναφορικὸν ἔλκον τὸ ἀναφερόμενον μεταφέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πρότασιν καὶ πτώσιν· οἷον, οὗτος ἐστὶν ὃν εἶδες ἄνδρα = οὗτος ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, ὃν εἶδες. Καὶ κατ' ἀντιστροφὴν τῶν προτάσεων· οἷον, ὃν εἶδες ἄνδρα οὗτος ἐστὶν. Μελέαγρος τὰς τιμὰς ἃς ἔλαβε φανεραῖ = αἱ τιμαί, ἃς ὁ Μελέαγρος ἔλαβε, φανεραί.

Σημ. Ἐπὶ ταύτης τῆς περιπτώσεως τὸ ἄρθρον τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐν τῇ ἐφέλιξει παραλείπεται, ἀλλὰ μόνον, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται μετὰ τὸ ἀναφορικὸν (ὄρα τὰ ἄνω παραδείγματα).

§ 361. Ἡ ἐφέλιξις αὕτη γίνεται συνήθως ἐν τῇ φράσει, οὐδεὶς ἐ-

στιν ὅστις οὐ· οἶον, Γοργίας οὐδενὶ ὄτω οὐκ ἀπεκρίνατο—οὐδείς ἦν, ὄτω Γοργίας οὐκ ἀπεκρίνατο· οὐδένα κίνδυνον ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν· οἱ πρόγονοι—οὐδείς κίνδυνός ἐστιν, ὄντινα οὐχ ὑπέμειναν· οὐκ ἐστιν ἦντινα οὐκ ἤρξεν ἀρχήν.

§ 362. Ἐφελξις εἶνε καὶ ὅταν τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθηται κατὰ τὴν πτώσει, ἢν ἀπαιτεῖ τὸ ρῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτώσει, ἢν ἀπαιτεῖ ἡ μετοχὴ αὐτῆς· οἶον, τείχος, ὃ ποτε Ἀκαρναῖνες τειχισάμενοι, κοινῶ δικαστηρίῳ ἐχρώντο· νῦν σοὶ φράσω πρᾶγμα, ὃ σὺ μαθὼν, ἀνὴρ ἔσει (Ἀρσφ.)· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν μορίων· οἶον, ἀκολούθησον ἐνταῦθα, ὅποι ἀφικόμενος εὐδαιμονήσεις.

§ 363. Ἐφελξις γίνεται καὶ εἰς τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα καὶ μάλιστα εἰς τὰ εἰς θεοῦ· οἶον, βῆναι ἐκείθεν, ὅθεν περ ἤκει—ἐκείσε, ὅθεν. Καὶ ἐλλείπει τοῦ δεικτικοῦ· οἶον, οἱ Ἀθηναῖοι διεκομιζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παίδας καὶ γυναῖκας—ἐκείθεν, ὅπου. Ἐντεῦθεν προήλθαν καὶ τὰ συνεπτυγμένην ἔνοιαν ἔχοντα· οἶον, τὸν ἐκείθεν πολέμον δεῦρο ἤζοντα—τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκείθεν δεῦρο ἤζοντα κλπ.

§ 364. Ἐφελξις γίνεται καὶ εἰς τὰς παραβολικὰς προτάσεις, δυναμί τῆς ὁποίας αὐτὰ ἀφομοιοῦνται πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν· οἶον, οἴμιαι τοὺς νεωτέρους πυνθάνεσθαι, ὡσπερ καὶ ἐμέ, ἀντὶ ὡσπερ καὶ ἐγὼ πυνθάνομαι· Ἀστυάγης τῷ Κύρῳ ἤδετο οὐ δυναμένῳ σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὡσπερ σκύλακι γενναίῳ ἀνακλάζοντι, ὅποτε πλησιάζοι θηρίῳ—ὡσπερ σκύλαξ γενναῖος ἀνακλάζει.

§ 365. Ἡ ἐφελξις ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὸ ρῆμα,

α) Ὅταν τὸ συνδετικὸν ρῆμα συμφωνῇ πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον (§ 16)· οἶον, οὗτοι (οἱ σοφισταί) φανερά ἐστι λώβη τε καὶ διαφορὰ τῶν συγγιγνομένων· ὑπόλοιπόν ἐστιν αἱ στρατηγοί· αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλεῖτο· οἱ ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βρασκάνια κατεφαίνοντο· οἱ Ἀθηναῖοι ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, ἔπερ πρότερον Ἐννέα Ὀδοὶ ἐκκλούντο.

β) Ὅταν ἐπὶ τῶν συνθέτων προτάσεων, πολλῶν ὄντων τῶν ὑποκειμένων, τὸ ρῆμα τίθηται ἐνικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον ἢ πλησιέστερον (§ 22)· οἶον, ὁ βρασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς στρατόπεδον· οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει· ἐστρατήγει τῶν νεῶν Ἀριστεύς καὶ Καλλικράτης καὶ Τιμάνωρ· Αἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφέστηκεν.

§ 366. Εἰς τὴν ἐφελξιν ὑπάγουσιν οἱ γραμματικοὶ καὶ τὰ ἐξῆς σχήματα.

α) Τὸ τῆς ἀπαλλαγῆς, καὶ ὃ τὸ ἐπίθετον ἀντὶ γὰ-συμφωνῆ πρὸς

τὸ οὐρασιπλόν, εἰς ὃ φυσικῶς ἀνήκει, συμφωνεῖ πρὸς ἄλλο, εἰς ὃ δὲν ἀνήκει φυσικῶς· οἶον, λευκαπῆχαις κτύπους χειραίν, ἀντὶ κτύπους λευκοπῆχαις χειροῖν.

6) Τὸ σχῆμα τῆς μεταθέσεως, καθ' ὃ λέξις τις χάριν εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως μετασπείτται ἀπὸ τῆς οἰκείας θέσεως εἰς ἄλλην μὴ οἰκείαν· οἶον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἐχθιστοὶ εἰσι Καρχηδόνιοι Ρωμαίοις, ἀντὶ πάντες γὰρ Καρχηδόνιοι πάντων ἐχθιστοὶ εἰσι πᾶσι Ρωμαίοις· ἐν ἄλλοτε ἄλλη=ἐν ἄλλῃ ἄλλοτε.

§ 367. Εἰς τὴν μεταθεσιν ὑπάγονται

1) Ἡ πρόληψις, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον ὑποταγοῦς προτάσεως μετατίθεται εἰς τὴν κυρίαν εἰς τόπον ἀντικειμένου· οἶον, λέγουσι δ' ἡμεῖς, ὡς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν, ἀντὶ λέγουσιν ὡς ἡμεῖς· καὶ μοι τὸν οἶον εἰπέ, εἰ μεμάθηκε τὴν τέχνην, ἀντὶ καὶ μοι εἰπέ, εἰ ὁ υἱὸς μεμάθηκε τὴν τέχνην.

2) Τὸ ὑπερβατόν, καθ' ὃ λέξις τις διαχωρίζεται διὰ παρενθέσεως ἄλλης ἀπ' ἐκείνης, πρὸς ἣν ἀποδίδεται· οἶον, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἤθους, ἀντὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαθοῦ ἤθους.

3) Τὸ χασιδόν, καθ' ὃ δύο ἐπιφερόμεναι λέξεις ἢ προτάσεις ἀποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίθετόν τάξιν, ὥστε ἡ ἀνταπόδοσις αὐτῶν παρίστησι τὸ σχῆμα τοῦ X· οἶον, οἱ τὴν φροντίδα ἔχοντες, οἰμωγὴν τε καὶ εὐχολήν ὀλλύντων καὶ ὀλλυμένων.

Οἱ τὴν οἰμωγὴν εὐχολήν
φροντίδα X ἔχοντες. ὀλλύντων X ὀλλυμένων.

4) Κύκλος, καθ' ὃν πλείονες τῶν δύο λέξεων ἢ προτάσεων ἀποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ὥστε ἡ πρώτη τῶν ἐπιφερομένων ἀποδίδεται εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ἡγουμένων καὶ οὕτω καθεξῆς· οἶον, ὃ τὰ τῆς πόλεως πράγματα πράσσων· τριῶν ὄντων τῶν βίον, τοῦ μὲν πρακτικοῦ, τοῦ δὲ θεωρητικοῦ, τοῦ δὲ ἀπολαυστικοῦ, ὃ μὲν ἔκλυτος καὶ δούλος τῶν ἰδονῶν ζωῆς καὶ μικροπρεπῆς ἐστίν· ὃ δὲ θεωρητικὸς, τοῦ πρακτικοῦ διαμαρτάνων, ἀνωφελῆς· ὃ δὲ πρακτικὸς ἀμοιρῆσας φιλοσοφίας ἀμουςος καὶ πλημμελής.

5) Τὸ ἀντιστραμμένον, καθ' ὃ αἱ ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί, εἰδικαί, τελικαί καὶ ὁμοιωματικαί προτάσεις προτάσσονται τῶν κυρίων ἀντὶ νὰ ἐπιτάσσωνται· οἶον, ὃ τις βούλεται τοῦτο καὶ οἰεταί· ὅτε ἔμαθε (ὃ ἔππος) μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν· εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, καὶ ψευδεῖς ὡσιν· ὅτι ἀκηθῆ λέγεις οἶδα· ἵνα μὴ ἀποπλανῶ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἐκεῖνο μέμνησθε· ὡσπερ γὰρ τῷ σώματι, πῶς ὁ ἥλιος, οὕτω ψυχῇ προσευχή.

6) Τὸ πρωθύστερον, καθ' ὃ προτάσσεται τὸ φύσει ὕστερον καὶ ἐ-

πιτάσσεται τὸ φύσει πρότερον οἶον, θρέψασα τεκούσά τε πότνια ρή-
τηρ' ἀνεσχύν τε πύλας καὶ ἀπώσαν ὄχθας.

Σ'. Σχῆμα πλεονασμοῦ.

§. 368. Ἡ πλεονασμὸς λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ προστίθεται εἰς τὸν λόγον μία ἢ πλείονες λέξεις, αἵτινες φαίνονται μὲν ὡς περιτταί, χρησιμεύουσιν ὁμῶς πρὸς δυνάμιν, χάριν καὶ ἔμφασιν τοῦ λόγου, ἢ πρὸς περιγραφήν τοῦ πράγματος· οἶον, ἔφη λέγων, καὶ, λέγει φάς, δρόμῳ θείν, φεύγειν φυγῆ, ὄφθαλμοῖς ὄρα, πάλιν αὐθις, αὐ πάλιν, ὁρώντων, βλεπόντων ὁμῶν, χιῶν λευκή, λευκὸν γάλα, οἰκοδομεῖν οἰκίαν, ἐξ οὐρανόθεν, ἐκ τῆς οἰκίας ἐξήγαγον τὰν δρέποδα κλπ.

§ 369. Εἶδη πλεονασμοῦ εἰσι

α) Τὸ ἐκ παραλλήλου, καθ' ὃ μία καὶ ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται διὰ δύο ἀντιφατικῶν λέξεων ἐκφερομένων, τῆς μὲν καταφατικῶς, τῆς δὲ ἀποφατικῶς· οἶον, γνωστὰ κοῦκ ἀγνωστα, ἐκὼν καὶ οὐκ ἀκων, μέγιστον καὶ οὐχ ἥκιστα ἐβλαψεν ὁ παιανισμός, οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα κλπ.

β) Τὸ ἐκ διὰ δυοῖν, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον οὐσιαστικοῦ τινος μεταβάλλεται εἰς τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν καὶ συνδέεται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων· οἶον, χρυσὸν καὶ φίλας, ἀντὶ χρυσαῆς φίλας· ἐσθλήτι τε καὶ χρυσῷ, ἀντὶ ἐσθλήτι χρυσῷ· στεφάνοις ἵπποις τε, ἀντὶ ἵππικοῖς στεφάνοις κλπ.

Ξ'. Σχῆμα ἑλλείψεως.

§ 370. Ἐλλειψις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι λαλοῦντες ἢ γράφοντες παρέλειπον λέξεις τινὰς ἢ προτάσεις, ὅταν ἠδύναντο νὰ ἐννοῶνται ἢ ἐξωθεν, ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω, ὡς πολλαχοῦ ἐν ταῖς ἔμπροσθεν εἰδομέν· οἶον, γράφω (ἐγώ), φασίν (οἱ ἄνθρωποι), ἐστεφάνωσαν Θεμιστοκλέα, ἠρίστευσε γὰρ (Θεμιστοκλῆς), Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου (υἱός), κοιμᾶται βαθύν (ὑπνον), ὁποτέραν τραπῶ (ὁδόν), μετέβησαν εἰς τὴν Φιλίππου (χώραν), μείναντες ἐν ταῖς ἑαυτῶν (πατρίσιν), ἄραντες (τὴν ἀγκυραν) ἐπλεον, μὴ ληφθῆς (ὄρα) κλπ.

§ 371. Σημειώσεως δὲ ἀξία ἐνταῦθα εἶνε, ὅτι μετὰ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (θ) παραλείπεται τὸ δεικτικὸν (τοῦτο) μετὰ τοῦ ἐστίν· οἶον, καὶ ὁ μάλιστα ἠνίασέ με, ὅτι καὶ ὠνείδιζεν ἐμέ· ὁ μάλιστα ἠνίασέ με, ἔστι τοῦτο, ὅτι...

§ 372. Ἰδιαιτέρᾳ εἰδῇ τῆς ἑλλείψεως εἶνε

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.

α) **Ἡ ἀποσιώπησις**, καθ' ἣν ἀρχόμενος ἢ ἡ ὁ λόγος διακόπτεται χάριν ρητορικοῦ σκοποῦ καὶ μένει ἀτελής· οἶον, ἀλλ' ἐμοὶ μέν... οὐ βρῦλομαι δὲ δυσχερές εἶπειν οὐδέν, ἀρχόμενος τοῦ λόγου. Εἰς τὸ σχῆμα τῆς ἀποσιώπησεως ὑπάγονται

1) Τὸ ἀναταπόδοτον, ὅταν δηλ. παραλείπεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου· οἶον, ἐάν μὲν ἐκὼν πείθεται (εὐ ἔχει), εἰ δὲ μὴ, ὡς ἔβλον διαστρεφόμενον εὐθύνουσιν ἀπειλαῖς καὶ πληγαῖς· ἀλλ' εἰ μὲν, δῶσσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί, εἰ δέ κε μὴ δώσωσιν.

2) Ὁ δυνατικός λόγος, ὅταν δηλ. παραλείπεται ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου (§ 162)· οἶον, ἔλεγον ἄν, λέγομι ἄν κλπ.

β') **Ἡ βραχυλογία**, καθ' ἣν τὰ δυνάμενά ἄλλως νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ περισσότερῶν λέξεων ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων· εἶδη δὲ αὐτῆς εἶνε τρία.

1) Τὸ ἀπὸ κοινοῦ, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις ἀντὶ νὰ τεθῆ δις τίθεται ἀπὸ παξ· οἶον, ἐγὼ μὲν ἰατρός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ιατρός)· ἐγὼ μὲν δίκω (ἀρετὴν), σὺ δὲ φεύγεις ἀρετὴν· χώραν ἔχετε οὐδέν ἦττον ἡμῶν, ἔντιμον τῆς χώρας ἡμῶν.

2) Τὸ ἐξ ἀναλόγου, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις λαμβάνεται μὲν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἀλλὰ κατ' ἄλλον σχηματισμὸν καὶ τύπον· οἶον, ἔστεφάνωσαν Θεμιστοκλέα· ἠρίστευσε γὰρ (ὁ Θεμιστοκλῆς)· σὺ Ἕλληνα εἶ καὶ ἡμεῖς (ἔσμεν).

3) Τὸ ζευγμα, καθ' ὃ δύο ἢ πλείονα ὑποκειμένα ἢ ἀντικείμενα ἀποδίδονται εἰς ἓν ῥῆμα (ἢ μετοχὴν), ὅπερ ἀρμόζει εἰς ἓν ἢ εἰς τινα μόνον τῶν ὑποκειμένων ἢ ἀντικειμένων, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ἐννοοῦνται ἄλλα ῥήματα κατ' ἄλληλα πρὸς τὴν ἐννοίαν· οἶον, ὄφει φῶς κάλλιστον καὶ κρότον χειρῶν πολύν (ἀκούσῃ), οἴνου πινομένου καὶ σίτου (ἔσθιόμενου), ἡ μὲν (Θέτις) εἰς ἄλλα ἄλτο, Ζεὺς δὲ πρὸς δόμον (ἔβη).

Εἰς τὸ ζευγμα ὑπάγεται καὶ τὸ σχῆμα τῆς ἀντιτιθέσεως τῶν ἐννοιῶν, καθ' ὃ πλείονες ἐννοιαὶ ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων λέξεων· οἶον, ἀνώστατο εἰς οἴκημα—ἀνώστατο, ἵνα πορευθεῖν εἰς οἴκημα, ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐννοιοῦντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρὶον ὄχυρον—ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον, καταφυγόντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρὶον ὄχυρον, παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα—παραγγέλλει εἶναι εἰς τὰ ὄπλα, ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων οἶον, βοᾷ πῦρ καὶ δικέλλας—βοᾷ φέρειν αὐτῷ πῦρ καὶ δικέλλα,· εἶθ' αὖ τις τῶν ξένων, βοήθεια κλπ.

4) Τὸ ἀσυνδέτοκ, καθ' ὃ δύο ἢ περισσότεραι λέξεις ἢ προτάσεις χάριν γοργότητος ἢ ἐμφάσεως ἢ πάθους ψυχῆς φέρονται ἀσυνδέτως· οἶον, ἠνίκ' Πύδνα, Πατιδικα, Μεθώνη, Πηγασαι, τὰλλα πολιορκού-

μενα ἀπηγγέλλετο· συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθούντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον.

Η'. Σχήμα ἀνακόλουθον.

§ 373. *Ἀνακόλουθον σχῆμα* λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ τὸ τέλος τῆς προτάσεως δὲν συμφωνεῖ συντακτικῶς πρὸς τὴν ἀρχὴν· ἀλλ' ἄλλως ἀρχεται ἢ προτάσις καὶ ἄλλως τελευτᾷ, γίνεται δὲ κατὰ πολλοὺς καὶ διαφοροὺς τρόπους, ἰδίως δὲ κατὰ τέσσαρας.

α) Ὅταν μετοχὴ ὀνομαστικῆς πτώσεως, ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει τῆς προτάσεως τεθείσα, ἀποδίδωται χάριν ἐμφάσεως ἢ συντομίας εἰς ἕτεροπρόσωπον ῥῆμα· οἷον, ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλον ἐδόξε μοι πάγκαλος εἶναι· καὶ τοῖς Συρακουσίοις κατάπληξίς ἐγένετο, ὀρώντες. 1

β) Ὅταν αἰτιατικὴ οὐσιαστικοῦ τινος, τεθείσα ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, μεταβαλλομένου χάριν ἐμφάσεως τοῦ ἀρχικοῦ εἰρημοῦ τοῦ λόγου, μένῃ ἀνανταποδοτος· οἷον, μητέρα δ' εἰ οἱ θυμὸς ἐφορμάται γαμέεσθαι, ἄψ' ἴτω εἰς μέγαρον—ὅσον διὰ τὴν μητέρα, εἰάν ἡ ψυχὴ τὰς ἐπιθυμῆ νὰ ὑπανδρευθῆ, ἄς ὑπάγῃ αὕτη εἰς μέγαρον· καὶ γὰρ τὴν Καῦνον πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχεῖν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο.

γ) Ὅταν ἐπὶ τῶν ἐπιμερισμῶν τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῆ εἰς γενικὴν τίθηται ὁμοιοπτώτως τοῖς μέρεσιν (§ 227, β')· οἷον, ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πέμπαν κατελύθησαν, οἱ δὲ . . . θαυμάζονται· οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιήσαν· ἄνδρας τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγησαν.

δ) Ὅταν τὸ ῥῆμα τῶν παραβολικῶν καὶ τῶν διὰ τοῦ ἢ ἐκφερομένων συγκριτικῶν προτάσεων, ἀντὶ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ ὑποκειμενὸν τῆς κυρίας προτάσεως, συμφωνῇ πρὸς τὸ ἑαυτῶν· οἷον, ὅσοι, ὡς περ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλεύομεθα, ἀντὶ ὅσοι ἐπιβουλεύονται, ὡς περ καὶ ἡμεῖς· ἢ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα. Ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο ὑπάγεται κυρίως εἰς τὴν ἐφελεῖν (§ 356).

Σημ. Εἰς τὸ ἀνακόλουθον σχῆμα ὑπάγεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλητος (§ 125).

† Τοιοῦτα καὶ τὸ τῆς καθωμλημένης· ἐγὼ διὰ ταῦτα δὲν με μέλει.

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.

Σχήματά τινα τῆς ρητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν.

§ 374. Πρὸς τοὺς εἰρημένους συντακτικοὺς σχήμασιν ἐπισημαίνονται μὲν ὡδὲ καὶ τινα τῆς ρητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν, ἅτινα συχνοτάτα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς δοκίμοις συγγραφεύσι, καὶ οἱ διδάσκαλοι πολλάκις μνημονεύουσιν αὐτά· εἰσι δὲ τὰ ἐξῆς:

α) *Εἰρωνεία*, ὅταν μετὰ πικρίας λέγωνται τὰ ἐναντία τῶν ὑπαρχόντων οἶον, ὁ καλός, ὁ τίμιος, ὁ σοφός, ὁ θαυμάσιος, ἀντὶ ὁ κακός, ὁ ἀτίμος, ὁ ἀμαθής κλπ.

β) *Προσωποποιία*, ὅταν εἰς τὰ ἀψυχα ἀποδίδωται πρόσωπον· οἶον, ὁ μὲν οὖν παρῶν κχιρός, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφίεις· οἱ οὐρανοὶ διηγούονται δοξάν θεοῦ· μοῦκα καὶ μηλέα ἤριζον περὶ κάλλους.

γ) *Ἀνοματοποιία*, ὅταν τὸ ὄνομα πλῆττειται ἀπὸ τοῦ ἤχου τοῦ σημασινομένου· οἶον, φλοισβος (ὁ ἤχος τῆς θαλάσσης), ἔκλαγξαν οἱ στοὶ κλπ.

δ) *Μεταφορὰ*, ὅταν λέξις τις μεταφέρηται ἀπὸ τῆς κυρίας σημασίας εἰς ἄλλην μὴ κυρίαν· οἶον, ποιμὴν λαῶν, ἀντὶ ἀρχῶν· κορυφή, κνήμη, πόδες ὄρους· πῦρ ἔρωτος· σιδήρειον στῆθος· δόλους ράπτειν· προπέποται τὰ πράγματα τῆς πόλεως κλπ.

ε) *Εὐσημία*, ὅταν εἰς κακόν τι ἀποδίδωμεν καλὸν ὄνομα· οἶον, εὐκόγυμος, ἀμικτερά χεῖρ, Εὐξείνος Πόντος κλπ. οὕτω καὶ τὰ παρ' ἡμῶν γλυκάδι=ξείδι, τὸν ἐπικσε τὸ καλὸν τοῦ θεοῦ=κατελήφθη ὑπὸ ἐπιληψίας κλπ.

ς) *Λιτότης*, ὅταν μία καταφατικὴ ἔννοια ἐκφράζηται δι' ἀντιφατικῆς (ἀντιθέτου) λέξεως ἀποφατικῶς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ἑλαττόν τι τοῦ ὑπάρχοντος· οἶον, οὐκ ἄγνωστα=γνωστά· οὐχ ἡκιστα=μάλιστα· ταῖς Συρακουσίαις κατάπληξις οὐκ ὀλίγη ἐγένετο· οὐκ ἄγνωῶ κλπ.

ζ) *Ὁξύμωροι*, ὅταν δύο ἀντιφατικαὶ (ἐναντία) λέξις συμπαρατίθωνται οὕτως ἀγχιῶς, ὥστε νὰ φαίνηται ἀντίφασις τις τῶν ἐννοικῶν, ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη οἶον, σπευθε βραδέως· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς συνθέσεως τῶν λέξεων· μωρόσοφος, κάλλαισχρος, κλαυσίγεως κλπ.

η) *Ἀιθυποφορὰ*, ὅταν ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων, θέλων ν' ἀναιρέσῃ ἐνδεχομένην ἐνστάσιν τινος τῶν ἀντιδικῶν ἢ τῶν ἀκροατῶν, ἐκφέρῃ αὐτὴν ἐρωτηματικῶς, καὶ εὐθύς κατόπιν ἀναιρῇ αὐτὴν διὰ τοῦ ἀιθυποφορικῶ ἀλλ'. οἶον, τί βουλόμενοι μετεπέμπεσθε αὐτούς; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἀπασιν· ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε.

θ') *Παρήχησις*, όταν συνεκφωνῶνται δύο ἢ περισσότεραι λέξεις, ἔχουσαι μὲν τὸν αὐτὸν ἤχον, διάφορον ὁμως σημαίνομενον· οἶον, ἔσωσά σ' ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι τυφλὸς τὰ τ' ὤψα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὀμματ' εἶ.

ι) *Πολύπτωτον*, όταν τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐπαναλαμβάνηται εἰς τὴν αὐτὴν πρότασιν ἐναφύπτῳ πτώσει· οἶον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἔχθησται Καρχηδόνιοι Ρωμαίοι· πόνος πόνον φέρει.

α) *Περίφρασις*, όταν τὰ δυνάμενα νὰ ἐκφρασθῶσι δι' ὀλιγωτέρων λέξεων ἐκφράζωνται διὰ περισσοτέρων· οἶον, τὴν μάθησιν ποιείσθε, ἀντὶ μαθήσθητε· παραίνεσιν καὶ ἀξίωσιν ἔχομεν, ἀντὶ παραινόμεν καὶ ἀξιούμεν· τυγχάνομεν ὄντες, ἀντὶ ἐσμέν· υἱὲς Ἀχαιῶν, παῖδες Ἑλλήνων, παῖδες ἰατρῶν, ἀντὶ Ἀχαιοί, Ἕλληνες, ἰατροί· δι' ὀργῆς ἔχω, ἐν ὀργῇ εἰμι, ἀντὶ ὀργίζομαι· οἱ ἀπὸ τῆς ατοῦς, οἱ ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀντὶ οἱ Στωϊκοί, οἱ ῥήτορες· αὐτὸς χρῆμα μέγα, ἀντὶ μέγας σὺς· τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν, ἀντὶ αἱ νύκτες κλπ.

β') *Ἀντίπλωσις*, όταν πῶσις τις τίθηται ἀντὶ ἄλλης· οἶον, οἱ ἄνθρωποι ἐν τῶν κτισμάτων τοῖς θεοῖς εἰσιν, ἀντὶ τῶν θεῶν· ἡ πατρὸς ἡμῖν οἰκία ὑπὸ πολλῶν ποιητῶν ἐγκοιμιάσται κλπ.

γ') *Ἀντιχροιοσμός*, όταν χρόνος τις τίθηται ἀντ' ἄλλου· ὡς, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον, ἀντὶ διέβαλε· μέμνημαι, κέκνημαι, οἶδα, ἔρχομαι, καταβαίνω, ἀντὶ καταθήσομαι, ἐλεύσομαι (S 199, 204).

δ') *Συνανωμία*, όταν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζηται διὰ δύο ταυτοσημῶν λέξεων· οἶον, θάνατον· μόρον τε· θεῶν ὠκυάλων νεῶν.

ε) *Ἀντονομασία*, όταν πατρωνυμικὸν ἢ ἄλλο τι ὄνομα ἐξοχότητος ἐνεκα λαμβάνηται ἀντὶ τῶν κυρίων· οἶον, Πηλεΐδης, ἀντὶ Ἀχιλλεύς, Ἀτρεΐδαι, ἀντὶ Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος· ὁ ποιητής, ὁ ῥήτωρ, ἀντὶ ὁ Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης.

ς) *Συρεκδοχή*, 1) όταν τίθηται τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου· οἶον, τοῖαν κεφαλὴν ποθέω, ἀντὶ τοιοῦτον ἄνδρα· δῖον ὄμμα—Ζεὺς· κέρα Ἰοκῆστης—Ἰοκῆστη· κώπη—ναῦς. 2) "Όταν λαμβάνηται ἡ ὕλη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς πεποιημένου· ὡς, σίδηρος, ἀντὶ ξίφος ἢ ὄπλον· μελία—δύρου ἐκ ξύλου μελίας. 3) "Όταν λαμβάνηται τὸ γένος ἀντὶ τοῦ εἶδους καὶ τούναντίον· τὸ εἶδος ἀντὶ τοῦ γένους· οἶον, λῆχανον, ἀντὶ ἡ κόκκη· πετεινός, ἀντὶ ἀλέκτωρ· σῆτος, ἀντὶ τροφή.

ζ) *Μετωνομία*, όταν τίθηται 1) τὸ αἷτιον (ὄργανον, ἐφευρετής) ἀντὶ τοῦ αἰτιατοῦ· οἶον, Δημήτηρ, ἀντὶ σίτος· Βάκχος, ἀντὶ οἶνος· Ἄρας, ἀντὶ πόλεμος· Ἥφαιστος, ἀντὶ πῦρ· Ποσειδῶν, ἀντὶ θάλασσα· ἄσπις, ἀντὶ ἄσπιδοφόροι· ἵπποι, ἀντὶ ἵππεις. 2) Τὸ σημεῖον ἀν-

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ἢ τοῦ σημαιομένου· οἶον, ἔλαια, ἀντί εἰρήνη· δάφνη, ἀντί νίκη κλπ.
 3) Τὸ περιέχον ἀντί τοῦ περιεχομένου καὶ τούναντιον τὸ περιεχόμε-
 νον ἀντί τοῦ περιέχοντος· οἶον, ἡ πόλις, ἀντί οἱ πολῖται· ἡ βουλή,
 ἀντί οἱ βουλευταί· ἰχθύς, ἔλαιον, ὄψα, λάχανα κλπ., ἀντί τῆς ἀγο-
 ρᾶς, ἐν ἧ πωλοῦνται οἱ ἰχθύες, τὸ ἔλαιον κλπ.

ιη) Ἀντιμέρεια ἢ ἐναλλαγή, ὅταν μέρος τι λόγου τίθηται ἀντ'
 ἄλλου· 1) τὸ ἀφηρημένον ἀντί τοῦ συγκεκριμένου· ὡς, πᾶσα συμμα-
 χία ἐπιχωρήσει, ἀντί πάντες οἱ σύμμαχοι· πᾶσα θεραπεία εἶπετο,
 ἀντί πάντες οἱ θεράποντες· ἡ ἡμελικία—οἱ ἡμελικες· ἡ δουλεία,
 ἀντί οἱ δοῦλοι· ἡ φυλακή, ἡ νεότης, ἀντί οἱ φύλακες, οἱ νέοι κλπ.
 2) Τὸ οὐσιαστικὸν ἀντί τοῦ ἐπιθέτου· ὡς, τὴν ἡμετέραν πόλιν παι-
 δεύειν εἶναι τῆς Ἑλλάδος, ἀντί παιδεύτριαν· ἡ Ἑλλάς φωνή, ἀντί
 ἑλληνική φωνή· βίη Ἡρακλέους, ἀντί βίαιος Ἡρακλῆς· νόσος, ἀντί
 λυμεῶν· ὄλεθρος, ἀντί ὀλέθριος κλπ. 3) Τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων
 καὶ τῶν μετοχῶν ἀντί τῶν συστοίχων οὐσιαστικῶν ἀφηρημένων ὡς,
 τὸ πιστόν, τὸ ἀγαθόν, τὸ θεῖον, τὸ δεδιός, τὸ ὑπερβάλλον, ἀντί ἡ
 πίστις, ἡ ἀγαθότης, ἡ θεότης, τὸ δέος, ἡ ὑπερβολή· τὸ ἐμόν, τὰ ἡ-
 μέτερα, ἀντί ἐγώ, ἡμεῖς· 4) Τὰ ἐναρθρα οὐδέτερα τῶν εἰς ἰκος κτη-
 τικῶν ἀντί τῶν πρωτοτύπων· ὡς, τὸ πολιτικόν, τὸ ὀπλιτικόν, τὸ
 συμμαχικόν, τὸ ἑλληνικόν, τὸ δωρικόν, τὸ βαρβαρικόν, ἀντί οἱ πολῖ-
 ται, οἱ ὀπλίται, οἱ σύμμαχοι, οἱ Ἕλληνες κλπ. 5) Τὰ εἰς μαθημα-
 τικὰ ἀντί τῶν πρωτοτύπων· ὡς, νύμφευμα, ἀντί νύμφη, ἄλημα στρα-
 τοῦ, ἀντί ἀλήτης στρατός. 6) Τὰ κύρια ὀνόματα χωρῶν καὶ πολεῶν,
 ἀντί τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων ἔθνικῶν ὡς, πᾶσα ἡ Ἑλλάς ἐσι-
 δηροφόρει, ἀντί πάντες οἱ Ἕλληνες· ἡ Πελοπόννησος ἀπασα διεστῆ-
 κει ἀντί πάντες οἱ Πελοποννήσιοι. Καὶ τούναντιον τὰ ἔθνικὰ ἀντί τῶν
 ἐξ ὧν παράγονται κυρίων ὀνομάτων χωρῶν καὶ πολεῶν ὡς, εἰς Πέρ-
 σας, ἐν Μήδοις, ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ἀντί εἰς Περσίαν, ἐν Μηδίᾳ, ἐξ Ἀ-
 θηνῶν. 7) Τὰ ἐπιθετα καὶ αἱ μετοχαὶ ἀντί ἐπιρρημάτων ὡς, ἔρχομαι
 ταχύς, ὁ ποταμὸς ρεῖ μέγας, εἰς πρώτους ὑμᾶς ἔρχομαι, ἀντί ταχέως,
 μεγαλωστί, πρῶτον εἰς ὑμᾶς, τελευταίων εἶπε—τελευταίον κλπ.

§ 375. Ἐναλλαγή γίνεται καὶ κατ' ἀριθμόν, καθότι τὰ ὀνόματα
 τῶν τελετῶν καὶ πανηγύρεων (ἐορτῶν) πρὸς παράστασιν πάντων τῶν
 ἐν αὐταῖς τελουμένων ἢ χάριν μεγαλοπρεπείας ἢ τιμῆς τίθενται εἰς
 πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀντί ἐνικοῦ· ὡς, οἱ γάμοι, αἱ ταφαί, τὰ Διονύ-
 σια, τὰ Ὀλύμπια. Εἰς πληθυντικὸν δ' ἀριθμὸν τίθενται καὶ τὰ ἐν ἐ-
 κκῷ ἀριθμῷ ἀπαντῶντα κύρια ὀνόματα ἐξόχων καὶ περικωνύμων προ-
 σώπων, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ συμπεριληφθῶσιν ἢ νὰ ἐξομοιωθῶσι πρὸς
 ταῦτα ἄλλα πρόσωπα· οἶον, οἱ Σωκράται, οἱ Ὀδυσσεῖς κλπ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ορισμοί	Σελ.	5
Ἀπλή πρότασις	»	5
Σύνθετος πρότασις	»	8
Περὶ ἀντικειμένου καὶ προσδιοριστῶν τῆς προτάσεως	»	10
Σύνταξις τῶν ὀμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν	»	11
Ἐπεξηγήσεις καὶ παράθεσις	»	13
Σύνταξις τῶν ἑτεροπτῶτων προσδιορισμῶν	»	—
Ὄνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα	»	14
Ὄνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα	»	16
Ὄνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα	»	17
Σύνταξις τῶν ρημάτων καὶ τοῦ εἶμι	»	17
Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ἐνεργητικῶν ρημάτων	»	18
Ρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα	»	19
Ρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα	»	21
Ρήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα	»	21
Ρήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων	»	22
Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβίτων ρημάτων	»	26
Σύνταξις οὐδετέρων καὶ παθητικῶν ρημάτων	»	27
Σύνταξις τῶν μέσων ρημάτων	»	28
Σύνταξις τῶν ἐπιθετικῶν καὶ ἀπροσώπων ρημάτων	»	30

Περὶ ἐπιρρημάτων	Σελ.	99
Περὶ ἐπιφωνημάτων	»	102
Περὶ συνδέσεως λόγων	»	103
Συμπλεκτικαὶ προτάσεις	»	104
Διαζευκτικαὶ προτάσεις	»	106
Ἀντιθετικαὶ προτάσεις	»	—
Συμπερασματικαὶ προτάσεις	»	108
Αἰτιολογικαὶ προτάσεις	»	—
Σχῆμα κατὰ σύνεσιν	»	109
Σχῆμα Ἀττικὸν καὶ Βοιωτικὸν καὶ καθ' ὅλον καὶ μέρος	»	—
Σχῆμα ἐφέλξεως	»	110
Σχῆμα πλεονασμοῦ καὶ ἐλλείψεως	»	114
Σχῆμα ἀνακόλουθον	»	115
Σχῆματὰ τινα τῆς ρητορικῆς	»	117

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000079681